

ÅRBOG
for
FÆRØERNE

1982

Færøernes landsstyre
Rigsombudsmanden på Færøerne

Å R B O G
F O R
F Æ R Ø E R N E

1 9 8 2

Færøernes landsstyre
Rigsombudsmanden på Færøerne

trykt på genbrugspapir
ISBN 87-503-4591-5
Stougaard Jensen/Keberhavn
Sm 02-3

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
FORORD	11
Kap. 1. <u>ADMINISTRATIVE OG POLITISKE FORHOLD</u>	13
STATSRETlige FORHOLD	13
Særanliggende	13
Fællesanliggende	15
Fællesanliggende, der administreres af hjemmestyreret i henhold til hjemmestyrelovens § 9	15
Forholdet til udlandet	16
FÆRØERNES LAGTING	19
Lagtingets sammensætning	20
DE POLITISKE PARTIER	21
Folkeflokk	22
Sambandsflokk	23
Socialdemokratiet	24
Selvstyreflokk	25
Tjóðveldisflokk	26
Fremskridts- og fiskeriflokk	27
FOLKETINGSSVALG	28
Folketingsmænd	29
ADMINISTRATION	29
Færøernes landsstyre	29
Landsstyrets administration	30
Rigsombudet	30
Institutioner under landsstyret	30
Institutioner under staten	31
LOVGIVNING	32
Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i tiden 1/1-28/4 1982 (Samlingen 1981).	32
Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i tiden 29/7-17/12 1982 (Samlingen 1982)	38
Oversigt over rigslove, bekendtgørelser m.v., der er kundgjort i 1982 med henblik på ikrafttræden på Færøerne	40

	Side
Kap. 2. <u>BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD</u>	45
<u>BEFOLKNINGSFORHOLD</u>	45
Folketal samt befolkningens fordeling på om-	
råder	45
Alder, køn og ægteskabelig stilling	49
Fødselsstatistik, dødelighed, ind- og udvan-	
dring samt vielser og skilsmisser	53
Befolkningsudviklingen i de enkelte kommuner	
og områder	55
<u>BEFOLKNINGENS ERHVERVSFORHOLD</u>	58
<u>BOLIGFORHOLD OG BOLIGBYGGERI</u>	63
Boligforhold	63
Boligbyggeri	67
 Kap. 3. <u>ERHVERV</u>	 69
<u>FISKERI</u>	69
Internationale reguleringer og fiskeriaftaler.	69
Island	70
Norge	70
EF	71
Sovjetunionen	72
Sverige, DDR og Polen	72
Fiskeriinspektion og redningstjeneste	73
Vagt- og bjærgningstjenesten	74
Den nye aftale om fiskeriinspektion	74
Ulovligt fiskeri i 1982	75
Statistik om fiskeri	75
Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprodukter .	76
Fjernfiskeri	79
Midterområder	80
Nære områder	82
Værdimæssig vurdering af fangsterne fra de for-	
skellige områder	86
Råfisklandinger på Færøerne	87
De samlede fangster ved Færøerne og TAC	88
Forarbejdning af fangsten	92
Driftsresultater	93

Kap. 3. (fortsat)	Side
Hyreoversigter	97
Råfiskefonden	100
Råfiskepriserne	101
Priserne på saltfisk	101
Prisen på rejer	102
Priserne for industrifisk	102
Finansieringen af fiskerskibe	102
Færøernes realkreditinstitut	103
Kongeriget Danmarks Fiskeribank	104
Landskassens finansieringsbistand	104
LANDBRUG	106
Mælkeproduktionen	106
Kødproduktionen	107
Opdyrkning	108
Landsdyrlægen	109
Hygiejnisk laboratorium	109
HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆG SVIRKSOMHED	
M. V.	110
Egnsudvikling	111
Færøernes industrifond	111
Industriens udviklingsfond	111
Industrikontoret (Idnaðarstovan)	113
HANDEL, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV	114
Handel og serviceerhverv	114
Transport	117
Motorkøretøjer	117
Passagertrafik til og fra Færøerne	118
Beflyvning	118
Besejling	119
SKIBSFLÅDEN	119
Den samlede skibsflåde	119
Fiskerflåden	121
OFFENTLIG VIRKSOMHED	122
Veje	122
Asfaltering af landsveje	123
Tilskud til kommuner til asfaltering	124
Vejarbejder i 1982	125

Kap. 3. (fortsat)	Side
Autoværn	126
Afmærkninger	126
Byggesager	127
Trafiktælling på hovedveje	127
El-forsyning	128
Helikopter-landingspladser	128
Havne- og landingspladser	129
De indenlandske telefonforbindelser	136
Telekommunikationen med udlandet og med skibene	138
Det færøske postvæsen	140
Kap. 4. ØKONOMI	143
FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT	143
Eksport	143
Import	150
Import og eksport i faste priser og bytteforhold	154
Handelsbalancen	156
ARBEJDSFORHOLD, LØNNINGER OG PRISER	156
Arbejdsforhold	157
Det private arbejdsmarked	157
Det offentliges arbejds- og lønforhold	161
Lønninger	162
Priser	164
OFFENTLIGE INDTÆGTER	167
Skatter	167
Antal skatteydere og skattepligtige indkomster	169
Udskrevne skatter	172
Afgifter	175
Landskassens indtægter	176
OFFENTLIGE UDGIFTER M. V.	177
Statens og landskassens udgifter	177
Statens udgifter	181
Statsgarantier	186
Landskassens udgifter	187

Kap. 4. (fortsat)	Side
Landskassens lånoptagelse og garantiforpligtelser	189
PENGE OG KREDITFORHOLD	191
NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE	198
Kap. 5. <u>KOMMUNALE FORHOLD</u>	207
Antal kommuner	207
Valg til kommunestyret	207
By- og bygderådsformænd pr. 1/1 1983	208
Den kommunale styrelsesordning	209
Kommunale opgaver	211
Kommunernes økonomi	213
Kap. 6. <u>SOCIALVÆSEN</u>	219
Regler og forvaltning	219
Ydelsernes omfang og finansiering	221
Institutioner m.v.	224
Færøernes ulykkesforsikringsråd	227
Udviklingen i 1982	228
Kap. 7. <u>SUNDHEDSVÆSEN</u>	231
LANDSLÆGEN	231
SYGEHUSVÆSENET	231
DEN PRIMÆRE SUNDHEDSTJENESTE	240
Kommunelægeordningen	240
Skolelægeordningen	241
Tandlægeordningen	241
Den kombinerede sundhedsplejerske-, skolesundheds/skolesygeplejerske- og hjemmesygeplejerskeordning	242
Jordemoderordningen	242
APOTEKERVÆSENET	243
Receptlægemiddelsalget til enkeltpersoner	243
Distribuerende læger	245
Lægemiddelpriser	245
Bevægelser i receptekspeditionernes antal	246
Sygehusene	246

	Side
Håndkøbsudsalgene	248
UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN	248
 Kap. 8. <u>UNDERVISNINGSVÆSEN</u>	 249
UNDERVISNINGSVÆSENETS VIRKSOMHED	250
BØRNESKOLEN	255
Folkeskolen	255
Private skoler	257
Gymnasier og HF	258
Skolernes virksomhed	259
Specialundervisning	261
VIDEREGÅENDE UDDANNELSER	262
Færøernes akademi	262
Færøernes seminarium	265
Efteruddannelse af lærere	265
Færøernes sygeplejeskole	266
ERHVERVSUDDANNELSER	266
Færøernes maskinskole	267
Tekniske skoler	268
Handelsskolen	270
Navigationsskoler	271
ANDEN UNDERVISNING	272
Færøernes folkehøjskole	272
Færøernes husholdningsskole	273
Aftenskolerne	273
UDDANNELSESTØTTE	274
 Kap. 9. <u>RETS- OG POLITIVÆSEN</u>	 277
FÆRØERNES RETSVÆSEN	277
FÆRØERNES POLITIVÆSEN	279
Politiets virksomhed	280
 Kap. 10. <u>KIRKELIV</u>	 283
FOLKEKIRKEN	283
ORGANISATIONER OG FORENINGER, TILSLUTTET FOLKE-	
KIRKEN	285
K.F.U.K. og K.F.U.M.	285

Kap. 10. (fortsat)	Side
Indre Mission	286
Det kirkelige Missionsforbund	287
KRISTNE TROSSAMFUND UDEN FOR FOLKEKIRKEN	287
Brødremenigheden	287
Den katolske kirke	288
Frelsens Hær	289
Den frie evangeliske menighed	289
Syvende-dags adventisterne	290
Jehovas Vidner	290
FILADELFIA-menigheden	291
ANDRE TROSSAMFUND	291
Bahá'í-troen	291
Kap. 11. <u>KULTURELLE FORHOLD, IDRÆT M. V.</u>	293
RADIO	293
FJERNSYN	294
AVISER	295
BØGER	296
Bogudgivelser	296
Biblioteksvæsen	297
MUSEUM	299
TEATRE OG BIOGRAFER	300
Teatervirksomhed	300
Biografer	302
MUSIKLIV	302
Orkestre og kor	302
Jazz-, beat- og folkemusik	303
Klassiske koncerter	303
KUNST	303
Kunstudstillinger arrangeret af Listafelag Føroya	304
Udstillinger i Smiðjan, Tórshavn	305
Udstillinger i Galleri Lovo, Tórshavn	306
Andre udstillinger på Færøerne	306
Andre udstillinger i udlandet	306
DANSK-FÆRØSK KULTURFOND	307
SPEJDERBEVÆGELSEN	307

Kap. 11. (fortsat)	Side
IDRÆT	309
Itróttarsambandið Føroya (ÍSF)	309
Specialforbund under ISF	311
Idrætsanlæg	313
Økonomisk støtte til den færøske idræt fra det offentlige	313
BRIDGE	314
SKAK	314

F O R D R D

Årbog for Færøerne udarbejdes i fællesskab af Færøernes landsstyre og Rigsbudsmanden på Færøerne. Bogen udkommer i en dansk og en færøsk udgave.

Formålet med årbogen er at give en bred beskrivelse af færøske samfundsforhold i det forløbne år og at illustrere den skete udvikling ved sammenligninger med tidligere år.

Det er udgiverens håb, at årbogen kan anvendes både som en praktisk håndbog i færøske forhold og ved undervisningen heri på skoler og uddannelsesinstitutioner.

1982-udgaven er udbygget med en beskrivelse (kap. 5) af de kommunale forhold, herunder bl. a. af de færøske kommuners styrelsesforhold, opgaver og økonomi.

Udgiverne takker for den store og helt nødvendige bistand med fremskaffelse af oplysninger, som mange institutioner, organisationer, virksomheder og enkeltpersoner har ydet.

Også en tak til de medarbejdere, der har haft et stort arbejde med årbogens udarbejdelse.

Redaktionen af årbogen er afsluttet ultimo april 1983.

Færøernes landsstyre
Pauli Ellefsen

Rigsbudsmanden på Færøerne
Niels Bentsen

Kap. 1

ADMINISTRATIVE OG POLITISKE FORHOLD

STATSRETTLIGE FORHOLD

I henhold til lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre udgør Færøerne inden for lovens rammer et selvstyrende folkesamfund i det danske rige. Hjemmestyreloven anerkender det færøske sprog og det færøske flag. Fra 1949 har Færøerne haft egne pengesedler. Møntenheden 1 króna = 1 dansk krone.

Sager og sagsområder vedrørende Færøerne opdeles i særanliggender, hvor Færøernes lagting har den lovgivende og Færøernes landsstyre den udøvende myndighed, og fællesanliggender, der administreres af rigsmyndighederne efter dansk lovgivning.

Der er endvidere efter hjemmestyrelovens § 9 mulighed for at overlade administrationen af fællesanliggender til det færøske hjemmestyre.

Særanliggender

Efter hjemmestyrelovens § 2 betragtes en række sager og sagsområder, der er opført på lovens bilag A, principielt som særanliggender med den virkning, at hjemmestyret eller rigsmyndighederne kan bestemme, at de overgår til hjemmestyret. Heraf følger, at dette overtager de dermed forbundne udgifter.

Indtil nu har hjemmestyret overtaget følgende sagsområder med hjemmel i hjemmestyrelovens § 2:

1. Færøernes egen styrelsesordning

Hele området er overtaget som særanliggende.

2. Kommunale forhold

Hele området er overtaget som særanliggende.

3. Bygnings-, bolig- og lejespørgsmål. Folkeregister

Hele området er overtaget som særanliggende.

4. Sundhedsvæsen

Kun apotekervæsenet er overtaget som særanliggende.

5. Den offentlige forsorg. Arbejdsforhold

Områderne: Lovpligtig ulykkesforsikring. Arbejdere, arbejdsforhold, lærlinge, medhjælpere og ferie er overtaget som særanliggender.

6. Direkte og indirekte skatter

Hele området er overtaget som særanliggende.

7. Finansvæsen

Hele området er overtaget som særansliggende.

8. Godkendelse af havneafgifter

Området er overtaget som særansliggende.

9. Skolevæsen

Folkehøjskolen og navigationsskolerne er overtaget som særansliggende. Endvidere er gymnasiet og HF-kurset særansliggende, og der er ved lagtingslov oprettet et færøsk akademi (Academia Færoensis). Bortset herfra er skolevæsen fællesansliggende.

10. Arkiver, biblioteker, museer

Hele området er overtaget som særansliggende.

11. Bygnings- og naturfredning

Hele området er overtaget som særansliggende.

12. Havne, trafikvæsen m. v.

Hele området bortset fra havne og stedligt telegrafvæsen er overtaget som særansliggende.

13. Landbrug, fiskeri m. v.

Hele området er overtaget som særansliggende.

14. Forlystelser m. v.

Hele området er overtaget som særansliggende.

15. Produktion, handel m. v.

Hele området er overtaget som særansliggende.

16. Tinglysning, ekspropriation m. v.

Hele området er overtaget som særansliggende.

Efter hjemmestyrelovens § 3 afgøres det ved nærmere forhandling, om og i hvilket omfang de på bilag B opførte sagsområder kan blive færøske særansliggende. Heraf er Radio med undtagelse af spørgsmål med relation til internationale aftaler, Jordfonden og Import- og eksportkontrol overtaget som særansliggende.

Hovedparten af de overtagne områder administreres af landsstyret med hjemmel i lagtingslove. Enkelte områder administreres dog af statslige myndigheder på landsstyrets vegne. Således sker mønstring af fiskere hos landfogeden (politimesteren) eller sysselmændene, motorregistret og skibsregistret føres af landfogeden, tinglysningsvæsenet forestås af sorenskriveren (dommeren), der ligeledes er den stedlige overformynder, og endelig er rigsombudsmanden formand for oversundhedskommissionen, der bl. a. er ankeorgan i

miljøsager.

Fællesanliggender

Anliggender, der ikke er overtaget af det færøske hjemmestyre som særanliggender, er fællesanliggender og varetages af rigsmyndighederne, idet dog hjemmestyret med hjemmel i hjemmestyrelovens § 9 kan overtage administrationen af fællesanliggender.

Blandt de vigtigste fællesanliggender er skoleforhold, sociale forhold og sundhedsforhold. Herudover kan som statsinstitutioner nævnes rigsombudet som overværighed, skibstilsynet, folkekirken, politiet og domstolene.

Rigslove træder ikke i kraft på Færøerne, forinden de i overensstemmelse med lov nr. 51 af 1. april 1896 er kundgjort af rigsombudet. Dette sker efter forelæggelse for det færøske hjemmestyre.

Lovforslag, der kun vedrører færøske forhold, eksempelvis de sociale love, lovene for undervisningsvæsenet, og sygehusloven bliver normalt først behandlet i lagtinget, hvorefter de forelægges folketinget. Lovforslag, der ikke udelukkende omfatter Færøerne, bliver først vedtaget i folketinget og derefter forelagt hjemmestyret, forinden loven sættes i kraft på Færøerne. I mange tilfælde sker ikraftsættelsen i form af kgl. anordning, idet loven udtrykkeligt giver ministeren ret til at sætte loven i kraft på Færøerne ved kgl. anordning med de ændringer, der er nødvendiggjort af de særlige færøske forhold.

Fællesanliggenderne administreres efter dansk lovgivning, dog for socialvæsenet, skolevæsenet og sygehusvæsenet efter særlige love for Færøerne. Statens udgifter til fællesanliggender udredes i form af fuldkommen udgiftsdækning, refusioner eller andre former for subsidiering.

De enkelte afsnit i årbogen indeholder nærmere oplysninger om udgiftsfordelingen, idet de forskellige refusionsordninger vil blive beskrevet direkte eller ved hjælp af tabeller.

Fællesanliggender, der administreres af hjemmestyret i henhold til hjemmestyrelovens § 9

I henhold til hjemmestyrelovens § 9 kan der efter forhandling træffes aftale om, i hvilke tilfælde og i hvilket omfang det er muligt inden for områder, der henhører under fællesanliggender, at overlade det færøske hjemmestyre at give de nærmere bestemmelser for de særlige færøske forhold og overtage administrationen af det

pågældende område.

Ved love nr. 152-156 af 24. april 1975 blev administrationen af socialvæsenet overtaget af Færøernes landsstyre fra 1. april 1975. Den daglige administration varetages af Almannastovan. Ved lov nr. 621 af 22. december 1976 for Færøerne om sygehusvæsenet er det fastslået, at sygehusvæsenet på Færøerne varetages af hjemmestyret fra 1. april 1977. Ved lov for Færøerne nr. 51 af 14. februar 1979 om folkeskolen, lov for Færøerne nr. 52 af 14. februar 1979 om læreruddannelsen, lov for Færøerne nr. 53 af 14. februar 1979 om fritidsundervisning m. v. og lov for Færøerne nr. 54 af 14. februar 1979 om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler er administrationen af disse områder overført til hjemmestyret fra 1. august 1979. I forbindelse med den administrative overførsel af skolevæsenet er hjemmestyret inden for lovens rammer bemyndiget til at regulere de nævnte områder ved lagtingslove. Den daglige administration varetages af Landsskúlafyrisingin (Færøernes undervisningsdirektorat).

Endelig udbetaler og modtager Føroya gjaldstova (Færøernes oppebørselskontor) en del beløb for staten.

Forholdet til udlandet

Færøerne er et selvstændigt toldområde. Indførselsafgifter og reglerne for import- og eksportkontrol fastsættes af hjemmestyret. De øvrige dele af riget må derfor i disse henseender betragtes som udland.

I henhold til hjemmestyreloven skal traktater og andre internationale overenskomster, der kræver folketingets samtykke, og som berører særlige færøske interesser, forelægges hjemmestyret til betænkning.

Udenrigsministeren kan bemyndige hjemmestyrets repræsentanter til direkte at føre forhandlinger under medvirken af udenrigstjenesten.

Der er med hjemmel i hjemmestyreloven ansat en i færøske forhold særlig sagkyndig i udenrigsministeriet til at bistå ministeriet ved behandling af sager vedrørende Færøernes særlige erhvervsinteresser, ligesom lovens muligheder for ansættelse af færøskyndige ved de danske ambassader er anvendt, idet der er ansat en handelsattaché for færøske erhvervsanliggender ved handelsafdelingen under den danske ambassade i Storbritannien.

Færøernes særlige status og erhvervsstruktur medfører, at Færøerne ikke umiddelbart kan dele Danmarks interesser og synspunkter i det internationale samarbejde eller ved indgåelse af bi- eller multilaterale aftaler med andre lande. I overensstemmelse med hjemmestyrelovens bestemmelser har man fra dansk side søgt at tilgodese færøske interesser ved i videst muligt omfang at inddrage hjemmestyret i det forberedende arbejde.

I enkelte tilfælde har hjemmestyret selv ført forhandlinger og indgået aftaler. Her kan især nævnes aftalen om færøske fiskerirettigheder mellem 12 og 200 sømil omkring Island, indgået i 1975, og aftalen med Norge om gensidige fiskerirettigheder, indgået i 1977, begge siden fornyet med forskellige ændringer.

Endelig har repræsentanter for hjemmestyret med bistand fra udenrigsministeriet forhandlet om forskellige aftaler, der er indgået mellem den danske regering og Færøernes landsstyre på den ene side og den pågældende forhandlingspartner på den anden. Af aftaler af denne karakter kan nævnes fiskeriaftalerne med Sovjetunionen og med EF fra 1977. Begge aftaler er tiårige rammeaftaler, i henhold til hvilke fangstområder og -kvoter fastsættes for visse tidsrum ved efterfølgende forhandlinger.

På fiskeriområdet er Færøerne medlem af NAFO (Konventionen om fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav) og NEAFC (Konventionen om fiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav). Danmark er ikke medlem af sidstnævnte organisation.

Hvor færøske interesser, som regel især fiskeriinteresser, har været involveret, har det været almindeligt, at repræsentanter for hjemmestyret har været medlemmer af den danske delegation eller knyttet til denne som eksperter. Dette gælder i flere bilaterale aftaler, især i sin tid aftalerne med Spanien, Brasilien og de østeuropæiske lande. I 1977 var Færøerne medunderskriver af fiskeriaftalen med Sovjetunionen. Ved de ordinære og ekstraordinære møder i FAO's fiskerikomité har hjemmestyret normalt haft repræsentanter med i den danske delegation, når der skulle vedtages begrænsninger, der berørte færøsk fiskeri.

Danmarks tilslutning til de internationale økonomiske sammenlutninger har ikke automatisk medført færøsk tilslutning, og ofte har der efter Danmarks tilslutning været ført forhandlinger om Færøernes forhold. Her har især hensynet til erhvervsstrukturen og det færøske indførselsafgiftssystem spillet en rolle. Disse for-

hold har bevirket, at Færøerne ofte er blevet tilsluttet flere år senere end Danmark, det gælder således GATT, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1954, medens Danmark blev tilsluttet i 1950, og EFTA, hvor Færøerne blev tilsluttet i 1967, medens Danmark deltog fra oprettelsen i 1959. (Færøerne udtrådte som følge af Danmarks udtræden i 1972). I de nævnte tilfælde er den senere færøske tilslutning anmeldt ved en akt fra udenrigsministeriet.

Færøerne blev ikke tilsluttet EF sammen med Danmark, men der var efter forhandlinger mellem en færøsk delegation, udenrigsministeriet og repræsentanter for EF's kommission indsat en særlig bestemmelse i den danske tiltrædelsestraktat, hvorefter bestemmelse om tilslutning skulle træffes inden udgangen af 1975, da det var af betydning for Færøernes stillingtagen til EF at kende resultaterne af FN's havretskonference, der begyndte i 1974. Da denne ikke var afsluttet inden 1975, og da det ikke var muligt at opnå forlængelse til konferencens afslutning, besluttede lagtinget enstemmigt, at Færøerne skulle forblive uden for EF. Der er herefter indgået aftale om et særligt handelsarrangement med fællesskaberne samt den førnævnte fiskeriaftale.

Ved forhandlinger om internationale aftaler er hjemmestyret almindeligvis inddraget. Derimod er det sjældent, Færøerne har egentlig repræsentation i de internationale organisationer. En væsentlig undtagelse er Nordisk Råd, hvor der i den danske delegation er to medlemmer valgt af Færøernes lagting, og en repræsentant for Færøernes landsstyre, jfr. lov nr. 580 af 19. december 1969 om ændring af lov om Nordisk Råd.

Ellers varetages Færøernes interesser gennem forelæggelsen for hjemmestyret. For fiskeriets vedkommende er der især grund til at nævne, at forskrifter om ordensregler for fiskeriet, mindstemål for fisk, begrænsning af fangstmængde m. v. aftalt i henhold til internationale overenskomster skal fastsættes for Færøerne efter forhandling med og samtykke af Færøernes hjemmestyre. Eksempelvis kan nævnes reguleringsforanstaltningerne fastsat af NEAFC og NAFO (ICNAF).

På andre områder kan hjemmestyret bestemme, hvorvidt en af Danmark indgået international aftale skal udstrækkes til Færøerne eller ikke.

Her kan nævnes dobbeltbeskatningsoverenskomster, der ofte ved en særlig noteveksling efter forelæggelse for hjemmestyret sættes

i kraft for Færøerne. Der eksisterer iøvrigt en særlig dobbeltbeskatningsoverenskomst mellem Færøerne og Danmark. Ligeledes kan nævnes de sociale konventioner, Danmark har indgået med de nordiske og andre europæiske lande om deres statsborgeres gensidige rettigheder i de respektive lande, og ILO-konventionerne. Disse konventioner sættes normalt i kraft på Færøerne ved offentlig kundgørelse på samme måde som rigslove.

I enkelte tilfælde slutter Danmark internationale aftaler, der kun berører Færøerne. Her kan især nævnes udvidelsen i 1959 af den færøske fiskerigrænse til 12 sømil. Udvidelsen til 200 sømil er gennemført ved kgl. anordning nr. 598 af 21. december 1976 om fiskeriterritoriet ved Færøerne, udstedt i medfør af § 1 stk. 3, i lov nr. 597 af 17. december 1976 om Danmarks riges fiskeriterritorium.

FÆRØERNES LAGTING

Lagtingsvalg afholdes i henhold til lagtingslov nr. 49 af 20. juli 1978 om valg til Færøernes lagting. Lagtinget består af mindst 27 og højst 32 medlemmer, idet de 27 medlemmer er kredsvalgte, mens der kan vælges indtil 5 medlemmer med henblik på en regulering henimod forholdsmæssig repræsentation. De ordentlige valg til lagtinget foregår hvert 4. år. Udskrivning af valg kan iøvrigt foregå efter lagtingsbeslutning, hvilket var tilfældet ved det sidste valg den 8. november 1980.

Tabel 1. 1. Stemme- og mandatfordelingen ved lagtingsvalgene 1970-80
(mandatfordeling i parentes)

Parti	Nov. 1970	Nov. 1974	Nov. 1978	Nov. 1980
Folkeflokken	3.615(5)	4.069(5)	4.067(6)	4.399(6)
Sambandsflokken	3.921(6)	3.799(5)	5.966(8)	5.557(8)
Socialdemokratiet	4.904(7)	5.125(7)	5.062(8)	5.043(7)
Selvstyreflokken	1.010(1)	1.430(2)	1.626(2)	1.953(3)
Tjóðveldisflokken	3.962(6)	4.461(6)	4.614(6)	4.415(6)
Fremskridts- og fiskeriflokken	667(1)	487(1)	1.389(2)	1.905(2)
Særliste (kun opstillet i Suðurstreymoy)		487(-)		
Ialt	18.079 (26)	19.858(26)	22.724(32)	23.272(32)
Valgdeltagelse	80 %	80 %	86 %	86 %

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Tabel 1. 2. Afgivne stemmer ved lagtingsvalget den 8. november 1980 fordelt på partier og områder

Valg kreds	Folkefl.	Sambandsfl.	Socialdemokr.	Selvstyrefl.	Tjóðveldisfl.	Fremskr.s- og fiskerifl.	Ialt
Norðoyar	672	426	668	460	606	389	3.221
Eysturoy	823	1.455	690	548	878	418	4.812
Norðstreymoy	408	565	246	84	398	110	1.811
Suðurstreymoy	1.614	1.624	1.361	721	1.421	655	7.396
Vágur	336	629	310	44	176	105	1.600
Sandoy	251	138	253	37	260	42	981
Suðuroy	295	720	1.515	59	676	186	3.451
Ialt	4.399	5.557	5.043	1.953	4.415	1.905	23.272

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Lagtingets sammensætning

Formand: Jógvan Sundstein (flk.)

Lagtingets medlemmer

Anfinn Kallsberg	bogholder	Viðareiði	flk.
Vilhelm Johannesen	postbud	Klaksvík	sd.
Eli Nolsøe	kontorfunktionær	Klaksvík	sb.
Asbjørn Joensen	forstander	Klaksvík	s.
Finnbogi Isaksen	redaktør	Tórshavn	tjv.
Edmund í Garði	skoleinspektør	Strendur	flk.
Jógvan Olsen	skibsfører	Toftir	sb.
Jóh. Martin Olsen	maskinmester	Strendur	sb.
Jørgen Thomsen	formand	Skáli	sd.
Petur Reinert	kommunelæge	Eiði	tjv.
Adolf Hansen	skibsfører	Tórshavn	fr.
Frederik Olsen	skibsfører	Rituvík	s.
Agnar Nielsen	direktør	Vestmanna	sb.
Øssur Dam Jacobsen	lærer	Vestmanna	flk.
Jógvan Sundstein	statsaut.revisor	Tórshavn	flk.
Oli Breckmann	adjunkt, M.A.	Tórshavn	flk.
Pauli Ellefsen	statsaut.revisor	Tórshavn	sb.
Eilif Samuelson	overlærer	Tórshavn	sb.
Jákup Lindenskov	kontorfunktionær	Tórshavn	sd.
Jóannes Dalsgaard	landsarkivar	Tórshavn	sd.
Erlendur Patursson	redaktør, cand.polit.	Kirkjubøur	tjv.
Karin Kjølbro	socialrådgiver	Tórshavn	tjv.

Juul Jacobsen	fisker	Nólsoy	fr.
Hilmar Kass	viceforstander	Tórshavn	s.
Ivan Johannesen	maskinmester	Miðvágur	sb.
Svend Aage Ellefsen	direktør	Sandavágur	flk.
Tórolvur Mohr Olsen	fisker	Sandur	sd.
Hans M. Joensen	arbejdsmand	Skopun	tjv.
Flemming Mikkelsen	købmand	Vágur	sb.
Atli P. Dam	direktør	Tvøroyri	sd.
Hilmar Bech	overlærer	Porkeri	sd.
Ove Mikkelsen	styrmand	Vágur	tjv.

Lagtinget har følgende stående udvalg: finansudvalget, markedsudvalget, fiskeriudvalget, vej- og havneudvalget, ansøgningsudvalget, udvalget vedrørende landsstyresager, lovudvalget, skoleudvalget, skatteudvalget, socialudvalget og miljøudvalget.

DE POLITISKE PARTIER

De partier, der er repræsenteret i lagtinget, grupperer sig foruden efter sociale og økonomiske synspunkter også efter partiernes indstilling til rigsfællesskabet.

Skematisk kan man opstille partierne således, at man anbringer partierne af borgerlig observans til højre og partierne, der er tilhængere af en højere grad af offentlig styring af erhvervslivet, til venstre samtidig med, at partier, der ønsker et fast tilhørsforhold til riget, anbringes øverst i skemaet, medens partier, der ønsker en højere grad af selvstyre, anbringes nederst. De seks partier vil da gruppere sig som i nedenstående skema.

Socialdemokratiet	Sambandsflokkun
	Selvstyreflokkun
	Fremskridts- og fiskeriflokkun
Tjóðveldisflokkun	Flokkur Fólksins

På grundlag af partiernes programmer og supplerende oplysninger fra partierne er der foretaget en gennemgang af de enkelte partiers stats- og folkeretlige stillingtagen, økonomiske og erhvervs-mæssige politik, sociale politik samt undervisnings- og kulturpolitik. Desuden er det for de enkelte partier oplyst, i hvilke perioder partiet har været repræsenteret i lagtinget, landsstyret og folketinget.

Folkeflokken

Folkeflokken er stiftet i 1940 og opnåede første gang repræsentation i lagtinget i 1940. Partiet har siden været repræsenteret her.

Folkeflokken arbejder for en gradvis indførelse af selvstyre for Færøerne med fuld lovgivningskompetence på alle områder. Man skal tilstræbe et godt samarbejde med de eksisterende markedssammenslutninger uden at blive politisk afhængig af nogen af dem. Undergrunden skal overtages, og lagtingsvedtagelsen om fjernelse af militær fra Færøernes skal effektueres.

Partiet finder, at det private initiativ i et samfund med erhvervsmæssig frihed bedst sikrer forøgelse af produktionsværdien. Der skal tilvejebringes gode lånemuligheder for erhvervslivet. Nødvendigheden af en offentlig fiskeripolitik, der sikrer de bedste fiskerimuligheder i hjemlige og fremmede farvande, erkendes. Lønsystemet skal være rent færøsk.

De, der ikke er arbejdsdygtige, skal sikres sømmelige vilkår. De sociale foranstaltninger skal være øjeblikkeligt virkende. Folke-, invalide- og enkepension samt enkehjælp er selvfølgelig rettigheder. De skal være tidssvarende, og pensionisterne skal have deres andel af indtægtsstigningen i samfundet. Der skal lægges vægt på revalidering, undervisning og pleje her i landet af revaliderede. Hjælp skal sikres alle de, der uden egen skyld bliver arbejdsløse.

Skolen skal være færøsk og sikre alle en uddannelse til fremme for virke i det færøske samfund, der ikke står tilbage for uddannelsen i de mest udviklede lande. Mest muligt af den videregående uddannelse skal gives her i landet.

Der skal oprettes et landsteater. Radiofonien skal udbygges, og et færøsk fjernsyn oprettes. Kunstnere må sikres gode arbejds- muligheder.

Mulighederne for anskaffelse af grund og bolig må bedres.

Færøerne må selv varetage forbindelserne til udlandet, og den interne trafik må udbygges, eventuelt gennem indenøns flyvning.

Skatte- og afgiftslovgivningen skal forenkles, og skatteminimumsgrænsen skal stige i takt med den gennemsnitlige indtægtsstigning. Den offentlige administration skal rationaliseres, og den finansielle fordeling mellem land og kommuner skal revideres.

Folkeflokken har deltaget i landsstyressamarbejdet i perio-

derne 1950-54, 1954-59, 1963-67 og fra 1975. Folkeflokken har besat lagmandsposten fra 1963-67. Siden 1948 har folkeflokken været repræsenteret i folketinget i tiden indtil 5. september 1950; fra 14. maj 1957 til 15. november 1960 og fra 22. september 1964 til 13. december 1973.

Sambandsflokken

Sambandsflokken er stiftet i 1906. Partiet har uden afbrydelse været repræsenteret i lagtinget siden stiftelsen.

Sambandsflokken ønsker at bibeholde rigsfællesskabet og vil inden for dette arbejde for den styrelsesmæssige, økonomiske og kulturelle udvikling af det færøske folk.

Sambandsflokken anser det frie initiativ for at være drivkraften for fremgangen i erhvervslivet og vil ud fra denne synsvinkel udbygge dette. Med hensyn til fiskeriet erkender partiet, at de hjemlige farvande er de eneste sikre fiskefelter, og man må stræbe efter at udnytte disse mest muligt under skyldig hensyntagen til bevaring af fiskebestandene. Fjernfiskeriet må så vidt som muligt sikres ved internationale aftaler. Mulighederne for at eje og drive fiskerfartøjer må være sådan, at fiskerfartøjerne til enhver tid er konkurrencedygtige.

Sociallovgivningen skal være sådan udformet, at de gamle, de syge og de handicappede får støtte og behandling på samme niveau som i de andre nordiske lande. Partiet vil virke for, at alle familier kan bo i eget hus eller lejlighed. Dette skal blandt andet ske ved støtte til unge, der vil bosætte sig.

Undervisningsvæsenet skal kunne opfylde de krav, der stilles af et udviklet samfund, og skolerne skal være på højde med nabolandenes. Udviklingen inden for færøsk kultur og åndsliv skal støttes, og man skal sikre, at færinger får kendskab til dansk og udenlandsk kultur og åndsliv. Partiet vil støtte sport og fritidsliv.

Indtægterne fra skatter og afgifter skal administreres hensigtsmæssigt og forsvarligt, således at folket ikke kommer til at betale mere end nødvendigt.

Partiet har deltaget i landsstyressamarbejdet i perioderne 1948-50, 1950-54, 1954-59, 1959-63, 1967-70, 1970-75 og fra 1981. I perioderne 1948-50, 1950-54, 1954-59, 1968-70 og fra 1981 har partiet besat lagmandsposten.

Siden 1948 har partiet været repræsenteret i folketinget fra

5. september 1950 til 22. september 1964 og fra 15. februar 1977 til nu. Partiets medlem har været tilsluttet Venstres folketingsgruppe.

Socialdemokratiet

Det færøske socialdemokrati blev grundlagt i 1925 og opnåede første gang repræsentation i lagtinget i 1928, hvor det siden uafbrudt har været repræsenteret.

Partiet erklærer, at Færøerne er folkets ejendom, og at denne ejendom også omfatter landsoklen og undergrunden.

Det er partiets opfattelse, at rigsfællesskabet skal oprettholdes og bunde i den fulde og ubegrænsede frihed, således at Danmark og Færøerne hver for sig kan bestemme, at sager og sagsområder kan overdrages til hjemmestyret. Partiet lægger stor vægt på den nationale selvbestemmelse og går ind for det nordiske samarbejde.

Der skal ved forpligtende samarbejde og planøkonomisk ledelse sikres personlig frihed, indtægtsgrundlag og tryghed for alle.

Produktion og handel skal efter omstændighederne drives på national, kommunal og fælleskommunal, kooperativ samt privat basis, således at de forskellige initiativer tjener landets interesser og er i overensstemmelse med folkets vilje. Eventuel socialisering må gennemføres uden unødvendig centralisering. Udenrigshandelen bør ordnes på landsandelsgrundlag.

Alle skal have ret til at arbejde og være sikret en minimumsløn. Alle uarbejdsdygtige eller trængende skal være sikret social tryghed, og samfundet skal bære udgifterne i forbindelse med sygdom, invaliditet, ulykker, alderdom, indtægtstab m. v.

Den opvoksende generation skal sikres vederlagsfri adgang til den bedste og mest tidssvarende undervisning. Folkeoplysning, forskning, kunst, kultur og udfoldelsesmuligheder skal støttes. Idrættelivet skal støttes bl. a. ved opbygning af de nødvendige faciliteter.

Beskatningen skal tjene til fremme af fælles interesser og mindske forskellene i indtægt. Skatten skal lignede, så den ikke er aktivitetshæmmende, og indtægter, svarende til eksistensminimum, skal ikke beskattes.

Socialdemokratiet har deltaget i landsstyressamarbejde i perioderne 1948-50, 1959-63, 1967-70, 1970-75 og fra 1975-81. Socialdemokratiet har besat lagmandsposten 1959-63, 1967-68 og fra 1970-81.

Siden 1948 har socialdemokratiet været repræsenteret i folketinget i tiden fra 1948 indtil 14. maj 1957 og fra 15. november 1960 til nu. Det socialdemokratiske medlem har været tilsluttet socialdemokraternes folketingsgruppe.

Selvstyreflokken

Selvstyreflokken blev grundlagt i 1906 og har været repræsenteret i lagtinget fra stiftelsen frem til 1943. Partiet opnåede repræsentation igen i 1946 og har siden da uafbrudt været repræsenteret.

Partiet arbejder for selvstyre, efterhånden som der skabes et solidt grundlag for dette. Undergrunden og fiskerigrænsen halvvejs til nærmeste bebyggede land skal være færøsk. Færøerne skal forblive uden for EF, men have bedst mulig handelsforbindelse med sammenslutningen og andre lande. Hjemmestyreloven skal revideres. Der skal oprettes et færøsk kontor i København, der sikrer kontakten til de danske myndigheder, og folketingsrepræsentationen skal nedlægges. Lagmanden skal være folkevalgt.

Det skal tilstræbes at skabe fællesskab og lighed mellem arbejdere og arbejdsgivere på sø og i land. Fiskeri, håndværk og industri skal støttes på bedste måde.

En ny landbrugslovgivning, der sikrer landbruget støtte, så det kan blive en betydelig faktor i økonomien, skal gennemføres.

Fragtskibsflåden skal udbygges.

Vandkraften og alle energikilder skal udbygges hurtigst muligt.

Der skal oprettes et uafhængigt forbrugerråd, og der skal etableres tilsyn med monopoler, og den frie handel skal sikres med færrest mulige mellemhandlere.

Socialforsorgen skal være på højde med de nordiske landes, dog tilpasset færøske forhold. Der skal lægges vægt på at sætte invalide og handicappede i stand til at passe et arbejde. Der skal oprettes sygeforsikring i stedet for sygekasser. Denne skal yde alle gratis læge- og sygehusbehandling, medicin og mærkbar støtte under sygdom.

Undervisningsvæsenet skal overtages og samordnes således, at det egner sig til færøske forhold på et kristent grundlag. Bygdeskolerne skal bevares. Foreningslivet inden for kultur og idræt skal støttes. Den færøske radiofoni skal udbygges, og fjernsyn skal oprettes.

Skatterne omlægges i højere grad til forbrugsafgifter. Indkomstskatterne skal ændres, så indtægterne for mand og hustru deles, og hver især beskattes af halvdel af den samlede indtægt. Børnefradrag og minimum for landsskat skal forhøjes og indtægtsreguleres.

Selvstyreflokken har deltaget i landsstyressamarbejdet i perioderne 1948-50, 1954-59, 1959-63, 1963-67, 1967-70, 1970-75 og fra 1981.

Partiet har ikke været repræsenteret i folketinget efter 1948. Før krigen havde partiet i perioder en repræsentant i henholdsvis folketing og landsting. Denne repræsentant havde et vist samarbejde med det radikale venstre.

Tjóðveldisflokkun

Tjóðveldisflokkun er grundlagt i 1948 og opnåede i 1950 repræsentation i lagtinget, hvor partiet har været repræsenteret siden.

Partiet ønsker en færøsk republik oprettet og fastslår, at ingen udenlandsk magt skal have ret til at råde over eller eje landets ressourcer. Partiet vender sig imod NATO's tilstedeværelse på Færøerne og ønsker Færøerne holdt uden for EF.

Ingen enkeltperson eller nogen samfundsklasse skal have særrettigheder til at råde over eller tilegne sig landets ressourcer, og alle færingar skal have samme rettigheder og samme pligter over for samfundet.

Der skal foretages en planlægning med hensyn til udbygning af produktionskapaciteten og opdyrkning af landet. De private erhvervsvirksomheder skal koordineres med det offentlige. Al handel med omverdenen, import og eksport samt penge, banker og valuta skal under tilsyn af det offentlige.

Alle arbejdende skal have en retfærdig løn for deres arbejde. De, der på grund af sygdom, alderdom, ulykke eller arbejdsløshed ikke er i stand til at forsørge sig og sine, skal have fuld hjælp og støtte.

Grundstenen under folkets kultur er en forbedret folkeskole. Alle elever har derudover ret og pligt til gratis viderestudier med hensyn til almene kundskaber og inden for erhvervsgrenene. De højere skoler, studenterskolen og akademiet, biblioteker og andre kulturelle institutioner, bekostet af det offentlige, har ansvaret for landets kultur og viden. Økonomiske forhold og bopæl på afsides liggende steder må ikke hindre unge med gode evner i at tilegne sig disse tilbud. Kunstnere og videnskabsmænd skal sikres rimelige

vilkår.

Det offentlige skal pålægge samfundsmedlemmerne retfærdig skat og sikre, at skatteansættelsen er korrekt.

Tjóðveldisflokkurinn hefur tekið þátt í landsstyressamstarfinu í 1963-67 og frá 1975-81.

Partið hefur verið til aðstoðar í Alþingi frá 13. desember 1973, þar sem það tók fyrsta sinni sætið, til 1. mars 1977.

Framsíðis- og fiskeriflokkurinn

Partið er dannað af samningnum milli þess áðurverandi fram- síðisflokks og bæjar, tilkennandi miðisvísið frá fiskeristöðum. Partið var tekið upp í Alþingi í ágúst 1978. Framsíðisflokkurinn hefur verið tilkennandi í Alþingi síðan 1954 og var tekið upp sem parti í 1958. Þetta nýja parti hefur verið tilkennandi síðan tekið upp.

Partið, sem skilgreinir sig sem eitt borgarlegt, socialt, antikommúnískt, framsíðisvísið fiskeriparti, og sem eitt miðparti, sem ekki tekur þátt í pólemík eða í politik um hægri/ vinstri eða um lífræðingunni/samhæfni, men hefur sjálfstjórnunni fyrir Færisvísið sem mál, setur Alþingunni í miðstöðu og mannunni í mið- stöðu. Alþingi skal velgengið hvert fjórða ár, og Alþingi skal í hægri- stöðu um pólemíkum ákvæðunum bl. a. gegnum fólkaváru- stöðu. Landsstyrið skal hafa fimm meðlimmi, þar sem hægst fjórir mátti vera af sömu kyni. Fiskerimörkunni skal vera 200 þúsund frá grund- línu, og eitt yfirheimskt fiskerimál mátti vera leyft yfir ein- stöðu djúbni eða eitt ákveðið fjöldi þúsund frá grundlínu. Fiskerim- töðunni skal vera sjálfstjórnunni, slægt eða starfsunni ekki skal hafa styrkið þörfunni. Starfsunni skal tryggja eitt stöðulagt fiskivæði. Fiskasalið skal skipulagt, slægt eða, þar sem skapt virðisunni, fær útvinnið. Starfsunni skal ákveða, hvernig- stöðu, þar sem seldunni, og framleiðingunni af fiskunni skal fram- gengið hér í löndunni.

Hjemmiíndustriunni, især þessi hluti, sem er innviðunni, skal byggja. Færiskið höndverkið skal framfarað yfirheimskt, og landbúnaðið skal styrkt, slægt eða hægri fyrir Færisvísið ekkunni. Þar máttu tekið á viðtaltingunni gegnum stöðu yfir- heimskt konkurrunni.

Þessi sociala lövgivningunni skal einfaldað og ekkunni, og misbrúkunni hindrað. Þar skal opnað eitt starfsunni, og þar skal vera aldrerunni- og fjölskiðunni í öllum stöðum. Hvernig lörlin-

gelønnen ikke er tilstrækkelig til dagen og vejen, skal socialforsorgen træde til.

Skolen skal samordnes med henblik på undervisning og fritid. Kristendomsundervisningen skal forbedres. Videreuddannelse og erhvervsuddannelse skal udbygges. Lærlinge- og elevhjem skal opføres på alle større uddannelsessteder. Kultur og idræt skal støttes.

Landskassen skal have sine indtægter fra kildeskat, skat fra virksomheder, produktionsafgifter, told og andre afgifter, kupon-skat, konfiskationsafgifter samt renter. Ægtefæller skal beskattes hver for sig. Overarbejde og særligt samfundsnyttigt arbejde skal beskattes lempeligere. Udenlandske virksomheder skal betale højere skat end hjemlige.

Fremskridtsflokkens deltog i landsstyressamarbejdet 1963-67, men havde ikke repræsentation i landsstyret.

Partiet har aldrig været repræsenteret i folketinget.

Foruden de omtalte partier kan nævnes forbundet Öyggjaframi Marxister-Leninister (OFML), som udgiver bladet Arbeidd og samenslutningen Færøske Socialister (FS), der udgiver bladet Framin.

FOLKETINGSVALG

Ifølge grundlovens § 28 vælges 2 af folketingets medlemmer på Færøerne. Efter lov om folketingsvalg på Færøerne skal valg på Færøerne så vidt muligt ske samtidig med afstemningen i Danmark, men rigsombudsmanden kan fastsætte en anden dag.

Tabel 1. 3. Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved folketingsvalgene 1973-81

	<u>13/12-73</u>	<u>9/1-75</u>	<u>1/3-77</u>	<u>23/10-79</u>	<u>8/12-81</u>
Socialdemokratiet	3.772 28,6 %	4.112 29,7 %	3.681 22,5 %	4.435 23,7 %	4.070 24,5 %
Tjóðveldisflokkun	3.312 25,1 %	3.363 25,7 %	3.057 18,7 %	3.886 20,8 %	3.441 20,7 %
Folkeflokkun	2.690 20,4 %	2.957 21,3 %	2.773 17,0 %	3.005 16,1 %	3.073 18,5 %
Sambandsflokkun	2.533 19,2 %	3.219 23,3 %	5.183 31,7 %	5.700 30,5 %	4.393 26,4 %
Selvstyreflokkun	553 4,2 %	-	551 3,4 %	797 4,2 %	867 5,2 %

(fortsættes)

Stemmetal og procentvis fordeling af stemmer ved
folketingsvalgene 1973-81 (fortsat)

	<u>13/12-73</u>	<u>9/1-75</u>	<u>1/3-77</u>	<u>23/10-79</u>	<u>8/12-81</u>
Fremskridts- og fiskeriflokken	258 1,9 %	- -	207 1,3 %	878 4,7 %	773 4,7 %
Uden for partierne	81 0,6 %	- -	891 5,4 %	- -	- -
Gyldige stemmer ialt	13.199	13.651	16.343	18.701	16.617
Valgdeltagelse	54,4 %	56,4 %	62,9 %	65,9 %	55,4 %

Kilde: Valgbogen for Færøerne

Ved valget i 1973 var der listeforbund mellem folkeflokken og fremskridtsflokken. I 1977 var der listeforbund mellem folkeflokken og uttanflokka-listin (N. P. Danielsen og Zacharias Wang) og mellem selvstyreflokken og fremskridtsflokken.

Folketingsmænd

Ved folketingsvalget den 8. december 1981 valgtes Pauli Ellefsen (sb.) og Jákup Lindenskov (sd.). Pauli Ellefsen har på grund af sit hverv som lagmand orlov fra folketinget og erstattes af Jóh. Martin Olsen (sb.).

ADMINISTRATION

Færøernes landsstyre

Lagmanden og landsstyremedlemmerne udnævnes af lagtinget, jfr. lagtingslov nr. 1 af 13. maj 1948 om Færøernes styrelsesordning i særansliggender. Det nuværende landsstyre, der har fem medlemmer, 2 fra sambandsflokken, 2 fra folkeflokken og 1 fra selvstyreflokken, bygger på et flertal bestående af disse partiers 17 mandater.

Pauli Ellefsen, lagmand (sb.): Styrelsesansliggender, udenrigsansliggender, industri og arbejdsmarkedsforhold.

Olaf Olsen, viceslagmand, (flk.): Fiskeri, handel og Strandferðslan.

Tórbjørn Poulsen, (s.): Finansvæsen, kulturelle ansliggender og kommunale ansliggender.

Eilif Samuelsen, (sb.): Undervisningsvæsen, offentlig forsorg og energi.

Páll Vang, (flk.): Landbrug, sundhedsvæsen, samfærdsel, bortset fra Strandferðslan, justitsvæsen, boligspørgsmål og bygdeudvikling.

Landsstyrets administration

Kontorchef Johan Djurhuus

Kontorchef Arni Olafsson

Fuldmægtig Jens Pauli Ellenderson: Samfærdsel og undervisning.

Fuldmægtig Gunnar Gunnarsson: Fiskeri.

Fuldmægtig Jalgrim Hilduberg: Løn-, valg- og erhvervssager samt retsvæsen.

Fuldmægtig Jørgen Hansen: Fiskeristøtte.

Fuldmægtig Kristoffur Thomason: Sager vedrørende sønering, fiskeri, fornyelse af fiskerflåden samt told og skat.

Fuldmægtig Inger Christiansen: Socialvæsen, undervisning, kultur og kirker.

Fuldmægtig Jóngerð Purkhús: Budgetlægning og budgetkontrol.

Fuldmægtig Jón Danielsen: Kommunale anliggender og lønsager.

Fuldmægtig Julianna Klett: Internationale sager.

Fuldmægtig Sjúrbur Rasmussen: Arbejdsmarkedsforhold, sundhedsvæsen, industri og landbrug.

Rigsombudet

Rigsombudsmanden på Færøerne er rigets øverste repræsentant på Færøerne og leder af rigets administration. Rigsombudet er bindeledet mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne. Embedet administrerer desuden som overøvrighed en række familieretlige sager, såsom separation og skilsmisse, bevillinger til adoption og navnebevillinger, samt visse sundhedssager og en række sager vedrørende lovgivningsanliggender.

Rigsombudsmand Niels Bentsen

Kontorchef Arne Juul Arnskov

Fuldmægtig Karsten Loiborg: Sundhedssager, legater, kulturelle sager.

Fuldmægtig Hans S. Christensen: Sager vedrørende erhvervs- og næringsforhold, penge- og kreditforhold, internationale konventioner, sekretariatssager.

Fuldmægtig Oluf Kroer: Overøvrighedssager og lovsager

Institutioner under landsstyret

Det økonomiske råd: Cand.polit Sofus Olsen

Fiskerierhvervskontoret: Fuldmægtig Gunnar Gunnarsson

Færøernes oppebørselskontor: Landsbogholder Nicodemus Rasmussen

Landsingeniør: Landsingeniør Mikkjal A. Helmsdal

Sygehusvæsen: Sygehusdirektør John Arne Sørensen

Landsdyrlæge: Landsdyrlæge Daniel Jacob Barentsen

Vagt- bjærgningstjenesten: Skibsfører Johan Ziskason

Matrikelkontoret: Matrikeldirektør Hans Olávus Danielsen

Færøernes socialforvaltning: Socialdirektør Klaus Hermann

Færøernes statistik: Cand.polit. Sigurd Poulsen

Undervisningsdirektoratet: Direktør Ludvig Petersen

Færøernes Akademi: Akademirådet, folkemindeforsker, formand
J. P. Joensen

Arkæologisk museum: Landantikvar Arne Thorsteinsson

Fiskerilaboratoriet: Afdelingsleder, mag.scient. J. S. Joensen

Fiskerikvalitetskontrollen: Overvrager Haldor Hansen

Landsbiblioteket: Landsbibliotekar Sverri Egholm

Landsarkivet: Landsarkivar Jóannes Dalsgaard

Ernæringshygiejnisk laboratorium: Afdelingsleder J. Mørkøre
Afdelingsleder Marjun Dahl

Færøernes gymnasium: Rektor A. M. Mortensen

Østerø gymnasium: Rektor Sámal í Skorini

Færøernes sømandsskole: Forstander Poul Johs. Johansen

Klaksvig sømandsskole: Forstander Erik Danielsen

Landsapoteket: Landsapoteker Jákup Haraldsen

Arbejdstilsynet: Ingeniør Niclas Magnussen

Bilinspektøren: Maskinmester Atli Jensen

Landbrugskonsulenten: Agronom Hanus Wardum

Lønudligningsfonden: Kontorchef Hildebjartur Johansen

Færøernes postvæsen: Postmester Esbern Midjord

Landets kystfart: Direktør Johan Restorff Jacobsen
Direktør Thomas Arrabo

Telefonvæsenet: Direktør Sólbjørn Jacobsen

Færøernes radio: Direktør Niels Juel Arge

Færøernes ligningsråd: Kontorchef Eyðun á Rógvi Olsen

Prisrådet: Rådsformand Jamund Thorsteinsson

Færøernes landbrugsråd: Kontorchef Jóannes Dalsgaard

Færøernes industrifond: Formand, ingeniør Páll Mikkelsen

Boliglånefonden: Kontorchef Jóannes Dalsgaard

Erhvervsudviklingsfonden: Fondsformand Niklas Foldbo

Institutioner under staten

Vicebiskop for Færøerne: Ejvind D. Vilhelm

Sorensskriver (dommer) Joen H. Andreassen, retsassessor Henning
Mogensen

Landfoged (politimester) Mogens Nepper-Christensen, vicepolitimester
Bjørn Klyver

Landslæge Hogni Debes Joensen

Statens Skibstilsyn, inspektoratsleder Torleivur Hoydal

Færøernes seminarium: Seminarirektor Andreas Højgaard

Færøernes Kommando: Kommandør Søren Laub

Flyvestation Tórshavn: Obertsløjtnant P. E. Juul

Sysselmænd:

Norðoyar syssel: Friðálvur Pedersen

Eysturoyar syssel: Valdemar Djurhuus

Suðuroy nordre og søndre sysler: Eiler Djurhuus

Streymoy syssel: Bjørn Rósing Thorleifsson

Vágar syssel: Marni av Kák

Sandoy syssel: Kjartan Midjord

LOVGIVNING

Oversigt over vedtagne lagtingslove og -beslutninger i tiden 1. januar - 28. april 1982

(Samlingen 1981)

- Sag nr. 6. Beslutning om at købelovens regler om forbrugerkøb m.v. kan sættes i kraft på færøerne. Vedtaget den 22. april 1982.
- Sag nr. 21. Lagtingslov om ophævelse af forlystelsesskatten. Vedtaget den 23. april 1982.
- Sag nr. 23. Beslutning om, at landsstyret skal udarbejde forslag til miljølov. Vedtaget den 28. april 1982.
- Sag nr. 27. Beslutning om, at landsstyret efter samråd med socialudvalget skal nedsætte en hurtigt arbejdende arbejdsgruppe til at vurdere sociallovgivningen samt nedsætte et udvalg til at undersøge de ældres forhold på Færøerne. Vedtaget den 5. februar 1982.
- Sag nr. 30. Lagtingslov om betalingsfrist og renteforpligtelse for Fiskernes lønudligningsfond. Vedtaget den 28. april 1982. Der skal udbetales inden een måned og ellers med renter.
- Sag nr. 31. Lagtingslov om fjernsyn. Vedtaget den 28. april 1982. Der oprettes et offentligt fjernsyn.
- Sag nr. 32. Beslutning om, at landsstyret for lagtinget skal fremlægge planer for fangst, tilberedning og salg af

- blåhvilling, blæksprutter og muslinger. Vedtaget den 26. februar 1982.
- Sag nr. 38. Beslutning om godkendelse af landsstyrets protokol for 31. juli 1980 - 24. juli 1981. Vedtaget den 21. april 1982.
- Sag nr. 46. Beslutning om godkendelse af regulering af fiskeri i NAFO-områderne i 1981 og 1982. Vedtaget den 26. januar 1982.
- Sag nr. 48. Beslutning om at nedsætte et udvalg til at overveje sygedagpengeordningen. Vedtaget den 5. februar 1982.
- Sag nr. 49. Beslutning om, at lov om renter kan sættes i kraft på Færøerne. Vedtaget den 22. april 1982. I stedet for, at der som i den danske lov skal betales nationalbankens disconto + 2 %, blev det under hensyn til det lavere renteniveau på Færøerne vedtaget, at der alene skal betales nationalbankens disconto.
- Sag nr. 64. Ændring af lagtingslov om landsskat og kommuneskat. Vedtaget den 16. februar 1982. Der indføres fradrag for befordring til arbejde.
- Sag nr. 67. Ændringer af lagtingslov om færdsel. Vedtaget den 28. april 1982. For spirituskørsel og promillekørsel kan straffes, når en person inden for 6 timer efter en ulykke med personskade indtager spiritus.
- Sag nr. 70. Lagtingsfinanslov for 1982-83. Vedtaget den 27. marts 1982.
- Sag nr. 75. Lagtingslov om folkeregistre. Vedtaget den 28. april 1982. Der indføres CPR-nummer.
- Sag nr. 78. Lagtingslov om garanti for lån til m/tr "Gullfinnur". Vedtaget den 5. februar 1982. Landsstyret bemyndiges til at garantere for lån på 21 mill. kr. og betale forfaldne afdrag.
- Sag nr. 79. Lagtingslov om garanti for lån til fiskemel og animalsk olie m. v. på lager. Vedtaget den 12. februar 1982. Landsstyret bemyndiges til at garantere for lån indtil 70 % af værdien.

- Sag nr. 80. Lagtingslov om garanti for lån til mindre industri-
virksomheder. Vedtaget den 12. februar 1982. Lands-
styret bemyndiges til at garantere for lån indtil
2 mill. kr.
- Sag nr. 82. Lagtingslov om skibsmåling. Vedtaget den 12. marts
1982. Loven svarer til den danske lov nr. 203 af 18.
maj 1977 om skibsmåling og har til formål at fast-
sætte regler i overensstemmelse med den internationa-
le konvention fra 1969 om måling af skibe.
- Sag nr. 83. Beslutning om godkendelse af foreløbig fiskeriaftale
med Sovjet i 1982. Vedtaget den 20. januar 1982.
Aftale om fiskeri af blåhvilling indtil 1. marts 1982.
- Sag nr. 88. Beslutning om, at lovene om jordemødre og om svanger-
skabshygienje kan sættes i kraft på Færøerne. Endvi-
dere godkendelse af ny jordemoderordning, hvorefter
jordemødre ansættes under sygehusvæsenet. Vedtaget
den 23. april 1982.
- Sag nr. 90. Ændring af lagtingslov om boligfond. Vedtaget den 1.
april 1982. Administrationen henlægges under bolig-
lånefonden.
- Sag nr. 91. Beslutning om godkendelse af aftale med Norge om fi-
skeri i 1982. Vedtaget den 5. februar 1982.
- Sag nr. 96. Ændring af lagtingslov om rentetilskud til opsparing
til boligbyggeri. Vedtaget den 23. april 1982. For-
bedring af rentetilskudsordningen.
- Sag nr. 98. Lagtingslov om vægtafgift af motorkøretøjer. Vedta-
get den 26. februar 1982. Vedrørende ændrede regler
for opkrævning.
- Sag nr. 100. Beslutning om godkendelse af foreløbig fiskeriaftale
med Sovjet i 1982. Vedtaget den 15. februar 1982.
Aftale om fiskeri af blåhvilling indtil 31. marts
1982.
- Sag nr. 102. Beslutning om godkendelse af aftale med EF om fiske-
ri i 1982. Vedtaget den 15. februar 1982.

- Sag nr. 106. Beslutning om, at lovene af 25. februar 1981 og 27. marts 1981 om indfødsret kan sættes i kraft på Færøerne. Vedtaget den 26. februar 1982.
- Sag nr. 107. Ændring af lagtingslov om biografer. Vedtaget den 19. april 1982. Indførelse af aldersgrænse på 12 år.
- Sag nr. 108. Lagtingslov om pelsdyrhold. Vedtaget den 23. april 1982. Bemyndiger landsstyret til at fastsætte nærmere regler.
- Sag nr. 112. Lagtingslov om gymnasium og HF-kursus på Østerø. Vedtaget den 28. april 1982. Skolen placeres foreløbig ved Gøtugjógv og begynder i august 1982.
- Sag nr. 113. Lagtingslov om garanti for lån til industrifonden og udviklingsfonden. Vedtaget den 17. marts 1982. Der garanteres for lån fra Nordisk Investeringsbank på 50 mill. n.kr.
- Sag nr. 114. Ændring af lagtingsskattelovene. Vedtaget den 1. april 1982. Forhøjelse af personfradraget og børnefradraget samt ændring af skatteskalaen med lettelser op til 820 kr. årligt for de mindre indtægter og forhøjelser op til 7.080 kr. for de største indtægter.
- Sag nr. 119. Lagtingslov om garanti for lån til Nordafar A/S. Vedtaget den 28. april 1982. Der garanteres for et driftslån på 3 mill. kr. til virksomheden i Færingehavn.
- Sag nr. 122. Beslutning vedrørende godkendelse af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser for Færøerne om sociale ydelser. Vedtaget den 31. marts 1982. Om forhøjelse af folkepension.
- Sag nr. 126. Lagtingslov om aktier i P/f Faromar, Tórshavn. Vedtaget den 28. april 1982. Der tegnes 100.000 kr. aktier i selskabet som garanteres for 200.000 kr. Selskabet har sammen med J. Lauritzen Holding, København, IFU og Senegal stiftet "Senegal Seafood" til at forestå fiskeri ved Senegal.
- Sag nr. 127. Lagtingslov om isoleringstilskudslån til pensionister. Vedtaget den 23. april 1982. Der ydes lån på indtil 25.000 kr. pr. hus.

- Sag nr. 128. Lagtingslov om ændring i indførselsafgifter. Vedtaget den 19. april 1982. Hjemmel til at yde godtgørelse for indførselsafgift for emballage - ligesom det er muligt for råvarer.
- Sag nr. 129. Lagtingslov om brændselstilskud til visse pensionister og enlige forsørgere. Vedtaget den 23. april 1982. Ydelse af tilskud på 1.200 kr. i 1981/82.
- Sag nr. 130. Beslutning om godkendelse af fiskeriaftale for 1982 med Island. Vedtaget den 29. marts 1982.
- Sag nr. 131. Beslutning om godkendelse af fiskeriaftale for 1982 med Sverige. Vedtaget den 29. marts 1982.
- Sag nr. 132. Beslutning om godkendelse af fiskeriaftale for 1982 med Sovjetunionen. Vedtaget den 29. marts 1982.
- Sag nr. 133. Lagtingslov om salg af den gamle sildeoliefabrik i Kollafjørður. Vedtaget den 19. april 1982.
- Sag nr. 138. Ændring af lagtingslov om investeringsfond. Vedtaget den 23. april 1982. Forbedring af mulighederne for henlæggelse til investeringsfond.
- Sag nr. 139. Ændring af lagtingslov om landsskat og kommuneskat. Vedtaget den 23. april 1982. Vedrørende lettelse af skatterne for små aktieselskaber.
- Sag nr. 140. Ændring af lagtingslov om arbejderbeskyttelse. Vedtaget den 28. april 1982. Tilsynet kan udføres efter de danske regler.
- Sag nr. 141. Ændring af lagtingslov om avancestop. Vedtaget den 22. april 1982. Avancestoploven forlænges til den 31. august 1982, men med den ændring, at det kun er den procentvise avance, der ikke må forhøjes, og ikke som hidtil også avancen i kr. og øre.
- Sag nr. 142. Beslutning om lagtingets ombudsmand. Vedtaget den 23. april 1982. Der nedsættes et udvalg til at fremkomme med forslag til en ombudsmandsordning.
- Sag nr. 143. Ændring af lagtingslove om støtteordninger til fiskeriet. Vedtaget den 28. april 1982. Vedrørende forhøjelse af den garanterede mindsteløn til 8.600 kr.

pr. måned, nedsættelse af fangsttilskuddet for saltfisk, ekstra brændselstilskud ved fangst af rundfisk og hellefisk samt indførelse af nyt tilskud til blåhvillingfangst.

- Sag nr. 145. Beslutning om godkendelse af regnskaber for Tjaldurs Apotekið og for Útvarp for 1977/78-1980/81 samt diverse andre regnskaber herunder for Færøernes overformynderi, for samme periode. Vedtaget den 30. marts og 16. april 1982.
- Sag nr. 146. Ændring af lagtingslov om fiskeri på fiskeriterritoriet. Vedtaget den 21. april 1982. Lagtingets fiskeriudvalg skal fremtidig give samtykke til beslutninger i medfør af loven. Der gives hjemmel for fastsættelse af regler til beskyttelse af ungfisk.
- Sag nr. 148. Ændring af lagtingslov om boligfond. Vedtaget den 23. april 1982. Vedrørende forhøjelse af lånegrænserne.
- Sag nr. 149. Lagtingslov om aktier i p/f Fisk, Hvalba. Vedtaget den 19. april 1982. Landsstyret bemyndiges til at tegne aktier for 300.000 kr. (20 % af aktiekapitalen) i ny filetfabrik i Hvalba.
- Sag nr. 150. Ændring af lagtingslov om fornyelse af fiskerflåden. Vedtaget den 28. april 1982. Vedrørende forhøjelse af grænsen for støttelån til både bygget på færøsk værft.
- Sag nr. 154. Ændring af lagtingslov om søfartsskole og navigationsundervisning. Vedtaget den 28. april 1982. Vedrørende ændringer i hjemmeskipperuddannelsen.
- Sag nr. 157. Lagtingslov om aktier i p/f Vestmanna Skibsværft. Vedtaget den 23. april 1982. Landsstyret bemyndiges til at tegne 180.000 kr. aktier.
- Sag nr. 158. Ændring af lagtingslov om tilskudslån til landingsanlæg for hjemmefiskere. Vedtaget den 28. april 1982. Vedrørende forhøjelse af lånegrænsen med 70.000 kr. pr. båd udover de første 5. Tidligere maksimum var 500.000 kr.

- Sag nr. 160. Beslutning om godkendelse af aftale om beskyttelse af laksen i Nordatlanten. Vedtaget den 27. april 1982. Aftalen er indgået mellem Canada, Færøerne, EF, Island, Norge og USA.
- Sag nr. 161. Beslutning om godkendelse af aftale om færøsk fiskeri ved Canada. Vedtaget den 23. april 1982. Færøerne kan fiske 3.700 tons torsk og 1.000 tons hellefisk.
- Sag nr. 164. Ændring af lagtingslov om særlig indførselsafgift. Vedtaget den 21. april 1982. Vedrørende lettelse af afgifter for hyre- og køreskolevogne.
- Sag nr. 165. Lagtingslov om lån til Telefonverk Føroya Lagtings. Vedtaget den 23. april 1982. Telefonselskabet bemyndiges til at optage lån på 30 mill. kr. til dækning af kurstab på eksisterende lån.
- Sag nr. 173. Beslutning om støtte til en række kommuner til etablering og udbygning af industrivirksomhed på havnearealer. Vedtaget den 23. april 1982.
- Sag nr. 174. Beslutning om, at ændringer i lov om sindsyges hospitalsophold sættes i kraft på Færøerne. Vedtaget den 16. april 1982.
- Sag nr. 175. Beslutning om, at ændring af lov om pas til danske statsborgere sættes i kraft på Færøerne. Vedtaget den 20. april 1982.
- Sag nr. 176. Beslutning om, at forsøg med hurtigkøling af fisk iværksættes. Vedtaget den 24. april 1982.
- Sag nr. 177. Beslutning vedrørende veje og landingspladser. Vedtaget den 24. april 1982. Vedrørende fordeling af midlerne på finansloven for 1982/83.

Oversigt over vedtagne lagtingslov og -beslutninger
i tiden 29. juli - 17. december 1982

(Samlingen 1982)

- Sag nr. 5. Lagtingslov om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder. Vedtaget den 17. september 1982. Der kan garanteres for lån inden for 15 mill. kr., hvis der er udsigt til at driften fremover bliver rentabel.

- Sag nr. 7. Lagtingslov om forlængelse af avancestop. Vedtaget den 17. september 1982. Avancestoppet forlænges til 31. august 1983.
- Sag nr. 9. Beslutning om godkendelse af aftale med Island om stop for loddefangst ved Østgrønland. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 10. Beslutning om godkendelse af aftale med Norge om makrel- og sejfangst i 1982. Vedtaget den 17. september 1982. Den norske makrelkvote forhøjes fra 4.000 til 10.000 tons, medens den færøske makrelkvote forhøjes fra 4.000 til 8.000 tons og sejkvoten fra 1.200 til 1.800 tons.
- Sag nr. 13. Lagtingslov om tilskud til fangst af lodde. Vedtaget den 17. september 1982. Der ydes transporttilskud på 10 øre pr. kg til landing af lodde på færøerne med færøske skibe.
- Sag nr. 14. Beslutning om, at landsstyret skal sørge for forsøg med trawlfangst af blæksprutter til agn. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 15. Beslutning om, at landsstyret kan forbyde brug af pigdæk, hvis færdselssikkerheden ikke nødvendiggør disse. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 16. Ændring af lagtingslov om landsskat og kommuneskat. Vedtaget den 17. september 1982. Regulering af skatteansættelser for tilflyttere.
- Sag nr. 17. Lagtingslov om garanti for lån til SEV. Vedtaget den 17. september 1982. Der kan garanteres for lån på 38 mill. kr. til udbygninger af el-værket ved Sund.
- Sag nr. 19. Beslutning om, at indfødsretslovene nr. 4 af 11. november 1981, nr. 1 af 10. februar 1982 og nr. 3 af 18. maj 1982 kan sættes i kraft på Færøerne. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 20. Beslutning om, at lov nr. 291 af 9. juni 1982 om ændring af lov om Statens uddannelsesstøtte og lov nr. 292 af 9. juni 1982 om ændring af lov om gælds-saning af statsgaranterede studielån kan sættes i

- kraft på Færøerne. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 23. Beslutning om at landsstyret skal fremlægge lovforslag om ændring af lærlingelovgivning, bl. a. vedrørende dyrtidsregulering af lønningerne. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 24. Lagtingslov om hyrevognskørsel. Der kan udfærdiges hyrevognsregulativ. Vedtaget den 17. september 1982.
- Sag nr. 36. Ændring af lagtingslov om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Vedtaget den 3. december 1982. Vedrørende forhøjelse af mindsteindtægterne.
- Sag nr. 40. Beslutning om godkendelse af aftale mellem DDR og Færøerne om fiskeri i 1983. Vedtaget den 17. december 1982.
- Sag nr. 41. Beslutning om godkendelse af aftale om fiskeri i NAFO-området i 1983. Vedtaget den 17. december 1982.
- Sag nr. 43. Beslutning om godkendelse af foreløbig ordning mellem Sovjetunionen og Færøerne vedrørende gensidige fiskerirettigheder i 1983. Vedtaget den 17. december 1982.
- Sag nr. 45. Lagtingslov om fordeling af udgifterne til hjemmesygeplejerske-, sundhedsplejerske- og skolelægeordningen. Vedtaget den 17. december 1982. Af Færøernes andel udreder landskassen udgifterne til løn og administration, medens kommunerne tilvejebringer lokaler.

Oversigt over rigslove, bekendtgørelser m. v., der er kundgjort i 1982 med henblik på ikrafttræden på Færøerne

- 1) Anordning nr. 573 af 8. december 1981 om ikrafttræden for Færøerne af ændringer i myndighedsloven. Kundgjort den 7. januar 1982.
- 2) Anordning nr. 540 af 3. november 1981 for Færøerne om sygeplejerskeuddannelsen. Kundgjort den 7. januar 1982.
- 3) Sikringsstyrelsens bekendtgørelse nr. 568 af 7. december 1981 om ændring i bekendtgørelse om de indtægtsforhold m. v., der betinger A-medlemsskab i en anerkendt sygekasse på Færøerne. Kundgjort den 21. januar 1982.

- 4) Anordning nr. 13 af 18. januar 1982 om ikrafttræden for Færøerne af ændring af lov om børns retsstilling (Ophævelse af bidragsfonden). Kundgjort den 30. januar 1982.
- 5) Anordning nr. 14 af 18. januar 1982 om ikrafttræden for Færøerne af lov om ændringer af myndighedsloven. Kundgjort den 30. januar 1982.
- 6) Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 15 af 18. januar 1982 for Færøerne om værgers beføjelser og pligter. Kundgjort den 30. januar 1982.
- 7) Industriministeriets bekendtgørelse nr. 148 af 18. marts 1981 om valutaforhold. Kundgjort den 20. marts 1982.
- 8) Lov nr. 176 af 7. april 1976 om ændring af lov om pas til danske statsborgere m. v. Kundgjort den 1. maj 1982.
- 9) Justitsministeriets bekendtgørelser nr. 110 af 31. marts 1971, nr. 177 af 7. april 1976, nr. 194 af 23. maj 1980 og nr. 326 af 19. juni 1981, alle om ændring af bekendtgørelse om pas m. v. Kundgjort den 1. maj 1982.
- 10) Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 73 af 10. marts 1982 om forbeholdte navne. Kundgjort den 27. maj 1982.
- 11) Lov nr. 233 af 26. maj 1982 om ændring af forskellige lovbestemmelser for Færøerne om sociale ydelser. Kundgjort den 29. maj 1982.
- 12) Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 218 af 21. maj 1982 om ændring af bekendtgørelse om pas m. v. Kundgjort den 19. juni 1982.
- 13) Industriministeriets bekendtgørelse nr. 133 af 26. marts 1982 om ændring af bekendtgørelse om valutaforhold. Kundgjort den 22. juni 1982.
- 14) Lov nr. 175 af 11. juni 1954, § 1, om ændringer i lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindsyge personers hospitalsophold. Kundgjort den 26. juni 1982.
- 15) Lov nr. 225 af 7. juni 1972, § 5, om ændring af retsplejeloven og myndighedsloven, der ændrer lov nr. 118 af 13. april 1938 om sindsyge personers hospitalsophold. Kundgjort den 26. juni 1982.

- 16) Lov nr. 409 af 30. november 1965 om ændring i købeloven. Kundgjort den 20. juli 1982.
- 17) Lov nr. 1 af 25. februar 1981 og lov nr. 3 af 27. marts 1981, begge om indfødsrets meddelelse. Kundgjort den 14. august 1982.
- 18) Lov nr. 4 af 11. november 1981, lov nr. 1 af 10. februar 1982 og lov nr. 3 af 18. maj 1982, alle om indfødsrets meddelelse. Kundgjort den 19. oktober 1982.
- 19) Anordning nr. 549 af 13. oktober 1982 om ikrafttræden for Færøerne af ændring af købeloven (forbruger køb). Kundgjort den 30. oktober 1982.
- 20) Lov nr. 291 af 9. juni 1982 om ændring af lov om Statens uddannelsesstøtte. Kundgjort den 9. november 1982.
- 21) Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 478 af 27. august 1982 om uddannelsesstøtte. Kundgjort den 9. november 1982.
- 22) Anordning nr. 552 af 8. oktober 1982 om ikrafttræden for Færøerne af adoptionsloven, jfr. lov nr. 279 af 7. juni 1972 som ændret ved lov nr. 623 af 21. december 1972 og ved § 10 i lov nr. 313 af 10. juni 1976. Kundgjort den 13. november 1982.
- 23) Lov nr. 292 af 9. juni 1982 om gældssanering af statsgaranterede studielån. Kundgjort den 18. november 1982.
- 24) Handelsministeriets bekendtgørelse nr. 429 af 24. august 1976 om søvejsregler. Kundgjort den 18. november 1982.
- 25) Anordning nr. 558 af 4. november 1982 om ikrafttræden for Færøerne af lov om renter ved forsinket betaling. Kundgjort den 4. december 1982.
- 26) Udenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 39 af 6. april 1982 om konvention af 24. oktober 1978 om det fremtidige multilaterale samarbejde vedrørende fiskeriet i det nordvestlige Atlanterhav. Kundgjort den 7. december 1982.
- 27) Sikringsstyrelsens bekendtgørelse nr. 595 af 15. november 1982 om ændring i bekendtgørelse om de indtægtsforhold m. v., der betinger A-medlemsskab i en anerkendt sygekasse på

Færøerne. Kundgjort den 14. december 1982.

- 28) Anordning nr. 643 af 9. december 1982 om ikrafttræden på Færøerne af lov om svangerskabshygijne og fødselshjælp. Kundgjort den 18. december 1982.

Kap. 2

BEFOLKNINGS- OG BOLIGFORHOLD

BEFOLKNINGSFORHOLD

Færøernes folketal opgøres ved folketællinger, der afholdes efter aftale mellem Færøernes landsstyre og Danmarks Statistik. Herudover sker en løbende registrering af folketallet i landsfolkeregistret, der lejlighedsvis foretager opgørelser af registerfolketallet. De seneste folketællinger på Færøerne, der er afholdt i samarbejde mellem landsfolkeregistret og Danmarks Statistik, har fundet sted i 1966, 1970 og 1977. Seneste opgørelse af registerfolketallet er landsfolkeregistrets opgørelse pr. 31. december 1982.

Folketællingerne bruges som supplement og korrektion til folkeregistrene. Herudover indhentes ved folketællingerne en række oplysninger om erhvervs-, uddannelses-, arbejds- og familieforhold. De seneste folketællinger har været kombineret med boligtællinger til belysning af forhold som boligernes størrelse, udstyr, alder og ejerforhold. Med henblik på at opnå den størst mulige nøjagtighed afholdes folketællingerne på tidspunkter, hvor befolkningen anses for at være "i ro", d.v.s. uden for ferieperioder eller tidspunkter, hvor der typisk finder arbejdsskift sted. Den seneste folke- og boligtælling afholdtes den 22. september 1977. Resultaterne heraf er offentliggjort i et af Danmarks Statistik i december 1979 udgivet tabelværk.

Folketal samt befolkningens fordeling på områder

I nedenstående tabeller er anvendt følgende opdeling af Færøerne i områder: Tórshavn-området (Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner), Streymoy iøvrigt (Haldersvík, Saksun, Hvalvík, Hósvík, Kollafjørður, Vestmanna, Kvívík, Kaldbak (indtil 1976, hvor Kaldbak kommune blev indlemmet i Tórshavn kommune), Kirkjubøur, Hestur og Nólsoy kommuner), Klaksvík-området (Klaksvík og Hvannasund kommuner), Norðoyar iøvrigt (Fugloy, Svínø, Viðareiði, Kunoy, Mikladalur og Húsar kommuner), Skálafjørður-området m.v. (Sjógv, Skáli, Runavík, Nes, Leirvík, Gøta og Fuglafjørður kommuner), Eysturoy iøvrigt (Elduvík, Oyndarfjørður, Sund, Eiði, Gjógv og Funningur kommuner), Sandoy-området (Sandur, Húsavík, Skopun, Skálavík og Skúvoy kommuner), Suðuroy (Hvalba, Froðba, Fámjin, Hov, Porkeri, Vágur og Sumba kommuner) samt Vágur-området (Sandavágur, Miðvágur, Sørvágur, Bøur og Mykines kommuner).

Tabel 2. 1. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1980, 1981 og 1982 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt på områder. Absolutte tal.

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Registerfolketal pr. 31/12</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Tórshavn	10.534	11.695	13.185	11,0	12,7	13.757	13.951	14.183
Streymoy iøvrigt	3.544	3.601	3.788	1,6	5,2	4.023	4.079	4.104
Klaksvík	4.551	4.717	5.016	3,6	6,3	5.155	5.226	5.225
Norðoyar iøvrigt	771	710	649	+7,9	+8,6	634	627	637
Skála-fjørður m. v.	6.227	6.677	7.522	7,2	12,7	7.981	8.104	8.225
Eysturoy iøvrigt	1.487	1.420	1.486	+4,5	4,6	1.527	1.557	1.581
Sandoy	1.684	1.632	1.706	+3,1	4,5	1.747	1.760	1.780
Suðuroy	5.734	5.574	5.803	+2,8	4,1	5.913	5.886	5.854
Vágar	2.590	2.586	2.814	+0,2	8,8	2.872	2.880	2.890
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	43.609	44.070	44.479

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2. 2. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1980, 1981 og 1982 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt på områder. Procentvis fordeling.

	<u>Folketællinger</u>			<u>Registerfolketal pr. 31/12</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Tórshavn	28,4	30,4	31,4	31,5	31,7	31,9
Streymoy iøvrigt	9,5	9,3	9,0	9,2	9,3	9,2
Klaksvík	12,3	12,2	12,0	11,8	11,9	11,7
Norðoyar iøvrigt	2,1	1,8	1,5	1,5	1,4	1,4
Skálafjørður m.v.	16,8	17,3	17,9	18,3	18,4	18,5
Eysturoy iøvrigt	4,0	3,7	3,6	3,5	3,5	3,6
Sandoy	4,5	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0
Suðuroy	15,4	14,4	13,8	13,6	13,4	13,2
Vágar	7,0	6,7	6,7	6,6	6,5	6,5
Ialt	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Den samlede befolkning er ved folketællingen i 1977 opgjort

til 41.969 personer. Disse var fordelt på ialt 11.172 husstande. Ved den seneste opgørelse pr. 31. december 1982 er registerfolketallet opgjort til 44.479 personer mod 44.070 personer ved årets begyndelse. I løbet af 1982 er folketallet vokset med 409 personer, svarende til 0,9%. Denne vækst er resultatet af et fødselsoverskud på 479 personer, der dog er reduceret ved et udvandringsoverskud på 70 personer. I lighed med tidligere år har væksten fundet sted i Tórshavn og Skálafjørður-området. Klaksvík og Suðuroy har i 1982 haft en relativ stor tilbagegang i befolkningstallet. Udviklingen medførte dog ingen mærkbare forskydninger i den relative fordeling af befolkningen på geografiske hovedområder i 1982.

Mellem folketællingerne i 1966 og 1970 er folketallet vokset med ialt 1.940 personer, svarende til en gennemsnitlig årlig vækst på 1,0%. Fra 1970 til 1977 er folketallet vokset med 3.357 personer, svarende til en årlig vækst på 1,2%. Befolkningstilvæksten er især sket i Tórshavn samt på "Streymoy iøvrigt", i Skálafjørður-området og i Klaksvík, medens de andre områder er stagneret og i perioder har haft en tilbagegang i befolkningstallet. Således har "Norðoyar iøvrigt" haft tilbagegang i befolkningen i hele perioden, medens områderne "Eysturoy iøvrigt", "Sandoy", "Suðuroy" og "Vágar", der havde en tilbagegang i befolkningstallet fra 1966 til 1970, fra 1977 har nået et folketal, der ligger over 1966-niveauet. Betragter man den relative fordeling af befolkningen på områder, har kun Tórshavn og Skálafjørður-området haft en fremgang. Disse områder har nu henholdsvis 31,9 og 18,5% eller tilsammen godt halvdelen af den samlede befolkning. Tórshavn havde i perioden 1966-1977 en væsentlig stærkere befolkningstilvækst end samtlige andre områder. I perioden 1977-1980 synes der at være sket en svækkelse af befolkningstilvæksten, men i 1981 og 1982 har Tórshavn igen en stærkere befolkningstilvækst end andre områder.

Som det vil fremgå af tabellerne 2.10. og 2.11., er ovenomtalte befolkningsudvikling et resultat af et positivt, men aftagende fødselsoverskud og en svingende, men bortset fra enkelte år, positiv indvandring.

Tabellerne 2. 3. og 2. 4. viser befolkningen fordelt efter bopælskommunens størrelse.

Tabel 2. 3. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1980, 1981 og 1982 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt efter bopælskommunens størrelse. Absolutte tal.

Kommuner efter antal indbyggere	Folketællinger			Procentvis ændring		Registerfolketal pr. 31/12		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1980	1981	1982
5.000 og derover	9.738	10.726	11.762	10,1	9,7	12.665	12.800	12.963
2.000-4.999	6.290	6.442	8.827	2,4	37,0	9.226	9.243	9.242
1.000-1.999	5.528	5.821	5.920	5,3	1,7	6.764	6.834	6.916
500-999	10.318	10.612	10.428	2,8	+ 1,7	9.769	9.941	10.545
200-499	2.909	2.715	2.990	+ 6,7	10,1	3.344	3.412	2.971
Under 200	2.339	2.297	2.042	+ 1,8	+ 11,1	1.841	1.840	1.842
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	43.609	44.070	44.479

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Tabel 2. 4. Befolkningen 1966, 1970 og 1977 opgjort ved folketællinger samt pr. 31/12 1980, 1981 og 1982 opgjort af landsfolkeregistret, fordelt efter bopælskommunens størrelse. Procentvis fordeling.

Kommuner efter antal indbyggere	Folketællinger			Registerfolketal pr. 31/12		
	1966	1970	1977	1980	1981	1982
5.000 og derover	26,2	27,8	28,1	29,0	29,0	29,1
2.000-4.999	17,0	16,7	21,0	21,2	21,0	20,8
1.000-1.999	14,9	15,1	14,1	15,5	15,5	15,6
500-999	27,8	27,5	24,8	22,4	22,6	23,7
200-499	7,8	7,0	7,1	7,7	7,7	6,7
Under 200	6,3	5,9	4,9	4,2	4,2	4,1
Ialt	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik og landsfolkeregistret

Antallet af kommuner var pr. 31. december 1982 ialt 50. Bortset fra en ændring i 1976, hvor Kaldbak kommune blev sammensluttet med Tórshavn bykommune, har dette tal været uændret i en længere årrække. Der er således tale om relativt små kommuner. Af de 50 kommuner havde 18 under 200 indbyggere og 9 mellem 200 og 500 indbyggere pr. 31. december 1982, medens kun én kommune (Tórshavn) havde over 5.000 indbyggere og 3 kommuner (Klaksvík, Runavík og Tvøroyri) mellem 2.000 og 5.000 indbyggere.

Den største befolkningstilvækst er sket i de større kommuner, medens kommuner med under 200 indbyggere har haft en både absolut og relativ nedgang i befolkningstallet i perioden 1966-1980. Siden 1980 har befolkningstallet i de helt små kommuner dog været ret konstant. Den voldsomme stigning i befolkningstallet i kommuner med 2.000-4.999 indbyggere fra 1970 til 1977 skyldes, at Runavik kommune passerede 2.000 indbyggere og dermed rykkede op i denne størrelseskategori. Ligeledes skyldes faldet i indbyggertallet for kommuner med 500-999 indbyggere fra 1970 til 1977, at Tórshavn udenbys kommune passerede et indbyggertal på 1.000 indbyggere. I 1980 passerede Hósvík kommune 200 indbyggere og gav årsag til et betydeligt fald i antallet af indbyggere i kommuner med under 200 indbyggere. Endelig skal nævnes, at Kvívík kommune i 1982 passerede 500 indbyggere og således gav årsag til et fald i indbyggertallet for kommuner med 200-499 indbyggere og en stigning i indbyggertallet for kommuner med 500-999 indbyggere.

Alder, køn og ægteskabelig stilling

Tabel 2. 5. viser befolkningens fordeling efter alder.

Tabel 2. 5. Befolkningens fordeling efter alder 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
0-6 år	5.816	6.072	5.512	4,4	+9,2	15,7	15,7	13,1
7-14 år	5.967	6.190	6.929	3,7	11,9	16,1	16,0	16,5
15-19 år	3.544	3.310	3.723	+6,6	12,5	9,6	8,6	8,9
20-24 år	2.830	2.901	3.094	2,5	6,7	7,6	7,5	7,4
25-34 år	4.304	4.815	6.075	10,6	26,2	11,6	12,5	14,4
35-44 år	4.415	4.223	4.404	+4,4	4,3	11,9	10,9	10,5
45-54 år	4.128	4.319	4.236	4,6	+1,9	11,1	11,2	10,1
55-59 år	1.649	1.863	2.105	13,0	13,0	4,4	4,8	5,0
60-64 år	1.314	1.535	1.835	16,8	19,5	3,5	4,0	4,4
65-69 år	1.101	1.151	1.505	4,5	30,8	3,0	3,0	3,6
70 år og derover	2.054	2.233	2.551	10,2	14,2	5,5	5,8	6,1
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Siden 1966 har der været en svag stigning i den andel af befolkningen, der er i de produktive aldersklasser, fra 20-64 år, således at disse i 1977 udgjorde ialt 51,8% af befolkningen. Ligeledes er andelen af personer på 65 år og derover steget og udgør i 1977 9,7%, hvorimod andelen af børn og unge under 20 år har været faldende i den betragtede periode og udgør 38,5% i 1977. For hver 100 personer i de produktive aldersklasser var der i 1966 82,2 børn og unge under 20 år og 16,9 ældre på 65 år eller derover. De tilsvarende tal var i 1977 74,3 henholdsvis 18,7. Faldet i andelen af børn fra 0-6 år fra 1970 til 1977 skyldes et fald i fødselshyppigheden, der indtrådte i 1966.

Tabel 2. 6. Befolkningen fordelt efter alder og bopælskommunens størrelse 1977

	Indbyggertal						Ialt
	5000 og derover	2000-4999	1000-1999	500-999	200-499	Under 200	
	Abs. tal						
Under 14 år	3.143	2.529	1.753	2.898	819	446	11.588
14-19 år	1.282	968	641	1.180	304	201	4.576
20-39 år	3.714	2.406	1.614	2.581	768	458	11.541
40-59 år	2.278	1.829	1.092	2.132	595	447	8.373
60-64 år	460	365	260	483	123	144	1.835
65-69 år	350	260	235	414	123	123	1.505
70 år og derover	535	470	325	740	258	223	2.551
Ialt	11.762	8.827	5.920	10.428	2.990	2.042	41.969
	Pct.						
Under 14 år	26,7	28,7	29,7	27,8	27,4	21,9	27,6
14-19 år	10,9	11,0	10,8	11,3	10,2	9,8	10,9
20-39 år	31,6	27,3	27,2	24,8	25,7	22,4	27,5
40-59 år	19,4	20,7	18,4	20,4	19,9	21,9	19,9
60-64 år	3,9	4,1	4,4	4,6	4,1	7,1	4,4
65-69 år	3,0	2,9	4,0	4,0	4,1	6,0	3,6
70 år og derover	4,5	5,3	5,5	7,1	8,6	10,9	6,1
Ialt	100	100	100	100	100	100	100

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingen 1977

Tabel 2. 6. viser befolkningen fordelt efter alder og bopælskommunens størrelse. Som det vil fremgå, er andelen af børn og unge samt voksne i aldersklasserne indtil 40 år mindst i de mindre

kommuner, medens andelen af ældre personer over 65 år er betydeligt større i de mindre kommuner end gennemsnittet. Dette må ses i sammenhæng med afvandringen fra de mindre kommuner. Med den nuværende aldersfordeling i de mindre kommuner må under uændrede omstændigheder iøvrigt forventes en fortsat nedgang i disses andel af befolkningen.

Tabel 2. 7. Befolkningen fordelt efter køn 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Mænd	19.425	20.151	21.997	3,7	9,2	52,3	52,2	52,4
Kvinder	17.697	18.461	19.972	4,3	8,2	47,7	47,8	47,6
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Som det fremgår af tabel 2. 7. var antallet af mænd 21.997 og antallet af kvinder 19.972 i 1977. Der var således et overskud af mænd på Færøerne på ialt 2.025, svarende til 4,8% af den samlede befolkning. Denne andel har været stort set uændret i den betragtede periode.

Tabel 2. 8. Befolkningen fordelt efter ægteskabelig stilling 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Ugift	19.989	20.344	22.310	1,8	9,7	53,8	52,7	53,2
Gift	15.326	16.282	17.302	6,2	6,2	41,3	42,2	41,2
Separeret	31	86	132	177,4	53,5	0,1	0,2	0,3
Fraskilt	112	151	305	34,8	102,0	0,3	0,4	0,7
Enkestand	1.664	1.749	1.920	5,1	9,8	4,5	4,5	4,6
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

I 1977 var 22.310 personer, svarende til 53,2% af befolkningen ugifte, 17.302 personer, svarende til 41,2% af befolkningen gifte og 2.357 personer, svarende til 5,6% af befolkningen forhen gifte, d.v.s. fraskilte, separerede og i enkestand. Særligt bemærkes en kraftig stigning i antallet af separerede og fraskilte siden 1966.

I tabel 2. 9. gives en samlet oversigt over befolkningen fordelt efter køn, alder og ægteskabelig stilling i 1977.

Tabel 2. 9. Befolkningen fordelt efter køn, alder og ægteskabelig stilling 1977

	Mænd				Kvinder			
	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt	Ugift	Gift	Forh. gift	Ialt
Under 20 år	8.357	4	-	8.361	7.755	47	-	7.802
20-24 år	1.472	198	-	1.670	889	523	11	1.423
25-29 år	902	808	27	1.737	295	1.132	40	1.467
30-39 år	713	2.134	72	2.919	157	2.086	73	2.316
40-49 år	390	1.790	74	2.254	106	1.684	110	1.900
50-59 år	345	1.690	99	2.134	166	1.665	253	2.084
60-64 år	149	740	46	935	73	626	199	898
65 år og derover	255	1.298	427	1.980	286	877	909	2.072
Uoplyst	-	-	7	7	-	-	10	10
Ialt	12.583	8.662	752	21.997	9.727	8.640	1.605	19.972
	pct.							
Under 20 år	66,4	0,1	-	38,0	79,8	0,5	-	39,0
20-24 år	11,7	2,3	-	7,6	9,1	6,1	0,7	7,1
25-29 år	7,2	9,3	3,6	7,9	3,0	13,1	2,5	7,4
30-39 år	5,7	24,6	9,6	13,3	1,6	24,1	4,6	11,6
40-49 år	3,1	20,7	9,8	10,2	1,1	19,5	6,9	9,5
50-59 år	2,7	19,5	13,2	9,7	1,7	19,3	15,7	10,4
60-64 år	1,2	8,5	6,1	4,3	0,8	7,3	12,4	4,5
65 år og derover	2,0	15,0	56,8	9,0	2,9	10,1	56,6	10,4
Uoplyst	-	-	0,9	0,0	-	-	0,6	0,1
Ialt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingen 1977

Overtallet af mænd viser sig i alle aldersklasser under 65 år. Overtallet er størst i aldersklassen mellem 20 og 39 år og aftager herefter for at vende til et overtal af kvinder i aldersklassen 65 år og derover. Mandsoverskuddet i aldersklasserne 20-39 år skyldes en nettoudvandring af kvinder i den giftefærdige alder.

Inden for de enkelte aldersklasser er der betydelige forskelle på mændenes og kvindernes fordeling efter ægteskabelig stilling. I aldersklasserne under 20 år og 20-24 år er kun 2,4% af mændene gifte, medens 6,6% af kvinderne er gifte og 0,7% forhen gifte. En tilsvarende, men knap så udpræget forskel gør sig gældende i aldersklassen 25-29 år. Den gennemsnitlige vielsesalder er således lavere for kvinder end for mænd. Det betydelige overtal af

forhen gifte kvinder dækker over et stort antal kvinder i enkestand. Overtallet af kvinder blandt personer i enkestand skyldes den længere gennemsnitlige levealder og den lavere vielsesalder for kvinder. I perioden 1971-75 var gennemsnitslevealderen for mænd på Færøerne 72,4 og for kvinder 76,7 år.

Fødselsstatistik, dødelighed, ind- og udvandring samt vielser og skilsmisser

Tabel 2.10. giver en oversigt over fødsler og dødsfald siden 1966.

Tabel 2.10. Levendefødte, døde og fødselsoverskud 1966, 1970 og 1975 - 1982.

År	Levendefødte		Døde		Fødsels- overskud
	Antal	Pr.1.000 indb.	Antal	Pr.1.000 indb.	Pr.1.000 indb.
1966	967	26,0	271	7,3	18,7
1970	816	21,1	298	7,7	13,4
1975	785	19,2	272	6,7	12,5
1976	759	18,3	292	7,1	11,2
1977	761	18,2	265	6,3	11,9
1978	744	17,5	301	7,1	10,4
1979	795	18,4	267	6,2	12,2
1980	743	17,1	309	7,1	10,0 ¹⁾
1981	755 ¹⁾	17,1 ¹⁾	291 ¹⁾	6,6	10,5 ¹⁾
1982	809	18,2	330	7,4	10,8

1) Tallet er korrigeret i forhold til det i Årbog 1981 angivne.
Kilde: Landslægen og landsfolkeregistret

I 1982 fødtes ialt 809 levendefødte børn på Færøerne. Fra 1966 til 1975 faldt fødselshyppigheden fra 26,0 til 19,2 levendefødte pr. 1.000 indbyggere. Siden 1976 har fødselshyppigheden varieret mellem 17,1 og 18,4 levendefødte pr. 1.000 indbyggere.

Af de 755 fødte i 1981 var 30,2% født uden for ægteskab. Andelen af børn født uden for ægteskab steg i perioden 1966-1976 fra 13,2% til 29,1%. Siden 1976 har andelen varieret mellem 26,0% og 30,2%. Pr. 1.000 kvinder i aldersklassen 15-49 år var antallet af levendefødte i 1966 120,9, i 1970 100,7 og i 1977 85,6. Der synes således at være en klar tendens til fald i frugtbarheden beregnet

som antallet af levendefødte pr. 1.000 kvinder i den fødedygtige alder. Svingningen i den således beregnede frugtbarhed er upåvirket af variationerne i de fødedygtige kvinders andel af befolkningen og eliminerer dermed en del af de svingninger i fødselshyppigheden, der skyldes ændringer i aldersfordelingen. Af samtlige fødsler foregår nu over 99% på sygehus.

Antallet af dødsfald var i 1982 330, svarende til 7,4 pr. 1.000 indbyggere. Denne andel har i perioden 1966-82 varieret mellem 6 og 8, uden nogen klar tendens. Fødselsoverskuddet, der fremkommer ved at trække antallet af døde fra antallet af levendefødte, har som følge af faldet i fødselshyppigheden vist en faldende tendens i perioden fra 1966 til 1975. Siden 1976 har fødselsoverskuddet varieret mellem 10,0 og 12,2. Af de 291 dødsfald i 1981 var 183 mænd og 108 kvinder.

Tablet 2.11. Nettoudvandringen 1967-1982

Periode	Årlig nettoudvandring	
	Antal	Pr. 1.000 indb.
1967-72 (gns1.)	269	7,1
1973-78 (gns1.)	+ 112	+ 2,7
1979	13	0,3
1980	91	2,1
1981	+ 26	+ 0,6
1982	70	1,6

Kilde: Landsfolkeregistret

Tablet 2.11. viser nettoudvandringerne fra Færøerne. Perioden 1967-1972 er karakteriseret ved, at der foregik en nettoudvandring fra Færøerne, medens der i perioden 1973-1978 er foregået en nettoindvandring. I årene 1979 - 1982 er der - bortset fra 1981 - foregået en mindre nettoudvandring fra Færøerne. Der eksisterer ikke oplysninger om de ind- og udvandrede nationalitet, men en væsentlig del af vandringerne må antages at være forårsaget af, at et betydeligt antal færinger har midlertidigt ophold i Danmark, bl.a. i uddannelsesøjemed. Indvandringens betydning for folketallet kan bl.a. aflæses i den andel af befolkningen, der ikke er født på Færøerne. Ved folketællingen i 1977 optaltes ialt 2.429 personer, der var født uden for Færøerne. Heraf var 1.828 danske statsbor-

gere født i Danmark og 105 i Grønland, medens resten havde statsborgerret i udlandet. Af de 2.429 personer født uden for Færøerne var 1.357 mænd og 1.072 kvinder.

Tabel 2.12. Øversigt over fødsler, dødsfald, vandringer samt vielser og skilsmisser 1966-1982

År	Levendefødte		Døde	Netto- udvan- dring	Vielser	Skils- misser
	Ialt	Heraf uden for ægteskab				
1966/70 gnsl.	892	118	274	170	263	9
1971/75 gnsl.	797	189	291	+ 7	205	18
1976	759	221	292	103	191	13
1977	761	214	265	+ 35	244	22
1978	744	195	301	+224	249	16
1979	797	217	267	13	261	23
1980	743	223	309	91	256	25
1981	755 ¹⁾	228	291 ¹⁾	+ 26	230	22
1982	809	-	330	70	225	23

1) Korrigeret i forhold til de i Årbog 1981 angivne tal

Kilde: Folketællingen 1970, landslægen, landsfolkeregistret, rigsombudet, politikontoret, dommerkantoret og bispekontoret.

I tabel 2.12 gives en samlet oversigt over befolkningens bevægelser siden 1966. Af de 225 vielser i 1982 er 164 kirkelige og 61 borgerlige. Af de 23 skilsmisser er 21 sket ved bevilling og 2 ved dom.

Befolkningsudviklingen i de enkelte kommuner og områder

Tabel 2.13 giver en oversigt over befolkningsudviklingen i 1982 i de enkelte kommuner.

Tabel 2.13. Befolkningsudviklingen i 1982 i de enkelte kommuner

Kommune	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra- flyt- tede	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Fugloy	69	0	0	0	3	0	0	66
Svínoy	67	1	1	2	0	0	1	68
Viðareiði	261	6	1	4	2	5	3	270
Hvannasund	425	0	1	14	4	10	6	438
Klaksvík	4.801	101	122	51	89	77	32	4.787
Kunoy	98	2	0	13	6	2	1	108
Mikladalur	69	0	0	1	1	0	1	68
Húsar	63	1	4	2	3	0	2	57

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1982 i de enkelte kommuner
(fortsat)

Kommune	Folke- tal 1/1	Ind- van- drede	Ud- van- drede	Til- flyt- tede	Fra- flyt- tede	Fødte	Døde	Folke- tal 31/12
Elduvík	122	1	0	10	3	0	0	130
Dyndarfjørður	195	1	1	1	5	2	0	193
Fuglafjørður	1.623	26	35	19	38	34	13	1.616
Leirvík	749	17	18	20	15	17	6	764
Gøta	911	23	13	20	15	17	5	938
Runavík	2.303	49	61	66	81	63	12	2.327
Nes	956	12	15	35	15	23	10	986
Skáli	659	12	20	26	11	9	1	674
Sjógv	903	20	8	23	29	15	4	920
Sund	418	7	2	18	14	9	4	432
Eiði	601	6	4	15	11	9	5	611
Gjógv	99	2	1	0	3	0	2	95
Funningur	122	1	0	0	2	1	2	120
Haldarsvík	315	2	0	9	5	10	6	325
Saksun	30	0	0	0	4	0	0	26
Hvalvík	352	7	4	20	17	6	0	364
Hósvík	229	6	6	16	6	6	2	243
Kollafjørður	815	17	21	38	56	20	6	807
Kvívík	479	13	14	28	19	14	0	501
Vestmanna	1.294	28	19	14	27	16	11	1.295
Tórsh.uttanb.	1.151	40	30	112	83	33	3	1.220
Kirkjubøur	145	4	9	9	7	2	2	142
Hestur	77	0	0	4	5	1	0	77
Nólsoy	343	2	7	6	17	2	5	324
Sandavágur	764	10	18	8	13	11	7	755
Miðvágur	1.035	23	22	34	30	22	11	1.051
Sørvágur	968	10	6	10	12	11	13	968
Bøur	79	0	0	5	0	1	1	84
Mykines	34	0	0	0	2	0	0	32
Sandur	641	8	8	15	17	15	11	643
Skopun	595	13	10	13	10	20	1	620
Skálavík	238	1	4	2	8	4	3	230
Húsavík	189	0	1	4	4	3	1	190
Skúvoy	97	0	0	1	2	1	0	97
Hvalbøur	830	7	13	13	17	10	12	818

(fortsættes)

Befolkningsudviklingen i 1982 i de enkelte kommuner
(fortsat)

<u>Kommune</u>	<u>Folke- tal 1/1</u>	<u>Ind- van- drede</u>	<u>Ud- van- drede</u>	<u>Til- flyt- tede</u>	<u>Fra- flyt- tede</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke- tal 31/12</u>
Froðbøur	2.139	47	67	37	40	27	15	2.128
Fámjin	135	1	2	2	6	3	4	129
Hov	150	0	1	12	1	1	1	160
Porkeri	352	0	0	4	13	7	5	345
Vágur	1.731	37	54	36	32	28	12	1.734
Sunnbøur	549	0	10	6	13	12	4	540
Tórshavn	12.800	545	546	349	331	230	84	12.963
<u>Ialt</u>	<u>44.070</u>	<u>1.109</u>	<u>1.179</u>	<u>1.147</u>	<u>1.147</u>	<u>809</u>	<u>330</u>	<u>44.479</u>

Kilde: Landsfolkeregistret

Tabel 2.14. Befolkningsudviklingen i 1982 i de enkelte områder

<u>Område</u>	<u>Folke- tal 1/1</u>	<u>Ind- van- drede</u>	<u>Ud- van- drede</u>	<u>Tilflyt- tede (netto) fra andre steder på F.</u>	<u>Fødte</u>	<u>Døde</u>	<u>Folke- tal 31/12</u>
Tórshavn	13.951	585	576	47	263	87	14.183
Streymoy iøvrigt	4.079	79	80	+ 19	77	32	4.104
Klaksvík	5.226	101	123	+ 28	87	38	5.225
Norðoyar iøvrigt	627	10	6	7	7	8	637
Skálafjørður m.v.	8.104	159	170	5	178	51	8.225
Eysturoy iøvrigt	1.557	18	8	6	21	13	1.581
Sandoy	1.760	22	23	+ 6	43	16	1.780
Suðuroy	5.886	92	147	+ 12	88	53	5.854
Vágar	2.880	43	46	0	45	32	2.890
<u>Ialt</u>	<u>44.070</u>	<u>1.109</u>	<u>1.179</u>	<u>0</u>	<u>809</u>	<u>330</u>	<u>44.479</u>

Kilde: Landsfolkeregistret

Tabel 2.13. og 2.14. viser de bevægelser, der har medført ændringerne i folketallet i løbet af 1982 i de enkelte kommuner og geografiske hovedområder. Tórshavn, "Eysturoy iøvrigt", og "Norðoyar iøvrigt" har haft en nettoindvandring, medens de øvrige områder havde en nettoudvandring. Tórshavn, Skálafjørður-området, "Norðoyar iøvrigt" og "Eysturoy iøvrigt" har haft en nettotilflytning fra de øvrige områder. Alle områder undtagen "Norðoyar iøvrigt" har haft et positivt fødselsoverskud.

BEFOLKNINGENS ERHVERVSFORHOLD

I det følgende gives en oversigt over visse af de i forbindelse med folketællingerne i 1966, 1970 og 1977 indsamlede oplysninger om befolkningens erhvervsforhold.

Tabel 2.15. Befolkningen fordelt efter beskæftigelse i erhverv og uden for erhverv 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Fiskeri	8.950	8.242	7.533	+7,9	+8,6	24,1	21,4	18,0
Landbrug m.v.	1.178	935	595	+20,6	+57,1	3,2	2,4	1,4
Fiskeindustri	1.639	1.402	7.324	+14,5	0,2	4,4	3,6	17,5
Øvr. fremstill. virksomhed	5.477	5.935		8,4		14,8	15,4	
Bygge- og anlægsvirksomhed	3.984	3.836	4.467	+3,7	16,5	10,7	9,9	10,6
Offentlige værker	296	323	343	9,1	6,2	0,8	0,8	0,8
Handel og omsætning	2.902	3.500	3.968	20,6	13,4	7,8	9,1	9,4
Transportvirksomhed	4.141	4.255	4.946	2,8	16,2	11,1	11,0	11,8
Adm. og liberale erhverv	2.844	3.583	6.378	26,0	50,8	7,7	9,3	15,2
Andre erhverv (serviceerhverv)	592	646		9,1		1,6	1,7	
Uoplyst erhverv	933	1.429	969	53,2	+32,2	2,5	3,7	2,3
Formue, rente, understøttelse	4.186	4.526	5.446	8,1	20,3	11,3	11,7	13,0
Ialt	37.122	38.612	41.969	4,0	8,7	100,0	100,0	100,0
I erhverv	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	37,8	38,2	41,9
Uden for erhverv	23.095	23.861	24.384	3,3	2,2	62,2	61,8	58,1

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

En stadig voksende andel af befolkningen er erhvervsmæssigt beskæftiget. Den erhvervsaktive del af befolkningen udgjorde således 41,9% i 1977 mod 37,8% i 1966. Som det vil fremgå af tabel 2.16., skyldes dette hovedsagelig en betydelig tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet særligt i de seneste år. Af en samlet tilgang på 2.360 kvinder fra 1966 til 1977 udgør gifte kvinder omkring 65%. Som følge af den stærke tilgang af kvinder til arbejdsmarkedet er mændenes andel af arbejdsstyrken faldet fra ca. 83% i 1966 til ca. 73% i 1977. I sammenhæng med den voksende andel af personer på 65 år og derover er samtidig sket en stigning i den andel af befolkningen, der har indtægt af formue, rente og understøttelse.

Tabel 2.16. Den erhvervsaktive befolkning fordelt på erhvervsgrupper 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Fiskeri	3.491	3.207	3.032	+8,1	+5,5	24,9	21,7	17,2
Landbrug m.v.	430	362	282	+15,8	+22,1	3,1	2,5	1,6
Fiskeindustri	718	627	1.313	+12,7	109,4	5,1	4,3	7,5
Øvr. fremstill. virksomhed	2.319	2.675	2.406	15,4	+10,1	16,5	16,7	13,7
Bygge- og anlægs- virksomhed	1.509	1.470	1.952	+2,6	32,8	10,8	10,0	11,1
Offentlige værker	88	94	135	6,8	43,6	0,6	0,6	0,8
Handel og omsætning	1.443	1.814	2.237	25,7	23,3	10,3	12,3	12,7
Transport- virksomhed	1.621	1.633	1.944	0,7	19,0	11,5	11,1	11,0
Offentlig adm.	376	431	634	14,6	47,1	2,7	2,9	3,6
Undervisning, kirke, bibliotek m.v.	480	635	961	32,3	51,3	3,4	4,3	5,4
Sundhedsvæsen og sociale inst.	504	648	1.332	28,6	105,6	3,6	4,4	7,6
Liberale erhverv	67	102	188	52,2	84,3	0,5	0,7	1,1
Servicevirksomhed	420	462	608	10,0	31,6	3,0	3,1	3,5
Uoplyst erhverv	561	791	561	41,0	+29,1	4,0	5,4	3,2
Ialt	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	100,0	100,0	100,0
Mænd	11.610	11.705	12.808	0,8	9,4	82,8	79,4	72,8
Kvinder	2.417	3.046	4.777	26,0	56,8	17,2	20,6	27,2
Heraf gifte	727	1.238	2.281	70,3	84,2	5,2	8,4	13,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Fra 1966 til 1977 er der sket betydelige ændringer i befolkningens erhvervsmonster. Særlig markant er et fald i antallet af beskæftigede i fiskeri og landbrug og en fremgang i antallet af beskæftigede ved offentlig administration, undervisning, sundhedsvæsen og sociale institutioner samt liberale erhverv. Medens 28% af arbejdsstyrken i 1966 var beskæftiget i primære erhverv som fiskeri og landbrug, var denne andel i 1977 faldet til knap 19%. Omvendt er den andel af arbejdsstyrken, der er beskæftiget i tertiære erhverv som administration, liberale erhverv samt diverse serviceerhverv herunder offentlige serviceydelser, steget fra 13% i 1966 til 21% i 1977. For sekundære erhverv som fiskeindustri, fremstillingsvirksomhed iøvrigt samt bygge- og anlægsvirksomhed har der som helhed været tale om en stigning i beskæftigelsen siden 1966, men en forskellig udvikling for de enkelte erhvervsgrene. Særligt bemærkes en betydelig stigning i beskæftigelsen i fiskeindustrien og ved bygge- og anlægsvirksomhed siden 1970. Fremgangen for fiskeindustriens vedkommende afspejler de senere års ændrede fiskerimonster, hvor større fangster i de hjemlige farvande har medført større landinger af fisk til forarbejdning på Færøerne. For bygge- og anlægsvirksomhedens vedkommende afspejler den voksende beskæftigelse dels et stigende boligbyggeri som følge af stigende indkomster i årene fra 1970 og op til 1978, dels en betydelig investeringsaktivitet i fiskeindustrien som følge af de stigende landinger af råfisk på Færøerne.

Den skitserede udvikling - en faldende beskæftigelse i de primære erhverv og en stigende beskæftigelse i de sekundære og og særligt de tertiære erhverv - er velkendte fænomener i de fleste udviklede samfund og afspejler bl.a. en betydelig rationalisering og produktivitetsstigning i de primære erhverv. Udviklingen i beskæftigelsen i de primære erhverv kan således ikke tages som udtryk for, at disse erhverv har en svindende betydning for samfundskonomen. Dette vil også fremgå af nationalregnskabsstatistikken, jfr. kapitel 4.

Tabel 2.17. Den erhvervsaktive befolkning fordelt efter alder 1966, 1970 og 1977

	<u>Folketællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>		<u>Procentvis fordeling</u>		
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1966-70</u>	<u>1970-77</u>	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
14-19 år	2.232	1.930	2.109	+13,5	9,3	15,9	13,1	12,0
20-24 år	1.992	2.015	2.364	1,2	17,3	14,2	13,6	13,4

(fortsættes)

Den erhvervsaktive befolkning fordelt efter alder
1966, 1970 og 1977 (fortsat)

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
25-34 år	2.681	3.161	4.304	17,9	36,2	19,1	21,4	24,5
35-44 år	2.534	2.613	3.090	3,1	18,3	18,1	17,7	17,5
45-54 år	2.387	2.546	2.756	6,7	8,3	17,0	17,4	15,7
55-59 år	916	1.083	1.281	18,2	18,3	6,5	7,3	7,3
60-64 år	687	764	931	11,2	21,9	4,9	5,2	5,3
65-69 år	382	446	556	16,8	24,7	2,7	3,0	3,2
70 år og derover	216	193	194	+10,7	0,5	1,6	1,3	1,1
Ialt	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Fordelingen af den erhvervsaktive befolkning efter alder viser en nedgang i den del af arbejdsstyrken, der er i aldersklasserne 14-19 og 20-24 år. Denne udvikling afspejler den længere skoleuddannelse og en stigende andel af uddannelsessøgende blandt de unge. Antallet af skolesøgende over 14 år samt personer under erhvervsuddannelse, der ikke er i erhverv, udgjorde således i 1977 3.126, svarende til 7,5% af den samlede befolkning. Den tilsvarende andel udgjorde i 1970 5,1%. Den kraftige stigning i de 25-34 åriges andel af arbejdsstyrken fra 1970 til 1977 skyldes relativt store fødselsårge i slutningen af 1940'erne og begyndelsen af 1950'erne.

Tabel 2.18. Den erhvervsaktive befolkning fordelt på arbejdsstilling 1966, 1970 og 1977

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Selvstændige og lign.	1.821	1.863	1.888	10,9	1,3	13,0	12,6	10,7
Medhjælp. Ægtefæller								
Partsfiskere m.v.	858	193	1.189	+77,5	516,1	6,1	1,3	6,8
Funktionærer	3.476	4.379	5.931	26,0	35,4	24,8	29,7	33,7
Faglærte arbejdere	1.742	1.772	1.846	1,7	4,2	12,4	12,0	10,5

(fortsættes)

Den erhvervsaktive befolkning fordelt på arbejdsstilling 1966, 1970 og 1977 (fortsat)

	Folketællinger			Procentvis ændring		Procentvis fordeling		
	1966	1970	1977	1966-70	1970-77	1966	1970	1977
Ikke-faglærte arbejdere	6.130	6.387	6.524	4,2	2,1	43,7	43,3	37,1
Ialt	14.027	14.751	17.585	5,2	19,2	100,0	100,0	100,0

Kilde: Danmarks Statistik. Folketællingerne 1966, 1970 og 1977

Fordelingen af arbejdsstyrken efter arbejdsstilling viser en nedgang i andelen af selvstændige samt af faglærte og ufaglærte arbejdere og en betydelig fremgang i andelen af funktionærer. Denne udvikling må ses i forbindelse med den ovenfor omtalte forskydning af beskæftigelsen over mod de sekundære og tertiære erhverv.

En fordeling af befolkningen i erhverv og uden for erhverv i de enkelte områder vil vise, at 48,2% af befolkningen i Tórshavn og 42,7% af befolkningen i Klaksvík var i erhverv i 1977. I alle de øvrige områder udgjorde denne andel under 40%. Andelen af kvinder i erhverv varierer betydeligt mellem de enkelte områder. Størst var andelen i Tórshavn med 36,5% af kvinderne i erhverv efterfulgt af Klaksvík, hvor denne andel var 21,7%. Andelen af kvinder i erhverv ligger i de øvrige områder under 20%. Af den samlede arbejdsstyrke bor godt 36% i Tórshavn-området. Et tilsvarende billede vil vise sig, hvis man betragter befolkningen i og uden for erhverv fordelt efter bopælskommunens størrelse. Andelen af befolkningen i erhverv falder med bopælskommunens størrelse hovedsagelig som følge af en faldende andel af kvinder i erhverv.

Der føres ikke en løbende arbejdsløshedsstatistik på Færøerne. I forbindelse med folketællingen i 1977 er foretaget en opgørelse af midlertidigt ikke arbejdende personer efter fraværsårsag. Herved blev optalt ialt 256 arbejdsløse personer, hvoraf 153 mænd og 103 kvinder. Den samlede opgjorte arbejdsløshed udgjorde således kun 1,5% af arbejdsstyrken. For mændenes vedkommende udgjorde de arbejdsløse 1,2% og for kvindernes 2,2% af arbejdsstyrken. Af de 256 opgjorte arbejdsløse var 203 ufaglærte arbejdere, 11 faglærte arbejdere, 29 funktionærer og 13 partsfiskere. Dette billede må dog under hensyn til den økonomiske afmatning, der er indtrådt fra 1978 antages at være ændret betydeligt siden folketællingen i 1977.

BOLIGFORHOLD OG BOLIGBYGGERI

Boligforhold

Som baggrund for beskrivelsen af boligforholdene angiver tabel 2.19 familieforhold og antal hjemmeboende børn.

Tabel 2.19 Familier fordelt efter familietype, familiemedlemernes beskæftigelse samt antallet af hjemmeboende børn 1977

	Fam. ialt	Efter antal hjemmeboende børn						
		0	1	2	3	4	5	6 og dero.
Samboende par	8.933	1.876	1.961	2.244	1.638	797	281	136
Begge i erhverv	2.367	445	621	660	424	150	55	12
Begge uden for erhverv	977	562	227	112	50	17	8	1
Manden alene i erhverv	5.474	827	1.079	1.451	1.151	625	218	123
Kvinden alene i erhverv	115	42	34	21	13	5	-	-
Enlige mænd	2.252	2.056	118	58	13	5	1	1
I erhverv	1.514	1.404	60	38	8	2	1	1
Uden for erhverv	738	652	58	20	5	3	-	-
Enlige kvinder	3.050	1.958	749	216	81	32	12	2
I erhverv	1.240	744	355	85	36	14	4	2
Uden for erhverv	1.810	1.214	394	131	45	18	8	-
Samtlige familier	14.235	5.890	2.828	2.518	1.732	834	294	139

Kilde: Danmarks Statistik. Folke- og boligtællingen 1977

I 1977 var der ialt 14.235 familier, hvoraf 8.933, svarende til 63%, var samboende par. Af samtlige familier havde 8.345 eller 59% børn. For de samboende pars vedkommende var i 5.474 familier alene manden i erhverv og i 2.367 tilfælde både manden og kvinden i erhverv. Det mest almindelige antal børn pr. familie er 1 eller 2, men 139 familier havde 6 hjemmeboende børn eller derover.

Boligtællingen i 1966 var den første almindelige boligtælling på Færøerne. I tællingen havde et i sammenligning med de senere tællinger relativt stort antal husstande ikke givet oplysninger om boligforhold. Af denne grund er i den følgende oversigt over boligforholdene alene foretaget sammenligninger mellem oplysningerne fra de to seneste boligtællinger i 1970 og 1977.

Tabel 2.2o. Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 197o og 1977

	<u>Boligtællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>197o</u>	<u>1977</u>	<u>197o-77</u>	<u>197o</u>	<u>1977</u>
<u>Antal lejligheder:</u>	8.67o	9.619	11.172	16,1	.	.
Antal beboere	36.919	38.377	41.7o5	8,7	.	.
Antal beboere pr. lejlighed	4,26	3,99	3,73	+ 6,5	.	.
<u>Efter husets art:</u>						
Enfamiliehuse	7.4o1	8.168	9.443	15,6	84,9	84,6
Tofamiliehuse	724	882	1.o22	15,9	9,2	9,1
Trefamiliehuse	129	163	16o	+ 1,8	1,7	1,4
Flerfamiliehuse iøv. r.	161	322	268	+16,8	3,3	2,4
Erhvervsjendom, institution	3o	84	249	196,4	o,9	2,2
Uoplyst	225	-	3o	.	-	o,3
<u>Efter bygningsmateriale:</u>						
Sten eller beton	4.239	4.881	5.982	22,6	5o,7	53,5
Beklædt tømmer	2.528	2.796	2.87o	2,6	29,1	25,7
Træ uden beklædn.	1.41o	1.763	2.o29	15,1	18,3	18,2
Andet materiale	38	125)	)		1,3)	
		)	291)	62,6	)	2,6
Uoplyst	455	54)	)		o,6)	
		)	)		)	
<u>Efter opførelsesperiode:</u>						
Før 1919	(4.o66	1.91o	1.773	+ 7,2	19,9	15,9
1919-194o	(	2.1o5	1.99o	+ 5,5	21,9	17,8
1941-196o	2.979	3.o42	2.945	+ 3,2	31,6	26,4
1961-1965	977	1.113	1.o67	+ 4,1	11,6	9,5
1966-197o	.	1.166	1.369	17,4	12,1	12,3
1971-1975	.	.	1.281	.	.	11,5
1976-1977	.	.	391	.	.	3,5
Uoplyst	648	283	356	25,8	2,9	3,1
<u>Efter lejeforhold:</u>						
Lejlighed beboet af ejer	7.348	8.o51	9.441	17,3	83,7	84,5
Tj.bolig, fribolig	216	341	384	12,6	3,5	3,5
Udlejet lejlighed	855	1.o2o	1.1o3	8,1	1o,6	9,9
Udl.klubvær.o.l.	1oo	2o7	199	+ 3,9	2,2	1,7
Uoplyst	151	-	45	.	-	o,4
					(fortsættes)	

Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 1970
og 1977 (fortsat)

	<u>Boligtællinger</u>			<u>Procentvis ændring</u>	<u>Procentvis fordeling</u>	
	<u>1966</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>	<u>1970-77</u>	<u>1970</u>	<u>1977</u>
<u>Efter antal værelser:</u>						
1 værelse	122	232	247	6,5	2,4	2,2
2 værelser	206	253	321	26,9	2,6	2,9
3 værelser	394	449	588	31,0	4,7	5,2
4 værelser	886	994	1.284	29,2	10,3	11,5
5 værelser	1.284	1.522	2.690	76,7	15,8	24,1
6 værelser	1.289	1.767	3.013	70,5	18,4	27,0
7 værelser	1.061	1.368	1.591	16,3	14,2	14,2
8 værelser	838	1.092	959	+12,2	11,4	8,6
9 værelser	525	675	356	+47,3	7,0	3,2
10 ell. flere vær.	858	909	75	+91,8	9,5	0,7
Uoplyst	1.207	358	48	+86,6	3,7	0,4
<u>Efter antal beboere pr. værelse:</u>						
Under 1,0	5.293	6.935	8.128	17,2	72,1	72,8
1,0-1,9	2.005	2.216	2.866	29,3	23,0	25,7
2,0-2,9	147	100	120	20,0	1,0	1,0
3,0 og derover	18	10	10	-	0,1	0,1
Uoplyst antal vær.	1.207	358	48	+86,6	3,8	0,4
<u>Efter kogeinstal- lation:</u>						
Elektricitet	5.082	7.033	10.045	42,8	73,1	89,9
Brændselskomfur	1.874	1.272	609	+52,1	13,2	5,5
Flaskegas og andet	1.169	1.256	463	+63,1	13,1	4,1
Uoplyst	545	58	55	+ 5,2	0,6	0,5
<u>Efter varmeinstal- lation:</u>						
Centralvarme	4.031	7.277	10.273	41,2	75,7	92,0
Kakkelovn, kamin	3.210	1.383	445	+67,8	14,4	4,0
Flyttelige ovne	615	683	294	+57,0	7,1	2,6
Uoplyst	814	276	160	+42,0	2,8	1,4
<u>Efter badeforhold:</u>						
Eget bad med kar	3.832	5.941	8.092	36,2	61,8	72,4
Eget bad med bruse alene	214	497	1.327	167,0	5,2	11,9
					(fortsættes)	

Sammenlignende oversigt over boligtællingerne 1970
og 1977 (fortsat)

	Boligtællinger			Procentvis ændring	Procentvis fordeling	
	1966	1970	1977	1970-77	1970	1977
Adgang til fælles bad	134	405	309	+23,7	4,2	2,8
Ingen adg. til bad	2.698	1.945	1.074	+44,8	20,2	9,6
Uoplyst	1.792	831	370	+60,9	8,6	3,3
<u>Efter opvarmnings-</u> <u>middel:</u>						
Fjernvarme	29	7	10.725	25,0	0,1	96,0
Olje-petroleum	5.210	8.571			89,0	
Fast brændsel	1.995	755	226	+70,1	7,9	2,0
Elektricitet	505	134	120	+10,5	1,4	1,1
Gas og andet	26	15	27	80,0	0,2	0,2
Uoplyst	905	137	74	+46,0	1,4	0,7
<u>Efter toiletforhold:</u>						
Eget WC	6.653	8.657	10.612	22,6	90,0	95,0
Adgang til fælles WC	245	439	351	+20,1	4,5	3,1
Intet WC	1.056	266	93	+65,0	2,8	0,8
Uoplyst	716	257	116	+54,9	2,7	1,1

Kilde: Danmarks Statistik. Folke- og bolig-tællingerne 1966, 1970 og 1977

Antallet af boliger blev i 1977 opgjort til 11.172. Den gennemsnitlige beboelsestæthed var 3,7 beboer pr. lejlighed. Knap 85% af samtlige boliger var enfamiliehuse, og en tilsvarende andel af boliger var ejerboliger. Bolig i eget enfamiliehus er således langt den dominerende boligform. Trefamiliehuse og flerfamiliehuse findes kun i et begrænset antal, og langt den overvejende del heraf er beliggende i Tórshavn. Knap 12% af boligerne var udlejede lejligheder og klubværelser o.l.

Omkring 1/3 af husene er opført efter 1960. Som forventeligt er boligtilvæksten især sket i de større bygder og særligt i de områder, hvor befolkningstilvæksten har været stærkest, eksempelvis Tórshavn-området og Skálafjørður-området. Andelen af ældre boliger er således størst i de mindre og mindste bygder, hvor befolkningstallet som nævnt har været stagnerende. Boligerne er som helhed relativt store. Den hyppigste boligstørrelse er 6 værelser, og mere end tre fjerdedele af samtlige boliger har 5 værelser eller

derover. Antallet af beboere pr. værelse er således relativt lavt.

Boligerne er af høj standard med hensyn til installationsforhold som bad, varmeinstallation, toiletforhold m.v. Omkring 92% af samtlige boliger havde centralvarme, knap 85% havde eget bad, og 95% havde eget WC. Boligopvarmningen fandt for 96% af boligernes vedkommende sted ved olie eller petroleum, og kun i 2% af boligerne anvendtes fast brændsel.

En sammenligning mellem 1970 og 1977 viser en fortsat forbedring af boligforholdene både hvad angår antallet af boliger og beboelsestætheden og boligernes installationsforhold. Dog synes boligstørrelsen målt i antal værelser pr. bolig at have nået et højdepunkt i 1970.

Boligbyggeri

På grundlag af oplysninger fra sparekasserne og Húsalánsgrunnurin kan tabel 2.21. over færdige huse siden 1975 opstilles.

Tabel 2.21 Boligbyggeriet 1975-1982

	<u>Antal færdige huse</u>							
	<u>1975¹⁾</u>	<u>1976¹⁾</u>	<u>1977¹⁾</u>	<u>1978¹⁾</u>	<u>1979¹⁾</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981¹⁾</u>	<u>1982²⁾</u>
Tórshavn	90	75	122	133	111	95	64	99
På bygd	171	154	193	236	214	231	253	209
<u>Ialt</u>	<u>261</u>	<u>229</u>	<u>315</u>	<u>369</u>	<u>325</u>	<u>326</u>	<u>317</u>	<u>308</u>

Kilde: 1) Sparekasserne 2) Húsalánsgrunnurin (Boliglånefonden)

Siden 1978, hvor byggeriet var på sit højeste er det årlige antal af færdiggjorte huse faldet. I 1978 var antallet af færdiggjorte huse knap 20% større end i 1982. Fra 1981 til 1982 er der sket et fald på knap 3%. I forhold til de foregående år var byggeriet i 1980 og 1981 relativt større på bygd end i Tórshavn. Dette har ændret sig i 1982, idet byggeriet er steget væsentlig i Tórshavn samt faldet på bygd. Dette må antagelig ses i sammenhæng med en stærk mangel på byggegrunde i Tórshavn i 1979 og 1980 - en mangel som i et vist omfang synes afhjulpet i de seneste år.

Kap. 3

ERHVERV

FISKERI

Ifølge folketællingen i 1977 var mere end en fjerdedel af de erhvervsaktive på Færøerne beskæftiget i fiskerierhvervet. Knap en trediedel af bruttofaktorindkomsten stammer fra fiskerierhvervet, og i 1982 var ca. 98 % af eksporten fisk og fiskevarer.

Internationale reguleringer og fiskeriaftaler

Kystlandene i det nordlige Atlanterhav flyttede i 1977 fiskerigrænserne ud til 200 sømil. Søområdet inden for de nye fiskerigrænser kom således under national jurisdiktion (lovgivning). Uden for 200 sømils fiskerigrænserne bliver fiskeriet reguleret af henholdsvis NAFO (for det nord-vestlige Atlanterhav) og NEAFC (for det nord-østlige Atlanterhav).

NAFO: North-West Atlantic Fisheries Organization (før ICNAF)

NEAFC: North-East Atlantic Fisheries Commission

ICES: International Commission for Exploration of the sea

NAFO har sit eget videnskabelige institut. For så vidt angår det nord-østlige Atlanterhav bygger både kystlandene og NEAFC på videnskabelig rådgivning fra den internationale fiskeribiologiske kommission, ICES.

NAFO, hvor Danmark på Færøernes vegne er stiftende medlem, har fungeret siden 1. januar 1979 og NEAFC, hvor Danmark også på Færøernes vegne er medlem, har fungeret på et nyt grundlag siden efteråret 1982.

NAFO har hjemmel til at fastsætte bestemte fangstmængder for bestemte fiskearter til bestemte medlemslande i søområdet uden for canadisk jurisdiktion i det nord-vestlige Atlanterhav. For færøsk fiskeri har dette betydning for så vidt angår torskefiskeriet ved Flemish Cap (NAFO-statistikområde 3M), hvor Færøerne i 1982 fik tildelt en kvote på 2.900 tons torsk. NAFO har herudover delvis hjemmel til at behandle spørgsmål vedrørende bestande, der færdes inden- og udenfor canadisk søområde. I 1982 fik færøske skibe tilladelse fra Canada til at fiske 700 tons torsk på canadisk søterritorium (NAFO-område 2J3KL) og 4.000 tons torsk på området 2GH. De fastsatte torskemængder blev fanget af lineskibe.

Enkelte færøske rejeskibe fik ved særlig aftale med cana-

diske myndigheder tilladelse til at fiske en vis mængde rejer på canadisk område. For 1982 fastsatte Canada den færøske hellefiskfangstmængde til 1.000 tons og gav tilladelse til sildehajfiskeri til de skibe, der søgte om dette.

Repræsentanter for Færøerne deltog i et møde i Reykjavík i januar 1982, hvor der blev opnået enighed om en aftale om bevarelse af laksen i Nordatlanten. Alle parter (Canada, Danmark på vegne Færøerne, EF, Island, Norge og USA) underskrev aftalen, men den var ved udgangen af 1982 ikke trådt i kraft på grund af manglende stadfæstelse (ratifikation) fra aftaleparternes side.

Førenden det internationale samarbejde inden for NAFO- og NEAFC-kommissionerne havde Færøerne i 1982 følgende aftaler om indbyrdes fiskerirettigheder med andre nationer og EF-fællesskabet:

Island

Ved aftale af 10. januar 1979 om færingers rettigheder at fiske ved Island er det bestemt, at totalfangsten af bundfisk for de færøske skibe ved Island fortsat ikke måtte overstige 17.000 tons, og at fangsten af torsk ikke måtte overstige 6.000 tons. Denne aftale var fortsat gældende i 1982. Herudover blev det aftalt med Island, at man delte kvoten af blåhvilling på 20.000 tons mellem de to lande.

Norge

Den 29. januar 1982 blev der indgået en aftale med Norge om indbyrdes fiskerirettigheder i 1982. Nord for 62° n. br., det vil sige i den norske del af Barentshavet og i det fredede område ved Svalbard, fik færøske skibe ret til at fiske 5.500 tons bundfisk, hvoraf 3.800 tons torsk, 500 tons kuller og 1.200 tons andet (d. v. s. rødfisk, storsej og hellefisk). Syd for 62° blev det tilladt at fiske 1.200 tons storsej. Den samlede mængde bundfisk blev således 6.700 tons i 1982 mod 7.400 tons i 1981.

Herudover fik færøske skibe tilladelse til at fange 15.000 tons lodde og 20.000 tons hvilling, havtobis, blåhvilling og brisling. Af disse 20.000 tons måtte fangsten af brisling højst udgøre 3.000 tons. Færøske notskibe kunne desuden fange op til 5.000 tons blåhvilling.

Som modydelse fik norske skibe tilladelse til at fange 7.000 tons bundfisk i færøske farvande. Dette fiskeri sigtede imod fiskeri af lange, brosme, byrkelange og storsej. Desuden blev det tilladt norske skibe at fange 71.000 tons blåhvilling med ialt 60

skibe. Af disse skibe måtte kun 16 være på fangstområderne ad gangen, foruden 10 andre, som fik tilladelse til at søge efter blåhvilling uden for et af vagt- og bjærgningstjenesten til enhver tid fastsat hovedfangstområde. Af nævnte mængde blåhvilling skulle 56.000 tons fanges i tidsrummet 10. april til 10. juni og 15.000 tons over resten af året som forsøgsfiskeri.

Derudover blev der indgået en indbyrdes aftale om forsøgsfiskeri af makrel på 4.000 tons til hver af parterne. Den 4. august 1982 blev den norske kvote forøget til 10.000 tons makrel, og færinger fik tilladelse til at fange yderligere 600 tons storsej i den norske del af Nordsøen, samtidigt med at makrelkvoten blev forøget til 8.000 tons.

I 1982 fik nordmænd for første gang en kvote på brugde, nemlig 150 tons lever.

EF

En rammeaftale, som regulerer fiskeriforholdene mellem Færøerne og EF, blev indgået den 15. marts 1977. Denne aftale var grundlaget for forhandlingerne med EF om gensidigt fiskeri i 1982, der resulterede i en aftale den 1. februar 1982. I henhold til denne aftale var det tilladt færøske skibe at fange følgende mængder i EF-havet i 1982:

500 tons lange og 500 tons brosme i Rock-All-området og 750 tons forskellige bundfisk som bifangst ved fangst af industrifisk, 400 tons byrkelange vest for Shetland, 10.000 tons af den vestlige makrelbestand og 6.000 tons hestemakrel, 20.000 tons hvilling, 15.000 tons havtobis og 15.000 tons brisling. Der kunne dog fanges yderligere 5.000 tons hvilling og/eller havtobis, på betingelse af at den samlede fangstmængde af hvilling, havtobis og brisling ikke oversteg 50.000 tons.

Endvidere kunne der fanges 1.800 tons sild vest for Shetland, 25.000 tons blåhvilling, 600 tons sild i Skagerak, 500 tons rejer i Vestgrønland og op til 700 tons rejer i Østgrønland, 300 tons sildehaj i hele EF-havet, dog ikke i området NAFO 3PS, og 300 tons hellefisk ved Øst- og Vestgrønland. Desuden blev det tilladt at fange 600 tons rødfisk og 10.000 tons lodde i Østgrønland.

De tilladte fangstmængder i 1982 for EF-skibe på den færøske landsokkel blev følgende:

- 1.250 tons torsk
- 1.250 tons kuller
- 3.500 tons storsej

4.800 tons rødfisk
4.500 tons byrkelange
500 tons lange
400 tons brosme
500 tons fladfisk
500 tons forskellige fiskearter
25.000 tons blåhvilling

Sovjetunionen

I henhold til aftalen mellem Færøerne og Sovjetunionen fra 1977 om rammerne for indbyrdes fiskeri skal parterne for 1 år ad gangen indgå aftale om mængder og fiskearter, som det tillades parterne at fiske hos hinanden. Den 25. september 1981 blev parterne enige om en aftale om gensidigt fiskeri for 1982, som medførte, at færøske skibe fik tilladelse til i sovjetisk havområde at fiske 14.000 tons torsk, incl. bifangst af kuller og anden bundfisk. Heraf kunne 11.000 tons fanges i Barentshavet, hvoraf 1.000 tons kunne fanges i sovjetisk område, 5.000 tons i det sovjetisk/norske fællesområde, den såkaldte "grå zone", 3.900 tons i den norske del af Barentshavet, dog på betingelse af godkendelse fra de norske myndigheder, og de resterende 1.000 tons enten i Barentshavet eller Østersøen. I Østersøen blev det tilladt at fange 3.000 tons torsk, incl. bifangst af anden bundfisk. Derudover kunne færøske skibe fange 20.000 tons lodde i Barentshavet.

Samtidig blev det tilladt sovjetiske skibe at fange 95.000 tons blåhvilling til konsum i færøsk havområde. Antallet af skibe er begrænset til 14 i tidsrummet januar-september og 8 i tidsrummet oktober-december.

Herudover enedes parterne om i 1982 at fortsætte det gensidige forsøgsfiskeri. Det var tilladt 3 sovjetiske skibe at udøve forsøgsfiskeri i færøsk havområde dybere end 700 m, medens det var tilladt færøske skibe at udøve forsøgsfiskeri efter rejer i sovjetisk havområde i overensstemmelse med fiskeriplaner, som parterne nærmere aftaler. Det blev også tilladt 1-2 sovjetiske skibe at drive forsøgsfiskeri efter makrel i færøsk fiskeriområde, undtaget lukket område (max. 2.000 tons).

Sverige, DDR og Polen

Sverige fik i 1982 for første gang tilladelse til at fange 200 tons lange med to lineskibe ved Færøerne. Siden 1977 har sven-

skere kun haft en blåhvillingkvote ved Færøerne uden mængdebegrænsning. Til gengæld fik færinger en kvote i svenske farvande, nemlig 400 tons torsk, som kunne fiskes med 4 skibe i den svenske del af Østersøen.

DDR fik i 1982 ligesom foregående år en blåhvillingkvote ved Færøerne, nemlig 8.000 tons, som kunne fiskes med 3 skibe. Til gengæld fik færinger en kvote i DDR-farvande, nemlig 975 tons torsk, med 7 skibe. Af torskekvoten på 975 tons kunne 500 tons torsk byttes med sild i forholdet 2:3, d. v. s. op til 750 tons sild.

Polen, som de foregående år havde tilladelse til at fiske blåhvilling ved Færøerne, fik hverken i 1980, 1981 eller 1982 en sådan tilladelse, da det ikke lykkedes at blive enige om en aftale om indbyrdes fiskerirettigheder.

Fiskeriinspektion og redningstjeneste

Tilsynet med og beskyttelsen af det ved kgl. anordning af 21. december 1976 fastlagte "Fiskeriterritorium ved Færøerne", kaldet 200 sømils fiskerigrænsen, varetages i henhold til en samarbejdsaftale af landsstyrets vagt- og bjærgningstjeneste og Færøernes Kommando. I 1982 var deltagelsen i tjenesten, regnet for hele året, således:

Et inspektionsskib af Hvidbjørnen-klassen med helikopter

Inspektionsskibet Tjaldrið

Inspektionsskibet Olavur Halgi

Inspektionsskibet Maagen

C-130 fly Hercules

Cessna 421 fly

G-111 Golfstream fly

Inspektionsskibene har ialt været 710 døgn i søen fordelt således:

Et inspektionsskib af Hvidbjørnen-klassen 153 døgn

Olavur Halgi 213 døgn

Tjaldrið 228 døgn

Maagen 116 døgn.

De andre dage har skibene været i havn og skiftet mandskab, på skibsværft eller til eftersyn og reparationer.

Helikopteren og flyene har været benyttet i fiskeriinspektionen således:

C-130   44 timer

G-111   103 timer

Cessna 421 116 timer

Helikopteren 158 timer (af den samlede flyvetid, som var 494 timer).

I 1982 har udenlandske fiskerfartøjer gjort 501 fisketure til Færøerne med ialt 5.637 fiskedage, som fordeler sig således:

	<u>Fisketure</u>	<u>Fiskedage</u>
England	36	317
Vesttyskland	42	406
Frankrig	30	179
Norge	226	1.752
Island	3	51
Sovjetunionen	118	2.275
Østtyskland	28	454
Danmark	14	193
Sverige	4	10

I 1982 er der foretaget redskabs- og fangstundersøgelser af skibe fra de forskellige lande som nedenfor anført:

66 færøske	22 sovjetiske
1 britisk	6 østtyske
11 vesttyske	25 norske

Herudover er der også foretaget inspektion af skibe, medens de har ligget i havn.

Vagt- og bjærgningstjenesten

Vagt- og bjærgningstjenestens 2 skibe har i 1982 foretaget 98 hjælpeaktioner af forskellig slags til færøske og udenlandske skibe: i 61 tilfælde med at tage skibe på slæb, i 41 tilfælde har frømand været nede at rense skruen og undersøge andre fejl, og i 8 tilfælde har bjærgningstjenestens skibe hjulpet fiskerskibe med at bjærge redskaber, som f. eks. trawl, lakseline eller torskegarn.

Skibene deltog i 6 eftersøgninger efter både eller personer, der var meldt savnet.

Den nye aftale om fiskeriinspektion

Da fiskerigrænsen blev flyttet ud den 1. januar 1977, forøgedes de områder, der skal inspiceres, fra ca. 4.500 sømil² til ca. 80.000 sømil².

Det er planen, at fiskeriinspektionen skal udbygges, efterhånden som der kan bevilges midler dertil, således at den bliver lige så effektiv inden for den nye fiskerigrænse, som den var inden

for den hidtidige 12 sømilsgrænse.

Ved udflytningen af fiskerigrænsen og ved aftalerne med andre lande om fiskerirettigheder, bl. a. med fastsættelse af kvotaordninger og nye redskabsbestemmelser, har fiskeriinspektionen skiftet præg fra at være inspektion af grænsen til at være inspektion af områder. Dette har bevirket, at inspektionen er blevet udvidet med den pålagte meddelelsespligt, og med at kontrollere, at alle, som man kommer frem til på fiskeriterritoriet, har de nødvendige tilladelser og overholder de love og kundgørelser, som landstyre har givet.

I 1982 udsendtes regelmæssige bølgemålinger.

De færøske fiskerikort, som Vagt- og bjærgningstjenesten har ladet udarbejde, udkom i april 1978.

Ulovligt fiskeri i 1982

Inspektionsskibene har i 1982 ikke registreret nogen overtrædelse af den færøske fiskerilovgivning.

Statistik om fiskeri

Fiskeristatistikkontoret har ansvaret for den statistikordning, som blev iværksat i 1973. Den bygger dels på udarbejdelsen af ensartede, lovgyldige afregningsblanketter, F1 blanketten, dels på at fiskerskibe over 100 BRT har en særlig dagbogsordning og har pligt til at sende fiskeristatistikkontoret kopi af dagbøgerne.

På afregningsblanketten bliver der for hver landing opgivet, hvad båden/skibet har fanget, hvor stor fangstenergi der blev benyttet, d. v. s. hvor mange timer trawlet var på bunden, hvor stor linelængde, antal af garn eller sneller o. s. v. De samme oplysninger findes i skibsdagbøgerne, men her for hver enkel trawling, kast eller linesætning. Medens fangstmængden af hver fiskeart på afregningsblanketterne er opvejet vægt, så er fangstmængderne i dagbøgerne opgjort på grundlag af en vurdering om bord, som derfor må sammenlignes med landingerne.

I forbindelse med kvotaeftersynet og aftaler om fiskerirettigheder med andre lande, administrerer fiskerierhvervskontoret flere telex- og andre ordninger, som giver hurtige foreløbige tal om fangsterne.

Fra gammel tid findes såkaldte A, C, E og I blanketter, som omhandler landinger af saltfisk og industrifisk, samt benyttelsen af fisken.

Vagt- og bjærgningstjenesten udarbejder opgørelser af den udenlandske fangst ved Færøerne på baggrund af opgivelser fra feltet.

Siden 1976 har fiskeristatistikkontoret haft ansvaret for de endelige fangststatistiktal, bl. a. dem, som skal fremskaffes til offentlige statistikker og internationale organisationer såsom ICES, NAFO og FAO. Disse organisationer modtager også endelige fangststatistiktal fra de fremmede lande, som fisker ved Færøerne. De endelige oversigter over årsfangsten ved Færøerne bliver kundgjort af ICES i "Bulletin Statistique", NAFO i "Statistical Bulletin" og FAO.

Fangst og tilvirkning af fisk og fiskeprodukter

Totalfangsten for færøske skibe steg i 1982 med ca. 1.000 tons i forhold til 1981.

Så at sige alle områder er nu under regulering med kvoter i henhold til overenskomster med andre lande eller internationale aftaler. 1977 var det første år, hvor reguleringerne for alvor fastlagde fangstmønstret for fiskerflåden. Dette fremgår tydeligt af tabellerne 3. 1., 3. 2. og 3. 3.

Totalfangsten for færøske skibe på samtlige områder steg i 1982. Stigningen udgjorde 0,5 % i forhold til fangsten i 1981.

Fangsterne steg på det færøske fiskeriterritorium, ved Island og i Nordsøen og vest for de britiske øer. Det samme gælder Østersøen. Der var et fald i fangsterne i Barentshavet, ved Jan Mayen, New Foundland og i Vest- og Østgrønland.

Udviklingen fremgår af tabellerne 3. 1. og 3. 2. nedenfor.

Hvis man nærmere betragter de enkelte områder ser billedet ud som angivet i de følgende 3 afsnit (Fjernfiskeri, Midterområder, Nære områder).

Tabel 3. 1. De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1980-82

<u>Ions uslågtet vægt</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Nære områder</u>					
<u>Færøsk fiskeriterritorium</u>					
Torsk	12.754	22.986	20.690	23.590	23.806
Kuller	10.488	8.757	14.323	11.995	11.877
Brosme	1.489	2.166	4.717	2.067	4.153
Lange	752	1.281	1.821	1.399	2.370
					(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1980-82

(fortsat)

<u>Tons uslagt vægt</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Nære områder</u>					
<u>Færøsk fiskeriterritorium</u>					
Storsej	5.653	2.517	23.810	29.676	30.811
Rødfisk	-	-	5.509	3.231	4.000
Andet ¹⁾	1.398	2.403	6.785	5.914	8.124
Laks ²⁾	-	-	553	1.025	865
Sild	1.704	-	258	110	150
Blæksprutter ³⁾	-	-	504	2.132	249
Kammusling ⁴⁾	-	-	-	2.189	1.614
Hummer ⁴⁾	-	-	-	34	50
Blåhvilling	-	22	17.703	25.238	21.605
<u>Ialt</u>	<u>34.238</u>	<u>40.132</u>	<u>96.673</u>	<u>108.600</u>	<u>109.674</u>
<u>Midterområder</u>					
<u>Island</u>					
Torsk	8.565	9.440	4.802	6.183	5.297
Lodde	-	-	-	-	-
Blåhvilling	-	-	-	2.943	5.797
Andet	6.553	6.169	12.090	10.755	11.000
<u>Ialt</u>	<u>15.118</u>	<u>15.609</u>	<u>16.892</u>	<u>19.881</u>	<u>22.094</u>
<u>Nordsøen, Skagerak, vest for de britiske øer</u>					
Sild	64.796	37.802	589	-	715
Brisling	-	41.967	2.985	-	-
Makrel	3.603	25.184	28.893	8.650	11.141
Hvilling	47.238	65.138	37.595	23.015	15.368
Blåhvilling	-	482	21.680	825	27.269
Havtobis	-	4.910	6.945	-	4.903
Hestemakrel	-	-	260	-	2.327
Andet	156	2.420	2.040	943	1.212
<u>Ialt</u>	<u>115.793</u>	<u>177.903</u>	<u>100.987</u>	<u>33.433</u>	<u>62.935</u>
<u>Østersøen</u>					
<u>Ialt torsk</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>1.250</u>	<u>2.765</u>	<u>4.300</u>

(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1980-82

(fortsat)

<u>Tons uslagtet vægt</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Midterområder</u>					
<u>Rock All</u>					
Torsk	-	584	75	2	77
Andet	-	629	503	8	342
<u>Ialt</u>	<u>-</u>	<u>1.213</u>	<u>578</u>	<u>10</u>	<u>419</u>
<u>Østgrønland</u>					
Rejer	-	-	4.143	1.235	737
Lodde	-	-	20.593	13.345	-
Konsumfisk	-	-	-	132	-
<u>Ialt</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>24.736</u>	<u>14.712</u>	<u>737</u>
<u>Jan Mayen</u>					
<u>Ialt Lodde</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.770</u>	<u>2.867</u>	<u>-</u>
<u>Fjerne områder</u>					
<u>New Foundland</u>					
Sildehaj ⁵⁾	-	-	424	340	230
Hellefisk	-	825	67	170	550
Torsk	17.604	9.421	6.228	6.892	6.342
Andet	46	131	-	-	90
<u>Ialt</u>	<u>17.650</u>	<u>10.377</u>	<u>6.719</u>	<u>7.402</u>	<u>7.212</u>
<u>Vestgrønland</u>					
Laks	232	260	-	-	-
Torsk	16.440	5.718	-	-	-
Rejer	496	5.263	1.935	670	529
Andet	556	54	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>17.724</u>	<u>11.295</u>	<u>1.935</u>	<u>670</u>	<u>529</u>
<u>Nordnorge, Svalbard</u>					
Torsk	5.877	11.309	9.981	12.827	11.999
Kuller	81	299	497	629	496
Lodde	-	16.847	4.772	26.885	21.300
Sild	-	-	-	302	3.200
Andet ⁶⁾	218	102	555	234	319
<u>Ialt</u>	<u>6.176</u>	<u>28.557</u>	<u>15.805</u>	<u>40.877</u>	<u>37.314</u>

(fortsættes)

De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1980-82

(fortsat)

<u>Tons uslagt vægt</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Ukendt oprindelse</u>					
Rejer fanget af færøske fiskerskibe med canadisk fiske-ritilladelse	-	-	1.692	1.323	735
Andre rejer	-	-	1.619	1.200	-
Anden fangst	-	-	-	11.149	-
<u>Ialt</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.311</u>	<u>13.672</u>	<u>735</u>

Samlede fangster   206.669   285.086   272.656   244.889   245.949

- 1) Heraf i 1981 1.528 tons byrkelange og i 1982 2.889 tons byrkelange
- 2) Indtil 1979 er laks medregnet under "Andet"
- 3) Indtil 1980 er blæksprutter medregnet under "Andet"
- 4) Kammusling og hummer har ikke været med førend 1981
- 5) Indtil 1979 er sildehaj medregnet under "Andet"
- 6) Heraf i 1981 234 tons storesej og i 1982 319 tons storesej

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagstalsstovan)

Tabel 3. 2. De færøske skibes fiskefangster 1971, 1975 og 1979-82.

Fordelt på områder i %

<u>Fangster i %</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Nære områder	16	14	37	36	44	45
Midterområder	65	68	55	54	35	45
Fjerne områder	19	18	8	10	21	10
	100	100	100	100	100	100

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagstalsstovan)

Fjernfiskeri

Under fjerne områder henhører sædvanligvis New Foundland, Labrador, Flemish Cap, Vestgrønland, Nordnorge, Bjørnøen og Svalbard.

Torskefiskeriet i de østlige områder gav ikke så godt resultat i 1982 som i 1981. Der blev foretaget 8 saltfisketure i 1982. En filéttrawler foretog 2 ture i løbet af hele året.

Nogle skibe var på loddefiskeri i Barentshavet i 1982, og fangsterne var lidt mindre end i 1981.

Et skib var to ture på sildehajfiskeri. To skibe var to ture på hellefiskfiskeri, og fangsten i 1982 var større end i 1981. På grund af kvotebegrænsninger i Vestgrønland blev rejefiskeriet dér igen reduceret i 1982. Rejefiskeriet omkring Hamiltonbanke-

området med canadisk fiskeritilladelse var lidt mindre i 1982 end i 1981.

Forskellige fiskeriforsøg på helt fjerne områder i 1982 kom ikke over forsøgsstadiet.

Fordelingen af fangsten på økonomiske områder fremgår af tabellerne 3. 3. og 3. 4.

Tabel 3. 3. De færøske fiskerskibes fangster i tons 1977 og 1979-82, fordelt på økonomiske områder. Procent

	<u>1977</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Internationale farvande (Svalbard, Flemish Cap og Jan Mayen)	3	5	4	4	11
Norsk område	6	6	7	9	4
EF-område	35	33	29	5	21
Østersøen	-	-	-	1	2
Dansk-grønlandsk område	9	1	10	6	1
USSR-norsk område	2	3	6	17	7
Islandsk område	14	14	6	8	9
Canadisk område	2	1	1	1	-
Ukendt område	-	-	1	5	-
Færøsk område	29	37	36	44	45

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovan)

Tabel 3. 4. Færøske skibes fangster øst på (Barentshavet) i 1982, fordelt på økonomiske områder. Tons uslagt vægt

	<u>Norsk område</u>	<u>Gråt område</u>	<u>Svalbard</u>	<u>Russisk område</u>	<u>Ialt</u>
Torsk	6.786	4.597	-	616	11.999
Andet ¹⁾	3.283	1.000	19.800	1.232	25.315
Ialt	10.069	5.597	19.800	1.848	37.314

1) Heraf 21.300 tons lodde, 3.200 tons rejer, 496 tons kuller og 319 tons storsej

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovan)

Midterområder

Til midterområderne henregnes sædvanligvis Island, Nordsøen, Østersøen (vest for Skotland), Rock All, Østgrønland og Jan Mayen.

Aftalen med EF trådte i kraft tidligt på året, og dette bevirkede at fiskeriet i Nordsøen begyndte igen. Det samme var gældende for fangsten af makrel.

Fangsten af industrifisk var meget mindre i 1982 end i 1981.

Notskibene fik ikke tilladelse at fiske lodde ved Jan Mayen og heller ikke ved Østgrønland. Notskibenes blåhvillingfangst den første halvdel af 1982 foregik på færøsk søterritorium. Herudover foregik dette fiskeri særligt i EF-område.

Det er kun tilladt at fange sild i Skagerak, og kvoten på godt 500 tons blev tildelt de små notskibe.

Fordelingen af fangsten på økonomiske områder fremgår af tabel 3. 5.

Isfiskekvoten ved Island i 1982 rakte hele året, helt til januar 1983. Fiskeriet begyndte for alvor ved månedsskiftet marts/april.

Rejefiskeriet ved Østgrønland ved Dohrn Bank fortsatte igen i 1982 i april, maj og juni.

Seks færøske trawlbåde var i 1982 på torskefiskeri i Østersøen.

Rejefiskeriet ved Svalbard startede i 1981 og fortsatte i 1982.

Tabel 3. 5. ¹⁾ Færøske fiskerskibes fangster i Nordsøen i 1980-82, fordelt på norsk og EF-område. Tons uslagt vægt

	Norsk område			EF-område		
	1980	1981	1982	1980	1981	1982
Sild	-	-	-	589	-	715
Brisling	-	-	-	2.985	-	-
Makrel	2.020	1.035	-	26.873	7.615	11.141
Hvilling	10.870	19.475	8.755	26.725	3.540	6.613
Blåhvilling	2.661	825	526	19.019	-	26.743
Havtobis	4.233	-	140	2.972	-	7.090 ²⁾
Konsumfisk	1.071	820	837	969	123	375
Ialt	20.855	22.155	10.258	80.132	11.278	52.677

1) Fordeling ifølge opgivelser til fiskerierhvervskontoret

2) Heraf 2.327 tons hestemakrel

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagstalsstovan)

Fordelingen af landinger efter landingsplads og anvendelse fremgår af tabel 3. 6. og 3. 7.

Tabel 3. 6. Fangster fra not- og industriskibe fordelt efter landingspladser 1975 og 1979-82

<u>Tons</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
På Færøerne	113.000	83.320	93.321	58.116	79.628
I udlandet	87.000	62.737	51.942	58.561	38.505
<u>Ialt</u>	<u>200.000</u>	<u>146.057</u>	<u>145.263</u>	<u>116.677</u>	<u>118.133</u>

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnastovan)

Tabel 3. 7. Fangster fra not- og industriskibe fordelt efter anvendelse 1975 og 1979-82

<u>Tons</u>	<u>1975</u> ¹⁾	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Til konsum	52.000	29.047	26.631	16.677	14.346
Saltet	11.000	-	-	-	-
Til mel og industri	<u>137.000</u>	<u>117.010</u>	<u>118.632</u>	<u>100.000</u>	<u>103.787</u>
<u>Ialt</u>	<u>200.000</u>	<u>146.057</u>	<u>145.263</u>	<u>116.677</u>	<u>118.133</u>

1) Afrundede tal

Kilde: Fiskerierhvervskontoret (Fiskivinnustovan)

Nære områder

Ved Færøerne var fiskeriet så at sige det samme i 1982 som i 1981. Der var dog en mindre tilbagegang i blåhvillingfangsten. Totalfangsten var dog den samme som året før.

Færø Banke blev igen åbnet for trawlfiskeri i sommeren 1982. Fangsten i 1982 udgjorde 68 % af fangsten i 1978, og lidt mere målt i tons end fangsten i 1979, 1980 og 1981 (9.173 tons i 1978, 2.817 tons i 1979, 2.162 tons i 1980, 3.878 tons i 1981 og 6.206 tons i 1982. Slagtet vægt).

Landinger hidrørende fra landsoklen og Færø Banke fordelt på måneder, art og sortering fremgår af tabellerne 3. 8.a, 3. 8.b, 3. 9.a og 3. 9.b.

Fangstintensiteten på torsk har været alt for stor de senere år. I det hele taget har fiskeriet ikke været så godt i de senere år i forhold til årene midt i 70'erne, hvilket skyldes, at fangstintensiteten er så stor, at fiskebestandene, selv med en god tilgang, ikke klarer at holde balance. Fiskeriet synes dog i 1982 at være kommet ned på et mere rimeligt niveau.

Tabel 3. 8.a Færøske fiskerskibes landinger hidrørende fra landsoklen, ICES område Vb i 1982, efter størrelse og kvalitet, fordelt på måneder. Tons slagtet fisk.

Måned	Torsk					Kuller		
	1A	1B	2A	2B	3	1A	1B	2
1	772	58	959	20	25	1.021	111	2
2	967	60	698	21	14	746	110	1
3	1.754	110	1.341	48	10	891	156	2
4	751	37	623	17	4	550	44	1
5	349	15	617	15	7	118	16	1
6	577	32	613	32	8	474	98	3
7	409	33	519	53	10	535	86	5
8	344	36	648	138	4	716	136	5
9	210	15	535	74	8	535	85	8
10	386	35	1.039	147	8	656	91	12
11	734	32	1.772	108	12	1.045	100	15
12	621	39	875	38	6	825	91	5
Ialt	7.874	502	10.239	711	116	8.112	1.124	60

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

Tabel 3. 8.b Landinger hidrørende fra landsoklen, ICES område Vb, efter størrelse og kvalitet fordelt på måneder i 1982

Måned	Stor-sej 1A	Stor-sej 1B	Stor-sej 2	Lange	Brosme 1	Brosme 2	Rødfisk	Andet
1	2.070	-	94	113	136	61	357	151
2	3.165	495	258	115	121	56	179	205
3	3.064	401	166	98	63	29	81	494
4	2.120	191	238	101	80	38	244	1.056
5	1.637	175	98	111	217	42	235	885
6	1.990	228	131	350	454	70	425	919
7	1.756	231	107	344	760	100	730	1.104
8	1.616	219	119	143	254	31	371	623
9	764	86	69	118	240	30	206	302
10	643	101	77	129	431	9	223	332
11	1.595	156	48	127	264	13	214	211
12	1.223	178	17	142	150	5	538	379
Ialt	21.643	2.461	1.422	1.891	3.170	484	3.803	6.661

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

Tabel 3. 9.a Landinger på Færøerne af færøske skibe hidrørende fra Færø Banke, ICES område Vb₂. Vragfisk ikke medregnet. Tons slagtet fisk

Måned	Torsk					Kuller		
	1A	1B	2A	2B	3	1A	1B	2
1	26	1	15	3	-	21	6	-
2	5	-	2	-	-	6	-	-
3	73	6	19	1	-	36	6	-
4	397	73	1	-	-	10	2	-
5	8	1	4	1	-	4	1	-
6	345	41	108	27	-	483	122	-
7	220	33	78	15	-	314	81	-
8	158	30	41	8	-	94	24	-
9	65	10	13	2	-	53	13	-
10	28	5	35	10	-	66	11	-
11	22	2	6	1	-	15	1	-
12	20	2	5	1	-	27	3	-
Ialt	1.367	204	327	69	-	1.129	270	-

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovon)

Tabel 3. 9.b Landinger af fangster fra Færø Banke, ICES område Vb₂ efter størrelse og kvalitet, fordelt på måneder i 1982. Tons uslagtet vægt

Måned	Storsey 1A	Storsey 2	Lange	Brosme 1	Brosme 2	Rødfisk	Andet
1	5	-	10	11	2	1	4
2	45	-	1	-	-	4	2
3	101	17	7	-	-	4	9
4	32	-	23	2	-	-	24
5	38	-	6	3	1	131	106
6	592	24	58	2	-	47	92
7	366	5	35	8	1	4	70
8	521	1	42	1	-	2	41
9	133	1	30	23	4	2	26
10	25	2	5	-	-	1	6
11	20	1	13	13	-	-	4
12	-	-	14	12	-	-	4
Ialt	1.878	51	244	75	8	196	388

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovon)

Tabel 3.12. Anslået afskibnings- og eksportværdi af fisk fra forskellige områder 1975 og 1977-80

	<u>Afskibningsværdi</u>					<u>Eksportværdi</u>				
	1975	1977	1978	1979	1980	1975	1977	1978	1979	1980
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
<u>Nære områder</u>										
Råfisk, saltfisk, industrifisk	21	29	37	41	41	24	34	45	50	54
<u>Island, Rock All, Østgrønland</u>										
Råfisk, saltfisk, industrifisk	9	9	9	10	8	8	14	13	13	7
<u>Nordsøen</u>										
Sild, makrel, industrifisk, isfisk	32	25	14	15	14	31	22	12	12	13
<u>New Foundland, Labrador</u>										
Saltfisk, rejer, sildehøj, hellefisk	10	6	11	13	10	9	5	8	10	7
<u>Vestgrønland</u>										
Rejer, saltfisk	18	26	20	14	7	19	21	15	10	5
<u>Østgrønland</u>										
Rejer, lodde	-	-	-	-	11	-	-	-	-	8
<u>Nordnorge</u>										
Saltfisk, filét, isfisk, industrifisk	10	5	9	7	9	9	4	7	5	6

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovon)

Råfisklandinger på Færøerne

Af tabellerne 3.13. og 3.14. ses udviklingen i fiskeriet ved Færøerne og udenlands. Der er konstateret en lille tilbagegang i råfiskmængden, der er landet af færøske skibe på Færøerne i 1982. Det skal dog bemærkes, at islandske skibe landede ca. 4.000 tons til færøske filétfabrikker i 1982.

Tabel 3.13. Råfisklandinger fra færøske skibe fra samtlige områder i 1970, 1975 og 1977-82 (tons uslagt vægt)

<u>Ions</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Torsk	15.174	27.480	36.815	35.349	28.956	25.346	29.540	28.702
Kuller	11.578	10.030	22.325	20.536	14.180	16.185	13.746	13.898
Storsej	3.105	4.139	8.616	20.671	27.510	28.745	33.458	34.530

(fortsættes)

Råfisklandinger fra færøske skibe fra samtlige områder i 1970, 1975 og 1977-82 (tons uslagtet vægt)
(fortsat)

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Rødfisk ¹⁾	-	-	-	-	-	6.351	4.285	5.490
Andet	5.310	9.833	16.911	14.566	22.003	18.532	13.471	11.423
<u>Ialt</u>	<u>35.167</u>	<u>51.482</u>	<u>84.667</u>	<u>91.167</u>	<u>92.649</u>	<u>95.159</u>	<u>94.500</u>	<u>94.043</u>

1) Indtil 1980 er rødfisk medregnet under "Andet"

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

Tabel 3.14. viser hvor stor en del af de færøske skibes landinger, der har fundet sted i udlandet. Disse landinger er medregnet i tallene i tabel 3.13.

Tabel 3.14. Råfisk landet i udlandet fra færøske skibe i 1978-82

<u>Tons</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980²⁾</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Torsk	-	753	313	25	41
Kuller	-	527	201	17	5
Storsej	74	881	161	9	2
Rødfisk ¹⁾	-	-	261	167	-
Andet	618	1.862	422	85	164
<u>Ialt</u>	<u>692</u>	<u>4.023</u>	<u>1.358</u>	<u>303</u>	<u>212</u>

1) Indtil 1980 er rødfisk medregnet under "Andet"

2) I 1980 er tabel 3.14. ikke medregnet i tabel 3.13.

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

De samlede fangster ved Færøerne og IAC

De samlede fangster ved Færøerne var betydeligt mindre i 1982 end i 1981. Tallene er de opgivne tal til den internationale sammenslutning ICES. Langt den overvejende del af fangsten er blåhvilling. Fangsten af blåhvilling i 1982 var meget mindre end året før.

For fiskesorterne torsk, kuller og storsej har den internationale sammenslutning ICES sat en IAC (Total Allowable Catch). For blåhvilling er der foretaget forskellige udregninger, og man vurderer, at fangstgennemsnitsresultatet, når bestanden er blevet fisket i nogle år, vil blive ca. 600.000 tons for hele bestanden, det vil sige fiskeriet vest for de britiske øer, ved Færøerne og længere mod nord om sommeren.

ICES har også fastsat TAC for rødfisk, men denne er sat for et langt større område end kun færøsk område. Der er to slags ved Færøerne, den ene "lille rødfisk" findes på lidt dybere vand, me-

dens den anden "store rød fisk" findes på mindre dybe farvande. Der er også en forskel på øjnene samt farven på disse to sorter, men sædvanligvis landes de under ét.

For andre fiskearter er der ikke fastsat kvoter, men for brosme, lange og byrkelange har Fiskerilaboratoriet henstillet, at fangstkapaciteten ikke forøges.

I tabel 3.15. er angivet de TAC, som det rådgivende udvalg under ICES, ACFM (Advisory Committee on Fishery Management), har anbefalet.

Man bør være opmærksom på, hvilke forudsætninger der ligger til grund for disse anbefalinger.

Man tilråder sædvanligvis et fiskeri, der ikke tager mere af bestanden, end den mængde, der tilgår, for hvert år. Men ACFM tilråder ikke forøgelse i fangsterne, selvom fangsterne er blevet mindre end det, der kan fanges på disse betingelser, idet man anser det for at være mest hensigtsmæssigt at bibeholde en gardering mod hård fangst af bestanden, når der er mulighed herfor uden at skære ned. Dette er en af forklaringerne på, at TAC er reduceret så meget for så vidt angår storsej, og til en vis grad også for kuller, skønt nedgangen for disse tre bestandes vedkommende hovedsagelig skyldes reduceret tilgang.

Tabel 3.15. Sammenligning af totalfangsten for alle nationer (1977-82) og de fangster, TAC, fiskeribiologer har foreslået for 1977-83, for områderne ved Færøerne (tons uslagt vægt)

	Torsk		Kuller		Storsej	
	Fangst	TAC ¹⁾	Fangst	TAC	Fangst	TAC
1977	36.000	32.000	26.000	17.000	35.000	40.000
1978	31.000	30.000	19.000	23.000	28.000	40.000
1979	25.000	28.000	12.000	20.000	26.000	31.000
1980	21.000	25.300	15.000	20.000	25.000	34.000
1981	24.000	16.000	12.000	15.000	30.000	29.000
1982	24.000	22.000	12.000	14.000	31.000	29.000
1983		25.000 ²⁾		10.000		26.000

1) TAC: Total Allowable Catch (største tilladte fangst), fastsat af det internationale råd for havundersøgelser, ICES, for de nævnte år

2) 23.000 på landsoklen og 2.000 på Færø Banke

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovan)

Totalfangsten ved Færøerne var i 1982 ifølge de foreløbige tal 233.901 tons uslagt vægt - råfisk og blåhvilling sammenlagt.

Udenlandsk fangst af bundfisk er fortsat formindsket i 1982.

Udenlandske skibes fangster og totalfangsten for årene 1971 og 1975-82 fremgår af tabel 3.16.

Tabel 3.16. Fangster ved Færøerne 1971 og 1975-82 tons uslagt vægt, ICES område Vb

Tons	Fær.	V. Tysk-land	Frank-rig	UK	Norge	Andre ¹⁾ lande	Ialt
<u>1971</u>							
Torsk	12.754	580	820	12.587	881	2	27.624
Kuller	10.488	19	815	8.085	-	29	19.436
Storsej	5.653	2.254	12.394	10.503	1.839	63	32.706
Brosme, lange, byrkelange	2.241	1.565	728	1.463	5.327	-	11.324
Anden fisk	2.639	2.325	1.577	2.621	197	6	9.365
<u>Ialt</u>	<u>33.775</u>	<u>6.743</u>	<u>16.334</u>	<u>35.259</u>	<u>8.244</u>	<u>100</u>	<u>100.455</u>
<u>1975</u>							
Torsk	22.986	458	1.612	11.906	1.353	577	38.892
Kuller	8.757	173	2.298	8.504	56	927	20.715
Storsej	2.517	5.229	23.630	7.378	486	1.986	41.226
Brosme, lange, byrkelange	3.447	1.776	4.681	1.111	9.104 ^{x)}	20	20.139
Anden fisk	2.494	8.265	406	3.316	185	1.599	16.265
<u>Ialt</u>	<u>40.201</u>	<u>15.901</u>	<u>32.627</u>	<u>32.215</u>	<u>11.184</u>	<u>5.109</u>	<u>137.237</u>
x) Incl. blåhvilling							
<u>1976</u>							
Torsk	28.959	247	1.607	9.459	1.283	574	42.129
Kuller	12.714	22	2.542	10.284	20	629	26.211
Storsej	2.548	2.605	15.367	8.923	2.232	1.261	32.936
Anden fisk	20.219	6.759	13.726	6.031	19.006	15.080	80.821
<u>Ialt</u>	<u>64.440</u>	<u>9.633</u>	<u>33.242</u>	<u>34.697</u>	<u>22.541</u>	<u>17.544</u>	<u>182.097</u>
<u>1977</u>							
Torsk	29.028	332	1.669	4.889	949	2	36.869
Kuller	20.079	49	700	4.637	45	31	25.541
Storsej	5.153	3.086	17.038	8.221	1.273	58	34.829
Anden fisk	31.051	7.365	10.138	3.781	35.453	48.757	136.545
<u>Ialt</u>	<u>85.311</u>	<u>10.832</u>	<u>29.545</u>	<u>21.528</u>	<u>37.720</u>	<u>48.848</u>	<u>233.784</u>

(fortsættes)

Fangster ved Færøerne 1971 og 1975-82 tons uslagtet
vægt, ICES område Vb (fortsat)

<u>Tons</u>	<u>Fær.</u>	<u>V.Tysk- land</u>	<u>Frank- rig</u>	<u>UK</u>	<u>Norge</u>	<u>Andre¹⁾ lande</u>	<u>Ialt</u>
<u>1978</u>							
Torsk	28.430	21	77	2.310	236	0	31.074
Kuller	18.282	0	2	600	59	0	18.943
Storsej	15.900	807	8.816	1.266	1.159	0	27.948
Brosme, lange, byr- kelange	4.900	715	2.595	1	2.717	765	11.693
Rødfisk	1.068	6.995	131	1	0	0	8.195
Blåhvil- ling	25.880	579	75	2.513	82.727	83.999	195.773
Anden fisk	4.611	641	593	790	1.522	1.065	9.222
<u>Ialt</u>	<u>99.071</u>	<u>9.758</u>	<u>12.289</u>	<u>7.481</u>	<u>88.420</u>	<u>85.829</u>	<u>302.848</u>
<u>1979</u>							
Torsk	23.044	23	49	1.185	285	18	24.604
Kuller	11.972	1	5	251	25	-	12.254
Storsej	21.937	497	1.193	396	1.100	114	25.237
Brosme, lange, byr- kelange	6.004	570	929	-	2.567	6	10.076
Rødfisk	5.694	4.503	449	-	-	229	10.875
Blåhvil- ling	23.381	10	-	6.380	87.897	91.593	207.261
Anden fisk	6.312	312	616	681	2.412	112	10.445
<u>Ialt</u>	<u>96.344</u>	<u>5.916</u>	<u>3.241</u>	<u>8.893</u>	<u>94.286</u>	<u>92.072</u>	<u>300.752</u>
<u>1980</u>							
Torsk	20.691	-	26	654	91	-	21.462
Kuller	14.322	-	5	444	7	-	14.778
Storsej	23.810	242	1.001	29	64	-	25.146
Brosme, lange, byr- kelange	7.760	295	359	-	2.158	-	10.572
Rødfisk	5.544	3.758	160	-	1	-	9.463
Blåhvil- ling	21.730	24	1.100	7.052	49.245	83.738	163.159
Anden fisk	6.207	111	405	581	2.466	139	9.909
<u>Ialt</u>	<u>100.064</u>	<u>4.430</u>	<u>3.056</u>	<u>8.760</u>	<u>54.032</u>	<u>83.877</u>	<u>254.489</u>

(fortsættes)

Fangster ved Færøerne 1971 og 1975-82 tons uslagtet
vægt, ICES område Vb (fortsat)

Tons	Fær.	V.Tysk- land	Frank- rig	UK	Norge	Andre ¹⁾ lande	Ialt
1981							
Torsk	23.590	2	26	148	184	26	23.976
Kuller	11.995	-	-	67	11	3	12.076
Storsej	29.676	3	167	2	101	2	29.951
Brosme, lange, byr- kelange	4.994	91	15	-	3.067	59	8.226
Rødfisk	3.231	2.628	40	-	5	-	5.904
Blåhvil- ling	25.238	-	2.134	-	37.781	104.893	170.046
Anden fisk	5.169	163	4	77	2.271	146	7.830
Ialt	103.893	2.887	2.386	294	43.420	105.129	258.009
1982							
Torsk	23.806	8	5	114	71	-	24.004
Kuller	11.877	-	-	44	1	-	11.922
Storsej	30.811	20	153	-	3	-	30.987
Brosme, lange, byr- kelange	9.412	298	154	5	4.406	2	14.277
Rødfisk	4.000	4.074	168	-	-	-	8.242
Blåhvil- ling	21.605	5	3.832	138	1.630	98.057	125.267
Anden fisk	8.163	129	28	224	10.600	58	19.202
Ialt	109.674	4.534	4.340	525	16.711	98.117	233.901

1) USSR, Holland, Belgien, Polen, Spanien, DDR

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

Forarbejdning af fangsten

Tabel 3.17. viser, hvorledes råfisklandingerne blev anvendt.

Tabel 3.18. viser produktionen af fiskevarer, og tabel 3.19. viser lager og lagerbevægelser i 1975, 1981 og 1982.

Tabel 3.17. Råfisklandinger fordelt efter anvendelse i 1970, 1975 og 1978-82

Tons	1970	1975	1978	1979	1980	1981	1982
Saltet	12.822	22.300	29.447	27.212	31.341	26.640	22.476
Isfisk	371	1.500	820	2.409	7.233	5.709	1.505
Frosset	21.432	28.400	60.353	62.360	55.621	61.251	69.122
Direkte til an- vendelse på Fær.	542	600	347	668	964	900	940
Ialt	35.167	52.800	91.167	92.649	95.159	94.500	94.043

Kilde: Fiskeristatistikkontoret og statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.18. Produktion af fiskevarer 1970, 1975 og 1978-82

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Frosset filét	11.064	13.361	20.764	22.394	22.464	27.308	28.645
Saltfisk	22.680	21.703	18.909	15.803	19.722	18.389	15.614
Salt- og kryddersild	2.904	3.569	1.565	175	36	-	-
Fiskemel og sildemel	14.837	24.644	24.318	19.386	19.012	20.086	16.371
Fiskeolie	5.821	1.240	6.492	2.974	7.300	5.366	3.497
Rejer	-	4.237	10.093	6.917	9.537	4.760	6.095
<u>Ialt</u>	<u>57.306</u>	<u>68.754</u>	<u>82.141</u>	<u>67.649</u>	<u>77.071</u>	<u>75.909</u>	<u>70.222</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.19. Lagre af fisk og fiskevarer ved slutningen af 1975, 1981 og 1982

	<u>1975</u>		<u>1981</u>		<u>1982</u>	
	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>	<u>Tons</u>	<u>1.000 kr.</u>
Frosset filét	800	4.896	1.032	18.576	1.837	29.484
Saltfisk	3.400	28.798	1.321	21.995	1.228	20.164
Salt- og kryddersild	2.000	9.800	20	113	9	52
Fiske- og sildemel	3.600	7.416	1.094	4.190	879	3.179
Fiskeolie	2.000	3.800	915	2.471	1.944	5.066
Rejer	300	2.520	-	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>12.100</u>	<u>57.230</u>	<u>4.382</u>	<u>47.345</u>	<u>5.897</u>	<u>57.945</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Driftsresultater

Tabel 3.20. viser driftsresultatet for nogle skibstyper og gennemsnitsoverskuddet for hver skibstype. Oversigten omfatter 112 fiskerskibe.

Tabel 3.20. Driftstal for fiskerskibene 1981

<u>1.000 kr.</u>	<u>Salt- fisk- og filét- traw- lere</u>	<u>Stål- line- skibe</u>	<u>Is- fisk- traw- lere</u>	<u>Line- skibe til is- fisk</u>	<u>Kraft- blok- skibe</u>	<u>Reje- og fryse- skibe</u>	<u>Indu- stri- skibe</u>	<u>Ialt</u>
Antal skibe	<u>5</u>	<u>7</u>	<u>47</u>	<u>15</u>	<u>14</u>	<u>15</u>	<u>9</u>	<u>112</u>
Brutto- indtægt	105.769	48.150	210.877	57.507	75.446	117.429	59.452	674.630
Olje- og smøreolie	13.519	4.221	51.631	5.625	13.052	19.685	11.320	119.053
Is og salt	1.924	1.195	86	15	508	322	268	4.318
Fiske- redskaber	5.683	2.573	15.337	4.068	3.759	4.474	2.694	38.588
Repara- tioner	9.023	3.833	22.298	8.053	10.804	9.271	8.912	72.194
Agn	-	1.628	173	3.025	54	173	12	5.065
Fiske- parter	42.225	23.367	69.889	27.221	25.316	43.022	19.096	250.136
Proviant	1.434	834	4.405	1.728	1.563	2.293	1.239	13.496
Landings- udgifter	10.820	950	3.977	398	6.706	8.739	4.805	36.395
Forsikring	2.725	1.165	10.157	1.797	3.901	4.623	3.223	27.591
Diverse	473	514	2.273	1.093	627	2.383	463	7.826
Udgifter ialt	87.826	40.280	180.226	53.023	66.290	94.984	52.032	574.662
Overskud	17.943	7.870	30.651	4.484	9.156	22.445	7.420	99.968
Gennemsnits- overskud ¹⁾	3.589	1.124	652	299	654	1.496	824	893

1) Til renter, afdrag, administration, afskrivninger og nettofor-
tjeneste

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabellerne 3.21. og 3.22. viser de samlede resultater for udroerbåde henholdsvis med og uden trawltilladelse, udarbejdet efter størrelse og gennemsnitsoverskud for hver bådtype.

Tabel 3.21. Driftstal for udroerbåde 1981

	med trawltilladelse			Ialt
	Under 25 BRT	25-40 BRT	Over 40 BRT	
<u>Antal både</u>	<u>4</u>	<u>3</u>	<u>19</u>	<u>26</u>
<u>1.000 kr.</u>				
<u>Bruttoindtægter</u>	<u>3.611</u>	<u>4.710</u>	<u>26.365</u>	<u>34.686</u>
Redskaber, olie, lan- dingsudgifter, agn	921	950	6.766	8.637
Hyrer og proviant	1.650	2.374	11.691	15.715
Vedligeholdelse	279	350	3.369	3.998
Forsikring	75	116	1.084	1.275
Diverse	26	124	216	366
<u>Driftsudgifter</u>	<u>2.951</u>	<u>3.914</u>	<u>23.126</u>	<u>29.991</u>
<u>Overskud¹⁾</u>	<u>660</u>	<u>796</u>	<u>3.239</u>	<u>4.695</u>

1) Til renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Tabel 3.22. Driftstal for udroerbåde 1981

	uden trawltilladelse				Ialt
	Under 25 BRT	25-40 BRT	40-60 BRT	Over 60 BRT	
<u>Antal både</u>	<u>32</u>	<u>5</u>	<u>10</u>	<u>12</u>	<u>59</u>
<u>1.000 kr.</u>					
<u>Bruttoindtægter</u>	<u>18.686</u>	<u>3.375</u>	<u>12.121</u>	<u>20.165</u>	<u>54.347</u>
Redskaber, olie, landingsudg., agn	5.037	1.029	3.077	4.246	13.389
Hyrer og proviant	8.128	1.440	5.944	10.005	25.517
Vedligeholdelse	1.615	370	1.394	2.410	5.789
Forsikring	582	105	354	652	1.693
Diverse	199	22	166	290	677
<u>Driftsresultat</u>	<u>15.561</u>	<u>2.966</u>	<u>10.935</u>	<u>17.603</u>	<u>47.065</u>
<u>Overskud¹⁾</u>	<u>3.125</u>	<u>409</u>	<u>1.186</u>	<u>2.562</u>	<u>7.282</u>

1) Til renter, afdrag, administration, afskrivninger, skat og nettofortjeneste

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

For at belyse resultaterne for de forskellige skibstyper er der i tabel 3.23. angivet gennemsnitsdriftsresultater for årene 1970 og 1978-81.

Tabel 3.23. De gennemsnitslige driftsresultater for forskellige skibstyper 1970 og 1978-81

	<u>1970</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Saltfisk- og filéttrawlere</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>12</u>	<u>6</u>	<u>6</u>	<u>4</u>	<u>5</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	4.456	7.187	7.722	15.214	21.154
Driftsudgifter *	<u>4.329</u>	<u>7.572</u>	<u>7.175</u>	<u>13.208</u>	<u>17.567</u>
Nettofortjeneste	<u>127</u>	<u>+ 385</u>	<u>547</u>	<u>2.006</u>	<u>3.587</u>
<u>Stållineskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>24</u>	<u>9</u>	<u>9</u>	<u>7</u>	<u>7</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	1.266	4.156	4.343	5.468	6.879
Driftsudgifter	<u>1.381</u>	<u>3.772</u>	<u>3.899</u>	<u>4.864</u>	<u>5.755</u>
Nettofortjeneste	<u>+ 115</u>	<u>384</u>	<u>444</u>	<u>604</u>	<u>1.124</u>
<u>Isfisktrawlere</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>-</u>	<u>30</u>	<u>39</u>	<u>33</u>	<u>47</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	-	2.618	2.560	4.035	4.487
Driftsudgifter	<u>-</u>	<u>2.316</u>	<u>2.460</u>	<u>3.538</u>	<u>3.835</u>
Nettofortjeneste	<u>-</u>	<u>302</u>	<u>100</u>	<u>497</u>	<u>652</u>
<u>Stållineskibe til isfisk</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>-</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>15</u>	<u>15</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	-	2.605	2.406	3.249	3.834
Driftsudgifter	<u>-</u>	<u>2.504</u>	<u>2.534</u>	<u>2.968</u>	<u>3.536</u>
Nettofortjeneste	<u>-</u>	<u>101</u>	<u>+ 128</u>	<u>281</u>	<u>298</u>
<u>Notskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>17</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>14</u>	<u>14</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	3.175	5.780	4.687	6.327	5.389
Driftsudgifter	<u>2.545</u>	<u>4.656</u>	<u>4.348</u>	<u>4.952</u>	<u>4.735</u>
Nettofortjeneste	<u>630</u>	<u>1.124</u>	<u>339</u>	<u>1.375</u>	<u>654</u>

(fortsættes)

De gennemsnitlige driftsresultater for forskellige skibstyper 1970 og 1978-81 (fortsat)

	<u>1970</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Reje- og fryseskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>8</u>	<u>18</u>	<u>19</u>	<u>18</u>	<u>15</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	1.281	7.812	7.296	8.622	7.829
Driftsudgifter	1.347	6.174	5.855	6.989	6.332
Nettofortjeneste	+ 66	1.638	1.441	1.633	1.497
<u>Industriskibe</u>					
<u>Antal skibe</u>	<u>9</u>	<u>13</u>	<u>11</u>	<u>9</u>	<u>9</u>
<u>1.000 kr.</u>					
Bruttoindtægter	885	1.936	1.881	2.734	2.461
Driftsudgifter	848	1.729	1.733	2.328	2.310
Nettofortjeneste	37	207	148	406	151

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Hyreoversigter

Tabel 3.24. viser en oversigt over hyrerne på en del af fiskerflåden.

Tabel 3.24. Hyreoversigter

<u>År</u>	<u>Dage</u>	<u>Parter</u>	<u>Ferie-</u> <u>løn</u>	<u>Tillæg</u>	<u>Mindste-</u> <u>løn</u>	<u>Ialt</u>	<u>Pr. Forhøjelse i dagl.</u> <u>dag</u>	<u>77/82</u>	<u>80/82</u>	<u>81/82</u>
<u>Rejetrawlere</u>										
1982	235	168.500	16.008		957	185.465	789	26	7	+20
1981	202	180.528	17.150	810	1.335	199.823	989			
1980	202	135.611	12.883		913	149.407	740			
1979	231	134.250	12.754		2.163	149.167	646			
1978	266	129.883	12.339		510	142.723	537			
1977	255	145.911	13.862			159.773	627			
1976	272	103.662	9.848			113.510	418			
<u>Hæktrawlere over 600 BRT (evt. isfiskefangster medregnet)</u>										
1982	281	202.786	19.265	13.347	1.481	236.879	843	88	56	+11
1981	242	189.002	17.955	20.022	1.516	228.495	944			
1980	318	138.924	13.197	19.179	662	171.962	541			
1979	222	63.500	6.033	7.019	3.281	79.833	360			
1978	305	85.884	8.159	12.204	4.309	110.556	362			
1977	279	103.153	9.800	12.095		125.048	448			
1976	286	99.084	9.413	11.671		120.168	420			

(fortsættes)

Hyreoversigter (fortsat)

<u>År</u>	<u>Dage</u>	<u>Parter</u>	<u>Ferie- løn</u>	<u>Tillæg</u>	<u>Mindste- løn</u>	<u>Ialt</u>	<u>Pr. Forhøjelse i dagl. dag</u>	<u>77/82</u>	<u>80/82</u>	<u>81/82</u>
<u>Notskibe (incl. fangst af blåhvilling og garnfisk)</u>										
1982	180	121.741	11.565	6.208	5.421	144.935	805	34	21	10
1981	158	100.563	9.553	1.881	3.730	115.727	732			
1980	209	115.158	10.940	6.662	6.554	139.314	667			
1979	218	79.017	7.507	7.162	5.278	98.964	454			
1978	225	96.033	9.118	2.759	4.690	112.600	500			
1977	252	135.428	12.865		3.244	151.537	601			
1976	271	109.758	10.427		6.275	126.460	467			
<u>Isfisktrawlere (store)</u>										
1982	288	164.642	15.641	9.370	3.447	193.100	670	53	6	7
1981	250	135.459	12.869	6.627	2.120	157.075	628			
1980	279	151.993	14.439	8.770	1.187	176.389	632			
1979	298	130.093	12.359	18.673	774	161.899	543			
1978	297	114.601	10.888	23.248	466	149.203	502			
1977	294	97.534	9.260		22.067	128.861	438			
1976	325	95.266	9.050		7.357	131.673	405			
<u>Isfisktrawlere (mindre)</u>										
1982	239	163.179	15.502	6.894	2.565	188.140	787	100	41	18
1981	228	130.374	12.386	6.283	3.129	152.172	667			
1980	253	121.109	11.505	6.870	2.025	141.509	559			
1979	253	86.854	8.251	12.259	2.451	109.815	434			
1978	228	91.088	8.653	17.544	1.333	118.618	520			
1977	239	71.922	6.833		15.393	94.148	394			
1976	272	65.713	6.243		17.631	89.586	329			
<u>Industritrawlere</u>										
1982	224	128.383	12.196	6.432	3.715	150.726	673	69	9	8
1981	217	118.773	11.283	2.375	2.295	134.726	621			
1980	220	114.058	10.682	10.454	581	135.775	617			
1979	260	91.190	8.663	12.364	1.723	113.940	438			
1978	257	90.333	8.582	3.077	1.332	103.324	402			
1977	241	85.519	8.124		2.259	95.902	398			
1976	268	73.729	7.120		8.558	89.407	334			

(fortsættes)

Hyreoversigter (fortsat)

<u>År</u>	<u>Dage</u>	<u>Parter</u>	<u>Ferie- løn</u>	<u>Tillæg</u>	<u>Mindste- løn</u>	<u>Ialt</u>	<u>Pr. Forhøjelse i dagl. dag</u>	<u>77/82</u>	<u>80/82</u>	<u>81/82</u>
<u>Isfisklineskibe</u>										
1982	225	99.786	9.325	18.978	3.924	132.013	587	86	32	5
1981	202	86.943	7.820	15.073	3.072	112.908	559			
1980	229	74.396	6.224	16.447	4.656	101.723	444			
1979	229	56.172	5.388	8.293	5.190	75.043	328			
1978	239	67.824	6.284	9.512	2.747	86.367	361			
1977	232	57.118	5.153	11.078		73.349	316			
1976	250	45.736	3.111	11.657		60.504	242			
<u>Saltfisklineskibe</u>										
1982	277	118.357	11.244	13.180		142.781	515	14	+7	+12
1981	261	126.827	12.049	14.673		153.549	588			
1980	219	98.735	9.379	13.588		121.702	556			
1979	254	93.858	8.927	14.580		117.365	462			
1978	226	85.449	8.118	10.178		103.745	459			
1977	228	84.631	8.040	9.866		102.537	450			
1976	288	66.915	6.357	10.635		83.907	291			
<u>Fryseskibe på sildehaj- og hellefiskfangst</u>										
1982	197	88.266	8.385	9.941	1.627	108.219	549	148	56	43
1981	181	48.269	4.586	5.978	10.545	69.378	383			
1980	178	43.889	4.169	6.784	7.811	62.653	352			
1979	138	24.693	2.346	1.539	13.464	42.042	305			
1978	209	35.343	3.358	4.438	3.247	46.386	222			
1977	208	38.607	3.668	3.589		45.864	221			
1976	206	45.810	4.352			50.162	244			
<u>Snelleskibe på saltfiskefangst</u>										
1982	94	31.430	2.986	2.686		37.102	395	30	+31	+33
1981	80	40.388	3.837	2.866		47.091	589			
1980	72	34.267	3.254	3.484		41.005	570			
1979	89	22.744	2.161	2.905		27.810	312			
1978	86	23.408	2.224	1.839		27.471	319			
1977	89	21.926	2.083	3.090		27.100	304			
1976	92	21.254	2.019	1.929		25.202	274			

(fortsættes)

Hyreoversigter (fortsat)

<u>År</u>	<u>Dage</u>	<u>Parter</u>	<u>Ferie-</u> <u>løn</u>	<u>Tillæg</u>	<u>Mindste-</u> <u>løn</u>	<u>Ialt</u>	<u>Pr. Forhøjelse i dagl.</u> <u>dag 77/82 80/82 81/82</u>			
<u>Skibe på isfiskefangst med garn</u>										
1982	64	35.738	3.395	1.028	439	40.600	634		50	37
1981	47	17.820	1.693	649	1.667	21.829	464			
1980	53	18.551	1.394	1.392	1.094	22.431	423			
1979	63	16.772	1.594	2.683	3.454	24.503	389			
1978	81	28.237	2.682		4.639	35.558	439			
<u>Blåhvillingfangst med kraftblokskibe (er også medtaget under notskibe)</u>										
1982	62	28.786	2.735	6.010	2.156	39.687	640	7	6	3
1981	55	27.000	2.565	3.846	934	34.345	624			
1980	54	22.663	2.153	7.266	436	32.518	602			
1979	63	13.832	1.314	6.968	767	22.881	363			
1978	63	23.930	2.273	4.437		30.640	486			
1977	58	31.042	2.950	585		34.577	596			

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Råfiskefonden

Råfiskefonden er etableret i henhold til lagtingslov nr.15 af 5. maj 1975. Fonden har til formål at sikre den del af den færøske fiskerflåde, der sælger fersk fisk til filétfabrikkerne på Færøerne, en ensartet salgspris over længere tidsrum.

Fonden bestyres af en 7 mands bestyrelse, 2 medlemmer valgt af Færøernes landsstyre, 1 af udroerforbundene, 1 af Føroya Fiskimannafelag, 1 af råfiskekøberne og 1 af eksportselskaberne. Bestyrelsen vælger selv formand.

Hver fjerde måned fastsætter bestyrelsen indhandlingspriser, d. v. s. mindstepriser for 1. klasses råfisk, vejet på køberens vægt. Ligeledes fastsætter bestyrelsen hver 14. dag afregningspriser, d. v. s. prisopgørelse mellem råfiskekøberne og råfiskefonden.

Som regel er indhandlingsprisen højere end afregningsprisen, og råfiskekøberne får prisforskellen refunderet af fonden. For at sætte fonden i stand til at fungere ydes der fra landskassen tilskud med hjemmel i lagtingsfinansloven.

I finansåret 1981/82 var tilskuddet til råfiskefonden 72 mill. kr., hvoraf 5 mill. kr. til reservefonden og 67 mill. kr. til drift. 55,5 mill. kr. blev udbetalt som tillæg til råfiske-

priserne mod 67,7 mill. kr. i 1980/81. Af driftsoverskuddet på 11 mill. kr. blev 5,5 mill. kr. sat i lovbestemt reservefond, der herefter balancerede med knap 47 mill. kr. De resterende 5,5 mill. kr. blev overført til drift i 1982/83.

Råfiskepriserne

Råfiskepriserne steg ialt med 11 % i 1982. Iøvrigt fremgår bevægelserne i priserne på de forskellige fiskearter af tabel 3.25.

Af nye fiskearter under prisfastsættelsesordningen for 1982 kan nævnes lubbe og guldlaks, medens brosme under 45 cm, blev fjernet. Der blev indført kvalitetskontrol A og B i prisfastsættelsen for storsej over 55 cm.

Tabel 3.25. Oversigt over salgspriserne på råfisk 1981 og 1982

	1981					1982				
	1/2	19/3	1/6	19/7	1/10	1/2	11/4	1/6	18/7	1/10
Torsk 1A	5,70	5,70	5,70	5,90	5,90	6,05	6,30	6,30	6,40	6,55
Torsk 1B	3,60	4,60	4,60	4,60	4,60	4,60	5,10	5,10	5,15	5,15
Torsk 2A	4,05	4,05	4,05	4,55	4,70	4,95	5,05	5,05	5,15	5,30
Torsk 2B	3,45	3,45	3,45	3,45	3,60	3,50	3,55	3,55	3,60	3,60
Kuller 1A	4,55	4,55	4,70	4,90	5,05	5,30	5,30	5,30	5,40	5,55
Kuller 1B	3,80	3,80	3,90	3,90	4,05	3,00	3,30	3,30	3,35	3,35
Brosme	3,90	3,90	4,05	4,15	4,15	4,25	4,25	4,25	4,65	4,65
Lange	4,60	4,60	4,85	4,85	4,85	4,95	4,95	4,95	5,20	5,40
Storsej 1A	3,35	3,35	3,55	4,00	4,00	4,40	4,40	4,40	4,45	4,55
Storsej 1B	3,35	3,35	3,55	4,00	4,00	2,60	2,75	2,75	2,80	2,80
Rødfisk 1	2,85	2,85	2,85	2,85	3,30	3,30	3,30	3,30	3,40	4,00
Rødfisk 2	2,85	2,85	2,85	2,85	1,65	1,65	1,65	1,65	1,70	1,70
Byrkelange	3,70	3,70	3,85	3,85	3,85	3,95	3,95	3,95	4,20	4,40
Helle- flynder 2	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30	14,30
Rødspætte	3,50	3,50	3,90	3,90	3,90	3,90	3,90	3,90	3,90	3,90
Tunge	6,50	6,50	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90	6,90
Blå- hvilling				1,50	1,50	1,60	1,60	1,60	1,60	1,75

Kilde: Råfiskefonden

Priserne på saltfisk

Bevægelserne fremgår af tabel 3.26. Der er tale om landingspriser på saltfisk i den sidste del af året.

Tabel 3.26. Øversigt over priserne på saltfisk 1974-82

<u>Pr. kg</u>	<u>12-16"</u>	<u>16-19"</u>	<u>19-22"</u>	<u>Over 22"</u>
1974	6,41	7,99	8,80	9,12
1975	3,71	5,24	6,34	6,79
1976	6,84	7,63	8,99	9,72
1977	7,72	8,59	9,19	9,97
1978	6,87	7,88	8,46	9,23
1979	8,76	9,78	10,57	11,35
1980	11,16	12,02	13,01	14,14
1981	12,39	13,26	14,40	16,93
1982 ¹⁾	12,69	13,97	14,76	16,87
1982 ²⁾	13,47	14,71	15,45	17,60

1) Prisen er fra 20. marts

2) Prisen er fra 1. oktober

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Prisen på rejer

For rejer har gennemsnitsprisen til eksport været:

<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
8,98	8,61	13,17	13,84	14,67	20,55	17,41

Priserne på industrifisk

Udvalget til fastsættelse af priser for industrifisk har fastsat følgende priser for 1982

Tabel 3.27. Priserne for industrifisk

	<u>24/1</u>	<u>4/3</u>	<u>12/2</u>	<u>13/4</u>	<u>18/5</u>	<u>5/8</u>	<u>12/10</u>	<u>29/11</u>
	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1982</u>	<u>1982</u>	<u>1982</u>	<u>1982</u>	<u>1982</u>
Makrel	62	80	65			57	64	73
Lodde	34	55				41	48	
Hvilling	38	53	50	46	46	41	41	49
Brisling	47							
Blåhvilling	38	45	43	38	38	37	39	49
Havtobis					65			
Fiskeaffald	15	23	21	18	20	16		

Kilde: Føroya Fiskimannafelag

Finansieringen af fiskerskibe

De færøske fiskerskibe bliver sædvanligvis finansieret med et 10-årigt 1. prioritetslån fra Færøernes realkreditinstitut på 50 % af købsværdien (efter vurdering), et 15-årigt 2. prioritetslån fra Danmarks Fiskeribank på 15-20 % og et tilskudslån fra

landskassen på 15-25 %, medens de resterende 10-15 % er egenkapital. Derudover har landskassen hjemmel til at yde 4. prioritetslån til betaling af eventuelle kurstab.

For at opretholde effektiviteten af fiskerskibsflåden og for at de færøske skibsværfter fortsat skal have tilstrækkeligt arbejde, har landsstyret desuden i 1973 - jfr. lagtingslov nr. 43 af 24. august 1973 om lån til skibsbygning, industri og håndværk - fået hjemmel til at optage udenlandske lån op til 50 mill. kr. Med hjemmel heri har landsstyret optaget et lån i Luxembourg på 30 mill. kr., der er anvendt til byggefinansiering af 3 kraftblokskibe på Skála Skipasmiðja. De 2 af skibene blev leveret i 1975 og det sidste i 1976. Herudover ydes der sædvanligt lån på 25 % til skibe, der bygges på færøske skibsværfter.

Skibe, bygget i Norge, kan opnå norsk finansiering med et 7-årigt 1. prioritetslån på 70 % af kontraktprisen. Herudover yder landskassen tilskudslån på 20 %, således at kravet til egenkapital bliver 10 % af kontraktprisen.

Færøernes realkreditinstitut

Instituttet er oprettet i henhold til lov nr. 60 af 12. marts 1955 med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Indtil videre har instituttets opgave været indskrænket til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne. Instituttets udlånsmidler fremskaffes ved en grundfond, etableret på grundlag af de midler, der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for Færøerne (Marshallmidlerne), og ved udstedelse af obligationer.

Realkreditinstitutts lånevirkksomhed finansieres hovedsagelig ved udstedelse af 10-årige obligationer, der er statsgaranterede. Lov nr. 90 af 14. marts 1979 giver hjemmel til i perioden 1979-84 at udstede obligationer med statsgaranti for indtil 150 mill. kr. (rente 8 %).

Siden 1967 har den danske nationalbank overtaget instituttets obligationer til pari. Obligationerne bliver fortsat overtaget til pari af nationalbanken.

Instituttet har siden oprettelsen i 1955 udlånt ialt 315 mill. kr., og restgælden ved udgangen af 1982 udgjorde 90,1 mill. kr. med garanti i 4 trawlere, 40 fartøjer over 100 BRT og 71 fartøjer under 100 BRT.

Tabel 3.28. Realkreditinstituttets udlån, låntagning og egenkapital 1966-83

	<u>Udlån</u>		<u>Låntagning</u>		<u>Ialt</u>	<u>Egenkapital</u>
	<u>Antal</u>	<u>Restgæld</u>	<u>Obl. lån</u>	<u>Andre lån</u> ¹⁾		
		<u>Mill.kr.</u>	<u>Mill.kr.</u>	<u>Mill.kr.</u>		
1966	89	38,0	33,9	2,1	36,0	16,8
1967	85	31,3	29,8	2,0	31,8	18,4
1968	94	29,5	27,0	2,0	29,0	20,6
1969	106	32,4	29,4	2,0	31,4	22,8
1970	119	37,5	32,5	2,0	34,5	23,3
1971	119	39,7	36,2	2,0	38,2	26,0
1972	118	44,0	39,5	2,0	41,5	29,2
1973	117	46,3	42,8	2,0	44,8	31,3
1974	112	53,7	44,6	2,0	46,6	32,3
1975	107	62,0	51,1	2,0	53,1	37,3
1976	101	69,3	56,8	2,0	58,8	40,6
1977	100	78,4	61,9	1,5	63,4	43,4
1978	102	94,5	71,9	1,0	72,9	48,3
1979	118	115,9	94,9	0,5	95,4	53,7
1980	121	109,7	88,2	0	88,2	60,0
1981	120	97,8	72,8	0	72,8	68,3
1982	111	93,1	62,4	0	62,4	76,5
1983 ²⁾	115	90,1	53,5	0	53,5	80,3

1) Den viste låntagning er sket hos Danmarks Nationalbank og hos færøske institutioner

2) Pr. 1. januar

Kilde: Færøernes realkreditinstitut

Kongeriget Danmarks Fiskeribank

Ved lov nr. 203 af 10. juli 1959 blev fiskeribankens låneområde udvidet til også at omfatte Færøerne. Indtil da blev der ydet støtte i form af lån fra statskassen i henhold til en særlig lov. Fiskeribankens lån ydes normalt som 10- eller 15-årige obligationslån til en nominel rente, der i dag er 9½ % p. a.

Restgælden af færøske lån til fiskeribanken var den 31. december 1982 ialt 123,7 mill. kr.

Landskassens finansieringsbistand

Som allerede nævnt deltager landskassen i finansieringen af de nye fiskerskibe med tilskudslån, kurstabslån og ved garantiforpligtelser.

Tabel 3.29. Landskassens tilskuds- og kurstabslån i årene 1970/71 og 1975/76 - 1981/82 mill. kr.

<u>Finansår</u>	<u>Tilskudslån</u>	<u>Kurstabslån</u>	<u>Støttelån</u>	<u>Kriselån</u>
1970/71	2,0	0,1	-	-
1975/76	28,3	1,0	-	-
1976/77	24,3	1,5	-	-
1977/78	21,8	4,4	-	-
1978/79	25,0	4,5	2,7	-
1979/80	0,4	6,9	2,9	-
1980/81	0,5	3,3	6,8	36,7
1981/82	-	3,6	15,7	20,0

Kilde: Landskassen

Lagtingslov nr. 24 af 1. juni 1978 om fornyelse af fiskerflåden er en samling af de lovændringer, som efterhånden er sket. Herudover indeholder loven en principiel ændring af hjemmelen til at yde tilskud, således at der herefter er hjemmel til at bevilge støttelån i stedet for den nu gældende hjemmel til at bevilge tilskudslån til nybyggeri af fiskerskibe.

Ifølge loven skal støttelånene tilbagebetales til fonden til fornyelse af fiskerflåden over 17 år med 4 % i rente pr. år, idet de første 3 år er afdragsfri.

Samtidig med ikrafttrædelsen af denne lov ophæves de ovenfor nævnte lagtingslove om tilskud til fiskerskibe.

Bevilgede ansøgninger om tilskudslån m. v. efter den hidtil gældende lovgivning skal behandles som helhed efter den lovgivning, der var gældende, da lånet blev bevilget.

Kurstabslån kan ydes ifølge gældende lov om fornyelse af fiskerflåden.

I 1974 blev der i flere tilfælde givet landskassegaranti i forbindelse med prioritering af skibe, der bygges i Norge. Det norske 1. prioritetslån dækker 70 % af kontraktprisen, hvoraf landskassen giver garanti for de sidste 14 % (d.v.s. fra 56 % op til 70 %). Hertil kommer på de samme kontrakter tilsagn om et tilskudslån på 20 %.

Endvidere er der i en række tilfælde i 1975 i henhold til lagtingslov nr. 46 af 3. maj 1979 om garanti for lån til fiskerskibe og fiskerivirksomheder (kriseloven) givet landskassegaranti for lån til skibe, der er kommet i økonomiske vanskeligheder som følge af uheld eller dårlige fiskerimuligheder, og hvor der er ud-

sigt til, at driften efter alle foreliggende oplysninger vil kunne blive rentabel. Landskassens garanti dækker 85 % af den nødvendige nye kapital, og det er en betingelse for garantien, at rederiet selv har de resterende 15 %.

I henhold til lagtingslov nr. 8 af 16. januar 1980 om lån til fiskerfartøjer er der optaget et lån på 60 mill. kr. til brug for lån til fiskerfartøjer for at forbedre deres driftsgrundlag, herunder til effektivisering og rationalisering af fartøjerne. Der kan ydes lån til fiskerskibe, som er kommet i økonomiske vanskeligheder på grund af de ændrede betingelser for at drive fiskeri.

LANDBRUG

Landbruget var indtil århundredskiftet Færøernes hovederhverv, men produktionen er nu i forhold til andre erhverv ret begrænset, og ifølge nationalregnskabet bidrager landbruget kun med knap 2 % af Færøernes samlede bruttofaktorindkomst.

Ifølge folketællingen for 1977 arbejdede 1,6 % af de erhvervsaktive i landbruget.

Trods dette er der sket ændringer i landbruget. Medens det for få år siden var de små landbrug med en eller to køer, som producerede hovedparten af mælken, er der nu færre brug med flere køer på hvert brug.

Landbrugets hovedprodukter er kød og mælk samt kartofler og grøntsager.

Tabel 3.30. Kvæghold i 1970, 1975 og 1978-81

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Antal besætninger	810	514	337	331	299	279
Hornkvæg ialt	2.550	2.133	1.818	1.898	2.042	2.152
Heraf køer og kvier, der har kælvet	1.699	1.268	1.075	1.192	1.236	1.220
Antal køer gennemsnit- lig pr. besætning	<u>2,1</u>	<u>2,5</u>	<u>3,2</u>	<u>3,6</u>	<u>4,1</u>	<u>4,1</u>

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Mælkeproduktion

Det anslås, at den samlede mælkeproduktion i landet ligger på ca. 4,5 mill. liter.

En større og større del af produktionen sælges gennem de 3 mejerier. I 1982 var dette salg ca. 3,55 mill. liter, hvilket er

en stigning på 2,7 % i forhold til 1981.

Resultatet af mælkeproduktionen er forøget betydeligt de seneste 20 år.

Tabel 3.31. Mælkeproduktionens resultater

<u>Deltagelse i kvægopsyn</u>	<u>1964/65</u>	<u>1969/70</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Hornkvæg, antal ¹⁾	424	617	712	693
Malkekøer, antal	367,6	503,6	560,8	563,5
<u>Resultater</u>				
Fedt, %	3,84	3,73	3,75	3,82
Mælk, kg/malkeko	2.881	3.184	4.945	4.913
4 % - mælk, kg/malkeko	2.766	2.969	4.635	4.692

1) Ikke alle kvæg deltager i kvægopsyn

Kilde: Færøernes kvægopsyn

Tilskuddet til mælkeproduktionen blev pr. 1. december 1982 ændret, således at mælken, som leveres til mejerierne, bliver kvalitetskontrolleret og opdelt i 4 klasser, således at 1. klasse får 0,90 kr., 2. klasse 0,45 kr., 3. klasse 0,20 kr. og 4. klasse 0,00 kr. pr. liter i tilskud. Kvalitetskontrollen udføres af Heilsufrødisliga Starvsstovan (Hygiejnisk laboratorium). Der ydes tillige transporttilskud op til 0,35 kr./kg og driftstilskud til mejerierne.

De fleste nybyggede stalde kan rumme ca. 20 køer, og byggeomkostningerne ligger på ca. 50.000 kr. pr. ko. Enkelte stalde rummer 40-50 køer.

Pr. 31. december 1982 var jordfondens samlede udlån på 60,0 mill. kr., heraf til kommuner 2,1 mill. kr. Størstedelen af udlånene er brugt til stalde og redskaber, til opdyrkning samt til fårehuse.

Kødproduktion

Produktionen af fårekød udgør ca. 500 tons om året, hvilket er omkring 40 % af det samlede forbrug.

Der blev i 1982 ydet tilskud til slagtning af 85 tons af slagtekvæg. Det skal dog bemærkes, at produktionen antagelig er højere, idet der ikke opnås tilskud til det, der bliver slagtet hjemme og anvendt i husholdningen.

Tilskuddet er 8,00 kr. pr. kg.

Tabel 3.32. Fårehold 1970, 1975 og 1978-81

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Antal får	65.349	70.924	67.789	62.654	65.654	65.399
Antal lam	42.029	50.969	49.539	35.770	48.068	48.682
Slagtninger:						
får og lam	37.630	46.968	45.864	30.853	43.422	45.122
Uld i kg	45.176	53.291	53.119	35.674	49.883	50.129

Kilde: Statistikkontoret (Høgdeildin)

Opdyrkning

Langt den største del af opdyrkingen sker i forbindelse med bygning af nye stalde eller til større foderproduktion til eksisterende stalde.

I 1981/82 blev der opdyrket 271.500 m² ny jord, og der ydes 3,00 kr. pr. m² i tilskud. Denne opdyrkning skete for langt den største dels vedkommende med opdyrknings- og gravemaskiner.

Der blev forbedret 82.500 m² indmark. Tilskuddet til forbedring af indmark er fra 1,00 kr. til 2,00 kr. pr. m².

Finansieringen af opdyrkingen foregår for det meste således, at der ydes opdyrkningslån, der skal afdrages over 5 år, og derefter delvis tilbagebetales ved opdyrkningstilskud, når arbejderne er færdige, synet og godkendt. Resten bliver konverteret til nye lån, der skal tilbagebetales over 37 år med 5 % om året i renter og afdrag, dog således at de første år er afdragsfri.

For de fæstere, der har penge på fæstekonto for solgt jord, skal denne andel betales af denne konto.

Tabel 3.33. Oversigt over opdyrkning 1973-82

	<u>Nyopdyrkning m²</u>	<u>Forbedring af indmark m²</u>
1973	170.000	65.000
1974	216.000	24.000
1975	190.000	16.000
1976	234.000	88.000
1977	437.000	55.000
1978	560.000	64.000
1979	421.000	27.000
1980	596.000	75.000
1981	378.000	55.000
1982	271.500	82.500

Kilde: Færøernes jordråd

Tabel 3.34. Kartoffelavl 1970, 1975 og 1978-81

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u> ¹⁾
Antal dyrkere	2.328	1.924	2.449	2.182	2.097	2.021
Dyrket areal i 1.000 m ²	976	772	922	826	742	431
Kartoffelhø- sten i 100 kg	16.364	10.063	13.212	10.178	12.007	10.595
Udbytte i kg pr. 1000 m ²	1.677	1.303	1.433	1.232	1.618	2.458

1) Foreløbige tal

Kilde: Statistikkontoret (Hagdeildin)

Landsdyrlægen

I henhold til hjemmestyreløven er veterinærvæsen særanliggende. Landsdyrlægen er rådgivende for landsstyret og andre myndigheder med hensyn til veterinære spørgsmål og har pligt til at varetage alt sædvanligt dyrlægearbejde, såsom tilsyn med gældende veterinære bestemmelser, fremsættelse af forslag til iværksættelse af bestemmelser til forebyggelse af sygdomme hos husdyr og iøvrigt iværksættelse af foranstaltninger i akutte tilfælde for at forebygge sygdomme hos husdyr og ferskvandsfisk. Landsdyrlægen skal efter omstændighederne være offentligheden behjælpelig med almindelig dyrlægehjælp. Embedet er fra 1981 bemanded med 2 dyrlæger.

Hygiejnisk laboratorium

Ved lagtingslov nr. 18 af 6. maj 1975 om et offentligt laboratorium er Hygiejnisk laboratorium (Heilsufrødisliga Starvsstovan) underlagt landsdyrlægeembedet. Laboratoriet har til formål at foretage undersøgelser af vand, råstoffer og alle stoffer iøvrigt til fødevarerproduktion m. m.

Fra begyndelsen er hovedvægten lagt på garanti for madvarer til eksport. I denne forbindelse er det hidtidige arbejde på fiskerilaboratoriet, der virkede fra 1950 til 1975, henlagt til laboratoriet.

I henhold til reglement nr. 82 af 12. november 1975 er laboratoriet ekspedition for tilsynsmyndighederne, der virker i henhold til lagtingslov nr. 41 af 22. juni 1972 med senere ændringer om autorisation for virksomheder og fiskerfartøjer til produktion af fødevarer og reglement nr. 47 af 21. september 1973 med senere ændringer om indretning af og tilsyn med fiskevirksomheder og fiskerfartøjer.

Laboratoriet lægger vægt på at få vedtaget bemyndigelses-

love ("offentlig madvarelov" og "offentlig lov om kvalitetskontrol med fisk og fiskevarer m.m."), der giver laboratoriet hjemmel til at gennemføre omfattende undersøgelser af fødevarer (eksport, import og på stedet), således at forbrugerne bliver skånet for

1. forfalskninger, og
2. sundhedsfarlige varer.

Der lægges for tiden stor vægt på at få fiskevirksomheder og fiskerfartøjer gjort forskriftsmæssige (i henhold til eksisterende lov), at få foretaget forskellige fødevarerundersøgelser i egen interesse og at medvirke til forskellige undersøgelser, der kan tjene helheden (forsøg med behandling af fisk om bord, mælke-, vand-, foder- og jordbunds- samt blåhvillingundersøgelser m. m.). Institutionen er rådgivende for landsstyret, sundhedskommissioner, fiskevirksomheder m. m.

Laboratoriet er opdelt i to afdelinger. En kemiingeniør er afdelingsleder på den kemiske afdeling, og en bromatolog er afdelingsleder på den bakteriologiske afdeling. Afdelingslederne varetager sammen med landsdyrlægen ledelsen af laboratoriet. Foruden afdelingslederne er 3/4 kontorist, 3 laboranter på fuld tid og 1 laborant på halv tid beskæftiget på laboratoriet.

HÅNDVÆRK, INDUSTRI, BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED M. V.

Betydningen af denne gren inden for færøsk økonomi fremgår af det nationalregnskab, som Búskaparráðið har opstillet.

En oversigt over udviklingen i årene 1977-80 fremgår af tabellen nedenfor.

Tabel 3.35. Bruttofaktorindkomsten for håndværk, industri samt bygge- og anlægsvirksomhed i 1977-80

<u>Årets priser</u>	<u>1977</u>		<u>1978</u>		<u>1979</u>		<u>1980</u>	
	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>	<u>1000 kr.</u>	<u>%</u>
Håndværk og industri	292.183	15,2	315.700	15,5	367.400	16,6	409.900	15,6
Bygge- og anlægsvirksomhed	191.453	9,9	229.500	11,2	231.416	10,4	268.300	10,2
<u>Ialt</u>	<u>483.636</u>	<u>25,1</u>	<u>545.200</u>	<u>26,7</u>	<u>598.816</u>	<u>27,0</u>	<u>678.200</u>	<u>25,8</u>

Kilde: Búskaparráðið

Disse erhvervs andel af bruttofaktorindkomsten udgør godt en fjerdedel af den samlede bruttofaktorindkomst.

Egnsudvikling

I henhold til lov nr. 219 af 7. juni 1972 om egnsudvikling er der mulighed for at opnå lån og tilskud op til 50 % af investeringerne i større virksomheder, der bygges med produktion til eksport for øje.

I 1982 har egnsudviklingsrådet behandlet 3 ansøgninger. Der er givet 1 virksomhed inden for fødevarer- og nydelsesmiddelbranchen tilsagn om lån på ialt 1,9 mill. kr.

I 1982 er der til færøske virksomheder udbetalt investeringstilskud på 9.195.000 kr.

Færøernes industrifond

Færøernes industrifond (Føroya Idnaðargrunnur) er stiftet i henhold til lagtingslov nr. 60 af 24. september 1970 med det formål at yde lån til håndværks- og industrivirksomheder, til nybygninger, udvidelser, rationalisering samt tilpasning til ændrede markedsforhold.

Fonden ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer, der er valgt af Færøernes landsstyre.

Fonden yder lån mod pant i bygninger og arbejdsredskaber, som tilbagebetales over henholdsvis 20 og 10 år. Renten er for tiden 10,5 % p. a. Fondens egenkapital er ca. 19 mill. kr., og fonden har til sin udlånsvirksomhed fået lån fra Investeringsfonden for Færøerne og fra Industriens investeringsfond. I 1981 påbegyndte fonden at optage udlånslån, som ved udgangen af 1982 androg 80 mill. kr.

I finansåret 1981/82, som sluttede 31. marts 1982, har fonden fået 48 nye ansøgninger.

Der blev bevilget 37 lån på ialt 14.015.200 kr. Heraf indkom 29 i løbet af året, medens 8 indkom inden 1. april 1981, 9 ansøgninger blev afslået, og 10 ansøgninger blev ikke færdigbehandlet. I regnskabsåret blev der udbetalt 32 lån på ialt 15.732.000 kr.

I perioden siden Færøernes industrifond påbegyndte sin virksomhed, er der bevilget 210 lån på ialt godt 92 mill. kr.

Industriens udviklingsfond

Industriens udviklingsfond (Meningargrunnur Idnaðarins) blev oprettet ved lagtingslov nr. 37 af 26. juni 1973. Fonden ledes af en bestyrelse på 3 medlemmer valgt af Færøernes lagting hvert tredje år, dog således at der hvert år afgår et medlem.

Fonden finansieres ved bevilling på finansloven og har hjemmel til lånoptagelse med landskassegaranti, dog højst 5 mill. kr. om året i 5 år.

Fondens formål er at yde støtte til fremme af foranstaltninger, der kan skabe bedre forhold for industri, håndværk og servicevirksomheder ved f. eks.:

1. ydelse af opbygningskredit,
2. ydelse af rentetilskud,
3. ydelse af eksportkredit eller eksportgaranti,
4. ydelse af tilskud til oplæring, undersøgelser og vareudvikling,
5. ydelse af hjælp til markedsundersøgelser, eksporttilskud o. l.,
6. ydelse af hjælp til udvikling på særlige steder, eller
7. ydelse af lån og/eller tilskud til tillægsinvesteringer, finansiering og drift af nyopførte virksomheder og omdannelse af eksisterende til ændrede markedsforhold.

Siden udviklingsfonden begyndte sin virksomhed og indtil 31. marts 1982, er der bevilget lån på ialt 78.673.781 kr., tilskud på ialt 8.824.277,55 kr. og garantier på ialt 10.365.000 kr. De samlede bevillinger fra landskassen til udviklingsfonden udgør i perioden fra fonden påbegyndte sin virksomhed til 31. marts 1982 ialt 41.500.000 kr. Bevillingen i 1981/82 var 8 mill. kr.

Der indkom i 1981/82 210 nye ansøgninger om lån og tilskud m. m.

Der er bevilget:

Lån	ialt kr. 16.423.750,-
Tilskud	ialt kr. 2.029.990,55
Driftslån	ialt kr. 7.110.000,-
Garantier	ialt kr. 5.890.000,-

De i finansåret 1981/82 færdigbehandlede sager kan fordeles på de forskellige grene som vist nedenfor:

Servicevirksomheder	25
Håndværksvirksomheder	13
Industrivirksomheder	16
Støtte til forskning	6
Tilskudslån	16
Fiskeopdræt	3
Støtte til uddannelse og undersøgelser m. m.	21
Salgsfremmende tiltag	5

Industrikontoret

Færøernes industriforening har etableret og driver Industrikontoret (Idnaðarstovan) med en industrirådgiver som leder.

Institutionens formål er generelt at varetage industriens interesser og i konkrete tilfælde at bistå de enkelte virksomheder bl. a. med udarbejdelse af ansøgning om lån og tilskud fra forskellige offentlige fonds m. v. som f. eks. de forskellige færøske fonds til udbygning og udvikling af industrien og egnsudviklingsfonden. Behandlingen i industrikontoret omfatter i hovedtræk projektering, overslag, driftsbudget, formulering af ansøgninger og indstillinger m. m.

Industrikontoret har siden dets etablering beskæftiget sig med patent og mønsterbeskyttelse, markedsundersøgelser og -vurderinger, vareudvikling, -vurdering og -forsøg (testning) samt undersøgelser og vurdering af projekter. Industrikontoret har været med i arbejdet for at samordne undervisningen inden for fiskerierhvervet i de nordiske lande. Dette arbejde er støttet af bl. a. Nordisk Industrifond og Nordisk Kulturfond.

Industriudvalget, som landsstyret nedsatte i 1977, afgav i 1978 betænkning om industrispørgsmål. Resultatet af virksomhedsregistreringen, som udvalget udførte, er vist i tabel 3.36. og 3.37. Lands-, kommune- og landbrugsvirksomheder blev dog ikke medtaget i registreringen.

Tabel 3.36. Folketal og samlet omsætning inden for fiskeindustri, anden industri samt håndværk og tjenesteydelser, fordelt på områder

	Folketal 31/12-1976		Fiskein- dustri		Industri		Håndv. og tjenesteyd.		Ialt	
	Antal	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%
Norðoyar	5.679	13,7	64,9	19,4	20,3	14,5	31,7	12,2	116,9	15,9
Eysturoy syd	7.726	18,6	141,2	42,1	59,9	42,7	41,7	16,1	242,8	33,1
Eysturoy nord	1.193	2,9	11,0	3,3	4,8	3,4	1,7	0,7	17,5	2,4
Streymoy nord	3.221	7,7	16,6	5,0	2,3	1,6	8,3	3,2	27,2	3,7
Streymoy syd	13.595	32,7	42,0	12,5	39,0	27,8	146,6	56,6	227,6	31,0
Vágar	2.771	6,7	12,3	3,7	8,1	5,8	7,0	2,7	27,4	3,7
Sandoy	1.688	4,1	10,2	3,0	0,9	0,6	1,9	0,7	13,0	1,8
Suðuroy	5.702	13,6	36,9	11,0	5,1	3,6	19,9	7,7	61,9	8,4
<u>Færøerne ialt</u>	<u>41.575</u>	<u>(100,0)</u>	<u>335,1</u>	<u>(45,6)</u>	<u>140,4</u>	<u>(19,1)</u>	<u>258,8</u>	<u>(35,2)</u>	<u>734,4</u>	<u>(100,0)</u>

Kilde: Industrikontoret

Tabel 3.37. Industri-, håndværks- og servicevirksomheder pr. 1. januar 1978

Fiske- og filétfabrikker	34
Mejerier	2
Drivhuse	4
Bryggerier	2
Manufakturvirksomheder	14
Skindvirksomheder	4
Spinderier	3
Bygningsindustri	297
Stenindustri	17
Smedier og værksteder	94
Bilværksteder	52
Trykkerier	20
Kemisk industri	5
Skibsværfter	8
Bådebyggere	14
Sejl- og fiskeredskaber	10
EDB-virksomheder	9
<u>Ialt</u>	<u>589</u>

Kilde: Industrikontoret

HANDEL, SERVICE- OG TRANSPORTERHVERV

Handel og serviceerhverv

Områderne er som andre erhvervsforhold særanliggende med færøsk lovgivning, dog er de almindelige erhvervsretlige love sat i kraft på Færøerne. Der kan nævnes lagtingslov nr. 33 af 20. december 1955 om næring med senere ændringer, lov nr. 115 af 4. april 1928 om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 15. maj 1970 om passager- og godstransport og lagtingslov nr. 24 af 28. marts 1956 om forsikringsvirksomhed med senere ændringer.

Fra nationalregnskabet for de seneste år er bruttofaktoriindkomsten for denne del af erhvervslivet vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.38. Bruttofaktorindkomsten for handels-, service- og transporterhvervene i 1970, 1975 og 1980

Årets priser	1970		1975		1980	
	Mill.kr.	%	Mill.kr.	%	Mill.kr.	%
Handel, forlystelser og hoteller	56,1	9,6	131,5	10,9	307,8	11,7
Pengeinstitutter	31,1	5,3	74,3	6,2	202,8	7,7
Liberale erhverv	6,1	1,0	20,3	1,7	51,0	1,9
Husgerning	6,7	1,1	9,3	0,8	14,9	0,6
Skibsfart	11,7	2,0	35,9	3,0	86,2	3,3
Transport	20,0	3,4	35,1	2,9	73,0	2,8
Ialt	132,4	22,4	306,4	25,5	735,7	28,0

Kilde: Búskaparráðið

Færøske forsikringselskaber har i henhold til lagtingslov monopol på at drive forsikringsvirksomhed på Færøerne, og alle sådanne selskaber er samlet i "Tryggingarsambandið Føroyar".

I gennemsnit er forsikringspræmierne for skadesforsikringer forøget proportionalt med inflationen. Automobil- og brandforsikringspræmier har dog haft en betydeligt større vækst end andre skadesforsikringer. De udbetalte forsikringsbeløb har haft en mere ujævn udvikling end forsikringspræmierne, dette gælder særligt søforsikringen. Egetansvaret for automobil-forsikringstagere blev i februar 1980 sat til 25 %, hvilket muligvis har påvirket udbetalingerne i forbindelse med automobilskadesforsikring. Det er værd at bemærke, at udbetalinger i forbindelse med brandskader er meget lave i forhold til forsikringspræmierne.

Livs- og efterlønsforsikring er forholdsvis ny på Færøerne, og den gennemsnitlige forsikringsværdi pr. indbygger er lav sammenholdt med nabolandene. Efterlønsforsikring er dog stigende, hvilket bl. a. skyldes, at enkelte fagforeninger har flyttet deres pensionsforsikring fra danske selskaber til Føroya Livstrygging.

Tabel 3.39. Forsikringspræmier og -udbetalinger 1977-81

	1977	1978	1979	1980	1981
<u>A. Skadesforsikringer</u>					
<u>Forsikringspræmier:</u>					
1. Søforsikring	33,5	38,9	39,7	43,1	45,1
2. Automobilforsikring	13,6	17,6	23,3	23,7	25,4
3. Ansvarsforsikring m.v.	1,0	1,2	1,3	1,9	2,2
				(fortsættes)	

Forsikringspræmier og -udbetalinger 1977-81 (fortsat)

	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
A. Skadesforsikringer					
<u>Forsikringspræmier:</u>					
4. Ulykkesforsikring	6,0	7,0	6,0	8,2	10,3
5. Brandforsikring	9,3	11,5	14,0	15,9	18,5
6. (1.-5.) udvalgte forsikringer ialt	63,4	76,2	84,3	92,8	101,5
<u>Udbetalte skadesforsikringer, brutto:</u>					
1. Søforsikring	22,2	31,5	26,9	51,1	29,0
2. Automobilforsikring	13,3	19,5	21,8	19,0	21,5
3. Ansvarsforsikring m.v.	0,4	0,5	1,6	2,8	0,8
4. Ulykkesforsikring	3,1	4,2	4,4	5,1	5,9
5. Brandforsikring	4,1	3,4	3,8	8,6	4,2
6. (1.-5.) Udvalgte forsikringer ialt	43,1	59,1	58,5	86,6	61,4
B. Livs- og efterlønsforsikringer					
<u>Forsikringspræmier:</u>					
1. Kapitalforsikring m.v.	1,0	1,2	1,4	1,6	1,8
2. Rente- og rateforsikring	3,1	4,3	5,3	6,4	7,6
3. (1.-2.) Forsikringspræmier ialt	4,1	5,5	6,7	8,0	9,4
<u>Forsikringsudbetalinger:</u>					
1. Erstatning ved død m.v.	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4
2. Efterløns- og renteudbetalinger	0,1	0,2	0,3	0,3	0,4
3. (1.-2.) Forsikringsudbetalinger ialt	0,1	0,2	0,4	0,5	0,8

Kilde: Forsikringsregnskaber

Tabel 3.40. Antal aktieselskaber 1972-82

	<u>Pr. 1. januar</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Afgang</u>	<u>Pr. 31. december</u>
1972	313	41	0	354
1973	354	32	1	385
1974	385	41	7	419
1975	419	22	17	424
1976	424	25	6	443
1977	443	56	3	496

(fortsættes)

Antal aktieselskaber 1972-82 (fortsat)

	<u>Pr. 1. januar</u>	<u>Tilgang</u>	<u>Afgang</u>	<u>Pr. 31. december</u>
1978	496	36	1	531
1979	531	45	2	574
1980	574	54	11	617
1981	617	94	14	697
1982	697	78	47	728

Kilde: Aktieselskabsregistret

Da indkomstskatteloven er ændret, er antallet af kommandit-selskaber faldende. Ved udgangen af 1982 var der 40. Aktieselskaberne stiger derimod. Dette skyldes delvis, at der ikke findes nogen koncerndefinition i skatteloven, skatteprocenten bliver lavere ved at fordele indtægten på flere selskaber.

Transport

Til person- og godstransport såvel til søs som til lands kræves en forud meddelt skriftlig tilladelse fra landsstyret. Denne tilladelse kan dog meddeles af kommunerne, hvis befordringen ikke overskrider kommunens grænser.

Al søtransport mellem øerne varetages nu af det offentlige. I 1974 overtog det landsejede rederi "Strandfaraskip Landsins" færgeforbindelsen Tórshavn-Skálafjørður, og i sommeren 1976 overtog landet også færgeforbindelsen mellem Vestmanna og Oyrargjógv.

Persontransporten til lands varetages af selskaber og enkeltpersoner. Godstransporten til lands, der helt har været på private hænder, drives nu delvis af det offentliges selskab, Strandferðslan, der med store lastbiler transporterer gods mellem byggerne.

Motorkøretøjer

Antallet af biler og motorcykler steg i 1982 med 360. Antallet af personvogne er næsten 5-doblet fra 1970 til 1982, medens antallet af hyrevogne er stadigt faldende.

I 1982 var der registreret 1.248 nye motorkøretøjer.

Tabel 3.41. Biler og motorcykler fordelt på sysler ultimo 1982 samt det samlede antal biler og motorcykler i 1970, 1975 og 1980-82

<u>Pr. 31/12-82</u>	<u>Last- og varevogne</u>	<u>Busser</u>	<u>Hyrevogne</u>	<u>Personvogne</u>	<u>Motorcykler</u>	<u>Påhængsvogne</u>	<u>Ialt</u>
Tórshavn	917	16	93	3.489	48	111	4.674
Norðoyar	222	4	37	1.166	7	24	1.460
Eysturoy	414	19	44	2.383	12	60	2.932
Streymoy	217	8	16	925	8	29	1.203
Vágar	133	9	17	680	4	5	848
Sandoy	52	5	6	206	21	2	292
Suðuroy N	127	7	25	560	23	13	755
Suðuroy S	103	11	17	435	2	33	601
<u>Ialt</u>	<u>2.185</u>	<u>79</u>	<u>255</u>	<u>9.844</u>	<u>125</u>	<u>277</u>	<u>12.765</u>

Pr. 31/12

1970	624	55	399	2.195	366	.	3.639
1975	1.024	79	302	5.854	171	.	7.430
1980	1.972	80	283	9.334	92	151	11.912
1981	2.119	80	263	9.510	124	209	12.305
1982	2.185	79	255	9.844	125	277	12.765

Kilde: Landfogeden

Passagertrafik til og fra Færøerne

Beflyvning

Flyvetrafikken er fællesanliggende. Alle udgifter - også driftsudgifter - i forbindelse med flyvepladsen i Vágar afholdes af staten. P/f Flogfelag Føroya har ekspeditionen.

Tabel 3.42. Antallet af flyvepassagerer i årene 1970, 1975 og 1979-82

<u>Antal passagerer</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Ankomst fra:</u>						
Danmark	6.164	13.220	21.340	21.403	23.192	23.557
Norge	900	820	749	761	628	1.100
Island	1.229	1.845	1.888	1.734	1.752	1.499
England	522	655	124	87	100	391
Andre lande ¹⁾	-	29	54	487	769	1.484
<u>Ialt ankommet</u>	<u>8.815</u>	<u>16.569</u>	<u>24.155</u>	<u>24.472</u>	<u>26.441</u>	<u>28.031</u>

(fortsættes)

Antallet af flyvepassagerer i årene 1970, 1975 og 1979-82 (fortsat)

<u>Antal passagerer</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Afrejst til:</u>						
Danmark	6.607	13.397	21.473	21.509	23.519	23.898
Norge	651	950	774	738	783	639
Island	1.189	1.480	1.821	1.776	1.828	1.553
England	548	731	106	72	87	482
Andre lande ¹⁾	-	24	7	361	639	1.284
<u>Ialt afrejst</u>	<u>8.995</u>	<u>16.582</u>	<u>24.181</u>	<u>24.456</u>	<u>26.856</u>	<u>27.856</u>
<u>Passagerer ialt</u>	<u>17.810</u>	<u>33.151</u>	<u>48.336</u>	<u>48.928</u>	<u>53.297</u>	<u>55.887</u>

1) Incl. charterrejser

Kilde: Statens luftfartsvæsen

Det samlede antal passagerer steg med ca. 5 % fra 1981 til 1982, hvilket bl. a. skyldtes en næsten fordobling i antallet af charterpassagerer. Der har endvidere været et betydeligt fald i antallet af rejsende mellem Færøerne og Island.

Besejling

Antallet af passagerer ad søvejen mellem Færøerne og udlændet faldt med 8 % fra 1981 til 1982. Det samlede antal var i 1982 42.492. Antallet af passagerer mellem Færøerne og Danmark var dog næsten uændret.

Tabel 3.43. Antal skibspassagerer til og fra Færøerne i 1981 og 1982

	<u>1981</u>		<u>1982</u>	
	<u>Ankommet</u>	<u>Afrejst</u>	<u>Ankommet</u>	<u>Afrejst</u>
Danmark	9.591	9.436	9.650	9.377
Norge	5.439	5.827	4.587	5.113
Island	4.696	5.144	4.097	4.364
Skotland	3.112	3.092	2.925	2.379
<u>Ialt</u>	<u>22.838</u>	<u>23.499</u>	<u>21.259</u>	<u>21.233</u>

Kilde: Fa. H. C. Müller, p/f Skipafelagid Føroyar og Strøndferðslan

SKIBSFLÅDEN

Den samlede skibsflåde

Ved slutningen af 1982 var der 306 skibe på mere end 20 BRT med en samlet tonnage på 72.871 BRT.

Der kom 4 nye skibe til: 2 fragtskibe som begge er bygget

i 1982 (et i Danmark og et på Færøerne), 1 fragtskib, som er bygget i 1970 og 1 hæktrawler, som er bygget i 1974, og som blev købt i Frankrig. Tonnagen af nyanskaffede skibe var ialt 2.211 BRT. 6 skibe med en tonnage på ialt 1.743 BRT gik ud af flåden: 2 fiskerskibe, som var bygget i henholdsvis 1883 og 1948, blev sænket, 1 trawler, bygget i 1930, blev ophugget, 1 fragtskib, bygget i 1966, forliste på vej til Island, 1 rejeskib (1964) blev solgt til Grønland, og 1 fragtskib (1971), blev solgt til Panama.

Tonnagen i den færøske flåde er stadigt stigende, men antallet af skibe kulminerede i 1979. Den samlede udskiftning, tilgang og afgang er betydeligt mindre i 1982 end i de foregående mange år.

Tabel 3.44. Oversigt over skibsflåden i 1975, 1981 og 1982

	1975		1981		1982	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
Fiskerskibe	227	46.314	256	51.879	254	51.557 ¹⁾
Passagerskibe	15	4.757	12	6.603	12	6.603
Fragtskibe	20	7.442	21	9.260	22	10.418
Sandpumpere	11	1.226	10	1.444	10	1.444
Tangskibe	-	-	1	27	1	27
Tankskibe	1	92	3	1.092	3	1.092
Havundersøgelsesskibe	1	138	2	594	1	456 ¹⁾
Vagt- og bjærgningsskibe	-	-	2	1.185	2	1.185
Lystfartøjer	1	89	1	89	1	89
Ialt	276	60.058	308	72.173	306	72.871

1) Forskellen fremkommer ved forskellige opmålinger og forskellige grupperinger i 1982

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Tabel 3.45. Den samlede skibsflåde 1971-82

År	Pr. 1. jan.		Tilgang		Afgang		Pr. 31. dec.	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
1971	223	46.833	21	3.935	3	785	241	49.983
1972	241	49.983	30	2.939	6	1.491	265	51.431
1973	265	51.431	21	6.467	19	4.512	267	53.386
1974	267	53.386	15	6.075	15	5.207	267	54.368
1975	267	54.368	17	7.853	8	2.189	276	60.058
1976	276	60.058	20	6.975	14	3.326	282	63.735
1977	282	63.735	24	5.230	10	2.581	296	66.418
1978	296	66.418	16	4.712	4	960	308	70.172

(fortsættes)

Den samlede skibsflåde 1971-82 (fortsat)

År	Pr. 1. jan.		Tilgang		Afgang		Pr. 31. dec.	
	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT	Antal	BRT
1979	308	70.172	10	2.463	7	2.399	311	70.236
1980	311	70.236	10	4.582	11	4.989	310	70.422
1981	310	70.422	10	5.746	12	3.989	308	72.173
1982	308	72.173	4	2.211	6	1.743	306	72.871

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Fiskerflåden

I 1970'erne har fiskerflåden undergået store ændringer. Fra 1981 til 1982 er der dog ikke sket ændringer af større betydning, jfr. tabel 3.46.

Tabel 3.46. Fiskerflåden fordelt efter art i 1975, 1981 og 1982

	Antal			Bruttotonnage			Vejet gennemsnitsalder		
	1975	1981	1982	1975	1981	1982	1975	1981	1982
<u>Stålskibe</u>									
Saltfisktrawlere	4	4	4	2.057	3.329	3.329	8,1	7,8	8,8
Ferskfiskerskibe	10	42	42	4.250	11.011	11.011	6,4	9,7	10,7
Industri-trawlere	35	20	19	9.831	7.832	7.403	9,9	14,8	13,6
Trawlere ialt	49	66	65	16.138	22.172	21.743	8,7	11,20	11,4
Linebåde	31	36	38	7.707	7.598	8.073	12,8	17,2	17,9
Notskibe	19	15	15	7.672	6.355	6.574	7,5	12,7	13,2
Fryseskibe	16	21	20	5.346	7.880	7.520	8,0	10,5	11,1
Stålskibe ialt	115	138	138	36.863	44.005	43.910	9,6	12,3	14,2
<u>Træskibe</u>									
Line- og trawlskibe	97	105	103	5.184	5.886	5.608	37,0	33,4	32,5
Oplagte skibe	10	13	13	2.132	1.990	2.039	33,9	38,6	41,4
Fiskerskibe ialt	222	256	254	44.179	51.881	51.557	14,6	15,7	16,1

Kilde: Statens skibstilsyn på Færøerne

Antallet af dæksfartøjer mellem 5 og 20 BRT steg fra 1981 til 1982 med 21. Målt i tons steg dæksfartøjerne med 212, jfr. tabel 3.47.

Tabel 3.47. Dæksfartøjer 5-20 BRT 1973-82

	<u>Antal</u>	<u>BRT</u>
Ultimo 1973	135	1.766
" 1974	155	1.931
" 1975	159	2.025
" 1976	174	2.111
" 1977	205	2.440
" 1978	191	2.319
" 1979	216	2.530
" 1980	209	2.510
" 1981	221	2.551
" 1982	240	2.763

Kilde: Skibsregistret

OFFENTLIG VIRKSOMHED

(Veje, elektricitetsforsyning, havne og landingspladser, telekommunikation og postvæsen)

Veje

I henhold til lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 om landsveje henregnes følgende veje til landsveje: Veje mellem bygder og veje fra bygd til kaj, der har betydning for trafikken mellem øerne. Almindeligvis regnes kun en vej gennem bygder og mellem nabo-bygder som landsvej. Landet anlægger og vedligeholder landsvejene.

Anlæg af enkelte større vejstrækninger finansieres ved lån fra Investeringsfonden for Færøerne med op til 85 % af anlægsværdien.

De øvrige bygdeveje er kommuneveje og anlægges og vedligeholdes af kommunerne.

Vejnettet er under stadig udbygning. I 1982 har flere vejstrækninger været under anlæg, ligesom der er sket forbedringer af eksisterende veje.

Tabel 3.48. Vejenes længde, kapacitet og belægning (Tallene i parentes angiver længden af tunneller)

Km	<u>Ensporede veje</u>		<u>Tosporede veje</u>		Ialt km
	<u>Asfalt- belagte</u>	<u>Grus- belagte</u>	<u>Asfalt- belagte</u>	<u>Grus- belagte</u>	
Norðoyar	21,1(5) ¹⁾	10,0(1,8)	12,7	-	43,8
Eysturoy	61,9	1,3	71,0(2,5) ²⁾	-	134,2
Streymoy	36,0	12,1	81,4(0,7)	-	129,5

(fortsættes)

Tabellerne 3.10. og 3.11. viser en fordeling af fangsten, for så vidt angår de forskellige typer fiskerskibe i årene 1973 - 1980. Tabellerne viser tydeligt, at fiskeriindsatsen og den deraf følgende totalfangst steg i 1976 og 1977, i hvilke år gode årgange i torske- og kullerbestanden gav gode fangstresultater. Fiskeriet fortsatte med større indsats indtil 1979, men med faldende fangstresultater. I 1980 er der en nedgang i fiskeriindsatsen for samtlige typer skibe bortset fra partrawlerne (dobbeltslæberne).

Tabel 3.10. Fiskeriindsats¹⁾ på landsøklen 1973, 1975 og 1977-80, fordelt på skibstyper

<u>Type fartøj</u>	<u>1973</u>	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Åbne både, line	2)	2)	4.000	1.000	3.000	1.000
Åbne både, snelle	2)	2)	2.000	1.000	1.000	300
Linebåde	27.000	30.000	62.800	52.000	45.000	41.000
Trawlbåde	29.000	37.000	37.000	40.000	43.000	32.000
Snellebåde og -skibe	3.000	5.000	12.000	3.000	3.000	3.000
Garnbåde og -skibe	7.000	81.000	69.000	51.000	46.000	31.000
Lineskibe	2.000	17.000	31.000	19.000	30.000	28.000
Trawlere, 400-700 heste	-	11.000	26.000	37.000	50.000	30.000
Trawlere, 700-1000 heste	-	-	-	13.000	26.000	19.000
Trawlere over 1000 heste	-	-	2.000	17.000	26.000	23.000
Islandstrawlere	-	1.000	7.000	7.000	15.000	9.000
Fjernfisketrawlere	-	-	-	5.000	5.000	4.000
Partrawlere	-	-	-	-	-	12.000
Skotske trawlere	51.000	73.000	51.000	15.000	5.000	4.000
Engelske trawlere	35.000	25.000	13.000	7.000	3.000	

1) Fiskeriindsats udregnes for så vidt angår de forskellige fangstmetoder således:

Trawl: antal timer ved bunden

Snelle: antal sneller x ture

Garn: antal garn x antal gange garnet sættes ud

line: 1.000 kroge

2) Ikke specificeret for sig, men medregnet under line- og snellebåde

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veidihagtalstovnan)

Tabel 3.11. Fangst på landsoklen 1973, 1975 og 1977-80, fordelt på skibstyper. Alle sorter konsumfisk. Tons slagtet vægt

Type fartøj	1973	1975	1977	1978	1979	1980
Åbne både, line	1)	87	2.229	1.081	841	906
Åbne både, snelle	1)	261	3.518	906	1.117	1.359
Linebåde	7.912	11.253	22.388	16.913	13.189	15.378
Trawlbåde	4.530	6.543	5.102	5.470	5.040	5.661
Snellebåde og -skibe	2.750	4.993	2.961	1.527	2.450	2.943
Garnbåde og -skibe	892	2.981	4.253	3.502	3.562	2.642
Lineskibe	377	3.382	5.799	4.072	5.023	5.096
Trawlere, 400-700 heste	167	2.326	4.290	8.375	9.835	6.994
Trawlere, 700-1000 heste	-	163	128	3.256	5.334	4.047
Trawlere over 1000 heste	-	-	595	5.736	9.744	9.281
Islandstrawlere	-	810	1.920	3.082	5.206	5.900
Fjernfisketrawlere	-	-	-	2.011	3.332	2.905
Partrawlere	-	-	-	-	-	3.479
Skotske trawlere	18.553	18.005	14.658	4.994	2.669	1.708
Engelske trawlere	12.124	6.280	4.192	1.196	507	
Ialt	47.305	57.084	72.033	62.121	67.849	68.299

1) Medregnet under line- og snellebåde

Kilde: Fiskeristatistikkontoret (Veiðihagtalstovan)

Værdimæssig vurdering af fangsterne fra de forskellige områder

Fangsten på de forskellige områder måles i værdi på grundlag af fangstmængder, eksportstatistik samt oplysninger om landinger i udlandet. Eksporttallene er fortrinsvis FOB tal. Fersk fisk, der er landet i udlandet, har samme afskibningsværdi som eksportværdi, og værdien er fastsat i henhold til de bruttotal, som Fiskivinnustovan modtager fra landingsstederne.

Afskibningsværdierne for ferskfisk er fra FISKHAG ordningen, og for de øvrige landinger fra eksportstatistikken.

Tendensen er den samme som for de foregående år. Både afskibnings- og eksportværdien hidrørende fra færøske farvande stiger procentvis i forhold til andre områder. Grunden til væksten ved Østgrønland er rejefiskeriet, der har udviklet sig dér.

Vejenes længde, kapacitet og belægning (Tallene i parentes angiver længden af tunneller) (fortsat)

Km	Ensporede veje		Tosporede veje		Ialt km
	Asfalt-belagte	Grus-belagte	Asfalt-belagte	Grus-belagte	
Vágur	4,4		17,8	-	22,2
Sandoy	15,6		15,5	-	31,1
Suðuroy	42,5(3)	1,7	27,7	-	71,9
Ialt i 1982	181,5	25,1	226,1	-	432,7
Ialt i 1981	180,9	17,0	216,0	3,8	417,7
Ialt i 1980	182,6	16,8	202,3	10,9	412,5

1) Heraf 3,8 km tunneller med betonekørebane

2) Heraf 0,2 km bro over Streymin og 2,5 km tunnel med betonekørebane

Bemærkning: Som tosporede er regnet veje, der er 5 m brede eller derover

Kilde: Landsingeniøren

Tabel 3.49. Udgifter til det færøske landsvejnet

Mill. kr.	1970/71	1975/76	1978/79	1979/80	1980/81	1981/82
Nyanlæg af veje og tunneller	14,8	48,2	49,3	56,8	39,9	35,7
Til stenbrud og asfaltværk	0,1	3,2	1,4	6,2	17,5	14,6
Til alm. vedligeholdelse og forbedringer	5,2	17,7	28,3	25,7	27,6	37,4
Værksteder, maskiner og redskaber	-	-	8,8	3,7	3,0	4,1
Til færgelejer	-	-	-	-	2,1	1,6
Tilskud til kommunale veje	-	-	3,2	5,9	6,1	6,1
Andet	-	0,3	2,3	0,3	1,9	3,2
Ialt	20,1	69,4	93,3	98,6	98,1	102,7

Kilde: Landsingeniøren

Asfaltering af landsveje

I 1982 er der med undtagelse af Fugloy asfalteret på alle øer, hvor der findes landsveje, ligesom der er foretaget større og mindre forbedringer og ombygninger af dele af de ældre vejstrækninger.

På Suðuroy er der i løbet af året asfalteret 20,5 km, på Sandoy 6,0 km, på Vágur 4,0 km, på Streymoy 16,7 km, på Eysturoy 36,1 km og på Norðoyar 3,8 km. Ialt er der i året asfalteret 87,2 km af landsveje.

Tilskud til kommuner til asfaltering

På finanslagtingsloven har der fra og med finansåret 1974/75 hvert år været afsat et beløb på § 13, stk. 7, "Henlæggelse i fond til tilskud til kommuner til asfaltering". Oprindeligt var der en bemærkning om, at kommunerne tildeles 100 kr. pr. indbygger pr. år. I 1977/78 blev dette ændret til 120 kr. pr. indbygger pr. år og i 1978/79 til 150 kr. pr. indbygger pr. år. For finansåret 1981/82 var tilskuddet 80 kr. pr. indbygger pr. år.

I 1982 blev der fra fonden ydet tilskud på ialt 2.945.298,- kr., der fordeles sig blandt kommunerne som vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.50. Tilskud til asfaltering af kommuneveje

	Ydet tilskud		
	Pr. 31/12-1981	i 1982	Pr. 31/12-1982
Svínoy	81.845	-	81.845
Viðareiði	281.925	-	281.925
Hvannasund	154.001	-	154.001
Klaksvík	4.253.225	-	4.253.225
Fuglafjörður	1.255.866	122.960	1.378.826
Leirvík	365.540	-	365.540
Gøta	735.575	-	735.575
Runavík	1.524.384	367.514	1.891.898
Nes	266.203	-	266.203
Skáli	506.929	49.326	556.255
Sjógv	479.834	-	479.834
Sund	69.475	-	69.475
Eiði	491.495	104.580	596.075
Gjógv	95.425	-	95.425
Funningur	65.945	-	65.945
Haldarsvík	233.834	60.185	294.019
Hósvík	146.217	36.833	183.050
Kollafjörður	203.754	-	203.754
Kvívik	218.927	-	218.927
Vestmanna	1.148.176	-	1.148.176
Tórshavnar uttanb.	840.885	71.760	912.645
Kirkjubøur	20.438	-	20.438
Hestur	198.864	-	198.864
Nólsoy	174.433	-	174.433

(fortsættes)

Tilskud til asfaltering af kommuneveje (fortsat)

	Ydet tilskud		
	Pr. 31/12-1981	i 1982	Pr. 31/12-1982
Sandavágur	380.706	284.620	665.326
Miðvágur	873.525	98.300	971.825
Sørvágur	817.786	-	817.786
Bøur	9.086	-	9.086
Sandur	547.700	60.400	608.100
Skopun	376.530	-	376.530
Skálavík	185.401	-	185.401
Húsavík	165.776	-	165.776
Skúvoy	80.210	-	80.210
Hvalba	686.065	108.170	794.235
Tvøroyri	1.238.019	14.311	1.252.330
Fámjin	125.415	-	125.415
Porkeri	152.206	-	152.206
Vágur	1.541.699	-	1.541.699
Sumba	475.349	583.459	1.058.808
Tórshavn	9.889.826	982.880	10.872.706
<u>Ialt</u>	<u>31.358.494</u>	<u>2.945.298</u>	<u>34.303.792</u>

Kilde: Landsingeniøren

Vejarbejder i 1982

Suðuroy: Der har fortsat været arbejdet med færdiggørelsen af vejen til Víkarbyrgi og ombygningen af vejstrækningen fra Tron-gisvágur syd mod Drelnes.

Sandoy: Der er bygget ny bro over åen (nede i A) i Sandur. Der har i år ligesom de 4 foregående år været arbejdet med ombygning af vejen fra Rættará og til Skálavík, og nu er vejen færdigbygget ind mod indmarken (2,5 km).

Vágar: Arbejdet med ombygningen af vejen fra Sørvágur til Bøur er færdigt, og der er arbejdet på at forbedre vejen oven over Bøur.

Arbejdet med at ombygge vejen fra Lambá i Miðvágur mod Vatns-oyri er fortsat.

Streymoy: Vejen til Syðradalur er gravet igennem ned til bygden, men der resterer væsentlige arbejder inden vejen kan siges at være færdig.

Eysturoy: Ombygningen og omlægningen af vejen fra stedbrud-det syd for Skálabotnur og til Kumlá i Skáli (4,0 km) er færdig.

På strækningen mellem Funningsfjørður og Funningur er der

bygget bro over Ljósággjógv, og der er også blevet arbejdet på strækningen frem til gjovent.

Arbejdet med at ombygge strækningen fra Glyvragjógv og til Langasandur (700 m) er fortsat.

I oktober måned påbegyndtes forberedelsesarbejdet til udførelse af tunnel fra Leirvík til Norðagöta.

Norðoyar: Der er blevet arbejdet på strækningen mellem Hattarvík og Kirkja, og man kan nu køre mellem bygderne.

I september påbegyndtes arbejdet på vejen fra Norðdepli til Múli, og man er kommet 1 km frem.

Vejarbejdet syd fra Myllá i Kunoy-bygd er kommet 800 m frem. Man påbegyndte dette arbejde i 1980.

På Kallsoy har man arbejdet med at gøre strækningen fra Hattardalur til Mikladalur færdig, og der resterer kun at asfaltere de to nordligste tunneller.

Autoværn

Der opsættes autoværn langs vejene efter behov. Der er ialt opsat 66,5 km autoværn, og de fordeler sig på de forskellige områder som vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.51. Autoværn opsat i 1982 samt samlet længde

<u>Område</u>	<u>Opsat i 1982</u>	<u>Km ialt</u>
Suðuroy	0,2 km	12,3 km
Sandoy	- "	5,3 "
Vágar	0,6 "	2,8 "
Streymoy	2,4 "	19,6 "
Eysturoy	0,3 "	18,0 "
Norðoyar	0,4 "	8,5 "
Ialt	3,9 km	66,5 km

Kilde: Landsingeniøren

Afmærkninger

Til orientering i trafikken er der malet afmærkninger på vejene. På et-sporede veje males rabatlinier, medens der på to-sporede veje males rabat- og midterlinier. I 1982 er der malet på nedennævnte vejstrækninger med den anførte linielængde, således at de stiplede linier kun er medregnet med den malede del.

Tabel 3.52. Vejlinjer

	<u>Km vejlængde</u>	<u>Heraf 2 gange</u>	<u>Km linje</u>
Norðoyar	28,70	2,81	52,36
Eysturoy	132,70	3,55	238,91
Streymoy	113,90	6,66	245,45
Vágar	21,40	6,61	58,91
Sandoy	30,50	5,91	62,18
Suðuroy	69,70	3,54	114,55
Ialt	396,90	29,08	772,36

Kilde: Landsingeniøren

Byggesager

Lagtingslov nr. 51 af 25. juli 1972 bestemmer, at de kommunale byggemyndigheder ikke må give tilladelse til byggeri ved landsveje uden at forelægge sagen for landets vejmyndigheder. I 1982 behandlede landsingeniøren 165 sager vedrørende bygning ved landsveje.

Trafiktælling på hovedveje

Trafikken på hovedvejene tælles regelmæssigt og er nedenfor opstillet som gennemsnitstrafik pr. døgn, som viser det samlede antal køretøjer, der på et år kører i begge retninger over tællestedet, delt med antallet af dage i året (365).

Tabel 3.53. Gennemsnitstrafik pr. døgn

<u>Vej nr.</u>	<u>Tællested</u>	<u>Gennemsnitstrafik pr. døgn</u>				
		<u>1976</u>	<u>1978</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
10	Oyggjarvegur, på Bøllureyn	1.721	2.362	2.138	2.322	2.156
40	Kollafjardardalur, vest for Oyggjarvegur	725	1.094	1.526	1.085	1.584
10	Kollafjarðardalur, øst for Oyggjarvegur	1.137	1.695	2.897	1.591	2.486
10	Tunnelvejen, oven over Norðskáli	730	964	1.178	1.198	1.227
70	A Gøtueiði	1.053	1.490	1.519	-	1.994
10	I Heiðunum, ved Høgaból	2.890	4.488	3.299	3.111	3.553
20	A Nesi, Vágur	543	847	769	810	1.003
30	Ved Sandvatn, inni i Vika	298	-	752	866	700
40	Við Leitisvatn, ved Leitisrætt	775	1.290	1.659	576	1.183
70	Mellem tunnellerne på Borðoy	423	571	703	576	714

Kilde: landsingeniøren

El-forsyning

El-selskabet SEV, som er et interkommunalt selskab, forestår elproduktionen på Færøerne. Produktionen er mere end fordoblet siden 1970/71, og hele forøgelsen stammer fra diesel drevne værker.

Tabel 3.54. Den samlede produktion og salget af el

	<u>70/71</u>	<u>75/76</u>	<u>79/80</u>	<u>80/81</u>	<u>81/82</u>
El-prod., mill. kwh.brutto	71,41	106,15	141,59	148,35	153,80
(heraf vandkraft)	55,91	46,68	59,39	48,28	55,54
Salg af strøm, mill. kwh.	63,52	91,30	123,40	129,13	133,80
Driftsindtægter mill. kr.	14,73	31,41	62,55	87,14	122,48
Driftsudgifter mill. kr.	13,64	33,33	66,24	89,79	115,18
Anlægsværdi mill. kr.	99,98	155,00	202,09	216,85	229,58
<u>Afskrivning mill. kr.</u>	<u>33,06</u>	<u>55,89</u>	<u>90,45</u>	<u>108,00</u>	<u>127,21</u>

Kilde: SEV

Tabel 3.55. El-selskabets fordelingsanlæg pr. 1. april 1982

	<u>60 kV</u>	<u>20 kV</u>	<u>10 kV</u>	<u>0,6 kV</u>	<u>0,4 kV</u>
Ledninger og kabler km	48	392	254	13	594
<u>Transformere stk.</u>	<u>8</u>	<u>147</u>	<u>159</u>	<u>5</u>	<u>-</u>

Kilde: SEV

Helikopter-landingspladser

I foråret 1981 skiftede fiskeriinspektionen Alouette-helikopteren ud med en helikopter af mærket Lynx. Denne kan ikke, som Alouette-helikopteren, lande alle steder, men kræver at landingspladsen er asfalteret eller betonbelagt.

For at kunne benytte denne helikopter til f. eks. sygetransport påbegyndte man i efteråret 1980 bygning af helikopter-landingspladser, først i Klaksvík og i Tvøroyri, og siden, da man påtænkte at indføre ruteflyvning med helikopter, også på andre steder. Hvor der er mulighed for det, bliver der bygget helikopter-landingspladser med en diameter på 15 m, sidstnævnte størrelse kræves, hvis der skal flyves om natten.

Til og med 1982 er der investeret godt 2 mill. kr. i helikopter-landingspladser på følgende steder:

15 m i diameter: Froðba, Skopun, Tórshavn, Klaksvík, Svinoy og Gásadalur.

11 m i diameter: Dimun, Skúvoy, Kirkja og Trøllanes.

Havne- og landingspladser

Havnene og landingspladserne på færøerne bygges og drives af kommunerne.

Udbygningen deles i økonomisk henseende i 2 grupper:

A. Større havne og

B. Mindre havne og landingspladser.

A. Større havne, hvor hovedregelen indtil afslutningen af den næstsiste havneplan, som vedrører tiden indtil 31. marts 1979, har været, at statskassen og landskassen yder tilskud, henholdsvis med 25 og 50 % af de rene byggeudgifter, medens kommunerne selv afholder de resterende 25 % af finansieringsudgifterne. Disse havne er opført på de af lagtinget vedtagne havneplaner. Den næstsiste havneplan vedrører som nævnt tiden indtil 31. marts 1979. I 1978 vedtog færøernes lagting en ny havneplan for tidsrummet 1. april 1978 til 31. marts 1984. Tilskuddene i forbindelse med denne havneplan skal indexreguleres 1 gang hvert finansår.

Der er endnu ikke taget endelig stilling til, hvor stor en del af udgifterne staten skal refundere i forbindelse med denne havneplan, men det forventes, at de statslige tilskud vil udgøre 10 %, hvorfor landsstyrets tilskud formentlig bliver forøget til 65 % af de samlede udgifter.

Til Skopun kommune er der bevilget: 1,6 mill. kr. i henhold til lagtingslov nr. 64 af 1. oktober 1981, 2,0 mill. kr. i henhold til lagtingslov nr. 71 af 28. maj 1980 og 3,0 mill. kr. i henhold til lagtingslov nr. 72 af 29. maj 1980, til uddybning af havnen og til udbygning, således at havnen bliver fri for brænding.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med større havne pr. 31. december 1982.

Tabel 3.56. Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med større havne

Kommune	Bevilling				Bygget for pr. 31/12-82 mill.kr.	Rest af bev.pr. 31/12-82 mill.kr.
	6-års-plan 78/79-83/84 mill. kr.	Indexre-gulering pr.1/4-82 mill. kr.	Andre be-bevillinger mill. kr.	Ialt mill.kr.		
Klaksvik	25,0	8,6		33,6	19,4	14,2
Fuglafjørður	10,0	3,6		13,6	10,8	2,8
Leirvik	5,0	2,4		7,4	-	7,4
Gøta	10,0	2,0		12,0	12,0	-

(fortsættes)

Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med større havne (fortsat)

Kommune	Bevilling				Bygget for pr. 31/12-82 mill.kr.	Rest af bev.pr. 31/12-82 mill.kr.
	6-års-plan 78/79-83/84 mill. kr.	Indexregulering pr.1/4-82 mill. kr.	Andre bevillinger mill. kr.	Ialt mill.kr.		
Runavík	15,0	5,6		20,6	7,2	13,4
Nes	8,0	3,2		11,2	4,0	7,2
Skáli	10,0	2,3		12,3	11,8	0,5
Sjógv	8,0	3,9		11,9	0,2	11,7
Eiði	8,0	1,0		9,0	9,0	-
Haldarsvík	6,0	2,3		8,3	5,9	2,4
Kollafjørður	6,0	2,7		8,7	6,0	2,7
Tórshavn	20,0	9,0		29,0	6,8	22,2
Vestmanna	15,0	6,2		21,2	17,3	3,9
Miðvágur/ Sandavágur	8,0	3,9	2,6	14,5	3,5	11,0
Sørvágur	8,0	1,6		9,6	6,3	3,3
Skopun	7,0	2,4	33,6	43,0	20,7	22,3
Sandur	8,0	2,0		10,0	10,0	-
Hvalba	10,0	1,2		11,2	11,2	-
Tvøroyri	15,0	6,7		21,7	1,4	20,3
Porkeri	5,0	2,4		7,4	-	7,4
Vágur	12,0	3,9		15,9	6,2	9,7
Ialt	219,0	76,9	36,2	332,1	169,7	162,4

Kilde: Landsingeniøren

I 1982 har man inden for gruppe A arbejdet i følgende kommuner:

Færdiggjorte arbejder:

Skopun: Havneport

Arbejder under udførelse:

Klaksvík: Anløbsbro og havneområde á Vágsstongum

Fugláfjørður: Bro og havnemole ved kajen

Skáli: 194 m anløbsbro nord for dokken

Sjógv: Uddybning og anløbsbro

Haldarsvík: Havnemole

Kollafjørður: 100 m kaj og havneområde

Vestmanna: Havnemole, 175 m kaj og havneområde

Miðvágur/
Sandavágur: Anløbsbro
Skopun: Færgeleje
Sandur: Havnemole og forlængelse af pieren

De seneste år har lagtinget ydet 75 % i tilskud til regulering og byggemodning af havneområder for visse af de større havne. Til disse arbejder yder statskassen ikke tilskud, idet kommunerne finansierer de resterende 25 % af udgifterne.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende disse tilskud pr. 31. december 1982. Alle bevillinger, der er ydet siden 1968, er medtaget her.

Tabel 3.57. Tilskud til regulering og byggemodning af havneområder

<u>Kommune</u>	<u>Bevilling 1.000 kr.</u>	<u>Bygget for 1.000 kr.</u>	<u>Rest af bev. 1.000 kr.</u>
Hvannasund	1.000	-	1.000
Klaksvík	4.000	4.000	-
Fuglafjørður	975	925	50
Leirvík	650	410	240
Gøta	900	400	500
Runavík	1.050	300	750
Nes	1.120	320	800
Skáli	1.000	857	143
Sjógv	1.750	1.750	-
Eiði	1.100	400	700
Haldarsvík	600	600	-
Hvalvík	1.800	1.800	-
Kollafjørður	300	288	12
Vestmanna	2.550	1.650	900
Sørvágur	1.000	119	881
Skopun	1.060	1.060	-
Sandur	1.900	578	1.322
Tvøroyri	640	640	-
Porkeri	350	-	350
Vágur	640	640	-
<u>Ialt</u>	<u>24.385</u>	<u>16.737</u>	<u>7.648</u>

Kilde: Landsingeniøren

De samlede byggeudgifter inden for gruppe A har i løbet af året beløbet sig til ca. 70 mill. kr.

B. Mindre havne og landingspladser, hvor landskassen yder 75 % i tilskud og kommunerne de resterende 25 % af finansieringsudgifterne.

I maj 1974 vedtog lagtinget en 5-års-plan for udbygning af mindre havneanlæg, anløbsbroer og bådebassiner. Denne plan gik til 31. marts 1979, og de samlede investeringsbeløb er på 15,4 mill. kr. Iøvrigt bevilger lagtinget sædvanligvis hvert år tilskud over bestemte åremål til udbygning af mindre havne og landingspladser efter ansøgning fra kommuner.

De samlede tilskudsbevillinger for finansåret 1982/83 er 75 % af 24,6 mill. kr.

Nedenfor er opstillet en tabel vedrørende bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser pr. 31. december 1982.

Tabel 3.58. Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser

Kommune	Bevilling		Ialt 1000 kr.	Bygget for 1000 kr.	Rest- bev. 1000 kr.
	5 års- plan 74-79 1000 kr.	Alm. havne- bev. 1000 kr.			
Fugloy		1.800	1.800	881,7	918,3
Svínoy		655	655	455,0	200,0
Viðareidí	320	1.335	1.655	962,3	692,7
Hvannasund	480	6.175	6.655	2.811,8	3.843,2
Klaksvík		6.510	6.510	2.055,6	4.454,4
Kunoy		2.660	2.660	2.511,4	148,6
Mikladalur		565	565	226,5	338,5
Húsar		-	-	-	-
Elduvík	500	4.135	4.635	2.430,3	2.204,7
Oyndarfjørður		15.810	15.810	14.939,9	870,1
Fuglafjørður		2.870	2.870	2.870,0	0,0
Leirvík		1.130	1.130	1.130,0	0,0
Gøta		5.310	5.310	5.310,0	0,0
Runavík	2.000	11.160	13.160	9.309,0	3.850,1
Nes		8.950	8.950	7.361,8	1.588,2
Skáli		1.750	1.750	805,0	945,0
Sjógv		6.690	6.690	2.957,7	3.732,3
Sund	850	3.800	4.650	3.309,2	1.340,8

(fortsættes)

Bevillinger og investeringsudgifter i forbindelse med mindre havne og landingspladser (fortsat)

Kommune	Bevilling				
	5-års-plan 74-79 1000 kr.	Alm. havne-bev. 1000 kr.	Ialt 1000 kr.	Bygget for 1000 kr.	Rest-bev. 1000 kr.
Eiði		9.985	9.985	9.985,0	0,0
Gjógv		25	25	0,0	25,0
Funningur		175	175	40,0	135,0
Haldarsvík		1.825	1.825	1.456,4	368,6
Hvalvík		5.975	5.975	2.201,5	3.773,5
Hósvík		650	650	650,0	0,0
Kollafjørður		1.190	1.190	950,0	240,0
Kvívík		5.560	5.560	4.430,0	1.129,1
Vestmanna		5.000	5.000	-	5.000,0
Tórshavn	1.300	2.050	3.350	2.900,0	450,0
Tórsh.uttanb.		4.100	4.100	2.502,6	1.597,4
Kirkjubøur		975	975	560,5	414,5
Hestur		5.630	5.630	1.385,2	4.244,8
Nólsoy	2.850	4.500	7.350	3.603,4	3.746,6
Sandavágur	1.500	8.240	9.740	6.763,7	2.976,3
Miðvágur		6.730	6.730	6.363,8	366,2
Sørvágur		2.340	2.340	1.727,3	612,7
Bøur		215	215	72,1	142,9
Mykines		240	240	40,0	200,0
Sandur		10.380	10.380	10.380,0	0,0
Skopun		1.350	1.350	1.077,8	272,2
Skálavík	1.100	4.210	5.410	3.108,6	2.301,4
Húsavík	750	1.864	2.614	1.485,6	1.128,4
Skúvoy		2.100	2.100	1.284,1	815,9
Hvalba	1.600	8.075	9.675	8.552,3	1.122,7
Ívøroyri		2.635	2.635	1.678,8	956,2
Fámjin		1.410	1.410	592,9	817,1
Hov		245	245	95,0	150,0
Porkeri		1.235	1.235	912,1	322,9
Vágur		1.850	1.850	505,9	1.344,1
Sumba	2.000	6.340	8.340	5.654,5	2.685,5
Ialt	15.350	188.404	203.754	141.288,1	62.465,9

Kilde: Landsingeniøren

I 1982 har man arbejdet inden for gruppe B i følgende kommuner:

Færdiggjorte arbejder:

Fugloy:	Forbedringer af landingspladsen ved Trøllagjógv i Hattarvík
Hvannasund:	Område til et skur til agnpåsætning ved Sandoyarbug
Kunoy:	Vej fra landingspladsen til Kunoy-bygd
Elduvík/ Funningur:	Udvidelse af havneområdet i Funningsfjørður
Fuglafjørður:	Bådehavn
Gøta:	Forbedring af ophalingen i Syðrugøta
Sjógv:	Bådelejer i bådebassin i Selatrað og við Sjógv i Strendur
Sund:	Område neden for skaldyrvirksomheden i Dyri
Tórshavn:	Flydebroer m.m. i vestre og østre våg Bådesteder og ophaling i Kaldbak
Kirkjubøur:	Forbedringer af stenkastet i Kirkjubøur
Miðvágur:	Bådebassin i Miðvágur. Vej og havnemole på Prestlandinum
Hestur:	Forbedringer af landingspladsen i Koltur
Hvalba:	Forbedringer af landingspladsen i Skálamøl
Vágur:	Bådebassin i Vágur
Sumba:	Forbedringer af bådeophalingen

Arbejder under udførelse:

Klaksvík:	Både- og dæksbådehavn i Arnarfjørður
Oyndarfjørður:	Fiskerihavn
Runavík:	Forlængelse af landingsbroen og stenkast i Lamba Forsøg på forbedring af landingsforholdene i Rituvík Bådebro i Æðuvík Forbedring og udvidelse af oliekaej i Seldarfjørður
Sund:	Forlængelse af stenkastet i Dyri
Kvívík:	Bådehavn i Kvívík
Tórsh.uttanb.:	Bådehavn i Argir
Sørvágur:	Ny indsejling i Bådehavnen og uddybning foran dæksbådebroen
Skúvoy:	Vej fra landingspladsen
Sumba:	Dæksbådehavn i Lopra

De samlede byggeudgifter i løbet af året er ca. 22 mill. kr.

Tabel 3.59. Samlede investeringer i havne- og landingspladser i mill. kr. i årene 1972, 1976 og 1980-82

	<u>1972</u>	<u>1976</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Større havne incl. byggemodning	19,8	8,7	50,1	65,1	70,0
Mindre havne og landingspladser	3,3	9,3	16,9	26,7	22,0
<u>Ialt</u>	<u>23,1</u>	<u>18,0</u>	<u>67,0</u>	<u>91,8</u>	<u>92,0</u>

Kilde: Landsingeniøren

På Færøerne er der 21 større havne, 11 mindre havne og 98 bådebassiner og landingspladser. En oversigt over aktiviteten i 6 af de største havne er vist i nedenstående tabel.

Tabel 3.60. Aktiviteten i de 6 største havne 1975-82

		<u>Anløb</u>		<u>Godsmængde i 1000 t.</u>			<u>Samlede indtægter</u>
		<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u> 1)	<u>Ind- ladet</u> 2)	<u>År</u>	<u>1.000 kr.</u>
Tórshavn ³⁾	1975	6.912	1.179,9	116,0	15,7	74/75	3.794
	1976	6.615	1.363,0	132,8	20,2	75/76	3.917
	1977	6.488	1.299,1	144,9	20,6	76/77	4.648
	1978	6.788	1.484,3	151,6	28,4	77/78	5.077
	1979	6.617	1.487,7	158,4	30,2	78/79	7.743
	1980	6.211	1.475,2	169,6	38,0	79/80	7.915
Klaksvík ⁴⁾	1981	5.376	1.252,0	179,0	33,9	80/81	7.957
	1982	4.444	1.142,6	179,8	43,0	81/82	8.424
	1975	1.503	285,7	48,3	19,4	74/75	1.373
	1976	1.812	390,9	48,7	19,9	75/76	1.416
	1977	1.409	359,6	49,1	20,8	76/77	1.472
	1978	1.344	365,5	26,4 ²⁾	16,1	77/78	1.701
Fuglafj.	1979	6.024	847,9	35,2	20,0	78/79	2.893
	1980	1.355	389,6	34,4	21,4	79/80	2.885
	1981	1.208	324,8	27,1	16,1	80/81	5)
	1982	1.156	256,2	46,9	21,3	81/82	3.151
	1975	1.446	173,0	17,7	46,9	74/75	568
	1976	1.507	176,2	17,0	49,2	75/76	524
1977	1.434	169,8	23,6	51,7	76/77	618	
1978	1.573	232,3	28,1	47,5	77/78	651	
1979	1.666	250,2	25,3	44,4	78/79	1.164	
1980	1.394	222,5	26,5	40,7	79/80	1.183	
1981	1.325	224,3	20,0	40,0	80/81	1.289	
1982	1.246	232,4	21,7	39,5	81/82	1.358	

(fortsættes)

Aktiviteten i de 6 største havne 1975-82 (fortsat)

		<u>Anløb</u>		<u>Godsmængde i 1000 t.</u>			<u>Samlede</u>
		<u>Antal</u>	<u>1.000 t.</u>	<u>Ud- losset</u> ¹⁾	<u>Ind- ledet</u> ²⁾	<u>År</u>	<u>indtægter</u> <u>1.000 kr.</u>
Runavík	1975	1.190	160,7	50,6	27,7	74/75	704
	1976	1.320	160,4	46,8	30,6	75/76	824
	1977	1.737	191,6	62,7	27,8	76/77	871
	1978	1.843	219,3	59,7	20,7	77/78	948
	1979	1.724	230,2	62,5	21,7	78/79	1.705
	1980	1.481	213,4	68,5	16,4	79/80	2.029
	1981	1.408	228,6	78,2	31,8	80/81	2.215
	1982	1.387	226,1	71,3	37,9	81/82	2.240
Tvøroyri	1975	922	130,0	30,0	6,0	74/75	501
	1976	932	104,2	24,0	3,5	75/76	575
	1977	842	105,3	21,0	2,8	76/77	584
	1978	782	122,8	22,0	3,6	77/78	594
	1979	795	110,2	23,0	3,5	78/79	835
	1980	689	116,5	23,5	4,5	79/80	1.000
	1981	625	114,0	22,5	4,5	80/81	1.017
	1982	600	115,5	22,0	8,0	81/82	992
Vágur	1975	1.957	96,3	6,7	2,7	74/75	245
	1976	1.106	241,5	9,1	3,3	75/76	290
	1977	952	224,8	7,3	4,7	76/77	375
	1978	738	224,6	8,0	5,2	77/78	377
	1979	852	255,8	10,0	12,2	78/79	853
	1980	932	260,6	10,0	10,3	79/80	713
	1981	974	226,3	10,0	9,1	80/81	745
	1982	969	193,6	11,2	8,5	81/82	952

1) Råfisk ikke medregnet 2) Fisk og fiskeprodukter medregnet

3) I opgørelsen vedrørende Tórshavn er rutebådene medtaget

4) I oplysningerne vedrørende Klaksvík er kun Teistin medtaget af Strandfaraskip Landsins. Føroya Bjór, sandbådene og udroerbådene er ikke medtaget 5) Der foreligger intet tal

Kilde: Oplysninger fra de enkelte havne

De indenlandske telefonforbindelser

Telefonverk Føroya Løgtings blev etableret 19. november 1906, da lagtinget overtog Olavur á Heygums telefonlinje mellem Vestmanna og Tórshavn. Telefonselskabets hovedopgave er at udbygge og forestår driften af telefonforbindelsen på Færøerne. Hele udbygningen indtil efter anden verdenskrig var baseret på bemandede

de, manuelle centraler. Enkelte steder, hovedsagelig i Tórshavn, var der en del jordkabel. Iøvrigt blev der benyttet luftledninger. Mellem nogle øer blev der anvendt søkabel og i enkelte tilfælde radioforbindelse.

I maj 1953 blev den første automatisering gennemført på Færøerne, idet en automatcentral i Tórshavn blev taget i brug; men ikke før først i 1970'erne kom der for alvor gang i automatiseringen, der således også kom til at omfatte automatisk forbindelse mellem bygder - det er denne udbygningsetape, der sædvanligvis kaldes landsautomatiseringen. Denne udbygning blev færdig i april 1978. Herefter er samtlige øer blevet tilknyttet de eksisterende centraler, således at alle telefoner på Færøerne nu er automatiske.

Udgifterne til udbygning og driften af telefonvæsenet afholdes ikke over lagtingets finanslov, idet indtægterne fra abonnenterne dækker samtlige udgifter. Selve udbygningen finansieres delvis ved selvfinansiering og delvis ved låntagning. Af tabel 3.61. fremgår udviklingen i de senere år i antallet af centraler, abonnenter og ansøgere på venteliste.

Tabel 3.61. Antal centraler, abonnenter samt antal ansøgere på venteliste i finansårene 1970/71 og 1976/77-1981/82

År	Centraler		Abonnenter		Ialt	Venteliste
	aut.	møn.	aut.	møn.		
1970/71	5	48	4.474	2.438	6.912	459
1976/77	17	12	11.052	348	11.400	467
1977/78	19	4	12.059	32	12.091	552
1978/79	19	2	12.704	5	12.709	513
1979/80	19	0	13.279	0	13.279	417
1980/81	19	0	13.781	0	13.781	530
1981/82	19	0	14.639	0	14.639	198

Bemærkning: Inden landsautomatiseringen var blevet gennemført, omfattede ventelisten hovedsagelig ansøgere på bygd, men nu omfatter ventelisten hovedsagelig ansøgere i Tórshavn

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Man var på et tidligt tidspunkt klar over, at landsautomatiseringen ville medføre, at den gamle automatcentral fra 1953 i Tórshavn måtte skiftes ud. Desværre opstod der problemer i denne forbindelse, således at sagen blev forsinket i flere år. I marts 1980 blev forholdene imidlertid bragt i orden, og den nye central

blev taget i brug den 25. juni 1981.

I tabel 3.62. er der udarbejdet en oversigt over telefonvæsenets økonomi samt antallet af personale.

Tabel 3.62. Telefonvæsenets økonomi 1970/71 og 1976/77-1981/82

<u>År</u>	<u>Drifts- indt. 1000 kr.</u>	<u>Drifts- udg. 1000 kr.</u>	<u>Investe- ringer 1000 kr.</u>	<u>Anlægs- værdi 1000 kr.</u>	<u>Fastlønnet personale</u>
1970/71	7.584	7.299	3.981	15.175	106
1976/77	22.562	22.904	12.790	88.212	102
1977/78	26.484	24.127	27.886	111.002	99
1978/79	29.247	31.758	17.951	123.086	101
1979/80	32.740	31.298	13.026	129.225	100
1980/81	40.537	37.821	20.089	142.339	100
1981/82	44.150	48.850	24.395	157.948	100

Kilde: Telefonverk Føroya Løgtings

Telefonvæsenets hovedopgave er telefonforbindelsen, men herudover har telefonvæsenet andre offentlige tekniske opgaver. For landsstyret passer telefonvæsenet samtlige radiosendestationer på Færøerne og har ansvaret for udbygningen. For det danske Post- og Telegrafvæsen har telefonvæsenet ansvaret for den tekniske vedligeholdelse af VHF-skibs-senderne, som Tórshavn Radio anvender. Endvidere har telefonvæsenet ansvaret for den tekniske vedligeholdelse af sikkerhedsudstyret ved flyvepladsen på Vágur.

Telekommunikationen med udlandet og med skibene

I 1906 blev der af Det Store Nordiske Telegraf-Selskab etableret en søkabelforbindelse mellem Shetlandsøerne og Tórshavn og derfra videre til Island. Hermed fik Færøerne telegrafforbindelse med det europæiske fastland. I 1954 oprettede Post- og Telegrafvæsenet en radiotelefonforbindelse mellem Færøerne og Danmark, og i 1961 oprettede Post- og Telegrafvæsenet, det britiske Post Office og Det Store Nordiske Telegraf-Selskab i fællesskab et nyt, moderne søkabelanlæg mellem Skotland og Færøerne med videre forbindelse til Island. Dette kabel blev taget i brug i 1962, og der blev da mulighed for samtidig overføring af telefon- og telegrafforbindelser samt oprettelse af telextjeneste.

I 1971 blev der nedlagt et nyt søkabel mellem Shetlandsøerne og Færøerne, og det blev taget i brug i slutningen af året. Telefonforbindelsen til udlandet varetages nu i et samarbejde mellem Det Store Nordiske Telegraf-Selskab, Post- og Telegrafvæsenet

og Telefonverk Føroya Løgtings. Samtidig blev radiotelefonforbindelsen fra 1954 nedlagt.

Tabel 3.63. Telekommunikationen med udlandet og med skibene

	Udlandet			Skibene	
	Antal telegrammer (x 1000)	Antal rigstelefon samtaler (x 1000)	Antal telexabonnenter 31/12	Telegrammer	Samtaler
1973	79,0	242,5	64	6.245	35.786
1974	76,5	290,5	68	4.861	40.242
1975	67,0	289,0	77	5.259	48.072
1976	52,3	91,3	77	5.161	55.744
1977	42,4	85,1	79	10.160	58.577
1978	39,2	67,3	91	18.352	64.447
1979	37,5	70,6	97	17.718	67.106
1980	34,2	68,9	101	14.726	59.338
1981	28,2	60,2	118	14.895	52.129
1982	29,5	44,4	130	14.813	57.082

Kilde: Det Store Nordiske Telegraf-Selskab

Den 12. november 1975 blev den automatiske telefonforbindelse mellem Færøerne og udlandet taget i brug. Denne forbindelse varetages af telefonvæsenet. Den 11. februar 1982 blev alle telefonistekspederede rigstelefon samtaler overført til telefonvæsenet.

Vedrørende antallet af rigstelefon samtaler kan oplyses, at dette (44,4 x 1000) kun omfatter telefonistekspederede samtaler, da der ikke foreligger nogen opgørelse over samtaler, som foregår som selvvalg.

Da telextjenesten sker over en fuldautomatisk central, er det ikke muligt at opgive antallet af telexmeddelelser. 1968 var det sidste år, hvor den manuelle telexstation var i brug.

I begyndelsen af 1920'erne blev Tórshavn Radio etableret med det formål at betjene trafikken mellem land og skibe. Indtil begyndelsen af 1930-årene var der kun tale om telegrafiforbindelse, men ved denne tid begyndte de første færøske skibe at anskaffe radiotelefonisendere, og stationen blev derfor også udstyret med radiotelefonianlæg. Dog var der stadig kun tale om udveksling af telegrammer. I 1953 påbegyndte man udbygningen af stationen, og fra 1. januar 1954 var der mulighed for udveksling af telegrammer pr. telegrafi eller telefoni, ligeledes var det muligt at tale mellem skibene og telefonabonnenter i land.

I 1965 fik stationen den første VHF-kanal (Húsareyn kanal 26), i 1977 en til (Suðuroy kanal 23), i 1978 en VHF-station på Svínoy (kanal 24) og i 1980 en på Mykines (kanal 25). På mellem-bølge kom kanal 2 (1708 kHz) i 1976, således at man nu kan ekspedere op til 6 skibssamtaler på én gang.

Kyststationens hovedsendere er alle fjernbetjente, og medens alle VHF-stationer er placeret hos telefonvæsenet, så er MF-senderne alle placeret i samme bygning (uppi á Varða). I denne bygning befinder sig også mellem-bølgesenderen hos Útvarp Føroya, og kyststationens personale har passet sende- og antenneanlæg fra starten i 1957.

Stigningen i antallet af skibstelegrammer skyldes, at udenlandske fiskerskibe har fået pålagt rapporteringspligt, når de opholder sig på færøsk søterritorium.

Med det moderne radiotelefonudstyr, som skibe kan udstyres med, er der skabt mulighed for, at selv små fiskerskibe kan have radiofoniudstyr om bord.

Det færøske postvæsen

Det færøske postvæsen, som har hørt under det danske postvæsen, blev overtaget 1. april 1976 og er nu en institution under Færøernes landsstyre. Postvæsenet har til formål 1. at opfylde landets behov for post- og pengetransport på Færøerne og mellem Færøerne og udlandet, 2. at være en tjenesteydende institution, der i så høj grad som muligt drives ud fra forretningsmæssige hensyn, 3. at tilpasse sig samfundets udvikling og udvide virksomheden, når forholdene taler derfor, og 4. på et bredt grundlag at samarbejde med Strandferðslan, telefonvæsenet, Gjaldstovan og andre offentlige institutioner.

Fra 1. april 1976 har det færøske postvæsen udover ekspeditionen af brevforsendelser, pakker m.v. også ekspederet giro. Postvæsenet har sit eget regnskab. En finans-, drifts- og investeringsplan for postvæsenet bliver udarbejdet hvert år og forelagt landsstyret inden den 15. november.

Alle planer om udbygning og nyordning af postvæsenet udarbejdes af postvæsenet i samråd med landsstyret, inden de bliver gennemført.

Postvæsenet kan som institution optage lån, dog betinget af landsstyrets og finansudvalgets godkendelse.

Posttaksterne fastsættes af landsstyret i samråd med finans-

udvalget.

Kun gyldige frimærker, udgivet af det færøske postvæsen er anvendelige på Færøerne.

Personalet ved postvæsenet aflønnes og arbejder efter regler, som er fastsat af landsstyret, hvor der ikke findes lovbestemmelser. Personalet er organiseret i "Føroya Postfelag".

Tablet 3.64. De færøske posthuses virksomhed

	1975/76		1981		1982	
	1000 stk.	mill. kr.	1000 stk.	mill. kr.	1000 stk.	mill. kr.
1. Indbetalte postanvisninger	1.084	516	431	450	385	456
2. Indbetalte postgirokort (færø.)	-	-	901	629	1.076	781
3. Indbetalte postgirokort (danske) og postanvisninger til udlandet	370	491	355	340	339	348
4. Udbetalte postanvisninger og udbet.kort	1.035	502	426	451	412	487
5. Anbefalede breve, afsendt	-	-	62	-	60	-
6. Pakker, afsendt	166	-	113	-	112	-
heraf til Danmark og udlandet	-	-	40	-	38	-
7. Pakker, ankommet	304	-	250	-	253	-
heraf fra Danmark og udlandet	-	-	117	-	179	-
8. Færøske aviser og blade, afsendt	1.915	-	2.006	-	2.041	-
heraf til Danmark og udlandet	-	-	64	-	79	-
9. Brevforsendelser, afsendt	-	-	4.315	-	4.861	-
Foruden dette har frimærkeafdelingen afsendt	-	-	636	-	883	-
10. Forsendelser uden adresse	-	-	1.178	-	1.863	-

Kilde: Det færøske postvæsen

Tablet 3.65. Frimærkeudgave i 1982

Nr.	Værdi	Billede	Udgivelsesdato
FR 64	150 øre	Europa/Vikinger	15. marts 1982
FR 65	200 øre	" "	15. marts 1982

(fortsættes)

Frimærkeudgave i 1982 (fortsat)

<u>Nr.</u>	<u>Værdi</u>	<u>Billede</u>	<u>Udgivelsesdato</u>
FR 66	180 øre	Bygdebilleder	7. juni 1982
FR 67	220 øre	"	7. juni 1982
FR 68	250 øre	"	7. juni 1982
FR 69	220 øre	Harra Patur og Elinborg (færøsk kvad)	27. september 1982
FR 70	250 øre	" " " "	27. september 1982
FR 71	350 øre	" " " "	27. september 1982
FR 72	450 øre	" " " "	27. september 1982

Kilde: Det færøske postvæsen

Kap. 4

ØKONOMI

FÆRØERNES EKSPORT OG IMPORT

Eksport

Medens den færøske eksport i 1980 og 1981 steg med henholdsvis 33% og 18% i forhold til det nærmest foregående år, er stigningen i 1982 væsentligt formindsket og udgør 62 mill. kr. svarende til 5%. Når bortses fra posten skibe, har stigningen fra 1981 til 1982 dog været på 14%, hvilket kan henføres til stigende eksportpriser samt en mængdeforøgelse af eksporten regnet i faste priser.

Tabel 4. 1. Eksportens fordeling på de vigtigste varegrupper
1970, 1975 og 1979-1982

Mill. kr.	1970	1975	1979	1980 ¹⁾	1981 ¹⁾	1982
Saltfisk	77,0	157,2	139,4	202,1	239,6	258,1
Saltfiskefilét	0,8	7,4	22,5	54,6	45,0	68,3
Frossen fiskefilét	59,0	84,8	229,0	267,7	372,9	459,8
Salt- og kryddersild	12,1	15,8	0,9	0,2	-	0,4
Fersk sild og fisk	40,4	54,2	89,4	87,2	81,6	59,1
Industrifisk	4,1	9,9	16,1	13,1	25,3	11,7
Silde- og fiskeolie	9,8	19,5	6,1	15,2	14,5	9,1
Helleflynder, hellefisk, sildehaj, laks	16,8	9,9	13,5	44,8	57,5	89,8
Rejer	1,8	36,5	95,8	126,3	100,5	131,4
Silde- og fiskemel	22,3	39,3	44,9	58,2	77,0	59,2
Fiskeaffald	2,2	2,6	18,0	23,5	22,6	30,3
Andre fiskevarer	2,1	7,8	17,2	21,9	36,9	46,1
Strikkede varer og uldgarn	1,2	1,6	3,8	4,1	6,6	6,6
Skibe	0,1	16,1	59,8	86,1	104,6	15,3
Andre varer	1,3	1,4	1,3	2,3	1,4	1,0
Eksport ialt	251,0	464,0	757,7	1007,3	1186,0	1246,2

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1981 angivne tal

Kilde: Hagdeildin

Bortset fra posten "Skibe", der er meget svingende, består eksporten næsten udelukkende af fisk og fiskeprodukter, der i 1982 udgjorde godt 98% af den samlede eksport. I 1981 udgjorde andelen 90% og i 1980 og 1979 udgjorde andelen 91%, hvilket var et fald i

forhold til tidligere år, hvor denne andel har ligget omkring 96%. Den lidt lavere andel af fisk og fiskeprodukter i den samlede eksport i 1979, 1980 og 1981 skyldes en stor eksport af skibe i disse år.

Eksporten af mere forarbejdede varer som frosne fiskefiléter samt fiskemel og fiskeolie har gennem de senere år været stigende og udgjorde i 1982 omkring 42% af den samlede eksport mod 39% i 1981 og 34% i 1980. Stigningen skyldes fortsatte stigninger i såvel eksportmængder af frosne fiskefiléter som øgede priser på disse produkter.

Den stigende forædlingsværdi er muliggjort af de store investeringer i fiskeindustrien, der har fundet sted siden midten af 1960'erne. Ændringerne i eksportens sammensætning mod mere forarbejdede varer må endvidere ses på baggrund af et øget færøsk fiskeri i de hjemlige farvande, der bl.a. er en følge af indskrænkningerne i de færøske fiskerirettigheder i fremmede farvande. Det øgede hjemmefiskeri betyder, at en større del af fisken efter kortere ture landes til videre forarbejdning på Færøerne end ved det tidligere saltfiskfiskeri, hvor fisken blev behandlet og saltet ombord på ture af op til flere måneders varighed, og derefter ofte blev sejlet direkte til aftagerlandet.

Andelen af de færøske fangster, der stammer fra de nære områder, er således steget fra 14% i 1975 til 45% i 1982. Samtidig er andelen af fangsterne i midterområdet i forhold til 1975 faldet betydeligt. Denne udvikling skyldes stigende vanskeligheder med at opretholde fiskeriet på de traditionelle fangststeder, efter at en række lande i 1977 har udvidet fiskerigrænserne. Adgangen til de traditionelle fiskepladser er herefter ofte betinget af gensidigt fiskeri eller andre modydelser. Det øgede fiskeri i de hjemlige farvande afspejles i de betydelige investeringer i de senere år i fiskeindustrien. Den færøske konsumfiskeindustri bestod ved udgangen af 1982 af ialt 21 fiskefilétfabrikker. Dette er to mere end året før, idet der i 1982 er etableret én filétfabrik i Sand på Sandoy samt én i Hvalba på Súduroy. Sidstnævnte forventes dog først taget i brug i foråret 1983. Landingerne af råfisk fra færøske skibe samt i et mindre omfang fra islandske skibe til filétfabrikkerne på Færøerne er i 1982 steget med omkring 2% i forhold til året før.

Selv om udviklingen således fortsat går i retning af en større eksport af mere forarbejdede varer, har Færøernes traditionelle eksportvare, saltfisken, stadig meget stor betydning ligesom eksporten af fersk sild og fisk samt saltfiskefiléter. Disse varearter udgjorde i 1982 tilsammen knap 1/3 af den samlede eksport. Særligt er eksporten af saltfisk steget betydeligt i både 1980, 1981 og 1982. I 1982 er eksporten af saltfiskefilét efter et fald i 1981 igen steget, medens eksporten af fersk sild og fisk yderligere er faldet i 1982.

Rejer er fortsat den tredjestørste eksportvare. Den udgjorde i 1977 og 1978 17% af den samlede eksport, men siden 1977 er der som følge af restriktioner for rejefiskeriet i Grønland sket en nedgang i rejernes andel af eksporten. Andelen er dog steget fra godt 8% i 1981 til knap 11% i 1982.

Efter et mindre fald i 1981 er eksporten af fiskeaffald steget betydeligt i 1982. Stigningen udgør 34% i forhold til året før. Affaldet, der anvendes til dyrefoder, eksporteres hovedsagelig til Danmark. Stigningen i denne eksport i de foregående år må ses på baggrund af den skete udbygning af fiskefilétfabrikkerne, hvor de fleste virksomheder nu har anlæg til formaling og frysning af affaldet fra filétfabrikationen.

De foregående to års kraftige stigninger i eksporten af helleflynder, hellefisk, sildehaj og laks er fortsat i 1982. Stigningen skyldes en fortsat øget eksport af laks efter en væsentlig forøgelse af laksefiskeriet ved Færøerne. I 1982 er således eksporteret ca. 1.221 tons laks til en gennemsnitspris af godt 54 kr. pr. kg mod ca. 720 tons til en pris af knap 53 kr. pr. kg i 1981. I 1979 udgjorde den færøske lakseeksport kun 25 tons.

Posten "Andre fiskevarer" omfatter bl.a. fiskefars til 26,5 mill. kr., hvilket er en stigning på 57% i forhold til 1981, frosne kammuslinger til 6,6 mill. kr., frossen rogn til 1,7 mill. kr., røget fisk til 8,2 mill. kr., hvilket er næsten en fordobling i forhold til 1981, og frossen jomfruhummer til 2,1 mill. kr.

Eksportens størrelse og sammensætning vil naturligt være afhængig af fangstmulighederne, der er påvirket af de indgåede fiskeriaftaler mellem Færøerne og en række andre lande, jfr. kapitel 3.

Eksportens udvikling i de senere år afspejler tydeligt de stigende vanskeligheder ved at opretholde fiskeriet på de traditionelle fangstpladser. Som nævnt skyldes den øgede eksport af

frosne fiskefiléter et øget fiskeri i de nære farvande. De stigende fangster i de hjemlige farvande har dog ikke kunne opveje det aftagende fiskeri i farvande uden for færøsk fiskeriterritorium. Den faldende eksport af fersk sild og fisk skyldes bl.a. et fald i fiskeriet af makrel i Nordsøen, der er en følge af en mindre makrelkvote i fiskeriaftalen mellem Færøerne og EF. Ligeledes skyldes den faldende betydning af rejeeksporten en mindre reje kvote i aftalen med EF om fiskeri i grønlandske farvande.

Eksporten af skibe omfatter en rejetrawler til 9,9 mill. kr. samt et fragtskib til 5,4 mill. kr. Som følge af en samtidig import af en hæktrawler har der i 1982 kun været en begrænset reduktion i antallet af skibe i fiskerflåden. Den meget begrænsede ind- og udførsel af skibe i 1982 i forhold til tidligere år skyldes at importen af fiskerskibe i 1982 har været underlagt restriktioner. Antallet af skibe, der var fortsat voksende til og med 1979, hvor flåden bestod af 263 skibe, er faldet til 256 i 1981 og 254 i 1982. Tonnagen er dog kun faldet fra 52.424 bruttoregister-tonns i 1979 til 51.557 bruttoregister-tonns i 1982.

Udover eksporten af fiskeprodukter og skibe er der en mindre, traditionel eksport af uldgarn, strikkede varer og fåreskind.

I tabel 4. 2. og 4. 3. gives en oversigt over pris- og mængdeudviklingen for nogle betydende eksportvarer.

Tabel 4. 2. Eksportererede mængder af de vigtigste varegrupper 1970, 1975 og 1979-1982

<u>Tons</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980¹⁾</u>	<u>1981¹⁾</u>	<u>1982</u>
Saltfisk	23.548	20.645	13.612	16.038	15.225	15.793
Frossen fiskefilét	12.189	11.562	21.966	22.464	26.994	28.645
Sildemel	12.616	22.366	19.386 ²⁾	19.012 ²⁾	20.086 ²⁾	16.371 ²⁾
Fersk sild og fisk	31.184	42.932	34.306	30.342	22.901	9.313
Industrifisk	12.356	43.778	33.705	24.949	42.280	21.211
Salt- og kryddersild	3.498	3.569	175	22	-	52
<u>Rejer</u>	<u>200</u>	<u>4.238</u>	<u>6.917</u>	<u>8.536</u>	<u>4.760</u>	<u>6.095</u>

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for 1981 angivne tal.

2) Sildemel og fiskemel iøvrigt.

Kilde: Hagdeildin

Tabel 4. 3. De gennemsnitlige eksportpriser for visse varer 1970, 1975 og 1979-1982

Kr. pr. tons	1970	1975	1979	1980 ¹⁾	1981 ¹⁾	1982
Saltfisk	3.300	7.615	10.238	12.601	15.737	16.420
Frossen fiskefilét	4.844	7.334	10.428	11.917	13.814	16.052
Sildemel	1.620	1.601	2.318 ²⁾	3.061 ²⁾	3.834 ²⁾	3.617 ²⁾
Fersk sild og fisk	1.206	1.239	2.606	2.873	3.563	6.348
Industrifisk	332	226	477	525	598	551
Salt- og kryddersild	2.264	4.432	4.999	9.091	-	6.865
Rejer	8.980	8.612	13.846	14.796	21.113	21.552

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for 1981 angivne tal.

2) Sildemel og fiskemel iøvrigt.

Kilde: Hagdeildin

Eksporten af saltfisk er i 1982 steget med knap 17 mill. kr., svarende til knap 8%. Dette er en fortsættelse af de i 1980 og 1981 indtrufne fremgangstendenser for denne eksportvare. Stigningen skyldes en stigning i såvel gennemsnitspris som mængde på ca. 4%. Stigningen i saltfiskeprisen er dog væsentlig reduceret i forhold til 1981, hvor stigningen i forhold til det foregående år var på 25%. De væsentligste aftagerlande for saltfisken er fortsat Spanien, Italien og Grækenland som tilsammen aftager knap 69% af den samlede eksport. Eksportandelen til Danmark er øget fra 10% i 1981 til 16% i 1982, medens Norges andel af eksporten er faldet fra 10% i 1981 til knap 3% i 1982. Endvidere har Frankrig i 1982 aftaget godt 8% af den eksporterede saltfisk.

Eksporten af frosne fiskefileter er i 1982 vokset med godt 23%. Eksportmængden er steget med 6%, medens prisen er steget med 16%. Fordelingen på aftagerlande har ændret sig en del i de senere år. Medens U.S.A. traditionelt aftog 3/4 eller mere af eksporten af frosne fiskefileter, er U.S.A.'s andel faldet betydeligt siden 1977. I stedet er salget til Vesttyskland, Storbritanien og Frankrig steget kraftigt med Vesttyskland som den største aftager. Fordelingen har dog ændret sig lidt i 1982 i forhold til det foregående år, idet U.S.A.'s andel er vokset fra 38% i 1981 til 44% i 1982, medens Vesttyskland, Storbritanien og Frankrigs samlede andel er faldet fra 64% til 51%. Dette skyldes bl.a. en næsten fordobling af salget af torskefileter til U.S.A. fra 1981 til 1982 samtidig med at salget af sejfileter til Vesttyskland er faldet med 16,3 mill. kr. Salget af sejfiletter til Vesttyskland er dog fortsat stort og udgør i 1982 76,1 mill. kr.

Eksporten af silde- og fiskemel er efter de to foregående års stigninger faldet i 1982 med 23%, hvilket skyldes både et fald i eksporterede mængder på godt 18% og et fald i priserne på knap 6%. Eksporten af fiskemel går for langt den overvejende dels vedkommende til Storbritanien.

Eksporten af fersk sild og fisk, der overvejende landes direkte i dansk havn af kraftblokskibene, er faldet med 28% i forhold til 1981. Eksportmængden er mere end halveret, medens prisen er steget med 78%. Faldet i den eksporterede mængde skyldes dels en betydelig nedgang i makrelfiskeriet i Nordsøen, dels et fald i de med industrifiskeriet forbundne bifangster af konsumfisk. I de seneste år er flere kraftblokskibe og industritrawlere blevet ombygget med henblik på isfiskeri ved færøerne til erstatning for det tidligere fiskeri i midtområderne.

Efter store fald i 1979 og 1980 samt en næsten fordobling i 1981 i forhold til året før i eksporten af industrifisk er denne vare i 1982 faldet til under 1980-niveauet og udgør i 1982 11,7 mill. kr. Faldet i 1982 er resultatet af en halvering af den eksporterede mængde i forhold til 1981 samt et fald i prisen på 8%.

Efter et totalt ophør i 1981 af eksport af salt- og kryddersild, har der i 1982 været en mindre eksport af denne vare.

Eksporten af rejer er i 1982 steget med 31%. Stigningen skyldes en stigning i den eksporterede mængde på 28%, medens prisen er steget med omkring 2%. Prisstigningen skyldes alene en eksport af forarbejdede (pillede) rejer i 1982, hvorimod prisen på rå rejer er faldet væsentligt i 1982 i forhold til året før. Udviklingen i 1982 er et resultat af et betydeligt forøget rejefiskeri ved Svalbard, medens rejefangsterne ved såvel Vest- som Østgrønland er faldet en smule i forhold til 1981. Danmark aftager omkring halvdelen af den samlede rejeeksport, medens Storbritanien, Frankrig og Sverige tilsammen aftager 38%. Af andre store køberlande kan nævnes Holland, Norge og Belgien.

Tabel 4. 4. giver en samlet oversigt over den færøske eksports fordeling på aftagerlande.

Tabel 4. 4. Værdien af Færøernes eksport efter markedsområder 1970,
1975 og 1979-1982

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u> ¹⁾	<u>1982</u> ²⁾
<u>1. EF</u>						
Danmark	60.333	90.409	181.940	214.711	186.804	221.991
Italien	31.493	40.506	57.030	97.876	98.009	104.608
Storbritannien	25.021	60.906	141.345	135.007	197.475	189.127
Vesttyskland	29.473	8.426	71.758	125.321	152.767	160.110
Frankrig	706	15.291	64.139	75.233	90.487	107.334
Benelux	3.357	11.095	14.078	34.084	24.796	28.903
Grækenland	.	.	.	18.171	19.508	19.778
Grønland	769	43	91	21.340	17.695	9.875
Irland	-	-	6	1.221	1	-
<u>EF-lande ialt</u>	<u>151.152</u>	<u>226.676</u>	<u>530.387</u>	<u>722.964</u>	<u>787.542</u>	<u>841.726</u>
<u>2. Lande uden for EF</u>						
Norge	3.316	10.307	21.667	41.811	80.149	31.822
Sverige	6.670	18.624	16.344	31.081	37.284	28.013
Portugal	17.186	49.874	-	-	4.898	8.874
Spanien	17.067	47.934	56.743	70.471	74.016	92.749
Grækenland	10.614	11.045	11.570	.	.	.
Polen	6.312	14.223	-	-	-	-
U.S.A.	29.485	68.030	108.692	117.528	141.854	217.970
Øvrige lande	9.214	17.240	12.249	23.395	60.464	25.038
<u>Lande uden for EF ialt</u>	<u>99.864</u>	<u>237.277</u>	<u>227.265</u>	<u>284.286</u>	<u>398.665</u>	<u>404.465</u>
<u>Samlet eksport</u>	<u>251.016</u>	<u>463.953</u>	<u>757.652</u>	<u>1.007.252</u>	<u>1.186.207</u>	<u>1.246.192</u>

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1981 angivne.

2) Foreløbig opgørelse

Kilde: Hagdeildin

De 4 største aftagerlande for den færøske eksport er Danmark, U.S.A., Storbritannien og Vesttyskland. Eksporten til Danmark er i 1982 steget med 19%. Den forømtalte nedgang i landingerne i danske havne af isfisk fanget i Nordsøen er langt opvejet af en øget eksport til Danmark af især laks, ørred, kogte rejer samt saltfisk. Det skal dog bemærkes, at en væsentlig del af eksporten til Danmark videreeksporteres til andre lande.

Eksporten til U.S.A. er i 1982 steget med 54% i forhold til 1981, hvor eksporten steg med 21% i forhold til foregående år. U.S.A. er således det næststørste aftagerland og aftager nu omkring 18% af den samlede færøske eksport af fiskeprodukter. Eksporten til Storbritanien er efter en stigning i 1981 på 46% faldet med omkring 4%. Eksporten til Vesttyskland steg i 1982 med knap 5%. Stigningen er væsentlig mindre end i 1981 og 1980, hvor stigningerne var på henholdsvis 22% og 75%. Knap 67% af den færøske eksport gik i 1982 til lande inden for EF. EF's andel af den færøske eksport udgjorde i 1981 66%, hvor der indtraf et fald i forhold til 1980, hvor andelen udgjorde 72%. I forhold til 1981 har der i 1982 været en svag stigning i det amerikanske markeds andel, og samtidig har der været en stagnation i eksporten til EF. Over en årrække er der imidlertid sket en markant forskydning fra det amerikanske til det europæiske marked. I 1977 aftog U.S.A. omtrent 27% af Færøernes eksport medens EF aftog under 60%. Bortset fra U.S.A. er de betydeligste aftagerlande uden for EF Spanien, Norge og Sverige.

Import

Ifølge en foreløbig opgørelse over Færøernes import i 1982 udgjorde denne ialt 1.670,9 mill. kr. Dette er en stigning i forhold til 1981 på 9,5%. Til sammenligning kan nævnes, at importen steg med 21,9% fra 1980 til 1981 og med 15,6% fra 1979 til 1980. Af den samlede import stammer 30,2 mill. kr. fra import af skibe. Dette er kun én fjerdedel af importen af skibe i 1981. Importen excl. skibe er ialt steget med 16,8% fra 1981 til 1982.

Tablet 4. 5. viser importens fordeling på varegrupper. Ved bedømmelsen af tallene i tabellen må det tages i betragtning, at betydelige indkøb af proviant og andre forsyninger, som færøske fiskere foretager i udlandet til brug ombord, ikke er medregnet.

Tablet 4. 5. Importen fordelt på varegrupper 1970, 1975 og 1979-82¹⁾

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982²⁾</u>
Næringsmidler, drikkevarer og tobak	.	.	135,6	148,9	184,6	195,5
Andre ikke varige forbrugsvarer	.	.	30,9	35,0	40,2	46,6
Beklædning	.	.	28,7	38,6	37,6	49,6

(fortsættes)

Importen fordelt på varegrupper 1970, 1975 og 1979-82¹⁾ (fortsat)

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982²⁾</u>
Fødtøj	.	.	7,1	9,5	10,7	12,4
Andre halvvarige forbrugsvarer	.	.	40,2	51,7	53,6	58,6
Transportmidler til private undtagen personbiler	.	.	3,0	2,1	2,5	2,9
Andre varige forbrugsvarer	.	.	61,7	61,3	59,1	69,6
Personbiler	.	.	29,6	21,6	26,3	32,0
<u>Varer til privat forbrug ialt</u>	<u>99,2</u>	<u>201,0</u>	<u>336,8</u>	<u>368,7</u>	<u>414,6</u>	<u>466,8</u>
<u>Brændselstoffer ialt</u>	<u>22,2</u>	<u>91,9</u>	<u>180,2</u>	<u>263,2</u>	<u>345,6</u>	<u>401,5</u>
Varer fortrinsvis til landbrug m.v.	.	.	14,0	16,0	18,7	24,5
Varer fortrinsvis til bygge- og anlægsvirksomhed	.	.	127,5	163,4	155,1	200,5
Varer fortrinsvis til øvrige erhverv	.	.	196,3	258,6	312,9	347,9
<u>Rå- og hjælpe stoffer ialt</u>	<u>68,9</u>	<u>130,7</u>	<u>337,8</u>	<u>438,0</u>	<u>486,7</u>	<u>572,9</u>
Maskiner og andet kapitaludstyr	.	.	99,7	92,7	113,7	155,6
Køretøjer til erhvervsmæssig brug	.	.	26,1	25,9	19,6	20,6
<u>Investeringsvarer excl. skibe ialt</u>	<u>29,9</u>	<u>73,3</u>	<u>125,8</u>	<u>118,6</u>	<u>133,3</u>	<u>176,2</u>
<u>Import excl. skibe ialt</u>	<u>219,5</u>	<u>496,9</u>	<u>1.003,6</u>	<u>1.207,3</u>	<u>1.405,3</u>	<u>1.640,7</u>
Skibe og fly ialt	8,9 ³⁾	154,3 ³⁾	79,3	44,5	121,0	30,2
<u>Import ialt</u>	<u>228,4</u>	<u>651,2</u>	<u>1.082,9</u>	<u>1.251,8</u>	<u>1.526,3</u>	<u>1.670,9</u>

1) Tabellens gruppering følger den internationale BEC-gruppering og afviger derved fra inddelingerne i importtallerne i tidligere årbøger for Færøerne. Af nævnte grund er importtallerne for årene 1970 og 1975 kun opgivet på hovedposter.

2) Foreløbige tal.

3) Skibe

Kilde: Hagedildin og Danmarks Statistik

For alle konsumvarernes samt rå- og hjælpestoffernes vedkom-

mende gælder, at importen i 1982 er steget. Endvidere er importen af alle investeringsvarer og brændselsstoffer steget, medens importen af skibe er faldet kraftigt.

Mens de foregående års importstigninger særligt var forårsaget af stigninger for brændselsstoffer, har det i 1982 været importen af investeringsvarer med 32% og importen af rå- og hjælpestoffer med 22%, der er vokset mest blandt hovedgrupperne.

Af tabellen ovenfor fremgår, at stigninger blandt rå- og hjælpestoffer er størst for varer til anvendelse i bygge- og anlægsvirksomhed og til landbrug. For landbrugsvarerne er der tale om kraftige mængdestigninger for foder- og gødningsstoffer, mens stigningerne for bygge- og anlægsvarer især vedrører mængdestigninger for cement, betonvarer og bygningskonstruktioner af jern og stål.

For rå- og hjælpestoffer til øvrige byerhverv er stignings-takten i 1982 11 %, hvilket er lavere end året før. For de enkelte varegrupper har de kraftigste stigninger været for emballage af papir og pap og for skibsmotorer. Stigningen i den sidstnævnte varegruppe genfindes i en række varegrupper placeret under maskiner og kapitaludstyr (d.v.s. investeringsvarer), hvor det fælles for grupperne er, at det drejer sig om udstyr til de mange, meget omfattende ombygninger af fiskeskibe, der har fundet sted i 1982.

Blandt investeringsvarerne har der udover stigningen for skibsudstyr været vækst i fryseanlæg o.l. til brug i de ny og de ombyggede (rationaliserede) filétfabrikker. Derimod har der været nedgang i gruppen af edb-kontormaskiner, hvilket formentlig afspejler, at pengeinstitutterne stort set har tilendebragt omstillingen til on-line systemer i filialerne. Importen af køretøjer til erhvervsmæssigt brug er vokset 4% i værdi, hvilket indebærer et fald i mængde, der dog ikke er helt så stort som i de foregående to år.

Importværdien af brændselsstoffer voksede i 1982 med 16% mod 30% og 45% i de to foregående år. Også i 1982 er der særlig tale om stigende priser - i gennemsnit 12% - men dog også om stignende importmængde på varegrupper som fuel olie (især til el-værket og store skibe) og fyringsolie (til opvarmning og skibe). Derimod er der faldende importmængde på 6% af benzin og af autodieselolie på 5% (til landtransport og skibe).

Importen af varer til privatbrug voksede i 1982 med 12 pct. og havde dermed samme vækstprocent som året før. I 1981 var den

mængdemæssige import af disse varer 1 pct. højere end året før, mens væksten i 1982 er på 4 pct. Der har derfor været en tydelig tendens til øget forbrug i 1982, hvilket skal sammenholdes med de foregående års stagnation. Gruppen "næringsmidler, drikkevarer og tobak" er vokset med 6% i værdi. Den beskedne stigning er indtruffet trods gennemsnitlige prisstigninger på 8 pct. og kan formentlig forklares med et større forbrug af fødevarer produceret på færøerne. Blandt drikkevarer har det foreløbige billede været en lidt aftagende import af øl, vin og spiritus med de største mængdemæssige fald for bordvin. Importen af tobak er derimod vokset lidt i mængde og med 1 mill. kr. i værdi. For beklædning har der været en værdimæssig stigning på 31 pct., der er fordelt på både priser og mængder for en lang række varegrupper. Stigningen skal dog ses i sammenhæng med det foregående års fald på 3 pct., således at der set over to år har været en årlig stigning på 15 pct., og dermed kun en årlig mængdestigning på omkring 5 pct. Gruppen fodtøj har med 15 pct. vist en lidt større stigning end året før, men også således at der klart har været en mængdemæssig vækst i begge år - mest i 1982. De senere års værdimæssigt stagnerende import af "andre varige forbrugsvarer" - og dermed faldende mængde - er i 1982 afløst af en stigning på 18 pct. i værdi. Stigningen fordeler sig på en lang række varige forbrugsgoder, herunder møbler og tæpper til hjemmet samt radio- og tv-udstyr. Den kraftigste stigning i 1982 udgøres af videoanlæg, hvor importen både i værdi og mængde er fordoblet. Antallet af importerede anlæg i 1982 var godt 1.100 stk., og med tillæg af importen i de foregående år tyder alt på, at ved udgangen af 1982 var 20-25 pct. af de færøske husstande i besiddelse af et sådant anlæg. Importen af personbiler voksede i værdi med godt 20 pct. og lå næsten udelukkende på biler importeret direkte fra Japan.

Importen af skibe er efter en kraftig stigning i 1981 faldet i 1982 til en fjerdedel af 1981-niveauet. Importen af skibe bestod af to fragtskibe til henholdsvis 2,5 mill. kr. og 18,3 mill. kr., en hæktrawler til 8,9 mill. kr. samt 2 mindre fiskerbåde til ialt 0,6 mill. kr. De importerede skibe er købt fra Danmark, Frankrig og Island. Når importen af fiskeskibe i 1982 er faldet så kraftigt, skyldes det, at importen har været underlagt begrænsninger fra landsstyrets side.

Der foreligger ikke nogen opgørelse for 1982 over importens

fordeling på lande. Denne må imidlertid antages ikke at være ændret afgørende siden 1981, hvor den seneste opgørelse er foretaget. I tabel 4.6. er derfor vist importens procentvise fordeling på købslande i 1970, 1975 og 1978-1981.

Tabel 4. 6. Importen fordelt på lande 1970, 1975 og 1978-1981
Procentvis fordeling

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Danmark	73,6	66,2	68,1	73,4	73,0	65,0
Storbritannien	6,8	4,2	4,3	6,8	2,4	2,1
Norge	6,7	19,5	13,7	10,5	13,6	18,9
Island	2,2	0,8	1,9	1,3	1,7	2,8
Sverige	4,8	2,8	3,3	2,4	4,0	2,7
EF-lande bortset fra Danmark og Storbritannien	3,4	4,0)	8,7	5,6	5,3	8,5
Andre lande	2,5	2,5)				
<u>Import ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Danmarks Statistik

Den andel af den samlede import, der kommer fra Danmark, er faldet fra 1980 til 1981. Andelen udgør dog fortsat to trediedele af den samlede import. Norges andel af importen er i 1981 steget yderligere og udgør knap én femtedel af den samlede import. Der er fra 1980 til 1981 sket en mindre stigning i Islands andel, medens Sveriges og Storbritanniens andele af importen er faldet en smule. For andre landes vedkommende har der i 1981 været tale om en stigende andel.

Import og eksport i faste priser og bytteforhold

I tabel 4. 7. gives en samlet oversigt over udviklingen i Færøernes eksport og import i faste og løbende priser samt i bytteforholdet.

Tabel 4. 7. Indeks for import og eksport (excl. skibe) samt bytteforhold i 1975 og 1978-82. Indeks 1975 = 100

	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981¹⁾</u>	<u>1982²⁾</u>
<u>Import i løbende priser</u>	100	164	178	202	243	283	330
Kvantumindeks	100	140	143	146	145	146	154
Enhedsværdiindeks	100	117	125	138	168	194	214
<u>Eksport i løbende priser</u>	100	183	168	156	206	241	275

(fortsættes)

Indeks for import og eksport (eksl. skibe) samt bytteforhold i 1975 og 1978-82. Indeks 1975 = 100

(fortsat)

	<u>1975</u>	<u>1977</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981¹⁾</u>	<u>1982²⁾</u>
Kvantumindeks	100	128	119	109	122	122	128
Enhedsværdiindeks	100	143	141	142	169	198	216
<u>Bytteforhold</u>	<u>100</u>	<u>122</u>	<u>113</u>	<u>103</u>	<u>101</u>	<u>102</u>	<u>101</u>

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1981 angivne foreløbige tal.

2) Foreløbige tal.

Kilde: Hagdeildin og Danmarks Statistik.

Løbende priser er de priser, varerne rent faktisk er omsat til. Indexene for import og eksport i løbende priser angiver således den samlede virkning af pris- og mængdeændringer. Eksporten og importen i faste priser (kvantumindeks) viser bevægelserne i henholdsvis de importerede og eksporterede mængder og giver således et indtryk af den realøkonomiske udvikling. Enhedsværdiindeks angiver udviklingen i et gennemsnit af henholdsvis import- og eksportpriserne.

Bytteforholdet er forholdet mellem indexene for eksport- og importpriser. At dette i 1982 var 101 betyder, at Færøerne for den samme mængdemæssige eksport kan opnå en importværdi på 101% af, hvad der kunne købes i 1975.

Som omtalt i de tidligere afsnit er såvel importen som eksporten i løbende priser steget fra 1981 til 1982. Mens den mængdemæssige import (excl. skibe) har været næsten uændret i de foregående tre år, steg den med ca. 5% i 1982. Enhedsprisindexet for importen, der som omtalt afspejler udviklingen i gennemsnitsprisen for importvarer, viser en stigning i 1982 på 10% mod 15% og 22% de to foregående år. Den mængdemæssige eksport (excl. skibe) steg i 1982 med 5%, mens priserne steg med omkring 9% i gennemsnit.

En relativ stærkere stigning i importpriserne end i eksportpriserne siden 1977 har betydet en forringelse af bytteforholdet med 17% i perioden 1977-1980. Siden 1980 har stigningen i import- og eksportpriserne været relativ ens, og bytteforholdet har derfor i perioden 1980-82 været forholdsvis konstant.

Forringelsen af bytteforholdet fra 1977 til 1980 må ses på baggrund af en betydelig forbedring heri fra 1975 til 1977. De

betydelige udsving i bytteforholdet er karakteristisk for et land med et ensidigt erhvervsgrundlag og afspejler samtidigt følsomheden over for de internationale konjunkturer.

Handelsbalancen

På grundlag af import- og eksporttallene kan opstilles følgende oversigt over handelsbalancen.

Tabel 4. 8. Færøernes handelsbalance 1970 og 1975-82

<u>Mill. kr.</u>	<u>Eksport</u>	<u>Import</u>	<u>Handelsbalance</u>
1970	251,0	228,4	22,6
1975	464,0	651,7	+ 187,7
1976	631,4	789,5	+ 158,1
1977	861,9	910,9	+ 49,0
1978	774,8	986,6	+ 211,8
1979	757,7	1.082,9	+ 325,2
1980	1.007,3	1.251,7	+ 244,4
1981	1.186,1 ¹⁾	1.526,3 ¹⁾	+ 340,2 ¹⁾
1982	1.246,2	1.670,9 ²⁾	+ 424,7 ²⁾

1) Tallene er korrigeret i forhold til de i Årbog for Færøerne 1981 angivne tal.

2) Foreløbige tal.

Kilde: Danmarks Statistik og Hagdeildin.

Underskuddet på Færøernes handelsbalance kan i 1982 foreløbig opgøres til 424,7 mill. kr., hvilket er en stigning på 84,5 mill. kr. svarende til knap 25%. Underskuddet skyldes primært den fortsat stigende import. Bortset fra 1977, hvor der i forhold til de foregående år indtraf en forbedring af handelsbalancen, har der hvert år i de seneste otte år været et underskud på mellem 158 og 425 mill. kr. Årsagerne hertil er det forringede bytteforhold, faldet i de eksporterede mængder over årene siden 1977 som helhed samt en stadig stigende import.

ARBEJDSFORHOLD, LØNNINGER OG PRISER

Arbejds-, løn- og prisforhold er overtaget som særanliggender. De vigtigste love er

Lov nr. 86 af 31. marts 1928 for Færøerne om mægling i arbejdsstridigheder med senere ændringer,

Lagtingslov nr. 13 af 20. marts 1958 om funktionærer,

Lagtingslov nr. 29 af 12. oktober 1954 om lærlingeforhold med senere ændringer,
Lagtingslov nr. 36 af 21. maj 1975 om pristalsbehandling af arbejds lønninger med senere ændringer,
Lagtingslov nr. 31 af 19. marts 1951 om ferie med løn med senere ændringer,
Lagtingslov nr. 31 af 5. juli 1971 om landets tjenestemænd med senere ændring,
Lagtingslov nr. 72 af 22. december 1951 om fiskernes afregning og lønreguleringsfond med senere ændringer,
Lagtingslov nr. 22 af 18. marts 1980 om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet med senere ændringer,
Lagtingslov nr. 30 af 21. maj 1975 om pristal med senere ændringer,
Lagtingslov nr. 37 af 1. juni 1978 om 40 timers arbejdsuge,
Lagtingslov nr. 43 af 23. juni 1978 om priskontrol.

Arbejdsforhold

Det private arbejdsmarked

På det private arbejdsmarked sluttes der sædvanligvis 2-årige overenskomster mellem arbejdsgiverorganisationerne på den ene side og håndværker- og arbejderforbundene på den anden.

Ved de seneste overenskomstforhandlinger i 1981 sluttedes en 2-årig overenskomst for såvel håndværkernes som arbejdsmændenes og -kvindernes vedkommende.

Overenskomsterne vedrører kun grundlønningerne, idet pristalsreguleringen er fastsat ved lagtingslov. Der er ikke nogen offentlig støttet arbejdsløshedsforsikring på Færøerne. Fra 1. juli 1979 er en ny lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel sat i kraft på Færøerne, jfr. kapitel 5.

De færøske arbejdsgivere er organiseret i fire foreninger: Føroya Arbejdsgevarafelag (arbejdsgiverforening), Føroya Handverksmeistarafelag (håndværksmesterforening), Føroya Keypmannafelag (købmandsforening) og Føroya Reidarafelag (rederiforening). Alle foreningerne forhandler løn- og arbejdsforhold.

Håndværkerne er organiseret i Føroya Handverkarafelag. Dette forbund, der har ca. 1.200 medlemmer, slutter aftale for alle foreningens afdelinger.

Arbejds mændene i Tórshavn og Klaksvík er organiseret i lokale foreninger, som har omkring 800-1.000 medlemmer hver, medens arbejdere i det øvrige land er organiseret i Føroya Arbejdarafelag,

som har ca. 7.000 medlemmer. Foreningerne i Tórshavn og Klaksvík er ikke medlemmer af Føroya Arbeiðarafelag. Endvidere har kvindelige arbejdere i Tórshavn og Klaksvík deres egne organisationer, som ikke er medlemmer af Føroya Arbeiðarafelag. Det bemærkes, at en del fiskere er medlemmer af arbejderforbundene. Ved overenskomstforhandlingerne i 1981 udgjorde alle arbejderforbund een forhandlingspart.

Under overenskomstforhandlingerne i sommeren 1981 på det private arbejdsmarked måtte forligsmanden træde til og stille forslag til forlig mellem håndværkerne og håndværksmestrene. Mæglingsforslaget blev forkastet af mestrene, hvorefter man enedes om at forelægge et nyt mæglingsforslag. Forslaget, der godkendtes af organisationerne, indebar en 2-årig overenskomst med stigninger i grundlønnen pr. time på 1,25 kr. i det første år og 2½ % af den pr. 1. april 1982 gældende løn i det andet år. Aftalen er opsagt af Føroya Handverkarafelag med virkning fra 1. maj 1983.

Lærlingelønnen inden for håndværk og industri er ved lagtingslov af 16. oktober 1978 om ændring af lærlingeloven fastsat til 25 % af lønnen for én faglært arbejder i det første læreår, 35 % i andet år, 45 % i tredje år og 55 % i fjerde læreår. Fra 1. september 1980 refunderer landskassen 50 % af den lovpligtige lærlingeløn, medens lærlingene går på teknisk skole.

Mellem arbejderforbundene og arbejdsgiverne blev der i forbindelse med overenskomsterne fra foråret 1977 truffet aftale om ligeløn mellem mænd og kvinder fra 1. maj 1981. Den 1-årige overenskomst fra 1980 blev fra arbejderside opsagt med udgangen af april 1981. Under forhandlingerne om en ny overenskomst måtte forligsmanden træde til og udsætte de varslede konflikter. Forligsmanden fremlagde herefter et mæglingsforslag, som den 17. juni 1981 blev forkastet af arbejderforbundene. Den 25. juni 1981 blev et fornyet mæglingsforslag vedtaget af begge parter. Forslaget indebar en 2-årig overenskomst gældende fra 1. maj 1981, som gav arbejderne en lønstigning af samme størrelse som på håndværkerområdet. Overenskomsten er af arbejderne opsagt fra den 1. maj 1983.

Typograferne adskiller sig fra de øvrige håndværkere ved at være organiseret i en særlig forening. Typografernes lønninger ligger over de øvrige håndværkerlønninger. Efter en kortere varig strejke indgik typograferne i sommeren 1981 overenskomst med arbejdsgiverne. Overenskomsten er af typograferne opsagt fra den 1. maj 1983.

Dykkerne har ligeledes deres egen forening, Kavarafelagið, som indgår selvstændige overenskomster.

En organisation af handels- og kontorfunktionærer, beskæftiget på det private arbejdsmarked i Tórshavn, blev stiftet i 1973. Denne forening, Skrivstovu- og Krambúðarfólk (S & K), sluttede første gang overenskomst med Færøernes Arbejdsgiverforening i 1974. Siden er lignende organisationer opstået i Klaksvík i 1976, på Eysturoy i 1980 og på Suðuroy og Vágar i 1981. De 5 organisationer udgjorde ved overenskomstforhandlingerne i 1981 een forhandlingspart. Der blev i 1981 sluttet en 2-årig overenskomst med arbejdsgiverforeningen/købmandsforeningen gældende fra 1. maj 1981, som betød gennemsnitlige lønstigninger af nogenlunde samme størrelse som på håndværker- og arbejderområdet.

Arbejdstiden er fastsat ved lagtingslov. Den siden 1970 og indtil oktober 1978 gældende normalarbejdstid på 42½ time om ugen blev ved lagtingslov nr. 37 af 1. juni 1978 nedsat gradvis til 40 timer ugentlig pr. 1. januar 1980. Ved lagtingslov er feriens længde fastsat til minimum 4 uger, og feriegodtgørelsen til personer, der ikke har ret til løn under ferie, er fastsat til 9½ % af lønnen.

I henhold til lagtingslov nr. 36 af 21. maj 1975 er pristalsreguleringen af arbejdslønninger fastsat til 60 øre pr. time for hver fulde 3 points udsving i det færøske pristal udover 100 pr. 1. oktober 1975. I foråret 1980 blev pristallet fastsat til 100 pr. 1. januar 1980 uden ændring af dyrtidsportionernes størrelse, og i foråret 1983 er pristallet igen fastsat til 100 pr. 1. januar 1983 ligeledes uden ændring af dyrtidsportionernes størrelse.

Fiskerne er sluttet sammen i Føroya Fiskimannafelag, der har godt 3.000 medlemmer.

Fiskernes overenskomst har forskelligt indhold, alt efter hvilken fartøjstype og fangstmetode der er tale om. Der kan skelnes mellem to hovedaflønningsformer, aflønning efter bruttoprincippet og aflønning efter nettoprincippet. Efter bruttoprincippet aflønnes mandskabet med en vis andel, gennemsnitlig omkring 25-30 % af skibets indtægter opgjort som fangsternes salgsværdi med diverse pristilskud. Den resterende del tilfalder rederen, der ud af sin andel afholder omkostningerne. Stigende fangstværdier vil således medføre stigende hyrer uanset omkostningsudviklingen, medens stigende omkostninger alene formindsker rederens andel. Efter net-

topprincippet aflønnes mandskabet med en andel typisk 35-45 % af nettoindtægterne, beregnet som bruttoindtægten ved salg af fangsten med fradrag af variable omkostninger, d. v. s. olie, agn, proviant, salt m. v. Stigende omkostninger vil således blive fordelt mellem reder og mandskab. I de senere år er aflønning efter bruttoprincippet vundet stærkt frem, men nettokontrakter findes stadig.

Overenskomsten indeholder endvidere bestemmelser om den indbyrdes fordeling mellem mandskabet.

I december 1981 opsagde fiskerne den eksisterende overenskomst, og under forhandlingerne om en ny overenskomst måtte forligsmanden træde til. I begyndelsen af maj 1982 enedes man om en ny 1-årig overenskomst. Fiskimannafelag har opsagt denne overenskomst med virkning fra 1. april 1983.

De omtalte aflønningsformer medfører betydelige forskelle i mandskabslønnen mellem forskellige skibstyper og fangstformer og stærkt svingende indtægter. I de senere år har der været en udpræget stærkere stigning i hyren for mandskab, der aflønnes efter bruttoprincippet end for mandskab, aflønnet efter nettoprincippet. Med henblik på at afbøde virkningerne af de svingende indtægter er der ved lagtingslov fastsat bestemmelser om mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Mindstelønnen, der ydes påmønstreret mandskab på fiskerbåde, som et udligningstilskud til lønnen, andrager pr. 1. januar 1983 op til 9.020 kr. om måneden eller 300,67 kr. pr. dag.

Til mandskab på hjemmefiskeri ydes der, såfremt mandskabet ikke er under mindstelønsordningen, en mindsteindtægt, som pr. 1. januar 1983 udgør op til 678 kr. pr. fiskedag.

Såvel mindsteløn som mindsteindtægt udbetales af fiskernes lønreguleringsfond og dækkes fuldt ud af landskassen. Mindsteløn og mindsteindtægt pristalsreguleres efter det færøske pristal. Som supplement til lønnen ydes af landskassen pristilskud, der beregnes pr. kg landet fisk og udbetales til mandskabet. Endvidere udbetales ferieløn med den på land gældende procentsats.

I 1981 oprettedes en sømandsafdeling inden for Fiskimannafelag, som i juli 1981 indgik en 2-årig overenskomst med Reiðarafelagið fyr Føroysk Farmaskip (Rederiforeningen for Færøske Fragtskibe). Sømandsafdelingen har ca. 100 medlemmer.

Endelig har navigatører og maskinmestre deres egne organisa-

tioner, der indgår overenskomster med såvel private som offentlige arbejdsgivere.

Det kan iøvrigt nævnes, at hjemmefiskerne er organiseret i foreningen Meginfelag Utróðrarmanna, som har over 2.000 medlemmer. Inden for denne sammenslutning af ejere og lønmodtagere findes ingen skriftlige overenskomster, men der findes en fast kotyme med lang tradition bag sig.

Det offentliges arbejds- og lønforhold

Inden for det offentlige er funktionærer, ansat i landsstyret og dets institutioner, aflønnet i henhold til overenskomst mellem funktionærernes organisation, Starvsmannafelagið, der har omkring 700 medlemmer, og Færøernes landsstyre. Overenskomsterne er principielt 2-årige. Under forhandlingerne om en ny overenskomst i 1981 måtte forligsmanden træde til og udsætte den varslede konflikt. Den 4. september 1981 fremsattes et mæglingsforslag, som indebar en 2½-årig overenskomst, som gav funktionærerne en lønhøjelse på ca. 5,5 %, svarende stort set til de forhøjelser, der var sket på det private arbejdsmarked. Overenskomsten, som godkendtes af både landsstyret og Starvsmannafelagið, blev sat til at træde i kraft fra 1. april 1981.

De færøske tjenestemandsløve er opbygget på samme måde som de danske fra 1969. Ændringer foretages efter aftale med en forening af tjenestemænd, der har omkring 50 medlemmer. Den seneste overenskomst mellem tjenestemændene og landsstyret løber fra juli 1981 til oktober 1983. Overenskomsten gav tjenestemændene en lønstigning på 3.600 kr. det første år samt en yderligere stigning pr. 1. juli 1982 på 2½ % af lønnen pr. 1. april 1982.

Folkeskolelærerne aflønnes i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m. fl. i folkeskolen på Færøerne. Grundlønninger og indplacering følger stort set reglerne i den danske tjenestemandsløve, men aftaler om lønninger og arbejdsforhold træffes mellem Færøernes landsstyre og Føroya Lærarafelag, der har omkring 400 medlemmer. Lønningerne pristalsreguleres i overensstemmelse med det færøske pristal. Ved årsskiftet 1981/82 blev der afsluttet en overenskomst, som gav lærerne de samme lønstigninger som andre tjenestemænd. Overenskomsten løber ligesom den oven for nævnte tjenestemandsoverenskomst fra juli 1981 til oktober 1983.

Postfunktionærerne er organiseret i Føroya Postfelag. Dette

forbund har omkring 300 medlemmer. I begyndelsen af 1982 indgik postfunktionærerne og Færøernes landsstyre overenskomst gældende for perioden 1. oktober 1981 - 1. oktober 1983. Overenskomsten gav postfunktionærerne de samme lønstigninger som inden for tjenestemandsområdet.

Gymnasielærerne, der tidligere var organiseret i Dansk Magisterforening, har i 1982 dannet deres egen fagforening, Yrkisfelag Studentaskúla- og HF-lærara. Foreningen har omkring 70 medlemmer, og man forventer at nå til enighed med Færøernes landsstyre om en overenskomst i foråret 1983.

Der findes - groft skønnet - omkring 1.000 lønmodtagere inden for den offentlige sektor på Færøerne, der er aflønnet efter danske overenskomster. Personalet ved statsinstitutionerne på Færøerne er lønnet efter overenskomster indgået mellem danske fagforbund og staten. Herudover anvendes i et vist omfang ved færøske institutioner - især inden for social- og sundhedsvæsenet - overenskomster indgået mellem danske fagforbund og staten eller Amtsrådsforeningen/Kommunernes landsforening i Danmark. Inden for de store danske fagorganisationer Dansk Sygeplejeråd og Handels- og Kontorfunktionærernes fagforbund (HK) er der oprettet en særlig færøsk afdeling. Dansk Sygeplejeråd, Føroya Deild, har ca. 500 medlemmer, og HK-Føroya Deild har ca. 70 medlemmer. I begyndelsen af 1983 er der dannet en sammenslutning, Fællesforeningen af danske fagforeninger på Færøerne, bestående af ca. 800 medlemmer fra omkring 25 fagforeninger, hvis medlemmer er lønnet efter danske overenskomster. Sammenslutningen har ikke forhandlingsret og må alene betragtes som et samarbejdsorgan.

De kommunale tjenestemænd og funktionærers arbejds- og lønforhold aftales med de enkelte kommuner. For funktionærernes vedkommende er vilkårene som hovedregel overensstemmende med aftalen mellem landsstyret og Starvsmannafelagið. Der findes faglige foreninger for kommunalt ansatte i Tórshavn og Klaksvík.

Lønninger

Der udarbejdes ikke statistik over udbetalte arbejdslønninger på Færøerne. Med henblik på at give et billede af lønudviklingen er der foretaget en beregning af den overenskomstmæssige time-løn for typiske funktionær- og arbejdergrupper pr. 1. januar i

årene 1975-83 som vist i tabel 4. 9.

Funktionærlønnen er lønnen for en assistent på 1. løntrin. Timelønnen er beregnet som årslønnen med tillæg af særlig ferie-godtgørelse i henhold til Starvsmannafelagið's overenskomst med landsstyret divideret med det årlige antal arbejdstimer. Da der ikke udbetales tillæg for søgnehelligdage og andre fridage, er disse dage fratrukket.

Lønningerne for faglærte og ufaglærte arbejdere er den overenskomstmæssige timeløn ved sædvanligt arbejde med tillæg af feriepenge for henholdsvis faglærte håndværkere og ufaglærte mandlige og kvindelige arbejdere, hvorimod tillæg for særligt arbejde og overarbejdstillæg ikke er medregnet.

Da lønningerne er angivet i årets priser, er der anført udviklingen i det færøske pristal pr. 1. januar i hvert af årene, samt beregnet er reallønsindeks med henblik på en vurdering af bevægelserne i reallønnen.

Tabel 4. 9. Arbejder- og funktionærlønninger 1975-83

Pr. 1. jan.	Timeløn i øre					Reallønsindeks ¹⁾				
	Pris-tal	Assi-stent	Fag-lært	Ufaglært mdl. kvl.	Pris ²⁾ tal	Assi-stent	Fag-lært	Ufaglært mdl. kvl.		
1975	941	2665	2427	2131	1925	100	100	100	100	100
1976	102 ³⁾	2826	2658	2274	2069	102	104	107	105	105
1977	109 ³⁾	3119	3057	2581	2375	109	107	116	111	113
1978	117 ³⁾	3499	3462	2964	2824	117	112	122	119	125
1979	124 ³⁾	3855	3881	3354	3212	124	117	129	127	135
1980	145 ³⁾	4297	4752	4160	4100	145	111	135	135	147
1981	116 ⁴⁾	4862	5361	4785	4703	168	109	131	134	145
1982	132 ⁴⁾	5307	5827	5251 ⁵⁾		191	104	126	129	143
1983	146 ⁴⁾	5824	6303	5712 ⁵⁾		211	104	123	127	141

1) Beregnet som indeks for timeløn divideret med pristallet (januar 1975 = 100) 2) Beregnet, januar 1975 = 100 3) Pristal juli 1975 = 100 4) Pristal januar 1980 = 100 5) Pr. 1. maj 1981 er der ved overenskomst skabt ligeløn mellem mænd og kvinder

Kilde: Organisationerne og Færøernes prisråd

Som det fremgår af tabellen, er lønningerne for kontorfunktionærer i 1982 steget med 10 %, faglærte arbejderes løn er steget med godt 8 %, og ufaglærte mandlige og kvindelige arbejderes løn er steget med 9 %. Stigningen i lønningerne består udelukkende af overenskomst- og dyrtidsreguleringer, idet lønglidning er ukendt på Færøerne. Da priserne i 1982 er steget med godt 10 %, er real-

lønnen faldet med 1-2 % for ufaglærte og faglærte arbejdere, medens funktionærernes realløn er uændret.

Det skal dog bemærkes, at forhøjelser af indførselsafgifter m. v., der siden 1. januar 1980 er pålagt varerne holdes uden for pristalsberegningen, jfr. nedenfor vedrørende priser. Da prisvirkningen af disse afgiftsforhøjelser må skønnes til godt 2 %, har de samlede stigninger i forbrugerpriserne i 1982 været knap 13 %. Reallønnen for alle de nævnte lønmodtagergrupper er derfor faldet med godt 2 % mere end oven for anført.

Betragtes perioden fra januar 1975, ses det, at reallønsstigningen i årene 1975-80 har ligget på 5-7 % pr. år for faglærte og ufaglærte mænd, medens ufaglærte kvinders realløn er steget noget mere. Denne stigning er i 1980, 1981 og 1982 afløst af et reallønsfald for alle grupper. Lønnen for en assistent på 1. løntrin, der indtil 1978 lå over en faglært arbejders løn, oplevede et reallønsfald allerede i 1979 på godt 5 %.

For så vidt angår indkomster for fiskere, henvises til hyreoversigterne i afsnittet om fiskeri i kapitel 3. En af Føroya Fiskimannafelag foretagen opgørelse over hyren pr. dag for forskellige skibstyper viser, at dagshyrerne fra 1981 til 1982 for én skibstypes vedkommende er faldet med 33 % og for en anden skibstypes vedkommende er steget med 122 %. Hyren omfatter parter i skibets fangst, feriepenge, pristilskud og udbetalte mindstelønninger. Dagshyren i 1982 varierede mellem 1.517 kr. for mandskabet på lakseskibe til 384 kr. for mandskabet på små lineskibe på saltfiskefangst. Den typiske dagshyre ligger omkring 680 kr. Variationen i årshyrerne er betydelig, idet der udover variationen i dagshyrerne også vil være store variationer i antallet af dage, der fiskes.

Priser

Ved lægtingslov nr. 43 af 23. juni 1978 er nedsat et prisråd med 3 medlemmer valgt af landsstyret, ét repræsenterende forbrugerinteresser, ét repræsenterende sælgerinteresser og ét uvildigt medlem, der er formand for rådet. Prisrådet skal følge prisudviklingen og kan fastlåse varepriser i indtil et halvt år ad gangen, begrænse prisforhøjelser relativt eller absolut samt fastsætte maksimumspriser, såfremt rådet finder en pris eller en avance urimelig. Loven fastsætter endvidere visse bestemmelser om prismærkninger, om mellemhandlerudgifter, om garantier, om kalkulation m. v. Prisrådet erstatter det ved lægtingslov nr. 25 af 24. april 1952 opret-

tede valuta- og priskontrolråd.

I 1975 blev der indført et nyt lønregulerende pristal. Pristallets vægtgrundlag er udarbejdet på grundlag af en forbrugsundersøgelse af 47 husstande i 1971 og 1972. Pristallet, der havde juli 1975 = 100, blev udregnet første gang pr. 1. oktober 1975. Ved lagtingslov nr. 20 af 7. marts 1980 blev pristallet fastsat til 100 pr. 1. januar 1980, og i foråret 1983 er pristallet ved lagtingslov fastsat til 100 pr. 1. januar 1983. Pristallet udregnes hvert kvartal.

Det færøske pristal er lønregulerende for tjenestemænd og kontorfunktionærer ved landsstyret og dets institutioner, folkeskolens lærere og en del af det øvrige arbejdsmarked, der aflønnes efter færøske overenskomster. Hovedparten af denne gruppe er faglærte og ufaglærte arbejdere. Alle grupperes lønninger reguleres kvartalsvis efter det sidst udregnede pristal, idet der udbetales 1 dyrtidsportion á 60 øre pr. time eller 105 kr. pr. måned for hver 3 points stigning i pristallet.

Tabel 4.10. Pristallet januar 1982 - januar 1983

Varegruppe	Vægt	Jan.	Jan.	April	Juli	Okt.	Jan.
		1980	1982	1982	1982	1982	1983
Jan. 1980 = 100							
Brød og mel	4,39	91,3	124,4	125,4	127,5	129,8	133,3
Kød	10,23	92,5	120,6	124,4	127,9	129,4	133,7
Fisk	3,95	109,4	136,5	136,8	139,6	143,9	152,1
Mejeriprodukter, margarine, æg	10,58	85,8	115,5	117,9	118,0	120,5	122,3
Frukt og grøntsager	3,76	110,4	160,5	170,4	191,5	217,8	185,6
Kartofler	1,85	110,0	143,6	140,9	166,1	202,7	160,0
Sukker og sukkervarer	3,97	61,6	84,5	84,6	84,5	83,9	84,6
Andre fødevarer	0,69	107,0	140,7	143,9	147,6	154,5	158,8
Drikkevarer	2,77	129,9	149,8	151,9	157,7	161,7	164,3
Tobak	3,76	96,9	103,4	106,5	107,4	109,3	111,1
Øl, vin og spiritus	1,84	107,1	111,1	111,1	115,5	115,5	121,8
Beklædning og fodtøj	10,20	92,2	105,9	109,3	110,8	111,9	114,3
Vask og rengøring	3,32	104,1	130,2	133,5	137,6	140,8	145,1
Husholdningsredskaber m. v.	8,18	89,3	109,3	110,4	114,2	115,7	117,1

(fortsættes)

Pristallet januar 1982 - januar 1983 (fortsat)

<u>Varegruppe</u>	<u>Vægt</u>	<u>Jan. 1980</u>	<u>Jan. 1982</u>	<u>April 1982</u>	<u>Juli 1982</u>	<u>Okt. 1982</u>	<u>Jan. 1983</u>
		Jan. 1980 = 100					
Brændsel og belysning	10,49	136,6	223,7	231,9	229,6	237,1	263,2
Bolig	10,98	98,9	134,6	135,1	140,2	141,6	145,3
Andre varer	9,04	101,7	123,1	123,1	129,9	137,0	137,1
<u>Ialt</u>	<u>100,00</u>	<u>100,0</u>	<u>132,0</u>	<u>134,6</u>	<u>138,3</u>	<u>142,8</u>	<u>145,9</u>

Kilde: Færøernes prisråd

Ved lagtingslov nr. 20 af 7. marts 1980 om ændring af lagtingslov om pristal blev den hidtidige beregning af pristallet ændret, således at forhøjelser af indførselsafgifter, fremstillingsafgifter og andre afgifter til landskassen, der fra 1. januar 1980 pålægges varerne, holdes uden for pristalsberegningen. Der foretages ikke sæsonudjævning af priserne. Pristallet steg i 1982 med 10,5 % fra 132,0 til 145,9. Forbrugerpriserne er herudover steget med de i foråret 1980 og efteråret 1981 gennemførte stigninger i indførselsafgifter og en række punktafgifter. Prisivirkningerne af disse afgiftsforhøjelser må skønnes til godt 2 %. Den samlede stigning i forbrugerpriserne i 1982 må derfor antages at ligge på omkring 13 %.

I 1981 var de samlede stigninger i forbrugerpriserne omkring 15 % og året før godt 18 %. Der er således tale om betydelige stigninger i de seneste 3 år, omend stigningstakten er reduceret en del i hvert af årene 1981 og 1982. En væsentlig del af stigningen i pristallet i 1982 skyldes som i de foregående år en stigning i prisen på brændsel og belysning. Stigningen var i 1982 på knap 18 %, hvilket dog er en væsentlig reduktion i forhold til 1981, hvor stigningen var på knap 27 %, og 1980, hvor stigningen var på knap 30 %. Herudover har posten "frugt og grøntsager" vist en betydelig stigning. Posten "sukker og sukkervarer" har derimod været næsten uændret i 1982.

Pristallet udløste 1 dyrtidsportion pr. 1. april, 1 portion pr. 1. juli, 2 portioner pr. 1. oktober 1982 samt 1 dyrtidsportion pr. 1. januar 1983.

I sammenhæng med de i efteråret 1981 af lagtinget vedtagne forhøjelser af indførselsafgifter m. v., som iøvrigt behandles i afsnittet om offentlige indtægter, blev der, som et forsøg på at

dæmpe prisudviklingen, ved lagtingslov fastsat et avancestop gældende indtil den 31. marts 1982. Avancestoppet er siden blevet forlænget, senest til den 31. august 1983.

OFFENTLIGE INDTÆGTER

Skatter og afgifter er særانliggender. De fastsættes og opkræves af færøske myndigheder. Landskassen opkræver indkomstskatter, told, produktionsafgifter og motorafgifter, medens kommunernes indtægter næsten udelukkende stammer fra indkomstskatter. Skatter på fast ejendom og på formue findes ikke.

Skatter

Indkomstskatter opkræves i henhold til lagtingslov nr. 50 af 2. juli 1963 om landsskat og kommuneskat med senere ændringer.

Indkomstskatten til landet og kommunerne udskrives af den skattepligtige indkomst, der er fastsat som bruttoindkomsten med de undtagelser og begrænsninger, loven fastsætter. Således kan der ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst foretages fradrag for nødvendige udgifter til erhvervelse og vedligeholdelse af indkomsten, herunder f.eks. afskrivninger på erhvervsbygninger og driftsmidler samt renter af erhvervsmæssig gæld.

Lønmodtagere kan fradrage 20% af lønindkomsten, idet dog fradraget i skatteåret 1982/83 højst kunne udgøre 6.300 kr. (i 1983/84: 6.800 kr.). Dette fradrag har erstattet en række tidligere fradrag, som f.eks. fradrag for personlige forsikringsudgifter, husleje fradrag, fagforeningskontingenter, transportudgifter, udgifter ved dobbelt husførelse samt visse andre fradrag, der har været indrømmet forskellige grupper af lønmodtagere. Fradragets maksimumsbeløb pristalsreguleres med udgangspunkt i et beløb på 4.000 kr. pr. 1. oktober 1978. I begyndelsen af 1982 har man dog ved lagtingslov med tilbagevirkende kraft for skatteåret 1981/82 bl.a. genindført mulighederne for fradrag i den selvangivne indkomst af transportudgifter samt udgifter ved dobbelt husførelse. Herudover foretages fradrag for underholdsbidrag til fraskilt eller frasepareret ægtefælle og til ikke hjemmeværende børn samt for bidrag til pensionsordninger med løbende udbetalinger.

Renter af privat gæld kan fradrages i den beregnede kommuneskat med 14% af renteudgifterne og i den beregnede landsskat med 28% af disse. Rente fradraget kan fordeles mellem ægtefæller

efter disses eget ønske.

Renteindtægter af indstående i færøske pengeinstitutter medregnes ikke i indkomsten, men beskattes direkte med $\frac{1}{2}\%$ af indestående, medens renter af indstående i udenlandske pengeinstitutter og af indstående penge iøvrigt, herunder gældsbreve og andre værdipapirer beskattes som indkomst. Ligeledes beskattes udbytte af aktier i færøske selskaber direkte med 20% af udbyttet.

Skatten til landskassen blev i skatteåret 1982/83 (indkomst-året 1981) udskrevet efter en fælles skatteskala for forsørgere og ikke-forsørgere, ifølge hvilken skattepligtige indkomster indtil 25.000 kr. årligt beskattes med 20%, stigende til 46% for indkomster over 300.000 kr. årligt. I den beregnede skat foretages et personfradrag, der eksempelvis er på 6.500 kr. for sambeskattede ægtepar, hvor kun den ene af ægtefællerne har skattepligtig indkomst, på 3.250 kr. for hver af ægtefællerne, hvis begge er sat selvstændigt i skat, og på 4.000 kr. for enlige. Fradraget aftrappes med stigende indkomster over 100.000 kr. Endvidere foretages i de beregnede skatter et børnefradrag for hvert hjemmeboende barn under 16 år på 150 kr. i kommuneskatten og 1.200 kr. i landsskatten, således at det samlede børnefradrag udgør 1.350 kr. årligt pr. barn.

Kommuneskatten er siden skatteåret 1979/80 blevet udskrevet af samme indkomst som anvendes ved beregning af landsskatten og med samme procent (ligningsprocent) for alle skatteydere i kommunen. Kommuneskatten er således proportional. For skatteåret 1982/83 ligger ligningsprocenterne mellem 8,0 og 18,8.

Den samlede indkomstskat til landskasse og kommunekasse kan ikke overstige 50% af den skattepligtige indtægt.

Kirkeskat opkræves kun i et begrænset antal kommuner. I skatteåret 1982/83 opkrævede således kun 11 kommuner kirkeskat. Kirkeskatteprocenten varierede mellem 0,15% og 0,65%.

Ægtefæller er som hidtil sambeskattet, men ved den senest foretagne ændring af skattelovene er der sket en udvidelse af de indkomstkilder, af hvilke den gifte kvinde sættes selvstændigt i skat. Ved fastsættelsen af de ovenfor omtalte personfradrag i skatten er tillige tilstræbt en mere ensartet beskatning af ægtepar, hvor kun den ene ægtefælle har indtægter, og ægtepar, hvor begge er sat selvstændigt i skat.

Aktieselskaber og kommanditselskaber svarer skat til lands-

kassen og kommunen. Selskabsskatterne fordeles med 30% som kommuneskat og 70% som landsskat. Indtil skatteåret 1983/84 har selskaberne svaret 33% af de første 50.000 kr. i skattepligtig indkomst, 43% af de næste 100.000 kr. og 49% af resten. Fra og med skatteåret 1983/84 er dette ændret, idet selskaberne i fremtiden skal svare 27% af de første 100.000 kr., 37% af den skattepligtige indkomst mellem 100.000 kr. og 199.999 kr., 48% af den skattepligtige indkomst mellem 200.000 kr. og 499.999 kr. og 49% af den skattepligtige indkomst over 500.000 kr. Der sker således en nedsættelse af selskabsskatten for de mindste indtægter.

Antal skatteydere og skattepligtige indkomster

I tabel 4.11. er vist det samlede antal skatteydere og den skattepligtige indkomst til og med skatteåret 1982/83.

Tabel 4.11. Samlet antal skatteydere og skattepligtig indkomst i skatteårene 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1982/83

Skatteår	Antal skatteydere		Skattepl. indkomst 1.000 kr.		Gnsl. skpl. indkomst kr.	
	Person- lige	Selska- ber	Person- lige	Selska- ber	Person- lige	Selska- ber
1970/71	17.629 ¹⁾		255.800 ¹⁾		14.510 ¹⁾	
1975/76	19.152 ¹⁾		529.120 ¹⁾		27.627 ¹⁾	
1979/80	26.817	352	1.376.531	85.927	51.331	244.111
1980/81	27.186	417	1.463.542	89.289	53.834	214.123
1981/82	28.782	505	1.815.601	92.872	63.081	183.904
1982/83	29.310	573	2.079.614	114.058	70.952	199.054

1) Til og med skatteåret 1976/77 blev aktieselskaber og kommandit-selskaber beskattet som personer, hvorfor der ikke kan foretages en opdeling i personlige skatteydere og selskaber

Kilde: Likningarråd Føroya

Da der ikke fra 1979/80 til 1982/83 er sket principielle ændringer i beregningen af den skattepligtige indkomst, er en sammenligning af indkomsterne i denne periode mulig. Fra 1979/80 til 1980/81 steg de samlede skattepligtige indkomster for personlige skatteydere med 6,3% og for selskaber med 3,9%. De tilsvarende stigninger for personlige skatteydere og for selskaber er fra 1980/81 til 1981/82 henholdsvis 24,1% og 4,0% og fra 1981/82 til 1982/83 14,5% og 22,8%. Da disse stigningsprocenter også dækker

over en stigning i antallet af skatteydere, skal nævnes, at den gennemsnitlige indkomst for personlige skatteydere fra 1979/80 til 1980/81 kun steg med 4,8%, medens den gennemsnitlige selskabsindkomst faldt med 12,3%. Fra 1980/81 til 1981/82 steg den gennemsnitlige indkomst for personlige skatteydere derimod med 17,2%, medens den gennemsnitlige selskabsindkomst faldt med 14,1% og fra 1981/82 til 1982/83 er den gennemsnitlige indkomst for personlige skatteydere steget med 12,5%, medens den gennemsnitlige selskabsindkomst er steget med 8,2%. For de personlige indkomster var stigningstakten i indkomståret 1980 væsentligt forøget i forhold til 1979 og selv om stigningstakten i 1981 er faldet noget i forhold til 1980, ligger den fortsat væsentlig over 1979-niveauet.

Til belysning af de tidligere nævnte fradrags størrelse kan nævnes, at de private renteudgifter udgjorde 95,0 mill. kr. i 1980/81, 126,8 mill. kr. i 1981/82 og 153,5 mill. kr. i 1982/83.

Som det fremgår af tabellen har de gennemsnitlige aktieselskabsindtægter vist et kraftigt fald i årene 1980/81 og 1981/82, hvilket alene skyldes en øgning i antallet af små selskaber med en skattepligtig indkomst på under 5.000 kr. fra 136 i indkomståret 1978 til 208 i 1979 og til 306 i 1980. Fra indkomståret 1980 til 1981 er de gennemsnitlige aktieselskabsindtægter som ovenfor nævnt steget med godt 8%. Denne stigning skyldes især, at antallet af helt små selskaber kun er vokset fra 306 til 335 d. v. s. relativt mindre end i de foregående år. Hvis man alene betragter selskaber med en skattepligtig indkomst på over 100.000 kr., var der inden for denne kategori i 1980 73 selskaber med en gennemsnitlig indkomst på 1.199.900 kr. I 1981 var antallet øget til 87 selskaber med en gennemsnitlig indkomst på 1.246.800 kr.

Tabel 4.12. Det samlede antal skatteydere fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst i skatteåret 1982/83

Skattepligtig indkomst 1.000 kr.	Personlige skatteydere				Selskaber			
	Antal	%	Samlet indk. 1000 kr.	% af samlet indk.	Antal	%	Samlet indk. 1000 kr.	% af samlet indk.
Under 5	2.458	8,4	3.410	0,2	335	58,5	36	0,03
5-10	1.278	4,4	9.783	0,5	26	4,5	214	0,2
10-20	3.388	11,6	51.634	2,5	27	4,7	404	0,4
20-30	3.411	11,6	80.005	3,8	26	4,5	678	0,6

(fortsættes)

Det samlede antal skatteydere fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst i skatteåret 1982/83 (Fortsat)

Skattepligtig indkomst 1.000 kr.	Personlige skatteydere				Selskaber			
	Antal	%	Samlet indk. 1000 kr.	% af samlet indk.	Antal	%	Samlet indk. 1000 kr.	% af samlet indk.
30-40	1.773	6,0	61.649	3,0	14	2,4	482	0,4
40-50	1.568	5,3	70.835	3,4	15	2,6	721	0,6
50-60	1.699	5,8	93.186	4,5	15	2,6	830	0,7
60-70	1.454	5,0	94.515	4,5	10	1,8	659	0,6
70-80	1.281	4,4	96.245	4,6	5	0,9	381	0,3
80-90	1.330	4,5	113.384	5,5	7	1,2	591	0,5
90-100	1.473	5,0	140.357	6,8	6	1,1	594	0,5
100-150	5.287	18,0	645.204	31,0	17	3,0	2.102	1,8
150-200	1.794	6,1	305.765	14,7	17	3,0	2.996	2,6
200-250	574	2,0	127.393	6,1	7	1,2	1.606	1,4
250-300	250	0,9	67.881	3,3	5	0,9	1.450	1,3
300-400	180	0,6	61.250	2,9	11	1,9	3.747	3,3
over 400	112	0,4	57.118	2,7	30	5,2	96.567	84,7
Ialt	29.310	100,0	2.079.614	100,0	573	100,0	114.058	100,0

Kilde: Líkningarráð Føroya

Tabel 4.12. viser skatteyderne fordelt efter størrelsen af den skattepligtige indkomst samt de enkelte indkomstgruppers andel af den samlede indkomst. Godt én trediedel af de personlige skatteydere havde i 1982/83 en indkomst på 30.000 kr. eller derunder. Disse skatteydere tjente tilsammen 7% af den samlede indkomst. Ligeledes omkring én trediedel af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på mellem 30.000 kr. og 100.000 kr. Disse tjente tilsammen knap én trediedel af den samlede indkomst. Knap 25% af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på mellem 100.000 kr. og 200.000 kr. Disse tjente tilsammen godt 45% af den samlede skattepligtige indkomst. Knap 4% af skatteyderne havde en skattepligtig indkomst på over 200.000 kr. Disse tjente tilsammen 15% af den samlede skattepligtige indkomst.

For selskabernes vedkommende bemærkes, at knap 59% i 1982/83 havde en skattepligtig indkomst på under 5.000 kr., og at disse selskaber kun tjente 0,03% af den samlede selskabsindkomst. Kun godt 5% af selskaberne havde en skattepligtig indkomst på over

400.000 kr. Disse selskaber tjente knap 85% af den samlede skattepligtige selskabsindkomst. Ved vurderingen af disse tal må tages i betragtning, at der på Færøerne findes et meget stort antal mindre selskaber, f.eks. oprettet omkring enkelte fiskerfartøjer.

Udskrevne skatter

Udskrevne skatter er i den følgende tabel angivet uden fradrag for børnetilskud, der som nævnt fradrages i den beregnede skat (1982/83 15,2 mill. kr. i landsskatten og 1,9 mill. kr. i kommuneskatten). Tallene angiver de ved hovedligningen udskrevne beløb uden hensyn til senere ændringer, og omfatter både personlige skatter og selskabsskatter. Af den samlede udskrevne skat i 1982/83 på 817,5 mill. kr. er 768,1 mill. kr. personlige skatter og 49,4 mill. kr. selskabsskatter.

Tabel 4.13. Udskrevne skatter i skatteårene 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1982/83

1.000 kr.	<u>Kommunale skatter</u>		<u>Landsskatter</u>		<u>Skatter</u>
	<u>Indkomstskat</u>	<u>Bygnings-²⁾skat</u>	<u>Landsskat</u>	<u>Folkepensionsbidr.</u>	<u>Ialt</u>
1970/71	34.437	617	36.364	4.777	76.195
1975/76	104.717 ¹⁾	-	136.466	11.655	252.838
1979/80 ⁴⁾	200.731 ¹⁾	-	292.852	³⁾	493.583
1980/81	227.581 ¹⁾	-	317.562	³⁾	545.143
1981/82	280.450 ¹⁾	-	420.515	³⁾	700.965
1982/83	327.642	-	489.892	³⁾	817.534

1) Incl. kirkeskat i visse kommuner 2) Opkrævet i Tórshavn til og med 1971/72 3) Folkepensionsbidrag opkræves ikke mere 4) Den for 1979/80 udskrevne ekstraskat med et provenue på omkring 2,9 mill. kr. indgår ikke i tallet

Kilde: Føroya Gjaldstova

I forhold til skatteåret 1981/82 er de udskrevne landsskatter steget med godt 16% og kommuneskatten (incl. kirkeskat) med knap 17%. Fra 1980/81 til 1981/82 var de tilsvarende stigninger henholdsvis 32% og 23%. Dette må ses på baggrund af en stigning i de personlige skattepligtige indkomster, der fra 1980/81 til 1981/82 var på godt 24% og fra 1981/82 til 1982/83 på knap 15%. Der er således tale om en fortsat omend svag stigning i det relative beskatningsniveau. Dette afspejles også i skatternes andel af de skattepligtige indkomster. Hvis man betragter de personlige

skattepligtige indkomster i forhold til de udskrevne personlige skatter, udgør skattens andel af indkomsten i 1980/81 godt 34%, i 1981/82 godt 36% og i 1982/83 knap 37%.

Det må dog i denne forbindelse tages i betragtning, at de stigende indkomster som følge af progressionen i skatteskalaerne i sig selv vil medføre en relativ stigning i skatterne, også ved uændrede skatteskalaer.

Til belysning af beskatningsniveauets udvikling kan nævnes, at direkte skatter til land og kommune samt indirekte skatter som told, indførselsafgifter, produktionsafgifter tilsammen udgjorde 35% af bruttofaktoriindkomsten både i 1979 og 1980, fordelt med 26% til landskassen og 9% til kommunerne, medens det således angivne "skattetryk" udgjorde 21% i 1965, 26% i 1970 og 34% i 1978.

De udskrevne direkte skatter er i 1982/83 fordelt med 40% i kommunale skatter og 60% i landsskatter. Balancen mellem kommuneskat og landsskat har ikke ændret sig nævneværdigt i de senere år.

Tabel 4.14. viser antallet af skatteydere, gennemsnitlig indkomst og udskrevne skatter for personlige skatteydere i de enkelte kommuner. Som det vil fremgå, er der betydelige forskelle i indkomsterne fra kommune til kommune, idet særlig de mindre og isolerede kommuner har en lavere indkomst end gennemsnittet. Tallene er før fradrag af børnetilskud.

Tabel 4.14. Udskrevne personlige skatter m.v. i skatteåret 1982/83 i de enkelte kommuner

Kommune	Antal skatteydere	Gnsrl. indkomst	Ligningsproc. 1)	Udskrevne skatter i 1.000 kr.		Ialt
				Landskat	Komm. skat 2)	
Tórshavn	9.287	78.313	18,1	165.095	118.583	283.678
Fugloy	46	57.897	11,0	514	265	779
Svínoy	56	35.408	11,0	306	187	493
Viðareidi	153	73.347	13,0	2.359	1.218	3.577
Hvannasund	271	60.272	14,0	3.133	1.968	5.101
Klaksvík	3.059	75.136	18,3	50.889	37.795	88.684
Kunoy	78	42.255	11,0	556	316	872
Mikladalur	50	40.448	10,0	308	160	467
Húsar	51	42.109	10,0	332	180	512
Qyndarfjørður	127	60.097	15,0	1.541	1.042	2.583
Elduvík	82	49.379	15,0	685	530	1.215

(fortsættes)

Udskrevne personlige skatter m.v. i skatteåret
1982/83 i de enkelte kommuner (fortsat)

Kommune	Antal skatte- ydere	Gnsl. ind- komst	Lig- nings- proc. 1)	Udskrevne skatter i 1.000 kr.		Ialt
				Lands- skat	Komm. skat 2)	
Fuglafjörður	948	70.965	16,15	14.545	9.666	24.211
Leirvík	467	65.169	16,0	6.393	4.346	10.738
Göta	559	72.751	17,0	8.882	6.210	15.092
Nes	699	60.605	16,0	8.735	6.082	14.817
Runavík	1.278	75.608	17,0	21.361	14.819	36.181
Sjógv	588	68.168	15,0	8.730	5.485	14.216
Skáli	452	71.532	17,9	7.378	5.308	12.686
Eiði	399	74.496	15,0	6.490	4.000	10.490
Sund	240	82.835	13,5	4.714	2.426	7.140
Funningur	85	58.312	10,0	993	428	1.421
Gjógv	77	63.183	9,0	1.175	374	1.549
Haldarsvík	217	56.081	15,0	2.329	1.642	3.971
Saksun	17	49.770	10,0	148	73	221
Hvalvík	206	63.335	10,0	2.640	1.111	3.751
Hósvík	158	64.679	12,0	2.065	1.054	3.119
Kollafjörður	445	75.517	16,0	7.245	4.757	12.002
Kvívik	339	64.971	14,3	4.681	2.750	7.431
Vestmanna	848	71.789	16,8	13.612	9.235	22.847
Tórshavn uttanb.	782	82.914	15,65	14.166	8.809	22.975
Kirkjubøur	107	67.401	12,0	1.530	742	2.272
Hestur	62	34.150	15,0	288	281	569
Nólsoy	237	51.891	15,0	2.403	1.634	4.037
Sandavágur	514	63.395	15,0	7.013	4.279	11.292
Miðvágur	643	60.633	15,0	7.725	5.097	12.822
Sørvágur	660	65.956	16,0	9.307	6.308	15.615
Bøur	55	45.198	10,0	433	199	632
Mykines	28	38.835	8,0	165	64	229
Sandur	455	61.692	18,0	5.909	4.575	10.484
Skopun	346	70.120	18,0	5.183	3.825	9.008
Skálavík	156	66.858	16,0	2.408	1.556	3.964
Húsavík	119	63.608	14,0	1.606	957	2.563
Skúvoy	74	46.366	9,5	640	285	925
Hvalba	486	63.148	17,0	6.339	4.670	11.009
Tvøroyri	1.380	63.902	19,0	17.194	14.804	31.998

(fortsættes)

Udskrevne personlige skatter m.v. i skatteåret
1982/83 i de enkelte kommuner (fortsat)

Kommune	Antal skatte- ydere	Gnsł. ind- komst	Lig- nings- proc.)	Udskrevne skatter i 1.000 kr.		Ialt
				Lands- skat	Komm. 2)	
Fámjin	81	60.358	9,0	914	343	1.257
Hov	108	57.852	16,0	1.174	873	2.047
Porkeri	224	69.080	14,0	3.209	1.856	5.065
Vágur	1.139	58.184	18,5	13.369	10.960	24.329
Sumba	372	49.641	12,0	3.357	1.863	5.220
Ialt	29.310	70.952	-	452.166	315.990	768.156

1) Incl. kirkeskatteprocent

2) Incl. kirkeskat

Kilde: Føroya Gjaldstova

Skatterestancerne udgjorde pr. 31. marts 1982 301,2 mill. kr., hvoraf 154,3 mill. kr. vedrørte skatteåret 1981/82, 65,1 mill. kr. skatteåret 1980/81 og 81,8 mill. kr. skatteåret 1979/80 og tidligere skatteår. Pr. 31. marts 1981 udgjorde de samlede restancer 240,6 mill. kr. og pr. 31. marts 1980 udgjorde de 193,6 mill. kr. De samlede skatterestancer er således vokset jævnt de sidste to år med 24 - 25% hvert år.

Afgifter

De vigtigste afgiftslove er lagtingslov nr. 23 af 11. februar 1950 om indførselsafgift m.v. med senere ændringer, lagtingslov nr. 9 af 27. april 1961 om særlig indførselsafgift med senere ændringer, lagtingslov nr. 32 af 19. maj 1979 om ekstra indførselsafgift med senere ændringer og lagtingslov nr. 23 af 9. maj 1968 om afgift på motorkøretøjer.

Alle importerede varer med undtagelse af visse fødevarer, råvarer og halvfabrikater samt bøger og tidsskrifter er belagt med en generel indførselsafgift (særlig indførselsafgift), som i efteråret 1981 ved lagtingslov blev forhøjet fra 13% til 20% af fakturaværdien. I foråret 1979 blev ved lagtingslov indført en ekstra indførselsafgift, der med få undtagelser pålægges samme varer som den særlige indførselsafgift. Den ekstra indførselsafgift, som siden foråret 1980 havde udgjort 7%, blev i efteråret 1981 ved lagtingslov nedsat til 5%. Den samlede generelle og ekstra indførselsaf-

gift udgør således nu ialt 25%. Herudover er praktisk taget alle varer belagt med en mængdeafgift eller en værdiafgift eller en kombination af disse. Disse afgifter er ved ændringer af lagtingsloven om indførselsafgift flere gange blevet forhøjet for en række varers vedkommende, senest i efteråret 1981.

Der er endvidere produktionsafgift på øl, sodavand, chokolade og sukkervarer. I forbindelse med en i foråret 1980 gennemført ændring af loven om forbud mod at drive erhverv med berusende drikke, hvorved de færøske bryggerier fik tilladelse til at fremstille øl, som indeholder indtil 4,6 vægtprocent alkohol, er fastsat en produktionsafgift for sådant øl, omtrent svarende til indførselsafgiften. Produktionsafgiften på øl og sodavand blev ved ændringer af lagtingsloven om indførselsafgift forhøjet i efteråret 1981.

Landskassens indtægter

Tabel 4.15. viser landskassens indtægter fordelt på de forskellige indtægtskilder.

Tabel 4.15. Landskassens indtægter 1970/71, 1975/76 og 1980/81-1983/84

1.000 kr.	Landsskat ¹⁾	Motor afgifter	Told og andre afgifter	Andre indtægter ³⁾	Ialt
1970/71	43.277	7.713	66.784	1.093	118.867
1975/76	155.371	4.761 ²⁾	144.211	13.508	317.851
1980/81	342.086	11.528	339.181	23.655	716.450
1981/82	434.776	11.838	399.878	24.511	871.003
1982/83 (FL)	476.000	12.000	456.610	3.040	947.650
1983/84 (FFL)	572.500	13.500	521.960	5.655	1.113.615

1) Incl. folkepensionsbidrag og landskassens andel af sømandsskat

2) Nedgangen skyldes benzinafgiftens overførsel til told og andre afgifter

3) "Andre indtægter" stammer hovedsagelig fra Færøernes andel af overskuddet fra Danmarks Nationalbank og svinger således i takt med dette

Kilde: Landskasseregnskaber og finanslov (§§ 1, 2, 3, 4, 7 og 8)

Af landskassens indtægter stammede i 1981/82 50% fra indkomstskatter og 46% fra told og andre afgifter. De resterende indtægter stammer hovedsagelig fra Færøernes andel af nationalbankens overskud, der i 1981 var på 23,9 mill. kr. Landets virksomheder

såsom kystfarten, landsapoteket, telefonværket, postvæsenet m.v. er som helhed underskudsgivende og er derfor medtaget i opgørelsen over landskassens udgifter. Indkomstskatternes andel af landskassens indtægter har været stadigt stigende frem til 1978/79, hvor denne andel udgjorde 54%. Siden er andelen faldet i 1979/80 til 49% og i 1980/81 til 48%, hvilket hænger sammen med de førnævnte forhøjelser af told og indførselsafgifter i de respektive år, men i 1981/82 er andelen igen steget og udgør nu 50%. Fra 1981/82 til finansloven for 1982/83 er regnet med en stigning i indtægterne på knap 9% og fra finansloven 1982/83 til finanslovsforslaget for 1983/84 med en stigning på knap 18%. Over de to år som helhed forudsættes stigningen nogenlunde ligeligt fordelt på direkte og indirekte skatter.

OFFENTLIG UDGIFTER M. V.

Statens og landskassens udgifter

Statens udgifter på Færøerne er for finansåret 1981 opgjort til 481,6 mill. kr. fordelt med 463,2 mill. kr., svarende til ca. 96 % som driftsudgifter og 18,4 mill. kr., svarende til ca. 4 % som anlægsudgifter, jfr. tabel 4.19. Opgørelsen er udarbejdet på grundlag af regnskabstallene for finansåret 1981 og omfatter alene direkte udgifter afholdt af staten på Færøerne. Indirekte udgifter f. eks. i forbindelse med færingers ophold på danske sygehuse eller færingers uddannelse ved danske uddannelsesinstitutioner er ikke medregnet.

Som følge af det statslige finansårs omlægning til kalenderår fra 1. januar 1979 er udgiftsopgørelserne for finansårene 1979, 1980 og 1981 ikke umiddelbart sammenlignelige med tal for statslige finansår før 1979 eller med tallene for landskassens udgifter, idet landskassefinansåret stadig omfatter perioden fra 1. april i et år til 31. marts i det følgende år. Til brug for sammenstillingerne af statskassens udgifter og landskassens udgifter i tabellerne 4.16. - 4.18. er derfor foretaget en skønmæssig beregning af statens udgifter i perioden 1. april til 31. marts. Grundlaget for beregningen er de statslige udgifter i et kalenderår (finansår) omregnet til 3 kvartaler plus de skønmæssige statslige udgifter i det følgende kalenderår (finansår) omregnet til 1 kvartal (i enkelte tilfælde er dog anvendt regnskabstal).

De således beregnede udgifter for statskassen i perioden 1.

april 1981 - 31. marts 1982, svarende til landskassefinansåret 1981/82 er opgjort til ialt 496,9 mill. kr., idet fordelingen mellem driftsudgifter og anlægsudgifter er som vist i tabel 4.16., og fordelingen efter hovedformål er som vist i tabel 4.18.

Landskassens udgifter udgjorde i landskassefinansåret 1981/82 ialt 871,0 mill. kr., hvoraf 707,7 mill. kr. eller ca. 81 % var driftsudgifter, medens 163,3 mill. kr. eller ca. 19 % var anlægsudgifter. Fordelingen af udgifterne mellem driftsudgifter og anlægsudgifter var i 1978/79 henholdsvis 60 % og 40 %, i 1979/80 henholdsvis 70 % og 30 % og i 1980/81 henholdsvis 80 % og 20 %. Den ændrede fordeling af udgifterne mellem drifts- og anlægsudgifter skyldes de senere års bestræbelser for at begrænse stigningen i de offentlige budgetter, der i første række har resulteret i en begrænsning i anlægsbudgettet. En væsentlig del af landskassens anlægsudgifter finansieres af forskellige fonds, hvis midler tilvejebringes ved tilskrivninger fra landskassen samt ved optagelse af lån. Henlæggelserne til sådanne fonds og henlæggelser til afdrag på lån (som både i 1981/82 og i 1980/81 dog udgjorde 0 kr.) er derfor medregnet i anlægsudgifterne.

Den betydelige forskel i anlægsudgifternes andel af de samlede udgifter for statskassen og landskassen må bl. a. ses på baggrund af, at vejvæsenet, herunder bro- og tunnelbyggerier m. v. er særanliggende. Endvidere har landskassen haft betydelige udgifter i forbindelse med udvidelser af de færøske havne, som er omfattet af den af lagtinget i 1978 vedtagne 6 årige havneplan, hvorimod der endnu ikke er kommet statstilskud til udbetaling i forbindelse med denne havneplan.

Tabel 4.16. Stats- og landskassens drifts- og anlægsudgifter
1970/71, 1975/76 og 1979/80-1981/82

Mill. kr.	Driftsudgifter			Anlægsudgifter			Samlede udgifter		
	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt	Stats- kas- sen	Lands- kas- sen	Ialt
1970/71	72,1	88,2	160,3	15,5	30,7	46,2	87,6	118,9	206,5
1975/76	200,9	198,4	399,3	13,8	119,5	133,3	214,7	317,9	532,6
1979/80	346,0	441,4	787,4	47,6	185,3	232,9	393,6	626,7	1020,3
1980/81	418,6	586,6	1005,2	31,7	152,8	184,5	450,3	739,4	1189,7
1981/82	475,9	707,7	1183,6	21,0	163,3	184,3	496,9	871,0	1367,9

Kilde: landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra statsinstitutioner

Fra 1980/81 til 1981/82 er statens samlede udgifter på Færøerne steget med 46,6 mill. kr. eller 10 % mod en stigning på 14 % året før. Landskassens udgifter er steget med 131,6 mill. kr. eller 18 %. Fra 1979/80 til 1980/81 var stigningen ligeledes 18 %.

Af de samlede stats- og landskasseudgifter udgør statens udgifter i 1981/82 godt 36 %. I 1980/81 udgjorde andelen 38 %. Statens andel af de samlede offentlige udgifter på Færøerne har i de fleste år i perioden 1970/71 - 1980/81 ligget på 38 %, men med variationer fra 42 % til 36 %. Hvis man alene betragter statens driftsudgifter i forhold til de samlede offentlige driftsudgifter, aftegner der sig et lidt andet billede, idet statens andel er steget fra omkring 45 % i 1970/71 til omkring 50 % i 1975/76 og herefter faldet jævnt til 42 % i 1980/81 og 40 % i 1981/82. Den nedgående tendens i statens andel af driftsudgifterne i de senere år skyldes bl. a., at en væsentlig del af stigningen i landskassens udgifter er faldet på områder, der er overtaget som særanslggender. Dette gælder især erhvervsstøtten, hvor særligt tilskud til mindstelan og anden støtte til fiskerierhvervet beslaglægger en stadig større del af landskassens udgifter.

Tabel 4.17. Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål
1970/71, 1975/76 og 1979/80-1981/82

1.000 kr.	1970/71	1975/76	1979/80	1980/81	1981/82
Administration m.v.	10.740	27.388	42.618	49.633	60.646
Sundhedsvæsen	31.110	57.405	114.711	127.583	149.436
Samfærdsel ¹⁾	24.013	77.868	154.380	145.406	167.995
Skolevæsen m.v.	29.246	77.595	136.529	155.992	174.697
Videnskab, litteratur og kunst	2.591	10.191	16.303	20.664	33.954
Fiskeri og søfart	28.308	82.091	214.836	281.969	323.587
Landbrug	2.067	4.697	12.103	13.708	17.330
Handel og industri	498	5.329	20.894	16.217	15.032
Socialvæsen ²⁾	48.044	126.253	210.131	260.830	281.033
Rets- og politivæsen	4.190	7.955	13.510	15.740	19.648
Kirkevæsen	1.936	2.962	5.499	5.922	6.872
Renter og afdrag	7.632	15.526	14.836	24.012	35.942
Garantihenlæggelser	5.000	4.000	4.000	6.000	6.000

(fortsættes)

Stats- og landskassens udgifter efter hovedformål
197o/71, 1975/76 og 1979/8o-1981/82 (fortsat)

<u>1.ooo kr.</u>	<u>197o/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979/8o</u>	<u>198o/81</u>	<u>1981/82</u>
Henl. til driftskap.	3.562	7o3	-	-	4.522
Andre udgifter	7.581	32.472	59.951	66.o42	71.195
Ialt	2o6.518	532.435	1.o2o.3o1	1.189.718	1.367.889

1) Underskuddet i landsstyrets kystfart, der i de tidligere år er opført under "Andre udgifter", er fra 1978/79 optaget under "Samfærdsel". Fra 1979/8o er landskassens tilskud til driften af busruterne "Bygdaleiðir" optaget under denne post, fra 198o/81 er postvæsenets underskud opført her, og fra 1981/82 er til-lige telefonvæsenets underskud optaget under denne post. Un-derskuddet udgjorde i 1981/82 i kystfarten 3o,3 mill. kr., ved busruterne 1,8 mill. kr., i postvæsenet 5,8 mill. kr. og i te-lefonvæsenet 4,7 mill. kr.

2) Invalide- og folkepensionsbidraget er ikke fradraget

Kilde: Landskasseregnskab, statsregnskab og oplysninger fra stats-institutioner

Statskassens og landskassens udgifter er tilsammen steget med 178,2 mill. kr., svarende til 15 %, fra 198o/81 til 1981/82. Den største stigning i udgifterne er sket inden for områderne "Ad-ministration m.v.", "Rets- og politivæsen" og "Landbrug", hvor stigningerne i forhold til foregående år er på henholdsvis 22 %, 25 % og 26 %, samt områderne "Videnskab og kunst", hvor stigningen er på 64 % og "Renter og afdrag", hvor stigningen er på 5o %. Stig-ningerne i udgifterne til administration skyldes især øgede udgifter vedrørende færøernes oppebørselskontor. Rets- og politivæsenets stigende udgifter skyldes bygningsmæssige arbejder vedrørende rets-bygningen samt politigården og politimesterboligen i Tórshavn. Stigningen i landbrugsudgifterne skyldes en fordobling af landskas-sens tilskud til mælkeproduktion og ensilagebrønde. De betydeligt øgede udgifter til "Videnskab og kunst" skyldes en udgift på 9,3 mill. kr. i forbindelse med geologiske undersøgelser (dybdeboring) på Suðuroy. Endelig hænger stigningen i udgifter til renter og afdrag sammen med landskassens i de senere år øgede låntagning.

Udgifterne til "Fiskeri og søfart" er derimod ikke steget så kraftigt som i de foregående to år, hvilket skyldes en reduk-tion i stigningstakten af udgifterne til mindsteløn og anden støtte til fiskerierhvervet. Denne post omfatter foruden støtten til fiskerierhvervet så væsentlige udgiftsposter som landsstyrets vagt- og bjærgningstjeneste samt fiskeriinspektionen. Efter et fald fra 1979/8o til 198o/81 i udgifterne til "Samfærdsel" er denne udgifts-

post igen steget. Stigningen i forhold til det foregående år er på 16 % og skyldes især underskud i postvæsenets og telefonvæsenets drift. Udgifterne til samfærdsel, der for hovedpartens vedkommende afholdes af landskassen, er fortsat en af de betydeligste poster. Udgifterne afspejler et stort igangværende vej- og tunnelbyggeri, ligesom landskassens tilskud til kommunale havnebyggerier i henhold til den af lagtinget i sommeren 1978 vedtagne 6 års plan for udbygning af havnene er betydelige. Posten indeholder endvidere underskud på landsstyrets kystfart (Strandfaraskip Landsins), samt ruterne til bygderne (Bygdaleiðir).

Statens udgifter

Tabel 4.18. viser statens udgifter i perioden 1. april til 31. marts i årene 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1981/82 opdelt på hovedformål, medens tabel 4.19. viser en specifikation af statens udgifter i det statslige finansår (kalenderåret) 1981.

Tabel 4.18. Statens udgifter efter hovedformål 1970/71, 1975/76 og 1979/80-1981/82

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Administration m.v.	2.439	4.309	5.642	6.225	6.108
Sundhedsvæsen	21.150	36.174	63.582	72.143	85.168
Samfærdsel	3.805	5.887	23.783	13.763	12.133
Skolevæsen m.v.	16.758	44.725	77.845	92.310	103.856
Videnskab, litteratur og kunst	326	704	1.115	954	952
Fiskeri og søfart	9.138	23.597	62.871	70.883	82.406
Socialvæsen	26.282	70.417	111.672	148.060	153.132
Rets- og politivæsen	4.166	7.934	13.499	15.736	19.643
Kirkevæsen	1.526	2.375	4.234	4.422	5.047
Andre udgifter	2.061	18.538	29.366	25.805	28.441
<u>Ialt</u>	<u>87.651</u>	<u>214.660</u>	<u>393.609</u>	<u>450.301</u>	<u>496.886</u>

Kilde: Statsregnskaber og oplysninger fra statsinstitutioner

Tabel 4.19. Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1981

1.000 kr.	Driftsudgifter		Anlægsudgifter		Drifts- og an- lægsudg. ialt
	Statsin- stitu- tioner	Til- skud ¹⁾	Statsin- stitu- tioner	Til- skud ¹⁾	
1. Statens administration:					
Rigsombudet	3.350	-	-	-	3.350
Fær. oppebørselskontor	-	2.720	-	-	2.720
Fær. socialforvaltning	-	480	-	-	480
Ialt	3.350	3.200	-	-	6.550
2. Sundhedsvæsen:					
Landslægeembedet	554	-	-	-	554
Primære sundhedstjeneste	-	3.917	-	-	3.917
Sygehuse ²⁾	-	77.653	-	-	77.653
Ialt	554	81.570	-	-	82.124
3. Samfærdsel:					
Havnetilskud	-	-	-	475	475
Vågar flyveplads	8.677	-	2.292	-	10.969
Ialt	8.677	-	2.292	475	11.444
4. Skolevæsen:					
Folkeskolen ³⁾	+ 18	50.697	-	4.859	55.538
Seminarier	6.695	32	-	-	6.727
Private skoler	-	3.571	-	-	3.571
Aftenskoler	-	2.042	-	-	2.042
Erhvervsskoler	-	16.275	-	5.046	21.321
Statens uddannelsesstøtte ⁴⁾	-	12.216	-	-	12.216
Ialt	6.677	84.833	-	9.905	101.415
5. Videnskab og kunst:					
Fiskerilaboratoriet	628	-	-	-	628
Geologiske undersøgelser	72	-	-	-	72
Livsvarig hædersgave og fast årlig statsydelse	-	117	-	-	117
Ialt	700	117	-	-	817
6. Fiskeri og søfart:					
Skibstilsynet	1.381	-	-	-	1.381
Inspektionsskibene	66.566	-	-	-	66.566
Marinestationen	6.476	-	-	-	6.476
Fyrvæsenet	3.040	-	-	-	3.040
Meteorologisk institut	1.711	-	-	-	1.711
Ialt	79.174	-	-	-	79.174

(fortsættes)

Specifikation af statens udgifter på Færøerne 1981
(fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>Driftsudgifter</u>		<u>Anlægsudgifter</u>		<u>Drifts- og an- lægsudg. ialt</u>
	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til- skud¹⁾</u>	<u>Statsin- stitu- tioner</u>	<u>Til- skud¹⁾</u>	
7. Socialvæsen:					
Folke- og invalide- pension m.v.	297	80.713	-	-	81.010
Hjælp efter forsorgsl.	-	17.550	-	-	17.550
Særforsorg	9.369	16.839	122	68	26.398
Børnebidrag	-	1.537	-	-	1.537
Børneforsorg	-	11.238	-	-	11.238
Sygekasser	-	6.396	-	-	6.396
Dagpenge ved sygdom og fødsel	-	5.400	-	-	5.400
Ialt	9.666	139.673	122	68	149.529
8. Rets- og politivæsen:					
Politivæsen og sysselm.	13.794	-	1.222	-	15.016
Dammerembedet	1.635	-	947	-	2.582
Arrestvæsenet	1.588	-	-	-	1.588
Ialt	17.017	-	2.169	-	19.186
9. Kirkevæsen:					
Lønninger og pensioner	3.859	-	-	-	3.859
Præstegårde	713	-	-	-	713
Befordring, kontorhold m.v.	218	-	-	-	218
Ialt	4.790	-	-	-	4.790
10. Andre udgifter:					
Kompensation for ATP	2	-	-	-	2
Justervæsenet	134	-	-	-	134
Flyvestation Thorshavn	23.020	-	-	-	23.020
Investeringstilskud i henh. til egnsudvik- lingsloven	-	-	-	3.380	3.380
Ialt	23.156	-	-	3.380	26.536
Samlede udgifter 1-10	153.761	309.393	4.583	13.828	481.565

- 1) Omfatter både lovbundne og ikke lovbundne tilskud
 2) Incl. landssygehusets psykiatriske afdeling, det tidligere stats-
 hospital
 3) Udgifter til skolelægeordningen er medregnet under udgifterne til
 sundhedsvæsenet
 4) Udgifterne vedrører støtteåret 1. august 1981 - 31. juli 1982

Kilde: Statsregnskab og oplysninger fra institutionerne

Af statens udgifter på Færøerne faldt i finansåret 1981 ialt 333,1 mill. kr. eller 69 % inden for områderne sundhedsvæsen, socialvæsen og undervisningsvæsen. Heraf udgør socialvæsen den største post med 149,5 mill. kr. fulgt af skolevæsenet med 101,4 mill. kr. og sundhedsvæsenet med 82,1 mill. kr. Af øvrige udgifter udgør fiskeriinspektionen den største post.

Udover egentlige udgifter ved drift af statsinstitutioner på Færøerne og statens tilskud til færøske institutioner yder staten og flere offentlige danske institutioner lån til forskellige formål på Færøerne.

Danmarks Skibskreditfond har siden finansåret 1964/65 ydet lån til færøsk indregistrerede skibe. Lånene ydes som 7 % obligationslån til parikurs, idet skibskreditfondens obligationer ligesom realkreditinstituttets obligationer overtages til parikurs af Danmarks Nationalbank. Fonden har udbetalt nye lån på ialt 31,3 mill. kr. til skibe hjemmehørende på Færøerne i 1981/82. Restgælden til fonden var pr. 31. marts 1982 104,0 mill. kr.

I Kreditforeningen af Kommuner i Danmark kan de færøske kommuner opnå lån mod garanti fra landsstyret (efter lagtingslov for hver enkelt ansøgning) og staten. Disse lån ydes med en løbetid, der varierer fra 6 til 40 år. Kreditforeningen har i 1981/82 ikke udbetalt nye lån til færøske kommuner. Færøske kommuners restgæld til foreningen var pr. 31. marts 1982 på 117,1 mill. kr.

Udover ovennævnte to låneinstitutioner har Kongeriget Danmarks Fiskeribank siden 1959 ydet lån til skibe hjemmehørende på Færøerne. Bankens virksomhed er iøvrigt omtalt under kapitel 3.

Ved lov nr. 153 af 31. marts 1976 om ændring af lov om en investeringsfond på Færøerne m. v. blev ledelsen af fonden overført fra den hidtidige bestyrelse, der bestod af 3 danske og 2 færøske medlemmer, til en bestyrelse, der udpeges af det færøske hjemmestyre. Loven bemyndiger endvidere hjemmestyret til at fastsætte de nærmere regler om fondens virksomhed.

Investeringsfonden blev oprettet i henhold til lov nr. 28 af 29. januar 1964 om en investeringfond for Færøerne m. v. med det formål at yde lån til investering i offentlige anlæg, som må anses for påkrævede eller ønskelige af hensyn til det færøske erhvervslevs udvikling. Fonden kan endvidere af indkomne renter og afdrag yde lån til erhvervsformål. Fondens udlån til erhvervsformål formidles af den færøske industrifond, jfr. kapitel 3. Fondens midler er fremkommet ved tilskrivninger fra staten. De samlede til-

skrivninger i perioden 1964-1979 udgør 140 mill. kr. Statens tilskud til fonden ophørte med udgangen af finansåret 1979. I forbindelse med fondens overførsel til hjemmestyret er i 1978 overført 60 mill. kr. og i 1979 fondens resterende kapital på 41 mill. kr. til de færøske banker.

Fonden har i årene 1979, 1980 og 1981 ydet lån på henholdsvis 34,0 mill. kr., 10,0 mill. kr. og 38,1 mill. kr. Den samlede restgæld til fonden udgjorde pr. 31. december 1981 158,4 mill. kr.

Tabel 4.20. Statens og offentlige danske institutioners udlån, restgæld pr. 31. marts 1970, 1975 og 1980-82

1.000 kr.	Staten	Investe- rings- fonden ¹⁾	Fiske- riban- ken	Skibs- kredit- fonden	Kommune- kredit- forening	Ialt
1970	68.992	37.687	18.532	14.178	20.969	160.358
1975	59.752	125.927	28.401	7.556	36.766	258.402
1980	77.208	-	88.311	26.250	129.237	321.006
1981	86.016	-	113.828	82.940	126.598	409.382
1982	86.330	-	111.670	103.970	117.112	419.082

1) Investeringsfondens restgæld er fra og med 31. marts 1977 overført til hjemmestyret

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.21. Udviklingen i statens og offentlige danske institutioners udlån i 1981/82

1.000 kr.	Restgæld pr. 1/4-81	Tilgang 1981/82	Afgang 1981/82	Restgæld pr. 31/3-82	Renter 1981/82
<u>Statslån:</u>					
Landssygehuset ²⁾	14.245	-	462	13.783	919
Klaksvik sygehus ²⁾	522	-	82	440	37
Tórshavn kommune	7.533	-	523	7.010	521
El-selskabet SEV ¹⁾	12.743	-	1.554	11.189	632
Egnsudviklingslån ²⁾	38.921	5.851	2.916	41.856	3.025
Erhvervsskoler ²⁾	12.052	-	-	12.052	-
Statslån ialt	86.016	5.851	5.537	86.330	5.134
<u>Fiskeribanklån</u>	113.828	8.249	10.407	111.670	10.573
<u>Skibskreditfondslån</u>	82.940	31.270	10.240	103.970	5.520
<u>Kommunekredit- foreningslån</u>	126.598	0	9.486	117.112	8.969
Ialt	409.382	45.370	35.670	419.082	30.196

1) Hovedparten af denne lånemasse udgøres af 10,2 mill. kr. genudlåning til det færøske, fælleskommunale elværk af et af staten optaget dollarlån efter tilsvarende regler som for danske elværker

2) Tallene omfatter perioden 1. januar - 31. december 1981

Kilde: Oplysninger fra institutionerne

Statens og de offentlige danske kreditinstitutioners udlån på Færøerne er siden 1975 steget med 62 %. Medens udlånene fra 1980 til 1981 steg med 27 %, er stigningen fra 1981 til 1982 kun på 2 %. For statens vedkommende skyldes stigningen en vækst i egnsudviklingslånene. Herudover er lånene fra skibskreditfonden til skibe hjemmehørende på Færøerne steget.

Statsgarantier

Tabel 4.22. illustrerer udviklingen i statens garantier for færøske lån siden 1970, bortset fra garantier for kommunekreditfor- eningslån.

Tabel 4.22. Statsgarantier pr. 31. marts 1970, 1975 og 1980-82

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Færøernes</u> <u>realkredit-</u> <u>institut</u>	<u>S. E. V.</u>	<u>Egnsudvik-</u> <u>lingsgaran-</u> <u>tier m. v.</u>	<u>Ialt</u>
1970	14.290	32.544	1.959	8.748	57.541
1975	4.240	51.076	1.250	10.541	67.107
1980	-	88.203	834	2.332 ¹⁾	91.369
1981	-	72.809	750	750 ²⁾	74.309
1982	-	62.410	667	363 ³⁾	63.440

1) Pr. 31. december 1979 2) Pr. 31. december 1980 3) Pr. 31. december 1981

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Tabel 4.23. Udviklingen i statsgarantier i 1981/82

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld</u> <u>pr.1/4-81</u>	<u>Tilgang</u> <u>1981/82</u>	<u>Afgang</u> <u>1981/82</u>	<u>Restgæld</u> <u>Pr.31/3-82</u>
Færøernes real- kreditinstitut	72.809	4.000	14.399	62.410
S. E. V.	750	-	83	667
Egnsudviklings- garantier m. v. ¹⁾	750	-	387	363
<u>Ialt</u>	<u>74.309</u>	<u>4.000</u>	<u>14.869</u>	<u>63.440</u>

1) 1. januar - 31. december 1981

Kilde: Landskasseregnskab og oplysninger fra institutionerne

Statens garantier for færøske lån er faldet med knap 15 % fra 1980/81 til 1981/82. Faldet skyldes et fald i såvel statens egnsgarantier for industrivirksomheder m. v. på Færøerne som garantier for det fælleskommunale elektricitetsselskab S. E. V., samt et fortsat fald i cirkulationen af Færøernes realkreditinstituts obligationer, der i henhold til lov nr. 605 af 28. november 1973 med senere ændringer udstedes med statsgaranti. Instituttets virksomhed iøvrigt omtales under kapitel 3.

Landskassens udgifter

Tabel 4.24. viser en oversigt over landskassens udgifter, baseret på landskasseregnskaberne til og med 1981/82 og lagtingsfinansloven for 1982/83 samt finanslovsforslaget for 1983/84.

Tabel 4.24. Landskassens udgifter efter hovedformål i finansårene 1970/71, 1975/76 og 1980/81-1983/84

1.000 kr.	Regn- skab 1970/71	Regn- skab 1975/76	Regn- skab 1980/81	Regn- skab 1981/82	Finans- lov 1982/83	Finans- lovs- forslag 1983/84
Lagting og lands- administration	8.301	23.079	43.408	54.538	60.695	79.343
Sundhedsvæsen	9.960	21.231	55.440	64.268	72.013	84.270
Samfærdsel ¹⁾	20.208	71.981	131.643	155.862	172.165	234.186
Skolevæsen	12.488	32.945	63.682	70.841	79.706	96.714
Videnskab og kunst	2.265	9.487	19.710	33.002	28.778	41.708
Fiskeri og søfart	19.170	58.494	211.086	241.181	238.540	253.034
Landbrug	2.067	4.697	13.708	17.330	21.252	28.704
Handel og industri	498	5.329	16.217	15.032	28.553	29.646
Socialvæsen	21.762	55.836	112.770	127.901	153.877	191.753
Rets- og politi- væsen	24	21	4	5	20	20
Kirkevæsen	410	587	1.500	1.825	2.020	2.500
Renter og afdrag ²⁾	7.632	15.526	24.012	35.942	41.000	39.000
Garantihenlæggelse	5.000	4.000	6.000	6.000	6.000	10.000
Henlæggelse til driftskapital	3.562	703	-	4.522	331	16
Andre udgifter	5.520	13.934	40.237	42.754	42.700	22.721
Ialt	118.867	317.850	739.417	871.003	947.650	1.113.615

1) På denne post er foruden de i § 13 på lagtingsfinansloven nævnte udgifter til samfærdsel samt 1/3 af overskuddet på lagtingsfinansloven opført følgende: Underskuddet af landsstyrets kystfart "Strandfaraskip Landsins" (fra 1978/79), underskuddet af ruterne til bygderne "Bygdaleidir" (fra 1979/80), postvæsenets underskud (fra 1980/81) og telefonvæsenets underskud (fra 1981/82)

2) Denne post omfatter landskassens nettoudgifter til renter og dens udgifter til afdrag på lån

Kilde: Landskasseregnskab, lagtingsfinanslov og lagtingsfinanslovsforslag

Landskassens udgifter har været stærkt stigende i de senere år og udgør for finansåret 1981/82 871,0 mill. kr., medens de i finansåret 1975/76 var 317,9 mill. kr. og i finansåret 1970/71 118,9 mill. kr. For adskillige områders vedkommende er der i perioden

1975/76 til 1981/82 således tale om mere end en tredobling af udgifterne. Dette gælder grupperne "Sundhedsvæsen", "Videnskab og kunst", "Fiskeri og søfart" og "Landbrug". Årsagerne må bl. a. søges i den fortsat stærke udbygning inden for hospitalsvæsenet, udbygningen af Fróðskaparsetur, biblioteksvæsenet, museumsvæsenet og laboratorier, udbygningen af fiskerflåden, de stigende tilskud til fiskerierhvervet samt forskellige støtteordninger i tilknytning til landbrugserhvervet. Posten "Andre udgifter" omfatter bl. a. henlæggelser til forskellige fonds og afskrivninger af bygninger, anlæg og skibe. Heraf udgør afskrivninger den væsentligste del.

De største stigninger fra finansåret 1980/81 til finansåret 1981/82 er sket inden for områderne "Lagting og landsadministration", "Samfærdsel", "Videnskab og kunst", "Landbrug" og "Renter og afdrag". Derimod er udgifterne til "Handel og industri" faldet. Stigningen i udgifterne til "Lagting og landsadministration" skyldes bl. a. øgede udgifter til Landsskúlafyrisingin (undervisningsdirektoratet), Føroya Líkningarráð (Færøernes ligningsråd) samt Føroya Gjaldstova (Færøernes oppebørselskontor). Især er udgifterne til oppebørselskontoret steget betydeligt, hvilket dels skyldes en omlægning af regnskabet til edb dels skyldes, at statens tilskud til driften af oppebørselskontoret - som tidligere udgjorde 25 % af udgifterne - pr. 31. august 1981 er bortfaldet. Stigningen i udgifterne til "Samfærdsel" skyldes især, at postvæsenets underskud er øget med knap 4 mill. kr. fra 1,9 mill. kr. i 1980/81 til 5,8 mill. kr. i 1981/82, samt at telefonvæsenet, som er flyttet fra posten "Andre udgifter" til "Samfærdsel", i 1981/82 har givet et underskud på 4,7 mill. kr. I 1980/81 gav telefonvæsenet et overskud på 2,7 mill. kr. Den betydelige stigning i udgifterne inden for området "Videnskab og kunst" skyldes primært en udgift på 9,3 mill. kr. til geologiske undersøgelser (dybdeboringer) ved Lopra på Suðuroy samt øgede udgifter til Fiskirannsóknarstovan (Fiskeribiologisk institut) og Fróðskaparsetur (Færøernes Akademi). Stigningen i udgifterne til landbruget skyldes især en fordobling af tilskuddene til konsummælk og ensilagebrønde. Endelig skyldes stigningen i posten "Renter og afdrag" de betydelige afdrag og renteudgifter på lån optaget af landskassen i de senere år.

I henhold til lagtingslov om fordeling af landskassens overskud, vedtaget den 20. december 1972, overføres en trediedel af overskuddet til fonden for fiskerflådens fornyelse og en trediedel

til fonden til bygning af tunneller og broer. Efter et underskud på henholdsvis 2,5 mill. kr., 28,7 mill. kr. og 23,0 mill. kr. i de foregående 3 finansår har landskassen i 1981/82 haft et overskud på 13,6 mill. kr.

På det i lagtinget fremlagte forslag til finanslov for 1983/84 påregnes en stigning i udgifterne i forhold til finansloven 1982/83 på 17,5 %. Finanslovsforslaget påregner især betydelige stigninger inden for posterne "Lagting og landsadministration", "Samfærdsel", "Videnskab og kunst", "Landbrug" og "Socialvæsen". De påregnede stigninger inden for nævnte poster skyldes bl. a. etablering af en ny landbrugsforsøgsstation i Kollafjørður, opstilling af en ny radiosender samt omlægning af skattesystemet til "kildeskat" pr. 1. januar 1984. Endvidere påregnes øgede udgifter til folke- og invalidepension samt bygning af opholds- og plejehjem. Endelig forventes under posten "Samfærdsel" et betydeligt underskud vedrørende telefonvæsenet, bl. a. forårsaget af store afdrags- og rentebyrder i forbindelse med udenlandsk lånegæld.

Landskassens lånoptagelse og garantiforpligtelser

Tabel 4.25. Landskassens lånerestgæld pr. 31. marts 1970, 1975 og 1979-1982 fordelt efter formål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Sygehuse</u>	<u>Undervisning m.v.</u>	<u>Fiskerflåden</u>	<u>Veje og havne</u>	<u>Andre lån</u>	<u>Ialt</u>
1970	15,9	3,9	4,7	22,3	13,2	60,0
1975	17,8	1,3	31,0	51,7	52,0	153,8
1979	15,8	5,2	40,0	130,7	78,5	270,2
1980	15,3	1,3	34,2	161,4	103,5	315,7
1981	14,8	0,8	154,4	203,2	138,5	511,7
1982	14,2	4,1	177,0	246,5	135,0	576,8

Kilde: Landskasseregnskab

Landskassens lånerestgæld udgør pr. 31. marts 1982 576,8 mill. kr. Dette er en stigning på 13 % i forhold til 1981 mod en stigning på 62 % året før. Af restgælden på "Andre lån" udgør gæld i forbindelse med landsstyrets kystfart 34,7 mill. kr. og gæld i forbindelse med landsstyrets vagt- og bjærgningstjeneste 8,4 mill. kr. Posten "Andre lån" består herudover af landsstyrets vekselgæld på 80,0 mill. kr. til Danmarks Nationalbank.

Stigningen fra 1981 til 1982 i lån til fiskerflåden skyldes optagelse af et engelsk lån på 69,2 mill. kr., hvoraf knap 30 mill. kr. til genudlåning til fiskerflåden. Af det under fiskerflåden

optagne beløb vedrører endvidere tidligere hjemtagne udenlandske lån: et i Luxembourg optaget lån, hvor restgælden udgør 20,4 mill. kr., et vesttysk lån på 9,8 mill. kr., to norske lån, hvor restgælden tilsammen udgør 18,8 mill. kr. til delvis finansiering af de to landsejede skibe "Nónhamar" og "Magnus Heinason" samt 6 lån på ialt 58,9 mill. kr. optaget i Privatbanken i Danmark, hvoraf 12,0 mill. kr. til fiskerflåden. Endvidere er 16,8 mill. kr. af et i Holland optaget lån på 51,8 mill. kr. afsat til lån vedrørende fiskerflåden.

Stigningen i lån til veje og havne fra 1981 til 1982 skyldes især hjemtagelse af ovennævnte engelske lån, hvoraf knap 43 mill. kr. til veje og havne.

Iøvrigt skyldes stigningen i lån til veje og havne siden 1977 især optagelse af et lån på 7 mill. \$ (ca. 42 mill. kr.) i Guernsey. Dette lån er i 1981 fornyet gennem optagelse af et lån på 46,4 mill. kr. i den danske Handelsbanks afdeling i Luxembourg. Endvidere er der til veje og havne siden 1977 optaget et lån på 48,4 mill. kr. i Vesttyskland og førnævnte hollandske lån på 51,8 mill. kr., hvoraf de 35 mill. kr. til veje og havne, samt føromtalte 6 lån i Privatbanken, hvoraf de 46,9 mill. kr. til veje og havne.

Tabel 4.26. viser landskassens garantiforpligtelser fordelt efter formål.

Tabel 4.26. Landskassens garantiforpligtelser pr. 1. januar 1970, 1975 samt pr. 31. marts 1979-1982 fordelt efter formål

<u>Mill. kr.</u>	<u>Kommuner</u>	<u>S. E. V.</u>	<u>Telefon- værket</u>	<u>Erhvervs- livet</u>	<u>Ialt</u>
1970	28,1	59,2	9,2	55,7	152,2
1975	40,8	72,6	39,5	47,4	200,3
1979	165,1	58,7	111,6	116,3	451,7
1980	168,8	75,6	106,9	168,0	519,3
1981	168,1	75,0	101,4	113,7	458,2
1982	163,2	74,3	101,4	138,0	476,9

Kilde: Landskasseregnskab

Den betydelige stigning set over hele perioden 1970-1982 i landskassens garantistillelse for kommunernes lån skyldes især øget lånoptagelse i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. I de seneste år har enkelte kommuner endvidere optaget større udenlandske lån. Stigningen for telefonværkets vedkommende skyldes optagelse af en række større udenlandske lån. Iøvrigt bemærkes en stigning i landskassens garantistillelse for lån til det færøske erhvervsliv fra 1980/81 til 1981/82.

PENGE OG KREDITFORHOLD

I medfør af lov nr. 248 af 12. april 1949 om pengesedler m.v. på Færøerne har Færøerne egne pengesedler. Sedlerne, der er det lovlige betalingsmiddel på Færøerne, fremstilles af Danmarks Nationalbank med pålydende værdi 1.000 kr., 500 kr., 100 kr., 50 kr. og 10 kr. 1.000 kr.- og 500 kr.-sedler blev for første gang udsendt i oktober 1980. Færøske pengesedler omveksles til danske kroner til parikurs uden særligt gebyr.

Det færøske pengevesen henhører under statsministeriet, idet den stedlige bestyrelse varetages af rigsombudsmanden i samarbejde med Færøernes landsstyre. Færøerne modtager en andel af nationalbankens overskud, svarende til det færøske seddelomløbs andel af det samlede seddelomløb i riget. Ombytning og udlevering af sedler foregår på rigsombudet. Færøernes landsstyre, de færøske banker, Færøernes realkreditinstitut og Føroya Sparikassi har hver en foliokonto hos rigsombudet.

Danske pengesedler kan anvendes på Færøerne, og som skille-mønt anvendes den i Danmark anvendte skille-mønt.

Færøerne har 2 banker, Føroya Banki og Sjóvinnubankin i Tórshavn og 3 sparekasser, Føroya Sparikassi i Tórshavn, Norðoya Sparikassi i Klaksvík og Suðuroya Sparikassi i Vágur.

Foruden bankerne og sparekasserne er der af andre finansielle institutioner det tidligere nævnte Færøernes Realkreditinstitut, den af landsstyret oprettede boliglånepand, "Húsalánsgrunnurin", der yder 3. prioritetslån til boligbyggeri, Føroya Bankis datterselskab p/f Húsalán, der formidler bankens 2. prioritetslån til boligbyggeri, samt de monopoliserede forsikringsselskaber "Føroya Lívstrygging" (livsforsikring) og "Tryggingarsambandið Føroyar". Den sidstnævnte forsikringssammenslutning er opdelt i en hovedafdeling samt flere underafdelinger - krigsskadeforsikring, søassurance, efterlønsforsikring, genforsikring, brandforsikring og ulykkesforsikring. Afdelingerne for brand- og ulykkesforsikring har dog egne bestyrelser.

Herudover yder nogle offentligt støttede fonde lån til offentlige og erhvervsmæssige investeringer. Her skal nævnes Investeringsfonden for Færøerne, der yder lån til offentlige anlæg af betydning for det færøske erhvervslivs udvikling og lån direkte til erhvervsmæssige formål. Fondens udlån til erhvervsformål ydes

gennem Færøernes Industrifond, der sammen med Industriens Udviklingsfond yder lån til industri og håndværk.

Udover de på Færøerne værende finansielle institutioner yder visse danske kreditinstitutioner lån på Færøerne. Dette gælder Kongeriget Danmarks Fiskeribank, Danmarks Skibskreditfond samt Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Derimod ydes normalt ikke lån fra de almindelige danske kreditforeninger til byggeri på Færøerne. Endelig skal nævnes, at der kan ydes lån og tilskud i henhold til egnsudviklingsloven til virksomheder på Færøerne. Ovennævnte fondes og kreditinstitutioners virksomhed er omtalt i kapitel 3 under håndværk, industri m. v. og i kapitel 4 under offentlige udgifter.

Ved lagtingslov nr. 57 af 2. oktober 1978 er det vedtaget at oprette en færøsk landsbank, Føroya Landsbanki. Landsbanken skal primært være landskassens bank, men skal også kunne fungere som bankforbindelse for andre offentlige myndigheder og institutioner. Banken skal formidle og administrere landskassens og andre offentlige institutioners långivning og låntagning og vil herunder kunne modtage indlån fra og yde lån til disse.

Banken, der skal ledes af et tilsynsråd med repræsentanter for det færøske erhvervsliv, en bestyrelse og en direktion, har endnu ikke påbegyndt sin virksomhed.

Som grundlag for landsbankens virksomhed er landsstyret ved lagtingslov nr. 89 af 1. november 1978 bemyndiget til at stille garanti for krav over for landsbanken indtil 50 mill. kr. Endvidere er landsstyret ved lagtingslov nr. 88 af samme dato bemyndiget til at yde landsbanken et etableringslån på op til 1 mill. kr.

Tabel 4.27. Bankernes og sparekassernes samlede ind- og udlån samt seddelcirkulationen pr. 1. januar 1970, 1975 og 1980-83

Mill. kr.	Indlån			Udlån			Seddelcirkulation
	Sparekasser	Banker	Ialt	Sparekasser	Banker	Ialt	
1/1 1970	130,7	219,3	350,0	120,3	213,2	333,5	44,6
1/1 1975	287,2	611,0	898,2	261,4	612,9	874,3	78,1
1/1 1980	601,3	1223,4	1824,7	536,2	1270,0	1806,2	131,5
1/1 1981	671,8	1408,2	2080,0	597,9	1456,6	2054,5	144,3
1/1 1982	780,3	1599,2	2379,5	685,4	1626,2	2311,6	151,2
1/1 1983	923,1	1860,1	2783,2	814,6	1993,8	2808,4	167,1

Kilde: Pengeinstitutterne og materiale ved rigsombudet

De samlede indlån i banker og sparekasser udgjorde pr. 1. januar 1983 2.783,2 mill. kr. mod 2.379,5 mill. kr. pr. 1. januar 1982. Dette er en stigning på 17,0 % i løbet af 1982. I 1981 steg indlånene med 14,4 % og i 1980 med 14,0 %. De samlede udlån androg pr. 1. januar 1983 2.808,4 mill. kr. mod 2.311,6 mill. kr. pr. 1. januar 1982. Der er således sket en stigning i de samlede udlån fra banker og sparekasser på 21,5 % i løbet af 1982 mod en stigning på 12,5 % i 1981 og 13,7 % i 1980. I forhold til 1980 skete der i 1981 en mindre forøgelse af stigningstakten for indlån, medens stigningstakten for udlån blev reduceret. I 1982 er der i forhold til de foregående år sket en væsentlig forøgelse af stigningstakten for både indlån og udlån. Stigningen i indlån har været størst for sparekassernes vedkommende, idet indlånene her er steget med 18,3 %, medens stigningen for bankernes vedkommende har været på 16,3 %. Derimod er bankernes udlån steget med 22,6 %, medens sparekassernes er steget med 18,9 %. I 1981 var stigningen både for ind- og udlån større for sparekassernes vedkommende end for bankernes.

Seddelcirkulationen er i 1982 steget med 10,5 % fra 151,2 mill. kr. til 167,1 mill. kr. I 1981 steg seddelcirkulationen med 4,8 % og i 1980 med 9,7 %. Da udsendelsen i 1980 af nye sedler med værdier på 500 kr. og 1.000 kr. i sig selv må antages at medføre en vis stigning i seddelomløbet, f. eks. gennem kravene til bankers og sparekassers beholdning af disse seddelstørrelser, ligger den "reelle" stigning heri for 1980 antagelig under de opgjorte 9,7 %. Seddelcirkulationen er således steget mere i 1982 end i de foregående to år. Det antages sædvanligvis, at betalings-sædvanerne i samfundet og dermed pengenes omløbshastighed kun ændres langsomt. Seddelcirkulationen kan derfor tages som et vist mål for aktiviteten, hvorfor det synes, som om den økonomiske aktivitet er steget en smule i hvert fald i den del af handel og omsætning, hvor der sædvanligvis anvendes kontante penge.

Tabel 4.28. Pengeinstitutternes udlån pr. 31. december 1980, 1981 og 1982 fordelt efter hovedformål

Mill. kr.	Banker			Sparekasser			Ialt		
	1980	1981	1982	1980	1981	1982	1980	1981	1982
<u>Låneformål</u>									
Udrustningslån til skibe	58,7	72,4	92,2	-	-	-	58,7	72,4	92,2
Fiskeri, rederi m. v.	181,8	213,9	232,8	-	0,2	0,6	181,8	214,1	233,4
Skibsbygge- lån	41,2	52,0	93,9	-	-	-	41,2	52,0	93,9
Bilfinan- siering	38,1	56,4	50,9	-	-	-	38,1	56,4	50,9
Handel	182,9	209,9	250,0	3,3	2,6	3,9	186,2	212,5	253,9
Håndværk og industri	145,4	187,5	225,7	0,4	0,6	1,1	145,8	188,1	226,8
Prioritets- og byggelån	480,1	478,8	613,1	496,7	555,4	635,7	976,8	1034,2	1248,8
Andre pri- vate lån	151,2	160,4	205,8	57,1	83,4	112,8	208,3	243,8	318,6
Off. lån	177,2	194,9	229,3	40,4	43,2	60,5	217,6	238,1	289,8
<u>Ialt</u>	<u>1456,6</u>	<u>1626,2</u>	<u>1993,7</u>	<u>597,9</u>	<u>685,4</u>	<u>814,6</u>	<u>2054,5</u>	<u>2311,6</u>	<u>2808,3</u>

Kilde: Banker og sparekasser

Udlån til erhvervsformål er steget med 22 % i 1982. Stigningen heri var i 1981 på 20 % og 1980 på 9 %. Efter en svag stigning i udlånene til erhvervsformål i 1980 øgedes stigningstakten betydeligt i 1981. I 1982 er stigningstakten øget yderligere. Lån til erhvervsformål udgjorde ved udgangen af 1982 ialt 32 % af bankers og sparekassers udlån. Erhvervslån ydes hovedsagelig af banker og udgjorde 45 % af disses samlede udlån ved udgangen af 1982.

Prioritets- og byggelån er under ét steget med 21 % i 1982. Meget kraftige stigninger i disse lån på omkring 25 % i både 1978 og 1979 afløstes af en reduceret stigningstakt på 9 % i 1980 og 6 % i 1981. I 1982 er stigningstakten i disse lån igen øget betydeligt især for bankernes vedkommende. Prioritets- og byggelån udgjorde ved udgangen af 1982 78 % af sparekassernes og 31 % af bankernes samlede udlån. Dette er en svag nedgang for sparekassernes og en svag stigning for bankernes vedkommende. Betragtes byggelån alene, steg disse med 37 % i 1982 og beløb sig til ialt 247 mill. kr. I såvel 1981 som 1980 beløb byggelånene sig til ialt 180 mill. kr. Stigningen i byggelånene i 1982 synes at afspejle en vis stigning

i byggeaktiviteten i forhold til de to foregående år.

Endelig bemærkes en stigning i andre private lån inclusive bilfinansieringslån på 23 % i 1982 og i offentlige lån på 22 %. Den kraftige stigning i offentlige lån i 1980 på 47 % blev i 1981 afløst af en reduceret stigningstakt på 10 %, som i 1982 igen er afløst af en forøget stigningstakt, der dog ikke når op på 1980-niveauet.

Pr. 31. december 1982 var bankernes udlån fordelt på 16.586 lån og sparekassernes på 13.493 lån. Den gennemsnitlige udlånsstørrelse er således betydelig højere i bankerne end i sparekasserne.

Den normale finansieringsmåde for boligbyggeri, der på Færøerne overvejende består af eenfamiliehuse, er følgende:

1. prioritet i sparekasse inden for 30-40 % af værdien, normalt ikke over 170.000 kr. i Tórshavn og 140.000 kr. uden for Tórshavn.

2. prioritet i bank uden helt faste lånegrænser, men ofte med højst halvdelen af sparekasselånet, eller i p/f Húsalán med højst 60.000 kr.

3. prioritet i Húsalánsgrunnurin. Ved lagtingslov nr. 65 af 11. maj 1982 om ændring i lagtingslov om boliglånefond er der sket en ændring af lånegrænserne, således at fonden kan yde lån op til 90 % af vurderingen til huse op til 120 m², dog højst 120.000 kr., lån op til 75 % af vurderingen til huse, der er 120-135 m², dog højst 100.000 kr. og lån op til 45 % af vurderingen til huse, der er 135-150 m², dog højst 60.000 kr. For huse, der er større end 150 m², ydes der intet lån. Det gennemsnitlige lånebeløb lå i 1982 på godt 96.000 kr. Heri er ikke medregnet ombygningslån, som i 1982 blev givet i et antal af 149 med et gennemsnitligt lånebeløb på omkring 29.000 kr. Renter og afdrag reguleres efter låntagerens indkomst, idet det tilstræbes, at en låntager ikke skal anvende mere end 20 % af den skattepligtige indkomst til forrentning og afdrag på boligen. Lånene ydes som annuitetslån med en afdragstid på op til 28 år. Fonden, hvis midler hidtil er blevet tilvejebragt ved tilskrivninger fra landskassen, kan endvidere med landsstyrets bemyndigelse udstede obligationslån. I de seneste år er der overført betydelige beløb fra landskassen til fonden, således 7,5 mill. kr. i 1976/77, 9,5 mill. kr. i 1977/78 og 10 mill. kr. i hvert af de sidste 5 finansår.

Den resterende del af byggeudgifterne finansieres ved egen-

kapital og i et vist omfang ved eget arbejde.

Ved lagtingslov nr. 100 af 1. december 1978 er der oprettet en boligfond med det formål at forestå opførelse og drift af udlejningsboliger i samarbejde med kommunerne. Fondens grundfond er på 5 mill. kr., der er tilskrevet fra landskassen i finansåret 1979/80. Fondens midler tilvejebringes iøvrigt ved tilskrivninger fra landskassen og ved optagelse af lån på og uden for Færøerne. I hvert af finansårene 1980/81, 1981/82 og 1982/83 er der overført 1,5 mill. kr. fra landskassen til fonden. Ved opførelse af boligejendomme skal fonden ud af grundfond og landskassetilskrivninger udrede 18 % og kommunerne 18 % af vurderingssummen. Resten tilvejebringes gennem boligfondens lånoptagelse. Lejligheder i ejendomme, som fonden lader opføre, må normalt ikke være større end 100 m². Der er endnu ikke opført ejendomme med støtte fra fonden. Ved ændring af lagtingslov om boligfond af 11. maj 1982 er fondens administration blevet henlagt til Húsalánsgrunnurin (boliglånefonden).

Nedenstående tabel 4.29. belyser boligbyggeriets omfang gennem tilgangen af nye prioritetslån i 1982.

Tabel 4.29. Prioritetslån i boligbyggeri 1/1-1982 - 31/12-1982
i sparekasserne, p/f Húsalán og Húsalánsgrunnurin

<u>1.000 kr.</u>	<u>Restgæld</u> <u>1/1-1982</u>	<u>Tilgang</u> <u>1982</u>	<u>Afgang</u> <u>1982</u>	<u>Restgæld</u> <u>31/12-1982</u>
Føroya Sparikassi	407.042	90.207	22.520	474.729
Norðoya Sparikassi	83.268	16.506	6.988	92.786
Suðuroya Sparikassi	42.481	7.173	3.207	46.447
Sparekasser ialt	532.791	113.886	32.715	613.962
p/f Húsalán	52.058	11.670	5.153	58.575
Húsalánsgrunnurin	163.517	33.464	2.595	194.386
Ialt	748.366	159.020	40.463	866.923

Kilde: Pengeinstitutterne

Sparekasserne samt p/f Húsalán og Húsalánsgrunnurin havde i 1982 en samlet tilgang af prioritetslån til boligbyggeri på 159 mill. kr., svarende til 21 % af lånemassen ved årets begyndelse. Stigningstakten for disse lån var i 1981 20 % og i 1980 21 %, hvor der indtraf et fald i forhold til 1979, hvor tilgangen var på 24 % og 1978, hvor tilgangen var på 28 %.

Sammenholdt med den i kapitel 2 opstillede oversigt over boligbyggeriet (færdige huse) i de senere år afspejler det ovennævnte, at byggeaktiviteten efter et fald fra 1978 til 1979 har været stag-

nerende i perioden 1979-81. Når henses til de førømtalte stigninger i byggelånene i 1982, synes udviklingen at være vendt, idet byggeaktiviteten igen synes at være stigende.

Til støtte for bankernes og dermed erhvervslivets likviditet havde de færøske banker adgang til at rediskontere vekslers i Danmarks Nationalbank i 1982 (det samme for 1983) inden for en ramme af 143,5 mill. kr. Heri indgår rediskontering af vekslers udstedt af landsstyret på indtil 100 mill. kr. Grænsen for rediskontering af landsstyreveksler blev fra 1980 hævet fra 50 mill. kr. til 100 mill. kr.

Tabel 4.30. Nationalbankens genbelåning af færøske vekslers 1971, 1975 og 1979-82

<u>1.000 kr.</u>	<u>1971</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Beholdning af re-diskonterede vekslers pr. 1/1	o	25.237	75.804	74.350	112.299	109.260
Rediskonteret i årets løb	851	141.861	333.192	420.010	474.111	507.373
Betalt diskonto	14	2.313	7.675	12.181	18.356	13.328
Ialt	865	169.411	416.671	506.541	604.766	629.961
Indfriet i årets løb	865	131.504	342.321	394.242	495.506	506.828
Beholdning af redis-konterede vekslers pr. 31/12	o	37.907	74.350	112.299	109.260	123.133

Kilde: Materiale ved rigsombudet

I lighed med tidligere år har der i 1982 været en stigning i rediskonteringerne omend knap så stor som de foregående år. Således er de steget med 7 % i 1982 mod 13 % i 1981 og 26 % i 1980. Stigningen i rediskonteringerne fra 1980 skyldes bl. a. den førnævnte udvidelse af grænsen for rediskontering af landsstyreveksler. Ved udgangen af 1982 udgjorde beholdningen af rediskonterede landsstyreveksler 80 mill. kr.

Udover rediskontering har bankerne adgang til genbelåning af obligationer i Danmarks Nationalbank efter særlige regler. Rammen for bankernes belåning af obligationer var i 1982 (det samme for 1983) fastsat til 115 mill. kr., hvoraf 105 mill. kr. gælder obligationer udstedt af Færøernes Realkreditinstitut samt andre børsnoterede obligationer, medens 10 mill. kr. gælder færøske obligationer udstedt eller garanteret af landsstyret. De samlede belåningsmuligheder (maximum) for bankerne i nationalbanken var således i

1982 (det samme for 1983) 258,5 mill. kr.

Tabel 4.31. De finansielle institutioners obligationsbeholdninger
1975 og 1979-82

1.000 kr.	31/12-75	31/12-79	31/12-80	31/12-81	31/12-82
<u>Færøske obligationer:</u>					
Realkreditobligationer	-	-	-	-	-
Andre fær. obligationer	23.154	22.416	28.216	27.693	28.517
Fær. obligationer ialt	23.154	22.416	28.216	27.693	28.517
<u>Danske obligationer:</u>					
Statsobligationer	18.525	156.696	236.129	308.047	442.079
Fiskeribankobligationer	16.506	21.866	23.723	34.825	10.432
Skibskreditfondsobl.	8.155	-	-	-	-
Kommunekreditfor.obl.	7.355	4.935	4.519	242	13.360
Kredit- og hypotek-foreningsobl. o. l.	137.230	185.879	147.136	125.125	93.797
Danske obligationer ialt	187.771	369.376	411.507	468.239	559.668
Færøske + danske obl. ialt	210.925	395.318	439.723	495.932	588.185

Kilde: Institutionerne

De finansielle institutioners obligationsbeholdninger er i løbet af 1982 steget med ialt 92 mill. kr., svarende til 19 %. Denne stigning skyldes hovedsageligt indkøb af danske statsobligationer samt i et mindre omfang indkøb af kommunekreditforeningsobligationer. Beholdningen af andre danske obligationer er derimod faldet i 1982. Det er særlig sparekasserne og bankerne, der har øget obligationsbeholdningen.

Ved udgangen af 1982 ligger pengeinstitutterne inde med en aktiebeholdning på 18,7 mill. kr. Dette er en stigning på 0,6 mill. kr. eller 3 % i forhold til 1981.

NATIONALREGNSKABET FOR FÆRØERNE

Búskaparráðið (Færøernes økonomiske råd) har siden 1962 udarbejdet Færøernes nationalregnskab (Tjóðarroknscapur). Det senest udarbejdede regnskab vedrører året 1980. Regnskabet er alene udarbejdet i løbende priser, d. v. s. de faktisk konstaterede priser, lønninger m.m. i de enkelte år.

Bruttonationalproduktet (BNP) er et mål for den erhvervsmæssige indkomstskebelse og udregnes som værdien af produktionen i samtlige erhverv med fradrag af værdien af de rå- og hjælpestoffer

samt tjenester, erhvervene har forbrugt ved produktionen. Bruttonationalproduktet opgøres i markedspriser, hvilket vil sige, at indirekte afgifter (indirekte skatter og told) er medregnet og offentlige tilskud fradraget.

Fra 1970 til 1980 steg bruttonationalproduktet fra 637,0 mill. kr. til 2.778,6 mill. kr. Dette svarer til en årlig gennemsnitsforøgelse på ca. 16 %. I samme tidsrum er pristallet steget med ca. 10 % årlig. Den økonomiske vækst har således været mærkbar, idet BNP's købekraft set i relation til forbrugsvarerne er forøget med gennemsnitlig 5 % årlig. Væksten har dog ikke været jævn, fra 1970 til 1977 steg BNP's købekraft med 8 % årlig, medens købekraften fra 1977 til 1980 er faldet. Udviklingen de seneste år ses nedenfor:

	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
BNP, mill. kr.	2.193,9	2.359,9	2.778,6
Stigning i BNP, %	5	8	18
Stigning i pristal, %	7	12	18
Stigning i BNP's købekraft, %	+ 2	+ 4	0

Bruttofaktorindkomsten (BFI) er et mål for aflønningen af de produktionsfaktorer, der har medvirket ved produktionen. Bruttofaktorindkomsten fremkommer ved at lægge tilskud til erhvervene til bruttonationalproduktet og trække told og afgifter fra. Bruttofaktorindkomsten er for 1980 opgjort til 2.630,8 mill. kr. mod 2.214,2 mill. kr. i 1979, hvilket er en stigning på 18,8 %. Bruttofaktorindkomsten er steget relativt mere end bruttonationalproduktet i den sidste del af halvfjerdserne, hvilket skyldes, at tilskuddet til fiskerierhvervet er steget relativt mere end bruttonationalproduktet.

Fiskeriet er landets største erhverv, og er samtidig grundlaget for de andre erhvervsgrøene. Fiskeriets andel af den samlede bruttofaktorindkomst har været ret varierende: 21 % i 1979 og 29 % i 1977. I 1980 var fiskeriets andel 22 %. Tilvirkning af fiskevarer på land registreres under posten "Håndværk og industri". Fiskevarernes andel af den samlede virksomhed udgør i 1980 knap 30 % af bruttofaktorindkomsten.

Tabel 4.32. Bruttofaktorindkomsten 1975 og 1978-80, fordelt på erhverv

	1975		1978		1979		1980	
	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%	Mill. kr.	%
<u>Årets priser</u>								
Fiskeri	293,8	24,5	491,9	24,1	463,1	20,9	579,0	22,0
Landbrug m.v.	24,3	2,0	40,0	2,0	36,7	1,7	44,6	1,7
Grinde- og hvalfangst	0,9	0,1	1,9	0,1	9,0	0,4	14,7	0,6
Fuglefangst og pelsdyrhold	1,0	0,1	1,5	0,1	1,6	0,1	1,4	0,0
Kulminer	0,2	0,0	0,2	0,0	0,4	0,0	0,9	0,0
Håndværk og industri	202,4	16,9	315,7	15,5	367,4	16,6	409,9 ¹⁾	15,6 ¹⁾
Pengeinstitutter	74,3	6,2	140,7	6,9	170,9	7,7	202,8	7,7
Handel m.v.	131,5	10,9	234,5	11,5	256,5	11,5	307,8	11,7
Bygge- og an- lægsvirksomhed	108,6	9,0	229,5	11,2	231,4	10,4	268,3	10,2
Skibsfart	35,9	3,0	66,4	3,3	78,0	3,5	86,2	3,3
Transport	35,1	2,9	64,0	3,1	67,1	3,0	73,0	2,8
Post, telegraf og telefon	29,8	2,5	47,9	2,3	56,8	2,6	69,5	2,6
El-værker	16,9	1,4	34,0	1,7	37,3	1,7	40,2	1,5
Liberale erhverv	20,3	1,7	30,2	1,5	38,7	1,8	51,0	1,9
Boligbenyttelse	35,2	2,9	44,2	2,2	47,8	2,2	51,6	2,0
Husgerning	9,3	0,8	11,0	0,5	12,9	0,6	14,9	0,6
Offentlige lønninger	181,0	15,1	286,8	14,0	338,7	15,3	414,4	15,8
<u>Ialt</u>	<u>1200,5</u>	<u>100,0</u>	<u>2040,4</u>	<u>100,0</u>	<u>2214,3</u>	<u>100,0</u>	<u>2630,8</u>	<u>100,0</u>

1) Foreløbige tal

Kilde: Búskaparráðið

Set i relation til bruttofaktorindkomsten var offentlig virksomhed i 1980 den næststørste erhvervsgren med 15,8 % af den samlede bruttofaktorindkomst. Offentlig virksomhed oversteg dette år "Håndværk og industri", hvis andel udgjorde 15,6 %.

Håndværk og industri på Færøerne er i høj grad afhængig af fiskeri og søfart. Knap halvdelen af bruttofaktorindkomsten i håndværk og industri stammer fra filét- og fiskemelsproduktion. Endvidere stammer en betydelig del af denne erhvervsgrens bruttofaktorindkomst fra skibsbyggeri, trawl-, garn- og tovproduktion.

Bruttoinvesteringerne er de faste investeringer og tilvæksten

i lagerbeholdningerne. De faste investeringer omfatter foruden nyinvesteringerne også udgifter til reparation og vedligeholdelse af de allerede eksisterende bygninger, anlæg, transportmidler og maskiner m.v.

Tabel 4.33. Samlede bruttoinvesteringer 1970, 1975 og 1979-81

Mill. kr.	1970	1975	1979	1980	1981
<u>I. Faste investeringer:</u>					
1. Private investeringer:					
Fiskerskibe	11,0	131,6	69,4	63,3	69,4
Fiskeindustri	4,1	20,5	44,8	68,5	47,8
Fragt- og passagerskibe	10,1	42,3	41,4	37,1	23,1
Andre erhvervsinvesteringer	18,5	34,5	201,2	187,0	175,8
Boligbyggeri	23,0	68,0	127,2	135,0	145,0
Private nyinvesteringer ialt	66,7	296,9	484,0	490,9	461,1
2. Offentlige investeringer:					
Veje, havne og flyveplads	25,3	83,4	125,3	166,3	143,2
SEV, telefonselskabet m.v.	8,1	27,0	58,7	39,3	128,4
Undervisning	8,2	25,8	30,0	45,0	43,7
Sygehuse m.v.	13,2	0,7	3,1	5,4	7,2
Andre offentlige investeringer	8,2	25,8	51,1	51,3	65,5
Offentlige nyinvesteringer ialt	63,0	162,7	268,2	307,3	388,0
Samlede faste nyinvesteringer	129,7	459,6	752,2	798,2	849,1
Vedligeholdelse	40,7	79,7	149,2	154,8	
Samlede faste investeringer	170,4	539,3	901,4	953,0	
<u>II. Lagerinvesteringer:</u>					
Forøgelse af fiskelagre	+0,3	+9,4	+14,6	28,7	
Forøgelse af andre lagre	3,8	0,0	+20,0	+21,0	
Bruttoinvesteringer ialt	173,9	529,9	866,8	960,7	

Kilde: Búskaparráðið

De samlede faste nyinvesteringer steg med 6 % fra 1980 til 1981. Medens de private investeringer faldt med 6 %, steg de offentlige med 26 %.

Væksten i de offentlige investeringer stammer fra investeringer i el-produktion. Sidstnævnte investeringer er tredoblet, medens investeringer til vej- og havnebyggeri er faldet med 14 %.

Sammenholdt med andre lande har de færøske investeringer været meget store i flere år. Medens investeringerne i OECD-landene som helhed har udgjort ca. 22 % af bruttonationalproduktet, har de på Færøerne i 70'erne gennemsnitlig udgjort 33 %. Den gennemsnitlige årlige vækst i de faste nyinvesteringer var i 7-års perioden 1971-78 ca. 22 %. I 3-års perioden 1978-81 var den årlige vækst dog kun 2 %. Udviklingen i investeringerne er således ændret betydeligt de seneste år. Ændringen skyldes et fald i de private investeringer inden for næste alle erhvervsområder.

Betalingsbalancen opstilles i løbende poster og kapitalbevægelser. De løbende poster omfatter vare- og tjenestebalancen, der viser et regnskab over indtægter og udgifter ved udveksling af varer og tjenesteydelser med udlandet. De løbende poster omfatter endvidere renteindtægter og -udgifter samt gaver og tilskuddet fra den danske stat. De løbende poster og kapitalbevægelser skal i princippet vise samme resultat. Kapitalbevægelserne viser således, hvordan de løbende poster bliver finansieret. Hvis de løbende poster viser et underskud, viser kapitalbevægelserne en stigning i nettogæld.

I 1982 er underskuddet på betalingsbalancen opgjort til 156 mill. kr., og 5-års perioden 1978-82 har vist et sammenlagt underskud på 690 mill. kr. eller 138 mill. kr. i gennemsnit pr. år. Udlandsgælden er således steget med denne kapitaltilførsel. Endvidere har udviklingen i valutakurserne og deraf følgende store kurstab bevirket en yderligere forøgelse af udlandsgælden, som ved udgangen af 1982 skønnes til 1,6 milliard kr.

Som oven for nævnt havde Færøerne fra 1970 til 1977 en betydelig økonomisk vækst, set ud fra væksten i bruttonationalproduktet. Derimod faldt bruttonationalproduktets købekraft fra 1977 til 1980. De færøske investeringer er forholdsvis store sammenholdt med andre lande. Efter en væsentlig stigning frem til 1978 er investeringerne målt i faste priser dog faldet fra 1978 til 1981. Det fremgår af nationalregnskabet, at det private og offentlige forbrug i løbende priser er steget med 17-18 % årlig fra 1971 til 1980. Det samlede private og offentlige forbrug er - målt i faste priser - også steget i samme periode. Stigningen i perioden efter 1978 er dog mindre end tidligere.

Det offentlige forbrug målt i faste priser steg i perioden 1970 til 1978 hurtigere end det private forbrug. I perioden 1978

til 1980 er det offentlige forbrug målt i faste priser uændret, medens det private forbrug er steget (omend noget mindre end før 1978). Betalingsbalanceunderskuddet og stigningen i udlandsgælden skyldes derfor først og fremmest, at det private forbrug ikke har tilpasset sig bruttonationalproduktets faldende købekraft.

Tabel 4.34. Færøernes betalingsbalance 1982¹⁾

<u>A. Løbende poster</u>			
<u>Mill. kr.</u>	<u>Indtægter</u>	<u>Udgifter</u>	<u>Netto- indtægter</u>
1. Eksport (fob) og import (cif)	1.246	1.671	+ 425
2. Søtransport:			
a. fragtskibe	145	60	85
b. fiskerskibe		50	+ 50
3. Rejser udenlands o. l.	40	190	+ 150
4. Forsikringer, prov. o. l.	-	20	+ 20
5. Varer og tjenester iøvrigt	191	220	+ 29
Varer og tjenester ialt	1.622	2.211	+ 589
6. Renter og udbytter	154	270	+ 116
7. Gaver (netto)	-	-	-
8. Den danske stat	561	-	561
Løbende poster ialt	2.337	2.481	+ 144
Fejl og udeladelser		12	+ 12
			+ 156

B. Kapitalbevægelser

<u>Nettoforøgelse af</u>	<u>Aktiver</u>	<u>Passiver</u>	<u>Netto- passiver</u>
1. Landskassen	16	35	19
2. Kommuner, SEV m. fl.	-	104	104
3. Pengeinstitutter:			
a. banker og sparekasser	97	149	52
b. realkreditinstituttet	27	71	44
4. Seddelømløbet	16	-	+ 16
5. Eksportselskaberne netto	22	+ 1	+ 23
6. Andre virksomheder og personer	-	+ 24	+ 24
Kapitalbevægelser ialt	178	334	156

1) Foreløbige tal

2) Heri er medregnet andelen af Nationalbankens overskud

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4.35. Bruttonationalproduktets anvendelse 1970, 1975 og 1978-80

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Bruttofaktorindkomst ¹⁾	590,6	1.200,5	2.040,4	2.214,3	2.630,8
+ indirekte afgifter	64,2	139,7	222,7	264,8	323,2
+ pristilskud	17,8	33,5	69,2	119,2	175,4
Bruttonationalprodukt	637,0	1.306,7	2.193,9	2.359,9	2.778,6
Import + eksport af varer og tjenester ²⁾	33,5	308,1	426,4	511,9	523,9
Varer og tjenester ialt til rådighed	670,5	1.614,8	2.620,3	2.871,8	3.302,6
der er anvendt således:					
Til faste nyinvesteringer	129,7	459,6	792,3	752,2	798,2
" vedligeholdelse	40,7	79,7	133,6	149,2	154,8
" lagerinvesteringer	3,5	+ 9,4	12,9	+ 34,3	+ 8,1
" offentligt konsum	71,4	175,4	311,8	336,9	416,0
" privat konsum	425,2	909,5	1.369,7	1.667,7	1.941,6
Ialt	670,5	1.614,8	2.620,3	2.871,8	3.302,6

1) Excl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe

2) Incl. fejl og udeladelser

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4.36. Samlede bruttoinvesteringer 1970, 1975 og 1979-81

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u> ¹⁾
Faste nyinvesteringer:					
Boligbyggeri	23,0	68,0	127,2	135,0	145,0
Skibe	21,1	173,9	110,8	100,4	92,5
Andre erhvervsinvesteringer	22,6	55,0	246,0	255,5	223,6
Offentlige investeringer	63,0	162,7	268,2	307,3	388,0
Faste nyinvesteringer ialt	129,7	459,6	752,2	798,2	849,1
Vedligeholdelse	40,7	79,7	149,2	154,8	
Faste investeringer, ialt	170,4	539,3	901,4	953,0	
Lagerinvesteringer	3,5	+ 9,4	+ 34,6	7,7	
Samlede bruttoinvesteringer	173,9	529,9	866,8	960,7	

1) Foreløbige tal

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4.37. Betalingsbalancens hovedposter 1970, 1975 og 1980-82

<u>Mill. kr.</u>	<u>Løbende poster</u>				
	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Eksport (fob):</u>					
Fisk og fiskeprodukter	248	445	915	1.073	1.223
Skibe	0	16	86	105	15
Andre varer	3	3	6	8	8
Ialt eksport	251	464	1.007	1.186	1.246
<u>Import (cif):</u>					
Skibe	9	154	42	123	32
Andre varer	219	497	1.206	1.403	1.639
Ialt import	228	651	1.248	1.526	1.671
Handelsbalance	23	+ 187	+ 241	+ 340	+ 425
Varer og tjenesteydelser iøvrigt netto ¹⁾	+ 43	+ 102	+ 178	+ 180	+ 164
Saldo på vare- og tjenestebalance	+ 20	+ 289	+ 419	+ 520	+ 589
Renter, udbytter, gaver netto	+ 10	+ 7	+ 81	+ 92	+ 116
Den danske stat	86	184	433	482	561
Saldo på løbende poster	56	+ 112	+ 67	+ 130	+ 144
Fejl og udeladelser	+ 6	4	+ 6	3	+ 12
Ialt	50	+ 108	+ 73	+ 127	+ 156
<u>Kapitalbevægelser</u>					
<u>Nettoforøgelse af passiver:</u>					
Landskassen	2	20	127	106	19
Kommuner, SEV	+ 2	42	52	55	104
Banker og sparekasser	+ 37	+ 23	+ 20	+ 87	52
Realkreditinstituttet	+ 2	7	3	35	44
Seddelomløbet	+ 3	+ 13	+ 13	+ 7	+ 16
<u>Private virksomheder o. l.:</u>					
Eksportselskaberne netto	2	18	+ 76	+ 19	+ 23
Andre virksomheder og personer	+ 9	57	0	44	+ 24
Ialt	+ 49	108	73	127	156

1) Incl. søtransport, rejser udenlands samt forsikringer o. l.

Kilde: Búskaparráðið

Tabel 4.38. Opsparingen 1970, 1975 og 1978-80

<u>Mill. kr.</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>
Bruttonationalprodukt	637,0	1.306,7	2.193,9	2.359,9	2.778,6
Renter m.v. ¹⁾ vedrørende udlandet netto	+ 3,2	16,4	+ 24,9	+ 46,3	+ 36,3
Bruttonationalindkomst	633,8	1.323,1	2.169,0	2.313,6	2.742,3
Den danske stat	85,9	183,8	295,0	383,3	433,0
Ialt	719,7	1.506,9	2.464,0	2.696,9	3.175,3
+ offentligt og privat konsum	496,6	1.084,9	1.681,5	2.004,6	2.357,6
<u>Bruttoopsparing</u>	<u>223,1</u>	<u>422,0</u>	<u>782,5</u>	<u>692,3</u>	<u>817,7</u>

1) Incl. indtægter fra sømænd på fremmede skibe

Kilde: Búskaparráðið

Kap. 5

KOMMUNALE FORHOLD

Kommunale forhold er færøsk særanliggende, og området er reguleret gennem lagtingslove, hvoraf de 2 vigtigste er lagtingslov nr. 45 af 29. juni 1972 om færøske kommuner med senere ændringer samt lagtingslov nr. 44 af 29. juni 1972 om valg til samtlige færøske kommuner.

Antal kommuner

Antallet af kommuner på Færøerne var pr. 31. december 1982 ialt 50. Bortset fra en ændring i 1976, hvor Kaldbak kommune blev sammensluttet med Tórshavn bykommune, har dette tal været uændret i en længere årrække, uanset de øgede krav til den kommunale service og de forbedrede samfærdselsforhold, der som det har været tilfældet i andre nordiske lande, måtte antages at ville tilskynde til kommunale sammenlægninger. Der er således tale om relativt små kommuner. Af de 50 kommuner havde 18 under 200 indbyggere, og kun én kommune havde over 5.000 indbyggere, nemlig Tórshavn med knap 13.000 indbyggere. Der henvises iøvrigt til kap. 2 Befolknings- og boligforhold.

42 af de færøske kommuner omfattede godt 29.000 indbyggere er sammensluttet i organisationen, Føroya Kommunufelag.

Valg til kommunestyret

Reglerne for valg til kommunestyret er fastsat i lagtingslov om valg til samtlige færøske kommuner. Der afholdes valg til de færøske kommuner hvert 4. år. Sidste valg fandt sted den 1. december 1980.

Valgret og valgbarhed har enhver, som opfylder betingelserne for valgret og valgbarhed til Færøernes lagting, er tilmeldt folkeregistret i vedkommende kommune senest den 31. juli i det år, hvori valget foretages og som på valgdagen fremdeles bor i kommunen.

Afstemningen foregår i henhold til kandidatlistor, hvorpå bestemte personer bringes i forslag til valg. Samtidigt med bygderådvalget og efter samme regler vælges en skolekommission med 3 eller 5 medlemmer.

I henhold til lagtingslov om færøske kommuner benævnes kommunalbestyrelserne bygderåd, idet kommuner med over 1.500 indbyggere har mulighed for at benytte benævnelsen byråd. Bortset fra Fuglafjørður anvender alle kommuner over 1.500 indbyggere, d.v.s.

Tórshavn, Klaksvík, Runavík, Tvøroyri og Vágur denne benævnelse.

Efter byrådsvalget i Tórshavn den 1. december 1980 har socialdemokratiet 2 mandater, sambandsflokkun 1 mandat, selvstyre-flokkun 1 mandat, tjóðveldisflokkun 2 mandater, folkeflokkun 3 mandater og privatlistun (Petur í Gong) 4 mandater.

By- og bygderádsvalguna i de øvriga færøske kommuner er præget af de mange særlistur i de enkelte kommuner, og det er derfor ikke muligt tabellarisk at give et samlet billede.

By- og bygderádsformænd pr. 1. januar 1983

Gýndarfjørður:	Leo Joensen
Bøur:	Elias Petersen
Eiði:	Rasmus A. Joensen
Elduvík:	Johan Hammer
Fámjin:	Jacob Magnussen
Fuglafjørður:	Steintór Larsen
Fugloy:	Jógvan Poulsen
Funningur:	Andor Sivertsen
Gjógv:	Hans Kristiansen
Gøta:	Oddfríður Gregersen
Haldarsvík:	Atli Fossádal
Hestur:	Johan W. Niclasen
Hósvík:	Helgi í Brekkunum
Hov:	Jens Berg
Húsar:	Oli Fr. Hansen
Húsavík:	Sjúrdur Nolsø
Hvalba:	Niclas F. Jensen
Hvalvík:	Jóannes Olsen
Hvannasund:	Páll Amund Joensen
Kirkjubøur:	Helma Frýdal
Klaksvík:	Jógvan við Keldu
Kollafjørður:	Hanus Joensen
Kunoy:	Heini O. Heinesen
Kvívík:	Petur Müller
Leirvík:	Eyðbjørn Lervig
Miðvágur:	Hans Jørgensen
Mikladalur:	Jógvan Joensen
Mykines:	Ruby Johannesen
Nólsoy:	Sverri Kelduberg
Nes:	Andreas Magnussen

Porkeri:	Erling Bech
Runavík:	Martin Olsen
Saksun:	Jógvan Joensen
Sandur:	Jákup Birgir Mohr
Sandavágur:	Suni Joensen
Sjógv:	Poul Gothard Danielsen
Skáli:	Andrass Danielsen
Skálavík:	Arthur á Brúnni
Skopun:	Herman Winther
Skúvoy:	Jóannes Poulsen
Sumba:	Eli Poulsen
Sund:	Jónstein Dam
Svínoy:	Irena Joensen
Sørvágur:	Daniel Tavsén
Tórshavn:	Poul Michelsen
Tvøroyri:	Sverri Midjord
Tórshavn uttanbiggja:	Kristian Arge
Vágur:	Andreas P. Jacobsen
Vestmanna:	Símin Simonsen
Viðareiði:	Kaj Viderø

Den kommunale styrelsesordning

Reglerne om det kommunale styre findes i lagtingslov om færøske kommuner. Denne lov er de færøske kommuners forfatningslov og indeholder regler om de styrende organer, d.v.s. by- eller bygderådene, udvalgene og by- eller bygderådsformanden. Endvidere fastsætter den visse regler for kommunernes finansstyre og endelig reguleres tilsynet med kommunerne.

Loven indeholder hjemmel til, at regler inden for bestemte områder kan fastsættes i en styrelsesvedtægt, der vedtages af den enkelte kommune og godkendes af landsstyret. De styrelsesregler der henskydes til optagelse i vedtægten, er i første række sådanne, hvis indhold er afhængigt af de lokale forhold bl.a. bygderådets medlemstal (som dog inden for visse grænser er fastsat af lagtingslov om færøske kommuner) og udvalgsstrukturen.

Endvidere tilkommer det ifølge kommuneloven bygderådet at vedtage sin forretningsorden.

Det nyvalgte bygderåd skal træde sammen senest den 31. december det år, valget er foretaget. På det første møde vælges formand, næstformand (eventuelt en 1. og en 2. næstformand) og stående udvalg.

Bygderådsformanden forbereder bygderådets møder og indkalder medlemmer til disse. Han leder møderne og påser, at beslutninger indføres i protokol. Han drager omsorg for udførelsen af bygderådets beslutninger. Endvidere står han for den daglige ledelse af kommunen. I kommuner med over 1.000 indbyggere skal der nedsættes stående udvalg. Til varetagelse af den økonomiske forvaltning nedsættes et økonomiudvalg, der består af bygderådsformanden og 2 eller 4 andre medlemmer, som er valgt blandt bygderådets medlemmer. Ved siden af økonomiudvalget nedsættes andre stående udvalg i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser, f.eks. socialudvalg, teknisk udvalg, byplansudvalg, kulturudvalg og havneudvalg. I kommuner med mindre end 1.000 indbyggere er det ikke nødvendigt at nedsætte stående udvalg, idet bygderådet kan bestemme selv at tage sig af opgaverne. Iøvrigt kan bygderådet (i alle kommuner) nedsætte særlige udvalg til varetagelse af bestemte hverv eller til udførelse af rådgivende funktioner for kommunestyret. Udover udvalgene kommer de særlige nævn og kommissioner, hvortil bygderådet vælger ét eller flere - eventuelt alle - medlemmer. Adskillige af disse nævn og kommissioner optræder i deres virksomhed som de stående udvalg, når disse i kraft af delegation fra bygderådet varetager de dem underlagte anliggender, dog med den modifikation, at ingen af kommissionerne eller nævnene bestyrer noget budget. Som de vigtigste af disse nævn og kommissioner kan nævnes sundhedskommissionen, brandkommissionen og børne- og ungdomsnævnet. Endvidere vælges i kommuner med over 1.000 indbyggere en ligningskommission.

Hver kommune skal have en sagkyndig revision, som skal godkendes af landsstyret. Inden udgangen af oktober måned skal kommunens regnskab for det forløbne regnskabsår være færdigt og forelagt revisionen.

Færøernes landsstyre udøver tilsyn med kommunerne.

Landsstyret kan sætte et bygderåds beslutning ud af kraft, når den findes stridende mod lovgivningen. Endvidere kan landsstyret træffe de nødvendige foranstaltninger, f.eks. pålægge de enkelte bygderådsmedlemmer tvangsbøder, såfremt et bygderåd har handlet i strid med lovgivningen herunder unddraget sig sine forpligtelser.

Landsstyret fører endvidere tilsyn med kommunernes økonomiske forhold. Umiddelbart efter årsbudgettets endelige vedtagelse tilstilles det landsstyret. Kommunernes årsregnskaber skal indsendes

til landsstyret inden den 1. december.

Endvidere kræver optagelse af lån eller ændring i lånevilkår - bortset fra få undtagelser - samt visse ejendomsdispositioner - køb, salg, pantsætning af fast ejendom - landsstyrets samtykke.

Kommunale opgaver

De vigtigste kommunale opgaver er fastlagt af lovgivningen som funktioner inden for større samfundsmæssige ordninger, f.eks. forsværsvæsen og skolevæsen. Ud over disse varetager kommunerne en række opgaver af mere frivillig karakter til forsyning af borgerne med serviceforanstaltninger f.eks. bibliotek, idrætsplads og for enkelte kommuners vedkommende idrætshal og svømmehal.

Folkeskolen er en af kommunernes væsentligste opgaver. Kommunen har alene ansvaret for, at kommunens borgere kan få den fornødne undervisning. Tilsynet med og styrelse af kommunens skoler udøves af skolekommissionen. Nogle kommuner har i fællesskab etableret folkeskoler, det gælder f.eks. Meginskúlin á Sandi, Skúlin á Giljanesi, Felagsskúlin á Oyrabakka og Skúlin í Fuglafirði. Vedrørende de økonomiske forhold herunder kommunens del af udgifterne til folkeskolen henvises til kap. 8 Undervisningsvæsen.

I medfør af lagtingslov om folkebiblioteker m.v. (1968) får kommunerne refunderet 60% af driftsudgifterne til bibliotek af landskassen. 15 kommuner har bibliotek, hvoraf kun Tórshavn og Klaksvík har heltidsbiblioteker. Der henvises iøvrigt til kap. 11 Kulturelle forhold, idræt m.v.

I de senere år har et stigende antal kommuner tilbudt fritidsundervisning (aftenskole). Udgifterne afholdes af kommunerne med tilskud fra stats- og landskasse. Der henvises til kap. 8 Undervisningsvæsen.

Kommunerne dækker en mindre del af udgifterne til sociale pensioner samt visse forsorgsydelser. Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri kommuner, der har over 2.000 indbyggere, administrerer selv reglerne i forsorgsloven om transbestemte ydelser: Almindelig underholdshjælp og hjælp til enlige forsørgere. Iøvrigt varetages forvaltningen af landsstyrets socialforvaltning, Almannastovan.

Reglerne i børneforsorgsloven forvaltes af børneværnsudvalg i hver kommune.

I Tórshavn, Miðvágur og i Tvøroyri findes alderdoms- og plejehjem. Endvidere er et plejehjem i Klaksvík og et i Runavík under opførelse. Kommunerne dækker 15% af udgifterne til driften.

Se iøvrigt kap. 6 Socialvæsen.

Kommunerne har visse opgaver inden for sundhedsvæsenets område. Kommunerne betaler 1/4 af det faste honorar til kommunelæger. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og - uden for Tórshavn - instrumentarium til rådighed. Udgifterne til skoletandlæger dækkes fuldt ud af kommunerne, medens kommunens udgifter til skolelæger, sundhedsplejersker, skolesundheds- eller skolesygeplejersker og hjemmesygeplejersker kun udgør en mindre del af de samlede udgifter. Der henvises iøvrigt til kap. 7 Sundhedsvæsen.

Reglerne i sundhedsvedtægterne administreres af den i hver kommune nedsatte sundhedskommission. De lokale sundhedskommissioners afgørelser kan påklages til en oversundhedskommission, der består af rigsombudsmanden (formand) og landslægen samt 3 af lagtinget for 3 år valgte medlemmer. Afgørelser, truffet af Tórshavn kommunes sundhedskommission, påklages dog til landsstyret.

Til fremme for erhvervslivet har de fleste kommuner anvendt store beløb til havneudbygninger. Havne- og landingspladser på Færøerne bygges og drives af kommunerne. Kommunerne har hidtil båret godt 1/4 af de samlede udgifter hertil.

Der henvises i den forbindelse til kap. 3, afsnittet om Havne- og landingspladser. Endvidere dækker kommunerne udgifter til anlæg og vedligeholdelse af veje, som ikke er landsveje, jfr. kap. 3, afsnittet om veje, samt til gadebelysning.

Kommunerne afholder selv udgifterne til anlæg og vedligeholdelse af kloaker samt til renovation. I forbindelse med anlæg og vedligeholdelse af kirkegårde har kommunen mindre udgifter, jfr. iøvrigt kap. 10 Kirkeliv. Endelig er vandforsyning og brandvæsen kommunale opgaver, som kommunerne selv dækker udgifterne til.

Enkelte kommuner har herudover udgifter til kollektiv trafik (buslinier) inden for kommunen.

I henhold til lagtingslov om byplaner og byggevedtægter (1954) er Tórshavn kommune forpligtet til at udarbejde en byplan for kommunen. Landsstyret kan endvidere pålægge andre kommuner (eller andre kommuner i fællesskab) at tilvejebringe en byplan, men denne hjemmel har ikke været anvendt i den tid, loven har været gældende. Det er således op til kommunerne selv at afgøre, om der skal planlægges eller ej.

Det er dog nødvendigt for kommuner med en vis vækst at udarbejde en byggevedtægt med bindende regler for både kommunestyret

og den enkelte. I de seneste år har enkelte kommuner fået godkendt eller har tilsendt landsstyret oplæg til byggevedtægtgodkendelse og flere andre kommuner arbejder med oplæg. Med lovændring i 1974 blev landsstyret bemyndiget til at sætte en særlig byggevedtægt i kraft, som skal være gældende for selve bebyggelsen i de kommuner, som ikke har sine egne godkendte bygningsbestemmelser.

Gennem flere år har man på såvel lands- som kommuneplan arbejdet med spørgsmålet om en mere varig løsning på problemet vedrørende affaldsbortskaffelse. Med undtagelse af Tórshavn kommune, som for nogle år siden etablerede et forbrændingsanlæg i Havnardalli, er de færøske kommuner gået sammen i et selskab, Færøernes Interkommunale Renovationsselskab, som i samarbejde med landsstyret planlægger etableringen af et forbrændingsanlæg til bortskaffelse af affald fra overalt på Færøerne (undtagen Tórshavn).

Kommunernes økonomi

For at få et billede af kommunernes økonomi er der foretaget en analyse af kommunernes regnskaber for 1981/82 (se dog kildehenvisningen i tabel 5. 1. nedenfor). Da der kun er foretaget analyse af regnskaberne vedrørende et finansår, er det ikke muligt med tal at belyse udviklingen fra et år til et andet. Man kan derimod danne sig et billede af kommunernes indtægter og udgifter, opdelt på indtægtskilder og udgiftsområder, set i relation til kommunernes størrelse. Der henvises til tabellerne 5. 1., 5. 2. og 5. 3. nedenfor.

Indtægter: Størstedelen af de kommunale indtægter eller 96,6% stammer fra indkomstskat. Af andre indtægter stammer hovedparten fra renter af indeståender i pengeinstitutter.

De samlede indtægter var i 1981/82 ca. 295 mill. kr., svarende til ca. 28% af de samlede offentlige indtægter i 1981/82. Af tabel 5. 3. fremgår, at den gennemsnitlige kommuneskat pr. indbygger er lavest for kommuner med under 200 indbyggere og stiger proportionalt med kommunernes størrelse. Hovedårsagerne hertil er, at indtjeningsmulighederne er bedre i større kommuner samtidig med at udgiftsbehovet (og derved skattekravet) er større. I 1981/82 var den laveste og det højeste ligningsprocent henholdsvis 8% og 18,5%. De kommunale skatteindtægter for skatteåret 1982/83 er iøvrigt nærmere belyst i kapitel 4 (tabel 4.14).

Udgifter: De kommunale udgifter skyldes dels udgifter til opgaver, som er pålagt kommunerne ved lov, f.eks. socialvæsen, undervis-

ningsvæsen, dels udgifter til opgaver af mere frivillig karakter som bygderådet mere eller mindre selvstændigt træffer beslutning om.

I 1981/82 var de samlede nettoudgifter ialt 253 mill. kr., svarende til ca. 16% af de samlede offentlige udgifter (incl. statskassens udgifter).

En fjerdedel af kommunernes udgifter går til betaling af renter. Det er især kommuner med indbyggertal på mellem 500 og 2.000, der er bundet af store rentebyrder. Selvom tallene viser et samlet overskud på 42,2 mill. kr., så er lånebyrden forøget med ca. 80 mill.kr. Hovedårsagen hertil er, at der i indtægten er medregnet al pålignet skat og fra udgifterne er trukket landskasse- og statskassetilskud. I 1981/82 er skatterestancerne steget og dertil kommer, at kommunerne foreløbig har finansieret landskasse og statskassetilskud gennem låneoptagelse, bl.a. det endnu ikke udbetalte statstilskud til havnebyggeri.

De største udgiftsområder iøvrigt er undervisningsvæsen og veje m.m. Disse områders andel af de samlede udgifter udgør 59,3% i de små kommuner, men kun 33,5% i kommuner med over 2.000 indbyggere. Alligevel er udgiften pr. indbygger i de små kommuner til undervisningsvæsen og veje m.m. lavere end i kommuner med over 2.000 indbyggere (1.787 kr. mod 1.927 kr.).

Tabel 5. 1. Kommunale indtægter og udgifter i 1981/82 fordelt efter kommunistørrelse og hovedformål

Kr.	Kommunistørrelse, indbyggerantal						Ialt
	0-200	200-500	500-1000	1000-2000	Over 2000		
Pålignet skat	5.951.624	12.855.419	55.023.603	39.265.045	172.246.300	285.341.991	
Andre indtægter	79.348	219.601	485.148	73.632	1.180.823	2.038.552	
Renter og kuponudbytte	172.150	349.431	902.521	1.391.680	5.066.135	7.881.917	
Indtægter ialt	6.203.122	13.424.451	56.411.272	40.730.357	178.493.258	295.262.460	
Socialvæsen	627.144	897.729	3.361.492	2.644.869	13.876.429	21.407.663	
Administration	417.981	793.572	3.186.355	3.764.898	15.951.145	24.113.901	
Sundhedsvæsen	174.433	654.136	1.099.829	1.523.595	2.776.286	6.228.279	
Veje m.v.	1.577.657	2.286.767	8.382.444	6.644.391	21.386.098	40.277.357	
Havne og landingspladser	46.438	177.218	6.301.102	197.974	7.616.301	14.339.033	
Undervisningsvæsen	1.711.154	3.248.818	11.389.724	7.110.961	21.089.410	44.550.067	
Kommunale virksomheder (stenbrud, vandvæsen m.v.)	105.661	194.370	747.451	259.411	4.769.251	6.076.144	
Kirkegårde	61.185	93.222	580.216	375.182	2.312.626	3.422.431	
Andre udgifter	404.890	555.151	4.074.026	2.685.132	22.783.117	30.502.316	
Renteudgifter	418.749	1.880.530	16.474.263	10.717.935	32.630.826	62.122.303	
Udgifter ialt	5.545.292	10.781.513	55.596.902	35.924.298	145.191.489	253.039.494	
Indtægter + udgifter	657.830	2.642.938	814.370	4.806.059	33.301.769	42.222.966	
Indbyggerantal pr. 1/1-81	1.840	2.933	10.420	6.834	22.043	44.070	
Antal skattepligtige i skatteåret 1981/82 (i % i parentes)	1.280 (70 %)	1.836 (63 %)	6.571 (63 %)	4.252 (62 %)	14.843 (67 %)	28.798	
Gennemsnitlig skattepligtig indtægt pr. skattepligtig	46.949	59.159	57.858	60.617	68.220		

Kilde: Oplysninger fra landsfolkerregistret, tabel 4.15. i Årbog for Føtøerne 1981 samt kommune-
regnskaber for 1981/82. Dog er anvendt regnskaber for 1980/81 for så vidt angår Vidar-
eidøi og Hest kommuner, og for 1979/80 for så vidt angår Sjøgv, Hvalvik, Gjøgv, Saksun,
Mykines og Húsavík kommuner.

Det skal bemærkes, at man i tabel 5. 1. har forsøgt i så vid udstrækning som muligt at trække stats- og landskassetilskud fra de opgivne bruttotal. D. v. s. at tabellen viser kommunernes nettoudgifter. F. eks. viser tabellen ca. 25 % af alle havneudgifterne ialt i 1981/82

Tabel 5. 2. Kommunale indtægter og udgifter i 1981/82 fordelt efter kommunestørrelse og hovedformål i %

<u>%</u>	<u>Kommunestørrelse, indbyggerantal</u>					<u>Ialt</u>
	<u>0 - 200</u>	<u>200- 500</u>	<u>500- 1000</u>	<u>1000- 2000</u>	<u>Over 2000</u>	
Pålignet skat	95,9	95,8	97,5	96,4	96,5	96,6
Andre indtægter	1,3	1,6	0,9	0,2	0,7	0,7
Renter og kuponudbytte	2,8	2,6	1,6	3,4	2,8	2,7
<u>Indtægter ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>
Socialvæsen	11,3	8,3	6,1	7,4	9,6	8,4
Administration	7,5	7,4	5,7	10,5	11,0	9,5
Sundhedsvæsen	3,1	6,1	2,0	4,2	1,9	2,5
Veje m. v.	28,5	21,2	15,1	18,5	14,7	15,9
Havne og landingspladser	0,8	1,6	11,3	0,6	5,2	5,7
Undervisningsvæsen	30,8	30,1	20,5	19,8	14,5	17,6
Kommunale virksomheder (stenbrud, vandvæsen m.v.)	1,9	1,8	1,3	0,7	3,3	2,4
Kirkegårde	1,1	0,9	1,1	1,0	1,6	1,4
Andre udgifter	7,3	5,1	7,3	7,5	15,7	12,0
Renteudgifter	7,7	17,5	29,6	29,8	22,5	24,6
<u>Udgifter ialt</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

Kilde: Tabel 5. 1.

Tabel 5. 3. Kommunale indtægter og udgifter i 1981/82 fordelt efter kommunestørrelse og hovedformål, gennemsnitlig pr. indbygger

<u>Kr. pr. indbygger</u>	<u>Kommunestørrelse</u>				
	<u>0 - 200</u>	<u>200- 500</u>	<u>500- 1000</u>	<u>1000 2000</u>	<u>Over 2000</u>
<u>Pr. 31/12-1981</u>					
Pålignet skat	3.234	4.383	5.281	5.745	7.814
Andre indtægter	43	75	47	11	54
Renter og kuponudbytte	94	119	86	204	230
<u>Indtægter ialt</u>	<u>3.371</u>	<u>4.577</u>	<u>5.414</u>	<u>5.960</u>	<u>8.098</u>

(fortsættes)

Kommunale indtægter og udgifter i 1981/82 fordelt
efter kommunestørrelse og hovedformål, gennemsnitlig
pr. indbygger (fortsat)

<u>Kr. pr. indbygger</u>	<u>Kommunestørrelse</u>				
	0 - <u>200</u>	200- <u>500</u>	500- <u>1000</u>	1000- <u>2000</u>	Over <u>2000</u>
<u>Pr. 31/12-1981</u>					
Socialvæsen	341	306	323	387	630
Administration	227	271	306	551	724
Sundhedsvæsen	95	223	106	223	126
Veje m. v.	857	780	804	972	970
Havne og landingspladser	25	60	605	29	346
Undervisningsvæsen	930	1.108	1.093	1.040	957
Kommunale virksomheder (stenbrud, vandvæsen m.v.)	57	66	72	38	216
Kirkegårde	33	32	55	55	105
Andre udgifter	220	189	391	393	1.033
Renteudgifter	228	641	1.581	1.568	1.480
<u>Udgifter ialt</u>	<u>3.013</u>	<u>3.676</u>	<u>5.336</u>	<u>5.256</u>	<u>6.587</u>

Kilde: Tabel 5. 1.

Kap. 6

SOCIALVÆSEN

Regler og forvaltning

Socialvæsenet omfatter almindelig forsorg, børneforsorg, børnebidrag, særforsorg, sygeforsikring, folke- og invalidepension, lovpligtig ulykkesforsikring og dagpenge. Området er fællesanliggende, bortset fra lovpligtig ulykkesforsikring, der er særانliggende.

De gældende regler er fastlagt i følgende særlige love m.v. for Færøerne: Kgl. anordning nr. 389 af 15. november 1966 (med senere ændringer) om forsikring mod følger af ulykkestilfælde, lovbe kendtgørelse nr. 541 af 11. november 1976 (med senere ændringer) om invalidepension m.v., lovbe kendtgørelse nr. 542 af 11. november 1976 (med senere ændringer) om folkepension, lovbe kendtgørelse nr. 130 af 29. marts 1977 om børneforsorg, lovbe kendtgørelse nr. 131 af 29. marts 1977 (med senere ændring) om offentlig forsorg, lag tingslov nr. 36 af 4. maj 1977 om tillægsydelse til enker, lovbe kendtgørelse nr. 554 af 7. november 1977 (med senere ændringer) om offentlig sygeforsikring, lovbe kendtgørelse nr. 12 af 9. januar 1978 (med senere ændring) om børnebidrag til enlige forsørgere m.v., lov nr. 644 af 13. december 1978 om dagpenge ved sygdom eller fød sel, landsstyrets kundgørelse nr. 51 af 26. juni 1979 om dagpenge, socialministeriets bekendtgørelse nr. 323 af 27. juni 1979 om pligt til at modtage færinger på bistandslovens institutioner under amts kommunerne for personer med vidtgående fysiske eller psykiske han dicap, socialministeriets bekendtgørelse nr. 60 af 30. januar 1980 om udøvelse af forsorgen for åndssvage og andre særlig svagtbega vede på Færøerne og lagtingslov nr. 87 af 1. juni 1982 om isole ringstilskudslån til pensionister.

Der er nedsat et fast udvalg vedrørende Færøernes sociallov givning under socialministeriet. Dette udvalg behandler løbende sociale spørgsmål for Færøerne, herunder om nye principper i social lovgivningen i Danmark også bør gennemføres på Færøerne.

Almindeligvis udarbejdes forslag til sociale love i dette udvalg, hvorefter de af landsstyret forelægges lagtinget. De af lagtinget vedtagne og af landsstyret anbefalede forslag forelægges herefter i folketetinget og behandles endeligt som andre forslag til rigslove.

Tórshavn, Klaksvík og Ivøroyri kommuner, der har over 2.000

indbyggere, administrerer selv reglerne i forsorgsloven om de trangsbestemte ydelser: Almindelig underholdshjælp og hjælp til enlige forsørgere. Iøvrigt varetages forvaltningen af landsstyrets socialforvaltning, Almannastovan (Færøernes Socialforvaltning), der også er ankeinstans for afgørelser, der er truffet af de 3 nævnte kommuner. Almannastovans administration omfatter den direkte forvaltning med kontakt med klienterne samt afgørelse og beregning vedrørende de fleste sociale ydelser (på samme måde som kommunerne i Danmark). En socialrådgiver ved Almannastovan gør tjeneste på Suðuroy, og fra 1. december 1981 tillige en på Eysturoy. Herudover medvirker Almannastovan ved forvaltning med hensyn til institutioner og udfører forberedende arbejder med hensyn til landsstyrets regelfastsættende og lovforberedende opgaver. Almannastovans afgørelser i personsager kan indankes for landsstyret, der har den endelige administrative afgørelse.

I visse tilfælde er den direkte forvaltning henlagt til andre organer. Afgørelser om tilkendelse af invalidepension og revalideringsydelser træffes således af Færøernes ulykkesforsikringsråd, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og 3 medlemmer, valgt af lagtinget. Ulykkesforsikringsrådet træffer tillige afgørelser i henhold til ulykkesforsikringsanordningen, der iøvrigt forvaltes af det gensidige forsikringsselskab Føroya Vanlukkutrygging.

Rådets afgørelser i henhold til invalidepensionsloven og ulykkesforsikringsanordningen kan indankes for Den sociale Ankestyrelse i København, og det samme er tilfældet for rådets afgørelser om fortidig folkepension.

De færøske sygekasser varetager sikringen mod følger af sygdom. De ledes af deres bestyrelser under tilsyn af sikringsstyrelsen.

Reglerne i børneforsorgsloven administreres af børneværnsudvalg i hver enkelt kommune. Deres afgørelser kan i visse tilfælde indankes for Færøernes nævn for børneforsorg, der består af sorenskriveren (dommeren), landslægen og en af landsstyret valgt person med pædagogisk indsigt, og i andre tilfælde for Almannastovan.

Tabel 6. 1. Antal modtagere af sociale ydelser

	<u>1/1-70</u>	<u>1/1-75</u>	<u>1/1-80</u>	<u>1/1-82</u>	<u>1/1-83</u>
Indtægtsbestemt folkepension	2.898	3.436	4.072	4.269	4.421
Folkepensionens mindstebeløb	223	18	3	2	1
Invalidepension	853	1.019	1.064	1.112	1.118
heraf: laveste	67	118	109	108	103
mellemste	626	561	486	509	516
højeste	160	340	469	495	499
Invaliditetsydelse	36	39	42	47	66
Enkepension	103	141	154	113	92
Enkebørnsbidrag	412	444	405	351	343
Børneforsorg	56	64	64	57	70
Udvidet hjælp	18	36	47	73	91
Hjælp til enlige forsørgere	76	316	148	175	190
Almindelig underholdshjælp	110	100	49	58	71
Dagpenge	-	-	63	190	165
Ialt	4.785	5.613	6.111	6.447	6.628

Kilde: Materiale i Almanastovan

Ydelsernes omfang og finansiering

Reglerne om kontantydelse i folkepensionsloven, invalidepensionsloven (der også indeholder regler om revalidering) og forsørgsloven svarer med hensyn til betingelserne for at opnå ydelser nogenlunde til de tilsvarende danske regler før bistandsloven, idet ydelsernes størrelse dog er noget mindre end de tilsvarende danske.

Reglerne i ulykkesforsikringsanordningen - der fortsat er uændret gældende - svarer i princippet til de tilsvarende danske, således som disse var inden ændringen til arbejdsskadeforsikring. Dagpenge ydes ikke, når vedkommende er berettiget til dagpenge efter dagpengeloven, men iøvrigt i op til tre år. Invaliditetserstatning omfatter både mén og tabt erhvervsevne, og ydelser til efterladte er éngangsydelser. Ydelsene er - uden hensyn til indtægten - mindst halvdelen af den maksimale ydelse, og forsikringen omfatter også ulykkestilfælde, der rammer den forsikrede på vej direkte til eller fra arbejdsstedet.

Sygekasserne er bibeholdt på færøerne, og reglerne svarer til de tidligere danske med den forskel, at befordring til og fra læge er en sygekasseydelse. Sygekassernes virksomhed omfatter så-

ledes hovedsagelig betaling for lægehjælp, medicin og befording i forbindelse med besøg hos og af praktiserende læge. Færing på midlertidigt ophold i Danmark er omfattet af den danske sygesikring, og en modsvarende ordning gælder for danskere på midlertidigt ophold på Færøerne.

Dagpengeordningen omfatter sygdom, ulykkestilfælde og fødsel og kun ydelser fra det offentlige. Der er 2 karenstage, og dagpenge ydes højst i 13 uger. I visse tilfælde yder Lønjevningargrunnur Skipsfiskimanna mindsteløn som sygeløn til skibsfiskere med højere beløb end - og i stedet for - dagpenge.

Ved sygdom udover 13 uger og ved arbejdsløshed - såvel som i andre trangstilfælde - ydes hjælp efter forsorgsloven.

Enker har i henhold til forsorgsloven ret til enkepension, såfremt de har børn under 18 år. Enkepensionen er (som i Danmark) af samme størrelse som folkepensionen. Herudover ydes der - finansieret udelukkende af landskassen - en tillægsydelse, der svarer til omtrent en trediedel af den øvrige enkepension.

Børnetilskud ydes i form af fradrag i den for 1981/82 beregnede kommune- og landsskat på henholdsvis 150 kr. og 1.000 kr. pr. barn under 16 år. Hvis den pågældende ikke betaler skat eller er pålignet mindre skat end summen af disse fradrag, udbetales det overskydende beløb kontant. Herudover findes ikke regler om børnetilskud til alle.

Ulykkesforsikringen finansieres udelukkende ved forsikringspræmier, og sygekasserne får statstilskud på omkring 25 % af udgifterne, der iøvrigt finansieres ved medlemskontingenter.

De transbestemte ydelser efter forsorgsloven afholdes med en fjerdedel af statskassen og tre fjerdedele fra færøsk side.

Udgifterne til dagpenge afholdes med 40 % af statskassen og 60 % af landskassen.

Udgifterne til brændselstilskud og til isoleringstilskuds-lån finansieres 100 % af landskassen.

Alle andre kontantydelse, således særlig de store udgifter til folkepension og invalidepension, afholdes med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

De udgifter, der afholdes fra færøsk side, afholdes med fem sjettedele endeligt af landskassen, medens en sjettedel repareres på kommunerne. Folkepensionen afholdes dog med 9/10 af landskassen, medens 1/10 repareres på kommunerne. Kommunernes andel fordeles

med halvdelen efter befolkningstal og halvdelen efter skatteindtægt. Kommunernes andel fordeles således ikke efter antallet af modtagere af sociale ydelser.

Tabel 6. 2. Sociale udgifter i finansåret 1981/82

<u>1.000 kr.</u>	<u>Lands-</u> <u>kassen</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> <u>nerne</u>	<u>Andre</u>	<u>Ialt</u>
Folkepension m.v.	52.949	58.139	8.067	-	119.155
Invalidepension m.v.	18.929	22.715	3.786	-	45.430
Revalidering	1.793	1.720	287	-	3.800
Enkepension	2.310	1.308	218	-	3.836
Brændselstilskud	3.596	-	-	-	3.596
Almindelig underholdshjælp	1.389	556	278	-	2.223
Hjælp til enlige forsørgere	2.697	1.079	539	-	4.315
Udvidet hjælp	1.235	1.483	247	-	2.965
Hjemmehjælp	11.552	13.863	2.311	-	27.726
Enkebørnsbidrag	785	941	157	-	1.883
Forskudsudbetaling af børnebidrag	600	719	120	-	1.439
Skattemæssigt børnetilskud	12.662	-	1.899	-	14.561
Børneforsorg	3.406	11.861	6.511	5.830 ³⁾	27.608
Dagpenge ved sygdom eller fødsel	8.689	5.793	-	-	14.482
Skúlin á Trøðni	2.109	6.200 ²⁾	-	-	8.309
Andssvageforsorgen	535	19.904 ²⁾	-	-	20.439
Sygekasser ¹⁾	-	6.554	-	19.123 ⁴⁾	25.677
Landsstyrets midler	120	-	-	-	120
Ulykkesforsikring ¹⁾	-	-	-	11.874 ⁵⁾	11.874
Sygeløn (lønudlingsfond)	2.581	-	-	-	2.581
Hensat til byggeri	1.050	-	-	-	1.050
Administrationen af ulykkesforsikringsrådet	189	297 ²⁾	-	-	486
Almannastovan	2.924	480	12	-	3.416
Ialt	132.100	153.612	24.432	36.827	346.971

1) Vedrørende kalenderåret 1981 2) Tallet er regnskabstal for kalenderåret 1981 3) Forældrebetaling for børn på daginstitution 4) Medlemskontingenter 5) Forsikringspræmier

Kilde: Landskasseregnskabet, statsregnskabet og materiale i Almannastovan

Tabel 6. 2. omfatter alle udgifter, der rettelig kan betegnes som sociale udgifter og kun sådanne. Herunder er medtaget forældrebetaling for børn i daginstitutioner. Tallene svarer derfor ikke til tallene i afsnittet om offentlige udgifter. I tabel 6. 2. er medtaget udgifter til Almanna-stovan og skattemæssige børnetilskud, medens omvendt Húsalánsgrunnurin (Boliglånefonden) og tilskud til afholds- og andre foreninger ikke er medregnet.

Tabel 6. 3. Sociale udgifter i hovedposter

1.000 kr.	1970/71	1975/76	1980/81	1981/82
Forsorg og bidrag	4.671	24.343	70.628	66.334
Børneforsorg	1.917	6.781	22.866	27.608
Sygekasser	6.033	14.504	22.948	25.677
Folke- og enkepension	26.642	62.661	111.582	122.991
Invalidepension	12.775	27.763	41.596	45.430
Skattemæssigt børnetilskud	1.917	6.828	14.766	14.561
Revalidering	565	1.794	3.065	3.800
Ulykkesforsikring	1.921	4.878	9.546	11.874
Dagpenge ved sygdom eller fødsel	-	-	10.331	14.482
Andre udgifter	873	5.390	10.602	14.214
Ialt	57.314	154.942	317.930	346.971

Kilde: Landskase- og statsregnskaber samt materiale i Almanna-stovan

Tabel 6. 3. "Andre udgifter" omfatter særlig udgifterne ved Almanna-stovans administration, henlæggelser af landskassen til investeringsformål vedrørende plejehjem og brændselstilskud til pensionister m.v.

Fra 1970/71 til 1981/82 er der sket en betydelig stigning i de sociale udgifter. Årsagerne hertil er flere: a) stigning i det samlede antal modtagere af sociale ydelser, især folkepensionister, b) lovbestemte forhøjelser af ydelserne, c) pristalsregulering, d) udbygning af hjemmehjælpen, e) udbygning af institutionsforsorg (plejehjem, specialskole med elevhjem, daginstitutioner, institutioner og værksted for åndssvage), f) ikrafttrædelsen fra 1. juli 1979 af loven om dagpenge ved sygdom eller fødsel og g) ydelse af brændselstilskud fra 1. april 1980.

Institutioner m.v.

For børn under skolepligtig alder er der 10 daginstitutioner

(tre vuggestuer og fem børnehaver i Tórshavn, en børnehave med vuggestuepladser i Klaksvík og en børnehave med vuggestuepladser i Runavík) og tre dagplejefordlingsordninger (Tórshavn, Klaksvík og Tórshavn udenbys kommune) med ialt 561 pladser. Daginstitutterne og dagplejefordlingerne er under tilsyn af Socialstyrelsen og Almannastovan, og de i Danmark gældende almindelige regler for sådanne institutioners forhold finder i vidt omfang anvendelse her.

Der ydes tilskud fra staten med 4/7 af ejendomsudgifterne og 40 % af andre udgifter, fra vedkommende kommune med 3/7 af ejendomsudgifterne og 30 % af andre udgifter, medens 30 % af andre udgifter afholdes af forældrene. Som i Danmark er der mulighed for ydelse af friplads til mindrebemidlede forældre.

For børn findes kun en døgninstitution, Føroya Barnaheim (Færøernes Børnehjem). Dette er under tilsyn m.v. på samme måde som daginstitutionerne, og driftsudgifterne dækkes fuldt ud med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

I Tórshavn findes et alderdomshjem med 26 pladser og i Miðvágur på Vágur og i Tveroyri på Suðuroy alderdoms- og plejehjem med henholdsvis 35 og 28 pladser. Disse hjem er under tilsyn af Almannastovan. 80 % af driftsudgifterne afholdes af den almindelige folkepensionskonto, 5 % direkte af landskassen og de resterende 15 % kommunalt. Herudover findes plejeafdelinger på sygehusene i Tórshavn (26 pladser) og Klaksvík (17 pladser). Med hensyn til disse afdelinger har sygehusene formel status som plejehjem.

I Tórshavn findes et mindre hjem - Tórshavnar privata vistarheim - for selvhjulpne patienter, der ikke kan klare sig alene. I henhold til overenskomst med hjemmet, der har ca. 10 pladser i Tórshavn og ca. 10 pladser på en filial i Runavík, afholdes udgiften ved driften af den almindelige invalidepensionskonto.

Revalideringsinstitutionen ALV kan give handelsskoleundervisning på lokaliteten við Air nord for Tórshavn og har et beskyttet værksted i Tórshavn, hvortil kommer salgsvirksomhed for ting, der er fremstillet af invalider. Institutionen er under tilsyn af Færøernes ulykkesforsikringsråd, og udgifterne til handelsskolen afholdes i form af elevdagsbetaling efter invalidepensionsloven, medens udgifterne ved de øvrige foranstaltninger afholdes af en fast bevilling på lagtingsfinansloven og af indsamlede midler.

I Tórshavn findes et aflastnings- og fritidshjem, "Fritíðarheimið í Skrivaragøtu", med 5 aflastningspladser til ophold og 10

pladser til dagaflastning (fritidshjem) for åndssvage og i et vist omfang andre handicappede. Hjemmet er en selvejende institution, og driften afholdes efter aftale med halvdelen af statskassen og halvdelen fra færøsk side.

Skúlin á Trøðni yder undervisning til alle former for handicappede, ikke alene i skolealderen, men også før og efter denne. Skolen har to elevhjem. Den er en selvejende institution med egen bestyrelse under tilsyn af socialstyrelsen, og udgifterne afholdes af statskassen med tre fjerdedele og af landskassen med en fjerdedel.

Tabel 6. 4. Antal elever ved Skúlin á Trøðni, fordelt efter handicap, behandlingsform og alder

Pr. 1/1	Tællende ¹⁾	Høreli-dende	Synsli-dende	Åndssvage	Ialt	In-terne	Ex-terne	Ambulante	Ialt
1970	147	14	7	0	168	53	30	85	168
1975	277	424	8	21	730	49	70	611	730
1980	229	710	5	42	986	34	75	877	986
1981	217	767	2	35	1.021	28	90	903	1.021
1982	226	793	3	40	1.062	34	75	953	1.062
1983	183	837	3	25	1.048	29	61	958	1.048
Heraf									
under	39	5	0	2	46	1	23	22	46
i	39	10	1	16	66	10	26	30	66
over	105	822	2	7	936	18	12	906	936

undervisningspligtig alder

1) Samt ordblinde og bevægelseshæmmede

Kilde: Oplysninger fra Skúlin á Trøðni

Åndssvageforsorgen omfatter 4 sektorer: a) Den sociale afdeling, der særlig hjælper hjemmeboende, b) 4 afdelinger Eirargarður 14-16 (på landssygehusets område), hvor 48 personer bor, c) Pensionatet Eirargarður 4, hvor 11 selvhjulpne personer bor, d) Værkstedet Vón på Argir med plads til 45 personer. Åndssvageforsorgen er en statsinstitution, som dog er under Almannastovans ledelse, og udgifterne afholdes af statskassen, bortset fra administrationen på Almannastovan.

Der ydes hjemmehjælp adskillige steder på Færøerne (pr. 1. januar 1983 til 820 hjem af 400 hjemmehjælpere). Hjemmehjælpen ydes som midlertidig hjemmehjælp, hvor husmoderen er syg, som vedvarende hjemmehjælp til pensionister og til lejlighedsvis aflast-

ning af dem, der i hjemmet passer en handicappet person.

Færøernes ulykkesforsikringsråd

Rådet har i 1982 afholdt 41 møder og behandlet 2.801 sager, fordelt med 1.915 sager vedrørende invalideforsikringen, 842 sager vedrørende ulykkesforsikringen og 44 sager om andre, navnlig generelle spørgsmål.

Tabel 6. 5. Øversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikringsrådet

<u>A. Ulykkesforsikringen</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
a) afvist som ikke henhørende under ulykkesforsikringsordningen	17	6	19	19
b) ingen helbredsforringelse	52	89	88	126
c) invaliditetsgrad under 5 %	48	52	40	32
d) invaliditetserstatning	25	20	38	70
e) erstatning til efterladte	3	5	0	5
<u>Ialt</u>	<u>145</u>	<u>172</u>	<u>185</u>	<u>252</u>
<u>B. Invalideforsikringen</u>				
a) sager om invalidepension sluttet med tilkendelse af invalidepension (højeste 60, mellemste 75, laveste 3)	171	114	114	138
sluttet med afslag på forhøjelse af invalidepension	10	5	2	11
sluttet med afslag på invalidepension	42	21	11	10
<u>Ialt</u>	<u>223</u>	<u>140</u>	<u>127</u>	<u>156</u>
b) sager vedrørende berettigelse af fortsat invalidepension ("Kontrolsager"): afgjort med fortsat invalidepension (højeste 60, mellemste 50, laveste 16)	55	69	36	126
afgjort med inddragelse af invalidepension	14	9	2	16
<u>Ialt</u>	<u>69</u>	<u>78</u>	<u>38</u>	<u>142</u>
c) sager om hjælp i henhold til invalidepensionslovens § 31:				
Bevilling til medicin	30	84	207	48
" " ortopædisk fødtøj	47	87	54	109
" " høreapparater	58	119	121	109
				(fortsættes)

Øversigt over afgørelser truffet af ulykkesforsikringsrådet (fortsat)

<u>B. Invalideforsikringen</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1982</u>
Bevilling til bandager m.v.	35	114	195	123
" " kørestole	7	18	28	46
" " rejser	3	19	16	16
" " uddannelse hos ALV	18	4	6	6
" " anden uddannelse	19	16	37	60
" " briller	-	-	23 ¹⁾	67
" " ombygning	-	-	10 ¹⁾	33
" " biler	-	-	7 ¹⁾	19
" " skinner	-	-	-	51 ¹⁾
" " parykker	-	-	-	16 ¹⁾
" " astmasenetøj	-	-	25 ¹⁾	-
" " gang-/ståstativ	-	-	22 ¹⁾	15
" " reparation m.v.	-	-	38 ¹⁾	17
" " telefon	-	-	-	2 ¹⁾
" " teknisk udstyr	-	-	-	39 ¹⁾
" " andre ydelser	12	51	127	222
Afslåede andragender	40	30	71	167
Ialt	269	542	987	1.165

d) andre sager:

vedrørende bistandstillæg	24	16	6	13
" plejetillæg	11	12	9	8
folkepension i henhold til folkepensionslovens § 2, stk. 3	47	43	37	38
vedrørende toldfritagelser	10	10	14	19
inddragelse af medicinbevilling	1	3	1	4
invaliditetsydelse (invalidpensionslovens § 16)	7	1	2	17
Ialt	100	85	69	99

1) Tidligere henført under andre ydelser

Kilde: Ulykkesforsikringsrådet

Udviklingen i 1982

Ved lagtingslov nr. 79 af 21. maj 1982 om brændselstilskud til visse pensionister og enlige forsørgere blev der givet regler om ydelse af brændselstilskud som engangsydelse med 1.200 kr. til hver pensionist (pensionistægtepar), der pr. 1. oktober 1982 havde ret til invalide-, folke- eller enkepension med pensionstillæg og

til enlige forsørgere med egen husholdning, der får hjælp efter forsørgsloven.

Udgifterne til brændselstilskud afholdes udelukkende af landskassen.

Ved lov nr. 233 af 26. maj 1982 om ændring af forskellige lovbestemmelser for færøerne om sociale ydelser (forhøjelse og teknisk justering af satser m.v.) er satserne for grundbeløb og pensionstillæg for folke-, invalide- og enkepensionister forhøjet fra 1. april 1982 at regne. Samtidig er der på grund af nul-stilling af det danske reguleringspristal foretaget tekniske ændringer i pensionslovene og i lovene om offentlig sygeforsikring og om børnebidrag til enlige forsørgere. Ved lagtingslov nr. 87 af 1. juni 1982 om isoleringstilskudslån til pensionister blev der givet regler om isoleringstilskudslån til enke-, folke- og invalidepensionister, som bor i eget hus.

Tilskudslånet er afdrags- og rentefrit, så længe pensionisten benytter huset. Lånet ydes med højst 25.000 kr. til udgifterne til selve isoleringen. Afgørelse om ydelse af disse lån træffes af Almanastovan, medens lånene iøvrigt administreres af Húsalánsgrunnurin (Bolíglánefonden). Forinden lånene udbetales, skal isoleringen godkendes af Húsalánsgrunnurin's synsmænd. Til dette formål afsættes på lagtingsfinansloven 3 mill. kr. i finansåret 1982/83 og følgende 4 finansår til og med finansåret 1986/87.

Opførelsen af et plejehjem i Klaksvík fortsattes. Bygningen, der er beliggende på sygehusets område, skal også omfatte lokaler til sygehusets brug.

Opførelsen af et plejehjem i Runavík fortsattes ligeledes.

I Klaksvík ombygges en bygning, der i nærmeste fremtid skal tages i brug som hjem for invalidepensionister og andre.

I foråret 1982 påbegyndtes opførelsen af en ny vuggestue og børnehave ved Kommansmýri i Tórshavn, der skal erstatte vuggestuen på Lützenstrøð i Tórshavn.

I foråret 1982 påbegyndtes opførelsen af en ny børnehave i Hoyvík i Tórshavn kommune.

En børnehave med vuggestuepladser "Kongshavnar Barnagarður og Vøggustova" i Runavík kommune blev taget i brug.

Kap. 7

SUNDHEDSVÆSEN

Sundhedsvæsenet omfatter landslægen, sygehusene, kommunelægerne, skolelægerne, tandlægerne, hjemmesygeplejerskerne, skole-sundheds/skolesygeplejerskerne, sundhedsplejerskerne, jordemødrene og apotekerne. Bortset fra apotekervæsenet er området fællesanliggende.

LANDSLÆGEN

Landslægen er lagtingets og rigsombudsmandens sagkyndige i alle lægelige, hygiejniske, miljømæssige og socialmedicinske forhold. Landslægen fører på sundhedsstyrelsens vegne tilsyn med sygehusene og den virksomhed, der udøves på Færøerne af apoteker, læger, tandlæger, jordemødre og andre medarbejdere inden for sundhedsvæsenet. Landslægen udarbejder og udgiver årlige medicinalberetninger for Færøerne, og han yder som embedslæge bistand til rets- og politimyndighederne.

De med landslægeembedet forbundne udgifter betales af statskassen.

SYGEHUSVÆSENET

Der er 3 sygehuse på Færøerne, Landssjúkrahúsið i Tórshavn, der nu også omfatter det tidligere statshospital, Klaksvik sygehus og Suðuroy sygehus. Området er et fællesanliggende, men sygehusene drives i henhold til lov nr. 621 af 22. december 1976 for Færøerne om sygehusvæsenet som institutioner under landsstyret. Udgifterne til det tidligere statshospital, der tidligere blev afholdt fuldt ud af staten, er fra finansåret 1977/78 afløst af en fast ydelse svarende til nettodriftsudgifterne i finansåret 1976/77 reguleret i overensstemmelse med ændringerne i den danske bruttofaktorindkomst.

Ved den nye sygehuslov gennemførtes også med virkning fra 1. april 1977 en mere indgående og lovmæssig regulering af sygehusvæsenet og sygehusvæsenets ydelser end efter den hidtil gældende lov.

Sygehusene administreres af hver sin bestyrelse på 5 medlemmer, hvoraf lagtinget udpeger 3 medlemmer og indenrigsministeren og Færøernes landsstyre hver 1. Endvidere er der i henhold til loven nedsat et planlægningsudvalg for det færøske sygehusvæsen, der skal fremsætte forslag om udbygningen af det samlede sygehusvæsen. Udvalget, der er sammensat på samme måde som bestyrelserne,

påbegyndte sit arbejde i 1978 og afgav betænkning i august 1980, jfr. nedenfor.

Den daglige administrative ledelse af sygehusvæsenet varetages af en af landsstyret udnævnt direktør. Sygehusdirektøren er samtidig sekretær for hver af de 3 sygehusbestyrelser og for planlægningsudvalget.

Den daglige ledelse af de enkelte sygehuse forestås af en inspektør for hvert af de 3 sygehuse.

Ved reglement for det færøske sygehusvæsen af 6. oktober 1977 er af landsstyret fastsat regler for kompetence- og ansvarsfordelingen inden for sygehusvæsenet.

Ved landsstyrets bekendtgørelse af 27. august 1980 er bestemt, hvem der kan sende patienter til behandling uden for Færøerne og til hvilke sygehuse. Baggrunden herfor er, at patienter fra Færøerne med virkning fra 1. januar 1981 kun vil kunne undersøges og behandles vederlagsfrit på Rigshospitalet med tilhørende institutioner.

Statens tilskud til det færøske sygehusvæsen udgør i følge sygehusloven foruden det ovenfor nævnte tilskud til statshospitalet halvdelen af sygehusvæsenets øvrige nettodriftsudgifter. Tidligere modsvarede statens driftstilskud halvdelen af nettodriftsudgifterne for sygehusene bortset fra statshospitalet, men reguleringen skete efterfølgende efter årlig godkendelse af Folketingets finansudvalg. Med sygehusloven er tilskuddet blevet lovbundet, og den periodiske forskydning er undgået.

Anlægsudgifter i forbindelse med udbygning af sygehusene er hidtil afholdt således, at statskassen har afholdt halvdelen, mens landskassen har afholdt den anden halvdel, således at sidstnævnte er blevet finansieret ved lavt forrentede langfristede statslån, jfr. dog nedenfor om byggeriet i Klaksvík.

Landssjúkrahúsið har 284 sengepladser, heraf 80 i den psykiatriske afdeling, og modtager primært patienter fra Streymoy, Vágar og Sandoy sysler samt en del fra Eysturoy syssel, men har iøvrigt indlæggelser fra hele landet i kraft af sygehusets funktion som centralsygehus og som følge af de på hospitalet værende afdelinger for psykiatriske patienter. Sygehuset har en kirurgisk afdeling, en medicinsk afdeling, en fødeafdeling, en røntgenafdeling, en fysiurgisk afdeling, en afdeling for intensiv terapi, en øre-, næse- og halsafdeling, en øjenklinik, en patologisk afdeling og en

plejeafdeling samt en psykiatrisk afdeling. Følgende specialer er repræsenterede på sygehuset: Anæstesiologi, røntgenundersøgelse, fysiurgi og rehabilitering, fysiurgi, kvindesygdomme og fødsels-hjælp, medicinske sygdomme, hjerte- og kredsløbs sygdomme, medicinske mave- og tarmsygdomme, medicinske lungesygdomme, kirurgiske sygdomme, medicinske nervesygdomme, øjensygdomme, øre-næse-hals-sygdomme, vævsundersøgelser, psykiatri og børnesygdomme. Til Landssjúkrahúsið er der endvidere fra 1960 knyttet en sygeplejerskole, Sjúkrasystyraskúli Føroya.

Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling, der hidtil har rådet over 80 sengepladser, begyndte at modtage patienter i 1969.

I 1982 afsluttedes brandsikring af det gamle Dronning Alexandrines Hospital med etablering af ekstraudgange fra fødeafdelingen og en kirurgisk sengeafdeling.

Klaksvík sygehus har 47 blandede sengepladser og modtager patienter fra Norðoya syssel og den østlige del af Eysturoy syssel.

I 1980 påbegyndtes opførelsen af et alderdoms- og plejehjem. Dette bygges sammen med sygehuset, og i denne forbindelse moderniseres en del funktioner, der er fælles, køkken, kantine, kapel, hovedindgang, omklædning og depotrum m.v. De samlede udgifter er pr. 1. oktober 1981 opgjort til 52,2 mill. kr., hvoraf sygehusets andel udgør 21,5 mill. kr. Af dette beløb har staten givet tilsagn om et tilskud på 10,9 mill. kr. I modsætning til tidligere vil den resterende del ikke blive finansieret med et langfristet statslån. Byggeriet ventes afsluttet i 1984, hvorefter den ene af sygehusets afdelinger, der gennem flere år har været belagt med plejepatienter, vil kunne tages i brug som en egentlig sengeafdeling.

Følgende specialer er repræsenterede på sygehuset: Kirurgi, ortopædisk kirurgi og intern medicin.

Suðuroy sygehus har 26 blandede sengepladser og modtager patienter fra Suðuroy nordre og søndre sysler.

Sygehusets læger er specialister i kirurgiske sygdomme.

I 1976 oprettedes Hotel Íórshavn, en selvejende institution i København, som har til formål at tilbyde logi til patienter, der sendes til Danmark, og til disses pårørende. Sygehusvæsenet råder over mindst 8 sengepladser pr. døgn på hotellet og afholder selv udgiften for de benyttede værelser.

I finansåret 1981/82 var der 4.430 overnatninger af patienter og pårørende mod 4.485 i 1980/81.

Antallet af patienter, der sendes til behandling i Danmark, er i de senere år steget kraftigt. Medens der i 1979/80 således blev sendt 420 patienter afsted, androg antallet i 1980/81 464 og i 1981/82 515 patienter, hvoraf 477 til Rigshospitalet og dets afdelinger. 414 patienter sendtes fra Landssjúkrahúsið og 101 fra Klaksvík sygehus.

Tabel 7. 1. Sygehusenes kapacitet og belægning

<u>Antal sengepladser</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	178	294	284	284	284
Klaksvík sygehus	46	48	47	47	47
Suðuroy sygehus	26	26	26	26	26
Ialt	250	368	357	357	357

Antal indlæggelser

Landssjúkrahúsið ¹⁾	4.149	4.867	5.727	6.114	6.059
Klaksvík sygehus	1.071	1.358	1.207	1.183	1.234
Suðuroy sygehus	842	675	635	574	582
Ialt	6.062	6.900	7.569	7.871	7.875

Antal sygedage

Landssjúkrahúsið ¹⁾	64.570	93.828	98.326	99.837	98.879
Klaksvík sygehus	18.183	18.442	18.048	17.588	18.757
Suðuroy sygehus	11.475	8.826	8.414	7.353	7.258
Ialt	94.228	121.096	124.788	124.778	124.894

Gns. antal sygedage pr. patient

Landssjúkrahúsið ¹⁾	15,6	19,3	17,2	16,3	16,5
Klaksvík sygehus	16,0	13,5	15,0	14,9	15,2
Suðuroy sygehus	13,6	12,4	13,3	12,8	11,9
Gns. for sygehusvæs.	15,5	17,6	16,5	15,9	15,9

Gns. belægningsprocent

Landssjúkrahúsið ¹⁾	99,4	87,4	94,9	96,3	95,4
Klaksvík sygehus	108,3	105,3	105,2	102,5	109,3
Suðuroy sygehus	120,9	93,5	88,7	77,5	76,5
Gns. for sygehusvæs.	103,3	90,2	95,8	95,8	95,8

1) Inclusive det tidligere statshospital i Tórshavn, fra 1. januar 1977 Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling

Kilde: Sygehusene

Det noget høje gennemsnitlige antal sygedage pr. patient på Landssjúkrahúsið skyldes et stort antal kronisk syge patienter på de medicinske og psykiatriske afdelinger, samt at plejeafdelingen medregnes.

For Klaksvíks vedkommende er forklaringen ligeledes plejepatienter.

Tabel 7. 2. Behandlingsformer for indlagte patienter på sygehusene

<u>Antal</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Operationer:</u>					
Landssjúkrahúsið	1.358	1.943	2.639	2.883	2.970
Klaksvík sygehus	215	790	893	707	902
Suðuroy sygehus	456	257	395	347	294
Ialt	2.029	2.990	3.927	3.937	4.166

<u>Fødsler:</u>					
Landssjúkrahúsið	501	570	610	586	547
Klaksvík sygehus	119	105	88	82	106
Suðuroy sygehus	105	80	92	74	84
Ialt	725	755	790	742	737

<u>Røntgenundersøgelser og -behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	4.974	5.512	5.004	4.510	5.010
Klaksvík sygehus	809	1.359	2.498	1.248	1.314
Suðuroy sygehus	1.707	683	420	390	425
Ialt	7.490	7.554	7.932	6.148	6.749

<u>Laboratorieundersøgelser:</u>					
Landssjúkrahúsið	78.748	92.490	83.563	88.148	85.389
Klaksvík sygehus	10.501	20.996	20.545	25.826	20.618
Suðuroy sygehus	167	11.516	11.042	10.327	10.947
Ialt	89.416	125.002	115.150	124.301	116.954

<u>Fysiurgiske behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	15.001	27.272	26.904	31.758	25.638
Klaksvík sygehus	1.691	3.823	3.651	3.706	4.548
Suðuroy sygehus	4.606	3.625	5.459	4.133	5.302
Ialt	21.298	34.720	36.014	39.597	35.488

Kilde: Sygehusene

Tabel 7. 3. Sygehusenes ambulante virksomhed

<u>Antal</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
<u>Skadestuebe-</u>					
<u>handlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	873	1.514	2.368	4.274	4.261
Klaksvík sygehus	634	607	757	919	928
Suðuroy sygehus	-	53	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>1.507</u>	<u>2.174</u>	<u>3.125</u>	<u>5.193</u>	<u>5.189</u>
<u>Efterbehandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	.	.	5.235	5.856	5.867
Klaksvík sygehus	.	.	1.252	1.497	1.605
Suðuroy sygehus	.	.	506	571	511
<u>Ialt</u>	<u>.</u>	<u>.</u>	<u>6.993</u>	<u>7.924</u>	<u>7.983</u>
<u>Røntgenundersøgelser</u>					
<u>og -behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	5.302	8.514	10.089	9.873	10.166
Klaksvík sygehus	1.162	2.157	2.541	2.357	2.718
Suðuroy sygehus	3.073	1.023	1.564	2.036	1.767
<u>Ialt</u>	<u>9.537</u>	<u>11.694</u>	<u>14.194</u>	<u>14.266</u>	<u>14.651</u>
<u>Laboratorie-</u>					
<u>undersøgelser:</u>					
Landssjúkrahúsið	5.467	18.432	24.797	27.744	37.199
Klaksvík sygehus	2.997	6.188	8.842	11.323	10.837
Suðuroy sygehus	193	3.435	8.473	9.957	9.991
<u>Ialt</u>	<u>8.657</u>	<u>28.055</u>	<u>42.112</u>	<u>49.024</u>	<u>58.027</u>
<u>Fysiurgiske</u>					
<u>behandlinger:</u>					
Landssjúkrahúsið	1.702	9.691	8.038	7.937	8.185
Klaksvík sygehus	4.900	5.989	4.615	4.486	6.435
Suðuroy sygehus	4.473	4.060	6.665	5.204	6.031
<u>Ialt</u>	<u>11.075</u>	<u>19.740</u>	<u>19.318</u>	<u>17.623</u>	<u>20.651</u>

Kilde: Sygehusene

Efterbehandling omfatter egentlig behandling og kontrol efter et sygehusophold. Oplysningerne vedrørende Suðuroy sygehus er præget af, at kommunelægerne varetager størstedelen af skadestuebehandling.

Tabel 7. 4. Sygehusenes normerede personale pr. 1. april

<u>Antal stillinger</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Læger:</u>							
Landssjúkrahúsið	20,0	26,0	29,3	33,0	33,0	33,0	34,0
Klaksvík sygehus	2,0	4,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Ialt	24,0	32,0	36,3	40,0	40,0	40,0	41,0
<u>Sygeplejersker:</u>							
Landssjúkrahúsið	111,0	172,9	216,3	221,3	225,3	231,3 ¹⁾	235,8
Klaksvík sygehus	18,0	23,0	23,0	25,0	25,5	27,5	29,0
Suðuroy sygehus	16,0	16,0	14,0	15,0	15,0	15,0	17,0
Ialt	145,0	211,9	253,3	261,3	265,8	273,8	281,8
<u>Personale med anden²⁾ plejeuddannelse:</u>							
Landssjúkrahúsið	30,0	48,0	57,0	58,5	62,5	62,5	62,5
Klaksvík sygehus	5,0	13,0	16,0	18,0	18,0	16,0	16,0
Suðuroy sygehus	-	-	2,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Ialt	35,0	61,0	75,0	80,5	84,5	82,5	82,5
<u>Personale med anden³⁾ sundhedsfaglig udd.:</u>							
Landssjúkrahúsið	25,0	39,0	51,0	53,0	53,5	53,5	54,5
Klaksvík sygehus	6,0	7,0	10,5	10,5	10,5	10,5	11,5
Suðuroy sygehus	3,0	3,0	6,5	6,5	6,9	6,5	7,1
Ialt	34,0	49,0	68,0	70,0	70,9	70,5	73,1
<u>Kontorpersonale:</u>							
Landssjúkrahúsið	15,0	16,0	15,0	15,0	15,0	15,0	15,0
Klaksvík sygehus	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
Ialt	19,0	20,0	18,9	21,0	21,0	21,0	21,0
<u>Portører og drifts- personale:</u>							
Landssjúkrahúsið	20,0	31,5	31,0	33,0	35,0	36,0	37,0
Klaksvík sygehus	2,0	2,0	4,0	4,0	4,0	4,0	5,0
Suðuroy sygehus	2,0	2,0	2,2	3,3	3,3	3,3	3,3
Ialt	24,0	35,5	37,2	40,3	42,3	43,3	45,3

(fortsættes)

Sygehusenes normerede personale pr. 1. april (fortsat)

<u>Antal stillinger</u>	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Køkken-, vaskeri- og rengøringspersonale:</u>							
Landssjúkrahúsið	80,0	107,0	108,0	108,0	108,0	109,0	110,0
Klaksvík sygehus	26,0	23,0	23,0	24,5	24,5	25,0	25,0
Suðuroy sygehus	21,0	21,0	17,2	16,5	15,9	16,2	16,0
<u>Ialt</u>	<u>127,0</u>	<u>151,0</u>	<u>148,2</u>	<u>149,0</u>	<u>148,4</u>	<u>150,2</u>	<u>151,0</u>

Andet personale:

Landssjúkrahúsið	5,0	7,0	12,0	13,0	13,0	14,0	15,0
Klaksvík sygehus	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,5	2,5
Suðuroy sygehus	-	-	-	-	-	-	-
<u>Ialt</u>	<u>8,0</u>	<u>9,0</u>	<u>14,0</u>	<u>15,0</u>	<u>15,0</u>	<u>16,5</u>	<u>17,5</u>

Personale ialt:

Landssjúkrahúsið	306,0	445,7	519,6	534,8	545,3	554,3	563,8
Klaksvík sygehus	64,0	75,0	86,5	93,0	93,5	94,5	98,0
Suðuroy sygehus	46,0	46,0	45,8	44,3	49,1	49,0	51,4
<u>Ialt</u>	<u>416,0</u>	<u>566,7</u>	<u>651,9</u>	<u>677,1</u>	<u>687,9</u>	<u>697,8</u>	<u>713,2</u>

1) Heraf 60 sygeplejeelever

2) Omfatter væsentligst sygehjælpere og plejere

3) Laboranter, lægesekretærer, terapeuter m.v.

Kilde: Sygehusene

Tabel 7. 5. Sygehusenes samlede udgifter

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	15.177	42.654	85.098	94.869	109.049
Klaksvík sygehus	3.147	8.916	16.159	19.560	22.414
Suðuroy sygehus	2.371	4.872	8.802	10.251	11.380
<u>Ialt</u>	<u>20.695</u>	<u>56.442</u>	<u>110.059</u>	<u>124.680</u>	<u>142.843</u>

1) Incl. udgifterne til det tidligere statshospital, Tórshavn, fra 1. januar 1977 Landssjúkrahúsið's psykiatriske afdeling. Fra og med finansåret 1977/78 indgår endvidere udgifterne til tuberkulosestationens drift i sygehusudgifterne

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 7. 6. Specifikation af sygehusenes udgifter¹⁾

<u>1.000 kr.</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Lønninger og pensioner	80.009	91.622	104.993
Medicin, undersøgelser og forbrugsvarer	6.865	7.837	8.921
Apparaturanskaffelser	938	348	213

Specifikation af sygehusenes udgifter¹⁾ (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Fødevarer	2.554	2.671	3.114
Brændsel og driftsmidler	3.613	4.714	6.127
Vedligeholdelse af bygninger og inventar	7.316	5.705	5.558
Importafgifter og varetransport	1.744	1.865	2.318
Administration	1.721	2.053	2.311
Patienttransport og fremmede sygehuse	4.120	4.510	5.428
Efteruddannelse og tjenesterejser	632	866	994
Forsikringer og andre afgifter	634	1.071	1.109
Patientunderhold m.v.	521	560	656
Sygeplejeskolen	219	324	341
Andre udgifter	494	535	758
<u>Ialt</u>	<u>111.380</u>	<u>124.681</u>	<u>124.841</u>

1) Forskellen mellem totaltallene i denne tabel og tabellerne 7. 5. og 7. 8. til og med 1979/80 udgøres af refusionen fra Suðuroy Ellis- og Róktárheim til Suðuroy sygehus.

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 7. 7. Sygehusenes bruttoudgifter pr. sygedag

<u>Kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Landssjúkrahúsið ¹⁾	235,05	454,60	721,87	849,88	966,96	1115,12
Klaksvík sygehus	173,07	483,46	782,60	878,35	1095,92	1175,59
Suðuroy sygehus	206,64	552,01	894,61	1097,78	1428,98	1530,98
Gennemsnitligt for sygehusvæsenet	219,63	466,09	743,07	869,89	1012,57	1149,27

1) Som tabel 7. 5.

Kilde: Sygehusenes regnskaber

Tabel 7. 8. De samlede sygehusudgifters fordeling

<u>1.000 kr.</u>	<u>1970/71</u>	<u>1975/76</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Statens andel	9.587	34.012	60.862	68.572	78.080
Landskassens andel	9.525	20.124	47.019	53.417	61.718
Andet ¹⁾	1.583	2.306	2.178	2.691	3.045
<u>Ialt</u>	<u>20.695</u>	<u>56.442</u>	<u>110.059</u>	<u>124.680</u>	<u>142.843</u>

1) I hovedsagen sygehusenes lejeindtægter

Kilde: Statsregnskaber, landskasseregnskaber samt sygehusenes regnskaber

Som ovenfor nævnt afgav planlægningsudvalget for sygehusvæsenet i august 1980 betænkning vedrørende udbygningen af sygehusvæsenet efter 1½ års arbejde. Betænkningen er udarbejdet med en samlet tidshorisont på 12 år. Første del, programdelen, omfatter de 4 fi-

nansår 198o/81 - 1983/84 og indeholder konkrete forslag til, hvornår udbygning m.v. skal finde sted, medens perspektivdelens forslag, årene 1984/85 - 1991/92, skal betragtes som mere generelle for hele perioden. I henhold til sygehusloven skal betænkningen revideres løbende.

Arbejdet var tilrettelagt således, at 5 underudvalg vedrørende kirurgi, medicin, psykiatri, lokalsygehuse og hjælpefunktioner, afgav rapport til udvalget. På baggrund af disse og andet materiale, rejser og drøftelser, har udvalget især behandlet spørgsmålet om fordelingen af opgaver mellem de tre sygehuse og om udbygningen af disse. For Landssjúkrahúsið's vedkommende omfatter disse børneafdeling og lokaler til ambulante funktioner m.v., medens der for lokalsygehuse er planer om udbygning og renovering. I programdelen søges Landssjúkrahúsið's børneafdelings lokaleproblemer løst, og i Klaksvík er forbedring af visse hjælpefunktioner i gang. Øvrige planer kan ikke forventes realiseret i programdelen.

Udvalget har påpeget sammenhængen mellem sygehusvæsenet på den ene side og socialvæsenet og den primære sundhedstjeneste på den anden side og har foreslået, at der i fremtiden foretages en samordning af disse områder bl.a. i forbindelse med planlægningen.

DEN PRIMÆRE SUNDHEDSTJENESTE

Kommunelægeordningen

Færøerne er opdelt i 11 kommunelægedistrikter, hvor der i øjeblikket praktiserer ialt 22 kommunelæger. Kommunelægerne er almindeligt praktiserende læger, der udover faste takster fra sygekasserne og indtægter ved profylaktiske undersøgelser modtager et fast honorar fra det offentlige, pr. 1. oktober 1982 godt 79.000 kr. årligt. Statskassen betaler halvdelen af dette honorar og landskassen og kommunerne hver en fjerdedel. Herudover stiller kommunerne fri bolig, konsultationslokaler og uden for Tórshavn instrumentarium til rådighed.

Lagtinget har vedtaget at fremme hovedparten af de forslag, der er fremsat i den af kommunelægeudvalget i 1973 afgivne betænkning. Gennemførelsen af en stor del af disse forslag har fundet sted inden for de seneste år.

Efter betænkningen skal Færøerne opdeles i 12 kommunelægedistrikter, og antallet af kommunelæger forøges til 23. Der resterer således besættelse af 1 stilling.

Betænkningen foreslår endvidere, at der i distrikter med flere kommunelæger etableres lægecentraler (helsecentraler), hvortil også sundhedsplejerske, skolesundhedsplejerske, hjemmesygeplejerske, jordemoder, fysioterapeut o.a. kan knyttes. På nuværende tidspunkt er der taget lægecentraler i brug på Sandoy, i Vágur og i Tórshavn. Bygningen af en lægecentral er påbegyndt i Miðvágur, en central er planlagt i Runavík.

Lægecentralerne finansieres ved tilskud fra landskassen på 50% af anlægsudgifterne. De resterende 50% af udgifterne afholdes af kommunerne og finansieres gennem et langfristet lån fra landskassen (40%) og kommunal selvfinansiering (10%).

Baggrunden for nyordningen er ønsket om en bedre lægelig dækning af befolkningen. Denne skal opnås ved at mindske arbejdspresset for den enkelte læge, idet der ved gennemførelsen af nyordningen vil blive 1.300 - 2.000 patienter pr. læge (gennemsnitlig 1.800), og ved at etablere en mere hensigtsmæssig geografisk placering. Nyordningen forventes ligeledes at gavne sundhedsarbejdet i almindelighed, fordi den vil give lægerne bedre muligheder for at uddanne sig til og deltage i offentlige tillidshverv, først og fremmest i sundhedskommissionerne.

Skolelægeordningen

Der er ansat ialt 11 skolelæger. Uden for Tórshavn (Suðurstreymoy lægedistrikt) fungerer kommunelægerne i disse stillinger. I Tórshavn varetages skolelægearbejdet af en speciallæge i pædiatri. Området er reguleret af anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning. Udgifterne ved skolelægeordningen afholdes af landskassen med 50% statslig refusion af alle udgifter, bortset fra administrationsudgifter.

Tandlægeordningen

Udøvelse af tandlægevirksomheden på Færøerne sker i henhold til lov nr. 190 af 11. juni 1954 om tandlægevirksomhed. Ifølge lagtingslov nr. 38 af 11. juni 1958 om tandlægeordning bemyndiges landsstyret til at drage omsorg for, at der ansættes en tandlæge i hvert kommunelægedistrikt. Hjemmestyret har endnu ikke taget stilling til spørgsmålet om eventuel ikrafttræden på Færøerne af tandlægeloven af 1976 (loven ophæver den gældende lov fra 1954).

Faste skoletandlæger findes nu i Tórshavn, Sørvágur, Klaksvík, Tvøroyri, Vágur, Fuglafjörður (har også klinik i Leirvík),

Vestmanna, Skáli (har også klinik i Gøta) og Sandur. Herudover er der indrettet skoletandklinikker uden fast skoletandlæge i Glyvrrar og Eidi.

Alle driftsudgifter ved skoletandplejen afholdes af kommunerne.

Ved årets udgang var der på Færøerne 31 tandlæger.

Den kombinerede sundhedsplejerske-, skolesundheds/skolesygeplejerske- og hjemmesygeplejerskeordning

Anordning nr. 14 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om hjemmesygeplejerskeordninger, anordning nr. 15 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om sundhedsplejerskeordninger og anordning nr. 16 af 16. januar 1981 om ikrafttræden på Færøerne af lov om skolelægeordning trådte i kraft den 1. februar 1981. Herved blev lovgrundlaget tilvejebragt for gennemførelsen af den kombinerede ordning, som kommunelægeudvalget har foreslået i 1973, og lagtinget har godkendt i 1976.

Udgifterne ved den kombinerede ordning afholdes af landskassen med 50% statslig refusion af alle udgifter, bortset fra administrationsudgifter. Kommunerne stiller de fornødne lokaler til rådighed.

Efter at der i juni 1982 var indgået overenskomster på området mellem Dansk Sygeplejeråd og Rigsombudsmanden på Færøerne, blev der pr. 1. september 1982 ansat en leder af den kombinerede ordning. Sundhedsplejersker, skolesundheds/skolesygeplejersker og hjemmesygeplejersker ansattes pr. 1. januar 1983 af rigsombudet under den kombinerede ordning.

Jordemoderordningen

Der har tidligere været ansat 28 distriktsjordemødre på Færøerne, men ved udgangen af 1982 var der kun ansat 12, hvortil kommer 1 privatpraktiserende jordemoder i Tórshavn.

De hidtil gældende regler om jordemødrenes ansættelse, aflønninger m.v. er fastsat i anordning nr. 333 af 25. oktober 1962 om distriktsjordemødre på Færøerne, som ændret ved anordning nr. 457 af 8. september 1976. Distriktsjordemødrene har hidtil været tjenstemandsansatte, men med hjemmel i sidstnævnte anordning er det bestemt, at nyansættelse af jordemødre efter 1. januar 1977 skal ske på overenskomstvilkår. Lønudgiften deles med halvdelen til statskassen, en fjerdedel til landskassen og en fjerdedel til kommunerne. Ud over den faste løn får jordemødrene betaling for svangerskabsundersøgelser og medvirken ved fødsler.

Hovedparten af fødslerne foregår på sygehusene; således fødte under 1% hjemme i 1981. Kommunalægeudvalget foreslog på denne baggrund en nyordning, hvorefter distriktsjordemoderordningen skulle ophæves, og jordemødrene sygehusansættes. I 1981 afgav en af landsstyret nedsat arbejdsgruppe betænkning om den nærmere tilrettelæggelse af denne ordning, og hvorefter der foreslås ansat ialt 16 jordemødre, heraf 1 overjordemoder.

Ved anordning nr. 643 af 9. december 1982, der trådte i kraft den 1. januar 1983, blev lov om svangerskabshygiejne og fødsels-hjælp sat i kraft på færøerne. Nyordningen af jordemodervæsenet vil herefter kunne gennemføres i 1983.

A P O T E K E R V Æ S E N E T

Apotekervæsenet er som den eneste del af sundhedsvæsenet overtaget som særanliggende ved lagtingslov nr. 14 af 28. marts 1949.

Den færøske apotekerfond ejer ifølge lagtingslov nr. 63 af 16. december 1949 apotekervæsenets bygninger, varelagre og inventar.

Administration, tilsyn m.v. sker ifølge et af landsstyret fastsat regulativ.

Ved apotekervæsenet er foruden landsapotekeren normeret 3 afdelingsledere, 1 for hvert apotek i Tórshavn, Klaksvík og Tvøroyri, 4 andre farmaceuter, 9,3 apoteksassistenter, 17,6 apoteksdefektricer og 13,1 andre funktionærer, heri også medregnet elever.

Bruttoomsætningen fremgår af nedenstående tabel 1.

Tabel 1. Bruttoomsætningen uden fradrag

Kr.	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Tórshavn	14.154.145	16.613.792	20.591.983
Klaksvík	2.794.515	3.218.345	3.969.543
Tvøroyri	<u>2.843.478</u>	<u>3.201.647</u>	<u>3.600.053</u>
Ialt	<u>19.792.138</u>	<u>23.033.784</u>	<u>28.161.581</u>

Receptlægemiddelsalget til enkeltpersoner

Bevægelserne i antal ekspederede recepter og værdi er vist i tabel 2 nedenfor fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler.

Table 2. Omsætningen af receptlægemidler til enkeltpersoner fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler. Tallene i parentes viser den procentvise andel af den samlede omsætning af gruppen.

1980	Apoteksfremstillede lægemidler		Industrilægemidler		Ialt	Ialt kr.
	Antal recepter	Kr.	Antal recepter	Kr.		
Tórshavn	26.530 (19,9)	571.736 (7,9)	107.010 (80,1)	6.637.865 (92,1)	133.540 (100)	7.209.601 (100)
Klaksvík	5.661 (19,1)	126.606 (7,5)	23.968 (80,9)	1.554.534 (92,5)	29.629 (100)	1.681.140 (100)
Tvøroyri	9.082 (27,5)	242.893 (14,1)	23.927 (72,5)	1.479.769 (85,9)	33.009 (100)	1.722.662 (100)
Ialt	41.273	941.235	154.905	9.672.168	196.178	10.613.403
1981						
Tórshavn	29.219 (21,1)	742.752 (8,6)	109.027 (78,9)	7.890.046 (91,4)	138.246 (100)	8.632.798 (100)
Klaksvík	5.993 (19,5)	147.585 (7,6)	24.723 (80,5)	1.779.678 (92,4)	30.716 (100)	1.927.263 (100)
Tvøroyri	9.676 (30,6)	290.971 (15,0)	21.952 (69,4)	1.648.407 (85,0)	31.628 (100)	1.939.378 (100)
Ialt	44.888	1.181.308	155.702	11.318.131	200.590	12.499.439
1982						
Tórshavn	34.083 (23,1)	1.058.057 (10,1)	113.788 (76,9)	9.400.883 (89,9)	147.871 (100)	10.458.940 (100)
Klaksvík	6.246 (20,0)	166.622 (7,5)	25.042 (80,0)	2.062.834 (92,5)	31.264 (100)	2.223.434 (100)
Tvøroyri	10.816 (33,4)	389.422 (17,6)	21.538 (66,6)	1.823.071 (82,4)	32.554 (100)	2.212.493 (100)
Ialt	51.145	1.614.101	160.368	13.286.788	211.489	14.894.867

Kilde: Landsapotekeren

Distribuerende læger

De 12 kommunelæger, der har tilladelse til at distribuere lægemidler benytter sig i stærkt faldende grad heraf. Tabel 3 viser bevægelserne heri siden 1950.

Tabel 3. Antal ekspederede recepter af distribuerende læger

<u>År</u>	<u>Antal recepter</u>
1950	16.975
1960	13.858
1970	7.062
1980	6.289
1981	5.554
1982	9.097

I 1950 blev der pr. distribuerende læge (dengang 7) ekspederet ca. 2.000 recepter mod ca. 750 recepter pr. læge (nu ialt 12) i 1982.

Lægestillinger med distributionsret er oprettet i følgende byer og bygder (1982); Vágur (2), Sandur (1), Sørvágur (1), Miðvágur (1), Vestmanna (1), Kollafjørður (1), Eiði (1), Skáli (1), Saltangará (1), Toftir (1), Fugláfjørður (1).

Lægemedelpriser

Bevægelserne i forbrugerprisen på lægemidler har været stærkt opadgående også som følge af lagtingslov 32/1979 om ekstraindførselsafgift, som også omfatter lægemidler, der tidligere var undtaget lovgivningen om indførselsafgifter. I tabel 4 nedenfor er vist prisindeks og gennemsnitspriser pr. recept ved salg til enkeltpersoner.

Tabel 4. Prisindeks og gennemsnitspriser ved salg af lægemidler til enkeltpersoner

<u>Kr.</u>	<u>Apoteksfremstillede lægemidler</u>		<u>Industrilægemidler</u>		<u>Gennemsnit</u>	
	<u>Middelpris pr. recept</u>	<u>Indeks</u>	<u>Middelpris pr. recept</u>	<u>Indeks</u>	<u>Middelpris pr. recept</u>	<u>Indeks</u>
1979	19,85	100	49,05	100	42,62	100
1980	23,11	116	62,57	128	54,15	127
1981	26,47	133	73,03	149	62,45	147
1982	31,04	156	82,62	168	71,00	167

Bevægelserne i receptekspeditionernes antal

Antal ekspederede recepter pr. 100 indbyggere er gennemsnitlig svagt stigende siden 1979. Nedenfor i tabel 5 er vist forskelligheden i antal i de områder, som apotekerne betjener samt gennemsnittet for hele landet.

Tabel 5. Antal ekspederede recepter pr. 100 indbyggere

	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Tórshavn	424	418	429	451
Klaksvík	488	511	527	533
Tvøroyri	<u>520</u>	<u>558</u>	<u>530</u>	<u>553</u>
Lands gennemsnit	446	450	456	475

Sygehusene

Nedenfor i tabel 6 er vist omsætningstallene ved salget af receptlægemidler til sygehusene fordelt på apoteksfremstillede lægemidler samt industrilægemidler.

Tablet 6. Omsætningen af receptlægemidler til sygehusene fordelt på apoteksfremstillede lægemidler og industrilægemidler. Tallene i parentes viser den procentvise andel af den samlede omsætning af gruppen.

1980	Apoteksfremstillede lægemidler		Industrilægemidler		Ialt	Ialt kr.
	Antal recepter	Kr.	Antal recepter	Kr.		
Tórshavn	12.077 (46,0)	423.746 (21,9)	14.185 (54,0)	1.512.291 (78,1)	26.262 (100)	1.936.037 (100)
Klaksvík	2.045 (39,9)	61.397 (23,2)	3.548 (60,1)	203.362 (76,8)	5.993 (100)	264.759 (100)
Ivøroyri	1.046 (45,5)	36.690 (27,2)	1.251 (54,5)	98.190 (72,8)	2.297 (100)	134.880 (100)
Ialt	15.168	521.833	18.984	1.813.843	34.152	2.335.676
<u>1981</u>						
Tórshavn	10.193 (38,2)	422.939 (17,6)	16.538 (61,8)	1.980.971 (82,4)	26.731 (100)	2.403.910 (100)
Klaksvík	2.313 (40,0)	74.580 (24,3)	3.475 (60,0)	232.352 (75,7)	5.780 (100)	306.932 (100)
Ivøroyri	1.150 (52,5)	37.390 (22,8)	1.051 (47,5)	126.640 (77,2)	2.211 (100)	164.030 (100)
Ialt	13.666	534.909	21.064	2.339.963	34.730	2.874.872
<u>1982</u>						
Tórshavn	9.180 (35,5)	560.386 (19,5)	16.659 (64,5)	2.381.290 (80,5)	25.839 (100)	2.941.676 (100)
Klaksvík	1.938 (36,0)	102.362 (23,4)	3.445 (64,0)	335.077 (76,6)	5.383 (100)	437.439 (100)
Ivøroyri	816 (46,0)	52.125 (32,6)	958 (54,0)	107.679 (67,4)	1.774 (100)	159.804 (100)
Ialt	11.934	714.873	21.062	2.824.046	32.996	3.538.919

Kilde: Landsapotekeren

Håndkøbsudsalgene

Apotekerne forsyner ialt 37 autoriserede håndkøbsudsalg med apotekervarer og håndkøbslægemidler. Omsætningen varierer stærkt fra bygd til bygd, da man har lagt vægt på en nærlokal service. Håndkøbsudsalgenes andel i den samlede bruttoomsætning har de senere år været faldende. I 1972 udgjorde den ca. 8% af apotekernes samlede omsætning, men har ligget omkring ca. 5% de senere år. Der er oprettet 1 nyt udsalg i 1982 (Glyvrrar).

Kilde: Landsapotekeren

UDGIFTERNE TIL DET FÆRØSKE SUNDHEDSVÆSEN

De samlede udgifter til sundhedsvæsenet på Færøerne udgjorde i 1981/82 skønsmæssigt ca. 180,8 mill. kr. Af dette beløb afholdt statskassen ca. 84,6 mill. kr., landskassen ca. 64,3 mill. kr., kommunerne skønsmæssigt ca. 6,2 mill. kr. og sygekasserne ca. 25,7 mill. kr. I det sidstnævnte tal indgår et statstilskud til de færøse sygekasser på ca. 6,6 mill. kr.

Kap. 8.

UNDERVISNINGSVÆSEN

Det færøske undervisningsvæsen omfatter børneskolen (grundskolen, fortsættelsesskolen), gymnasium og HF-undervisning. Herudover er der også mulighed for lærlingeuddannelse både inden for handels- og kontorfagene og de tekniske fag. I enkelte tilfælde må den teoretiske uddannelse finde sted på tekniske skoler i Danmark.

Af videregående uddannelser er det muligt at få sygeplejerskeuddannelse, alle former for navigations- og skibsmaskinuddannelser bortset fra den udvidede maskinmestereksamen, merkonomeksamen, lærereksamen samt videnskabelige specialkurser, herunder en basisuddannelse og en indledende teologisk uddannelse på universitetsplan.

Af institutioner med mere almen undervisning kan nævnes en højskole og en husholdningsskole. Der er endvidere etableret aftenskoleundervisning i de fleste kommuner.

Folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler, handelsskolen, maskinskolen og aftenskoleundervisningen er fællesanliggender, medens Færøernes gymnasium (Føroya Studentaskúli), navigations-skolerne, Færøernes folkehøjskole, Færøernes husholdningsskole og det færøske akademi (Fróðskaparsetur Føroya) er overtaget som særانliggender.

De dele af det færøske undervisningsvæsen, der er fællesanliggender, reguleres ved de pr. 14. februar 1979 vedtagne rammelove for det færøske undervisningsvæsen: lov nr. 51 for Færøerne om folkeskolen, lov nr. 52 for Færøerne om læreruddannelsen, lov nr. 53 for Færøerne om fritidsundervisning m.v. og lov nr. 54 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler. Lovene overlader inden for visse rammer kompetencen til yderligere regelfastsættelse på de pågældende områder til det færøske hjemmestyre. Rammelovene bibeholder de hidtidige regler for ydelse af statstilskud til det færøske undervisningsvæsen. Tilskudsreglerne vil blive nærmere omtalt under de enkelte områder.

I henhold til en overenskomst mellem regeringen og Færøernes landsstyre er med hjemmel i hjemmestyrelovens § 9 sket en overførsel til Færøernes landsstyre af den administration vedrørende undervisningsvæsenet på Færøerne, der hidtil har henhørt under rigsombudsmanden og Færøernes skoledirektion, d.v.s. administrationen af folkeskolen, Færøernes seminarium, de tekniske skoler og Færøer-

nes maskinskole, handelsskolen og fritidsundervisningen. Overførslen fandt sted pr. 1. august 1979.

I forbindelse med overtagelsen af undervisningsvæsenets administration vedtog lagtinget i september 1978 en lagtingslov om styrelsen af undervisningsvæsenet. I henhold til denne er administrationen af hele det færøske undervisningsvæsen nu samlet under landsstyret som den højeste administrative myndighed på dette område. Administrationen udøves af et undervisningsråd (Landsskúlaráðið) på 5 medlemmer, hvoraf 4 er udpeget af lagtinget og 1 af landsstyret og et undervisningsdirektorat (Landsskúlafyrisitingin) ledet af en af landsstyret ansat undervisningsdirektør.

Undervisningsrådet har overopsynet med hele undervisningsvæsenet, men den daglige ledelse af administrationen af undervisningsvæsenet ligger i undervisningsdirektoratet. Det har således tilsynet med, at de gældende regler for undervisningsvæsenet overholdes, og at fastsatte beslutninger bliver fremmet. Undervisningsrådet godkender de af undervisningsdirektoratet udarbejdede forslag til generelle bestemmelser vedrørende undervisningsvæsenet. Undervisningsrådet godkender byggesager og afgiver indstilling vedrørende tilskud af stats- og landskassen. Det ansætter lærere og afgiver indstilling til landsstyret om besættelsen af stillinger som ledere og dermed ligestillede. Alle andre sager vedrørende de enkelte lærere afgøres af undervisningsdirektoratet. Undervisningsrådet godkender det årlige forslag til finanslov for undervisningsvæsenet, inden det afgives til landsstyret, medens undervisningsdirektoratet over for landsstyret har ansvaret for, at bevillingerne til undervisningsvæsenet anvendes i overensstemmelse med finansloven. Undervisningsdirektøren er undervisningsrådets forretningsfører.

UNDERVISNINGSVÆSENETS VIRKSOMHED

I tabel 8. 1. gives en samlet oversigt over antallet af elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne 1975 og 1978-82.

Tabel 8. 1. Antal elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne 1975 og 1978-1982

	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Børneskolen:</u>						
Studentereksamen	74	67	54	57	74	108
HF	-	94	84	66	92	128
Realeksamen	294	373	397	423	388	-

(fortsættes)

Antal elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne
1975 og 1978-1982 (fortsat)

	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Udskrevet efter 10. kl. og 3. real (uden real- eksamen)	199	184 ¹⁾	217 ³⁾	202	230	576
Udskrevet efter 9. kl. og 2. real	193	54 ²⁾	42 ⁴⁾	44 ⁵⁾	273 ⁶⁾	248 ⁷⁾
Udskrevet efter 8. kl. og 1. real	63	62	38	32	37	38
Udskrevet efter 7. kl.	39	42	49	35	16	10
Ialt	862	876	881	859	1.110	872

Faglige skoler:

	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Tekniske skoler

Svendeprøver	99	114	106	111	145	95
Teknisk forberedelses- eksamen	-	20	14	20	24	27
Tekniske driftsas- sistenter	-	-	10	-	11	42

Handelsskoler

Handelsmedhjælper- eksamen	71	74	77	80	139	67
Købmandselever	-	-	-	-	21	7
Statskontr. fagprøver	172	170	181	184	247	182
Statskontr. højere fagprøver	13	18	6	16	39	44
Bankmedhjælpereksamen	-	18	1	17	11	11
Advokatsekretæreksamen	-	-	-	-	14	15
Afsluttet merkonom- eksamen	-	-	-	-	-	4
Merkonomprøver	67	80	71	65	115	71
Højere handelseksamen	-	-	-	24	32	17
EDB-assistentkursus	-	-	-	-	-	1
Datanomkursus	-	-	-	-	-	9

Sømandsskoler

Skibsførere	8	12	18	26	16	26
Styrmænd	9	24	26	21	29	25
Fiskeskippere	23	45	34	29	31	17
Telegrafister	2	3	5	-	3	-
Skibskokke	8	8	-	9	-	-

(fortsættes)

Antal elever udskrevet af børneskolen og fagskolerne
1975 og 1978-1982 (fortsat)

	<u>1975</u>	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Maskinskoler</u>						
Aspirantkursus til maskinist	25	15	18	10	9	13
Maskinister	35	19	18	27	30	30
Maskinmestereksamen	19	11	10	20	16	24
<u>Færøernes sygeplejeskole</u>						
Sygeplejersker	12	14	17	13	15	17
<u>Færøernes seminarium</u>						
Lærereksamen	21	22	27	25	39	22
<u>Ialt</u>	<u>584</u>	<u>667</u>	<u>639</u>	<u>697</u>	<u>986</u>	<u>766</u>
1) Heraf 180 med 10. kl. prøve			2) Heraf 31 med 9. kl. prøve			
3) Heraf 190 med 10. kl. prøve			4) Heraf 21 med 9. kl. prøve			
5) Heraf 36 med 10. kl. prøve			6) Alle 273 med 9. kl. prøve			
7) Alle 248 med 9. kl. prøve						

Kilde: Skolerne

Tabel 8. 2. Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1981/82

I.000 kr.	Stats- Lands- Kommu- kassen kassen kerne		Private		Ialt	Ialt	Ialt	Ialt	
	1981/82	1981/82	1981/82	1981/82	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81	
Folkeskolen									
Lærerlønninger m.v.	46.093	37.712	-	-	83.805	47.924	54.536	63.125	74.873
Pensioner	5.248	1.312	-	-	6.560	4.250	4.679	5.606	5.881
Skolernes drift (lys, varme vedligeh., materiel m.v., skolelelæge og -tandlæge)	-	-	23.000	-	23.000	12.826	15.632	19.400	21.423
Skolekørsel	1.360	1.360	2.700	-	5.440	3.182	3.356	4.540	5.287
Andre udgifter (lærerkurser m.v.)	117	600	-	-	717	568	624	619	632
Ialt	52.818	40.984	25.700	-	119.522	68.750	78.827	93.290	108.096
Private skoler	3.064	-	50	1.088	4.202	2.864	2.771	2.797	3.425
Specialskolen ¹⁾	6.151	2.052	-	-	8.208	-	-	-	-
Gymnasiet og HF	-	18.197	-	-	18.197	6.186	9.073	10.973	13.793
Handelsskolen	2.996	-	230	145	3.371	1.703	1.820	2.556	3.127
Tekniske skoler	11.151	-	2.067	463	13.681	4.830	5.832	6.897	8.497
Færøernes seminarium	7.736	-	-	-	7.736	5.057	5.370	5.482	7.338
Sømandsskolerne	-	4.004	-	-	4.004	3.067	3.053	3.705	3.653
Færøernes maskinskole	2.130	-	-	-	2.130	1.290	1.342	1.322	1.716
Færøernes folkehøjskole	-	1.346	15	255	1.616	874	801	1.481	1.651
Færøernes husholdningsskole	-	351	-	-	351	-	-	435	435
Færøernes akademi	-	3.644	-	-	3.644	2.514	2.884	2.700	3.100
Aftenskoler	3.002	1.501	1.351	-	5.854	2.114	2.333	4.565	4.341

(fortsættes)

Undervisningsvæsenets driftsudgifter 1981/82 (fortsat)

1.000 kr.	Stats- Lands- Kommu- kassen kassen nerne		Private		Ialt	Ialt	Ialt	Ialt
	1981/82	1980/81	1979/80	1978/79	1977/78	1978/79	1979/80	1980/81
Ialt	89.053	72.079	29.413	1.951	192.516	99.249	114.106	136.203
Ialt	71.374	60.051	26.438	1.309	159.172			
Ialt	60.319	51.269	23.696	919	136.203			
Ialt	51.738	42.793	18.642	933	114.106			
Ialt	45.221	37.189	15.529	1.310	99.249			

1) Specialskolen har ikke været medregnet før

Kilde: Statsregnskabet, landskasseregnskabet, kommuneregnskabet og skolernes regnskaber

Undervisningsvæsenets udgifter er fordelt på landskassen, statskassen, kommunerne og andre efter forskellige kriterier for de enkelte områder. Tabel 8. 2. giver en samlet oversigt over udgifterne ved driften af det færøske undervisningsvæsen i lagtingsfinansåret 1981/82.

Oplysningerne om statskassens og landskassens udgifter til undervisningsvæsenets drift er tilvejebragt fra statsregnskabet for 1981 og landskasseregnskabet for 1981/82 samt fra regnskaber for de enkelte institutioner. Kommunernes udgifter til folkeskolen er skønnet på basis af de foreliggende kommuneregnskaber for finansåret 1981/82. For så vidt angår aftenskolen og udgifterne til skolekørsel er de kommunale udgifter skønnet på grundlag af statskassens og landskassens udgifter til disse formål. Oplysningerne om private udgifter i forbindelse med undervisningen er hentet fra de enkelte institutioners regnskaber.

Ud over driftsudgifterne på 192,5 mill. kr. er afholdt anlægsudgifter, der i finansåret 1981/82 skønsmæssigt har andraget 43,7 mill. kr. Hertil kommer elevunderstøttelser til et samlet beløb af 14,8 mill. kr., jfr. tabel 8.12 og 8.13.

De samlede udgifter til undervisningsvæsenet har i finansåret 1981/82 således andraget ca. 251 mill. kr. Disse udredes med ca. 44% af statskassen, ca. 34% af landskassen, ca. 21% af kommunerne og ca. 1% af private. I 1980/81 udgjorde de samlede udgifter til undervisningsvæsenet 217,4 mill. kr., hvoraf 158,9 mill. kr. i driftsudgifter, 45,5 mill. kr. i anlægsudgifter og ca. 13 mill. kr. i elevtilskud. Der er således tale om en stigning i de samlede udgifter fra 1980/81 til 1981/82 på omkring 15,5%.

BØRNESKOLEN

Folkeskolen

Folkeskolens styrelse er fastlagt i lagtingslov nr. 21 af 22. marts 1979 om folkeskolen. Loven, der er udstedt med hjemmel i den foran nævnte rammelov for Færøerne om folkeskolen, afløste ved skoleårets begyndelse den 1. august 1979 den hidtil gældende lov nr. 117 af 30. marts 1962 om folkeskolen på Færøerne.

Folkeskolen er kommunal. Med den nye folkeskolelov er dog sket den ændring, at kommunen alene har ansvaret for, at kommunens beboere kan få den fornødne undervisning, herunder at de nødvendige økonomiske midler og de fornødne undervisningslokaler stilles til rådighed, medens tilsynet med og styrelsen iøvrigt af kommunens

skoler udøves af skolekommissionen, der har kompetence i alle sager vedrørende kommunens skolevæsen, der ikke udtrykkeligt er henlagt til andre myndigheder. Skolekommissionen vælges samtidig med og efter samme regler som kommunalbestyrelsen. Overopsynet med folkeskolen føres af undervisningsrådet, der i henhold til styrelsesloven har overført dette til undervisningsdirektoratet.

Folkeskolen omfatter efter de nye regler en syv-årig grundskole og en to-årig fortsættelsesskole, der kan videreføres med en 10. klasse. Undervisningspligten er fortsat 7 år, men langt den overvejende del af eleverne fortsætter i fortsættelsesskolen. Med den nye lov er realafdelingen bortfaldet således, at realeksamen efter de hidtil gældende regler sidste gang afholdtes i 1981. Skolen er herefter en udelt skole, der dog har en udstrakt valgfrihed i fagkombinationerne i fortsættelsesskolen, særligt i 10. klasse. Udover valgfrihed i fagmæssig henseende vil der endvidere i visse fag i 8.-10. klasse kunne vælges mellem undervisning i grundkursus og udvidet kursus. Ved afslutningen af undervisningen i 9. og 10. klasse kan eleverne indstille sig til en afgangsprøve.

Lærernes lønnings- og andre ansættelsesforhold er fastsat i henhold til lov nr. 65 af 8. marts 1972 om tjenestemænd m.fl. i folkeskolen på Færøerne. Den heri fastsatte kompetence for Færøernes skoledirektion til at ansætte lærere er fra 1. august 1979 overført til undervisningsrådet. Ansættelsen sker efter indstilling fra skolekommissionen. Det kræves efter loven, at en lærer skal have eksamen fra Færøernes seminarium eller eksamen fra et dansk seminarium med tillæg af en særlig prøve i færøsk efter nærmere af undervisningsrådet fastsatte regler. Skoleinspektørerne bliver udnævnt af Færøernes landsstyre efter indstilling fra vedkommende skolekommission og undervisningsrådet.

Lærerne i den færøske folkeskole er bortset fra de højere stillinger fra viceinspektør og derved lønnet i samme lønramme som lærerne i den danske folkeskole. Grundlønningerne og de nærmere regler om lønfastsættelser iøvrigt fastsættes efter aftale mellem Færøernes landsstyre og Færøernes lærerforening. Dyrtidsreguleringen sker efter færøsk pristal efter samme regler som for færøske tjenestemænd. Den færøske tjenestemandslov er opbygget efter de samme principper som den danske.

I konsekvens af de omtalte ændringer i undervisningsvæsenets styrelse er et forslag til lov om ændring af den nugældende lov om tjenestemænd i den færøske folkeskole i øjeblikket under udarbej-

delse. Herefter vil kompetencen til ansættelse af de hidtil kongeligt udnævnte skoleinspektører og andet ledende personale inden for skolevæsenet overgå til Færøernes landsstyre efter indstilling fra undervisningsrådet. Indtil ændringsloven kan vedtages, er administrationen af loven om tjenestemænd i den færøske folkeskole i henhold til en af undervisningsministeriet givet bemyndigelse overført til undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet.

Udover de tjenestemandsansatte lærere beskæftiges et betydeligt antal timelærere, faglærere samt løse og faste vikarer i den færøske folkeskole. Disse ansættes af skolekommissionen efter nærmere af undervisningsrådet fastsatte retningslinjer, og deres løn- og arbejdsvilkår fastsættes af undervisningsrådet.

Lærerlønningerne, der udgør ca. 70% af samtlige driftsudgifter for folkeskolen, afholdes fuldt ud af statskassen og landskassen og fordeles mellem disse med 55% til statskassen og 45% til landskassen. Pensionerne fordeles med 80% til statskassen og 20% til landskassen. Det ugentlige lærertimetotal i skoleåret 1982/83 er ca. 16.097 imod ca. 16.635 for skoleåret 1981/82.

Størstedelen af de øvrige driftsudgifter udredes af kommunerne, idet dog disses udgifter til godkendt skolekørsel afholdes med 50% af statskassen og landskassen og deles ligeligt mellem disse. I særlige tilfælde afholder statskassen og landskassen 75% af udgifterne til skolekørsel.

Folkeskolens samlede driftsudgifter, der i 1981/82 udgjorde 119,5 mill. kr., jfr. tabel 8. 2., har i de senere år stort set været fordelt med 45% på statskassen, 35% på landskassen og 20% på kommunerne.

Til anlægsudgifterne ved folkeskolebyggeri ydes der 30% tilskud af landskassen og 20% af statskassen, medens kommunerne selv dækker 50% af anlægsudgifterne, ofte ved optagelse af lån i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark. Efter samme regler ydes tilskud til idrætsbyggerier, der har tilknytning til eller i væsentligt omfang benyttes i skoleundervisningen. I 1982 er der af kommunerne skønmæssigt investeret ca. 63,2 mill. kr. i skole- og idrætsbyggeri, hvoraf 24 mill. kr. er refunderet af statskassen og landskassen.

Private skoler

Der er to private skoler, der begge ligger i Tórshavn. De får i henhold til finansudvalgsbeslutning af 25. juni 1952 et tilskud af statskassen på 85% af de udbetalte lærerlønninger. Dette

er i overensstemmelse med de regler, der gjaldt i Danmark efter den gamle friskolelov af 12. juli 1946, medens de nye danske regler, der medfører tilskud på 85% af alle tilskudsberettigede udgifter, ikke er gennemført på Færøerne. Statstilskuddet, der i 1981/82 var på 3,0 mill. kr., dækker ca. 80% af skolernes samlede udgifter. Der ydes ikke tilskud af landskassen, men kommunen yder et beskedent tilskud. Herudover deltager børn i de to skoler på lige fod med børn i kommunens skoler i den kommunale skolelæge- og skoletandlægeordning. De to skoler er godkendte af undervisningsrådet, landsstyret og undervisningsministeriet og står under tilsyn af skolekommissionen i det omfang, tilsyn kræves efter lovgivningen.

Gymnasier og HF

I henhold tillagtingslov nr. 20 af 23. april 1976 om Færøernes gymnasium og HF-kursus og lagtingslov nr. 76 af 28. april 1982 om gymnasium og HF-kursus i Eysturoy er gymnasierne og HF-kurserne institutioner under landsstyret. Der kan oprettes afdelinger af disse institutioner. Rektorerne har det daglige administrative og pædagogiske ansvar for skolen. Overopsynet med gymnasie- og HF-undervisningen føres efter styrelsesloven af undervisningsdirektoratet jfr. side 250 der bl.a. skal godkende skolens undervisningsplaner.

Landskassen udreder alle udgifter i forbindelse med gymnasierne og HF-kurserne. Driftsudgifterne hertil var i 1981/82 ialt 18,1 mill. kr., jfr. tabel 8. 2.

Gymnasieundervisningen gives på Føroya Studentaskúli i Tórshavn og gymnasiet i Gøta på følgende linier: nysproglig, samfundssproglig, samfundsmatematisk, matematisk-naturfaglig og matematisk-fysisk. HF-undervisningen gives samme steder samt i Klaksvík, Tvøroyri og Vágur.

Det lovmæssige grundlag for HF, som påbegyndte undervisningen i 1974, er tilvejebragt ved lagtingslov nr. 22 af 23. april 1976 om højere forberedelseseksamen. Eksamen blev for første gang afholdt i 1976. I 1982 blev der optaget 10 HF-klasser, heraf 4 i Tórshavn, 2 i Klaksvík, 2 i Gøta og 2 på Suðuroy. I gymnasiet optoges 11 1. g.-klasser i 1982.

I Tórshavn varetages gymnasie- og HF-undervisningen af 56 lærere, der i efteråret 1982 underviste 1.373 ugentlige timer. Af disse lærere er 40 heltidsansatte. I Gøta varetages gymnasie- og HF-undervisningen af 26 lærere, der i efteråret 1982 underviste 547

ugentlige timer. Af disse lærere er 9 heltidsansatte. HF-undervisningen i Klaksvik og Suðuroy varetages af 8 akademisk uddannede heltidsbeskæftigede lærere og 21 deltidbeskæftigede, iberegnet rejselærere, med ialt 568 ugentlige timer i efteråret 1982. Da det kun i begrænset omfang, særlig uden for Tórshavn, har været muligt at ansætte lærere, der fuldt ud opfylder de krav, der stilles til lærere ved HF, har man, som en midlertidig ordning specielt for HF på Færøerne, anvendt lokalt ansatte folkeskolelærere i en række fag, hvor eleverne, ud over den undervisning disse giver, yderligere får undervisning af støttelærere, der opfylder de krav, der stilles til lærere ved HF. Disse støttelærere har ansvaret for undervisningen i de pågældende fag.

Skolernes virksomhed

Tabel 8. 3. Antal skoler, lærere og elever i kommunale og private skoler samt gymnasium og HF-kursus 1978/79 - 1982/83

	1978/79	1979/80	1980/81	1981/82	1982/83
A. <u>Antal skoler</u> ¹⁾	70	70	70	71	70
heraf med undervisning ud over 7. årg.	16	16	18	18	18
B. <u>Antal lærere</u>	476	484	481	473	505
C. <u>Antal elever</u>					
HF-klasser	156	183	251	282	308
gymnasieklasser	200	250	295	371	431
realklasser ²⁾	1.347	869	406	0	0
8., 9. og 10. klasser	724	1.295	1.885	2.349	2.380
folkeskolen iøvrigt	5.596	5.583	5.456	5.326	5.558
privatskoler	456	442	423	434	407
<u>Elever ialt</u>	<u>8.479</u>	<u>8.622</u>	<u>8.716</u>	<u>8.762</u>	<u>9.677</u>

1) Excl. gymnasium og HF-kursus

2) Realafdelingen bortfaldt i skoleåret 1980/81

Kilde: Oplysninger fra skolerne

Fra midten af 1960'erne er der sket en betydelig udvidelse af antallet af skoler med undervisning ud over 7. årgang. Det er således kun børn fra de fjernest liggende øer, der må flytte hjemmefra for at få skolegang ud over 7. årgang. Hvad størrelse angår, er der stor forskel på skolerne. Den største skole har over 650 elever, medens enkelte skoler kun har én elev.

I takt med udbygningen af skolerne er der sket en stigning i antallet af lærere. Der er i årets løb normeret 29 nye stillinger i folkeskolen, således at der pr. 1. januar 1983 ialt er normeret

481 lærerembeder, hvoraf 457 er besat. De ledige stillinger samt 35 midlertidige stillinger bestrides af vikarer.

Hertil kommer, at der læses et meget stort antal overtimer, navnlig ved de større skoler.

Tabel 8. 4. Antal elever i skoleårene 1978/79 - 1982/83 fordelt på årgange og klassetrin

	1978/ 1979	1979/ 1980	1980/ 1981	1981/82			1982/83		
	Ialt	Ialt	Ialt	Drenge	Piger	Ialt	Drenge	Piger	Ialt
Forskolekl.	48	46	44	25	19	44	19	25	44
1. årgang	767	825	829	420	410	830	429	347	776
2. årgang	794	781	829	441	388	829	417	387	804
3. årgang	823	795	772	433	385	818	426	374	800
4. årgang	867	822	780	387	395	782	431	383	814
5. årgang	936	878	821	387	391	778	379	386	765
6. årgang	956	933	877	407	408	815	391	394	785
7. årgang	861	945	927	452	412	864	404	410	814
8. årgang	276	812	910	445	466	911	428	426	854
9. årgang	252	276	765	415	444	859	429	432	861
10. klasse	196	207	210	269	312	581	319	346	665
1. real ¹⁾	488								
2. real ¹⁾	455	441							
3. real	404	428	406						
1. gymn. kl.	81	111	107	70	88	158	122	72	194
2. gymn. kl.	62	80	109	46	56	102	80	64	144
3. gymn. kl.	57	59	79	50	61	111	51	42	93
1. HF-klasse	75	122	146	52	97	149	100	72	172
2. HF-klasse	73	71	105	56	77	133	88	48	136
Enkeltfags- studerende				1	9	10			5
Ialt	8.471 ²⁾	8.632 ³⁾	8.716 ⁴⁾	4.331	4.399	8.730	4.306	4.063	8.374

1) Som følge af realafdelingens bortfald er der i skoleåret 1981/82 ingen realklasser.

2) Hertil kommer 8 enkeltfagsstuderende ved HF

3) Hertil kommer 7 enkeltfagsstuderende ved HF

4) Hertil kommer 13 enkeltfagsstuderende ved HF

Kilde: Oplysninger fra skolerne

Det samlede elevtal er formindsket med 356 i forhold til skoleåret 1981/82. Ialt blev i 1982 udskrevet 850 elever af folkeskolen. Af den årgang, der i 1981/82 gik i 7. klasse, har 98% efter

undervisningspligtens ophør fortsat skolegangen i 8. klasse i 1982/83. Denne andel har været stort set uændret i en årrække.

Specialundervisningen

Specialundervisningen for handicappede børn finder sted både ved de almindelige skoler og på Skúlin á Trøðni (Færøernes Specialskole). Pr. 1. januar 1983 blev der givet specialundervisning på 40 almindelige skoler. 214 lærere ved disse skoler underviste 588 elever i 1.112 ugentlige timer. Egentlige hjælpeklasser findes på 2 af de 38 kommunaleskoler, der har specialundervisning.

Undervisningen af høre- og talehæmmede elever varetages af 7 høre- og talelærere og omfatter børn og unge fra 0-18 år.

Til undervisningsdirektoratet er knyttet en konsulent for specialundervisningen, en synskonsulent og en høre/talekonsulent.

Til elever, der på grund af sygdom midlertidigt ikke er i stand til at følge den normale undervisning i skolen, ydes særundervisning i hjemmet eller på sygehuset. Endvidere gives speciel undervisning i færøsk for fremmedsprogede elever.

Tabel 8. 5. Antal elever under specialundervisningen pr. 1. januar 1983 i folkeskolen og privatskoler fordelt efter hovedhandicap

Handicap	Íórshavn og omegn			Andre byer og bygder			Ialt		
	Piger	Drenge	Ialt	Piger	Drenge	Ialt	Piger	Drenge	Ialt
Synshæmmede	3	5	8	9	6	15	12	11	23
Hørehæmmede	2	1	3	5	2	7	7	3	10
Talehæmmede	5	19	24	30	54	84	35	73	108
Læse-, skrive- og regneret.	40	95	135	57	222	279	97	317	414
Bevæg.hæmmede	1	0	1	3	1	4	4	1	5
Svagt begavede og åndssvage	3	2	5	8	8	16	11	10	21
Adfærdsvanskelige	1	6	7	0	0	0	1	6	7
1.1.1983 ialt	55	128	183	112	293	405	167	421	588
1.1.1982 ialt	63	145	208	123	281	404	186	426	612
1.1.1981 ialt	67	130	197	113	267	380	180	397	577
1.1.1980 ialt			165			396			561
1.1.1979 ialt			132			418			550

Kilde: Oplysninger fra skolerne

VIDEREGÅENDE UDDANNELSER

Færøernes akademi

Færøernes akademi er en selvejende institution, der er oprettet i henhold til lagtingslov nr. 28 af 20. maj 1965. Akademiets formål er videnskabeligt forskningsarbejde og videregående uddannelse. Området er særansvarlig, og institutionens samlede driftsudgifter, der i 1981/82 udgjorde 3,65 mill. kr., dækkes af landskassen.

Efter at man i 10 år havde gennemført eksamensfrit studium (årskursus i færøsk for lærere og studenter), oprettedes i 1974 et et-årigt eksamensstudium i nordisk, særlig færøsk sprog og litteratur. I 1975-82 har 5 hold, ialt 42 studerende afsluttet denne uddannelse. Det et-årige studium er godkendt som svarende til "grundfag" ved universiteterne i Oslo og Trondhjem samt som et år af B.A.-studiet ved Islands Universitet.

I 1976 påbegyndtes undervisning til exam. art. i nordisk, særlig færøsk sprog og litteratur. Dette er en et-årig fortsættelse af det ovennævnte studium. Det udvidede studium er fra og med 1981 afsluttet af 27 studerende. I efteråret 1982 påbegyndte 6 studerende dette studium. Efter ansøgning er den to-årige exam.-art.-uddannelse godkendt som ækvivalent med humanistiske bifag og som adgangsgivende til studiet i nordisk filologi ved universiteterne i København, Odense og Århus, med "mellemfag" ved universiteterne i Oslo og Trondhjem samt som B.A.-studie ved Islands Universitet.

På akademiets afdeling for færøsk er der normeret 4 lærerstillinge.

I september 1972 påbegyndte akademiet undervisning til en to-årig naturvidenskabelig-filosofisk basisuddannelse. Hovedformålene med denne uddannelse var:

Opbygning af et naturvidenskabeligt akademisk miljø, tilpasset færøske forhold.

Forberedelse til forskellige højere uddannelser, som det færøske samfund har behov for.

Forberedelse til videregående uddannelser på højere læreanstalter i andre lande i henhold til generelle eller specielle aftaler, og dermed forkortelse af studietiden i udlandet.

I perioden 1972-80 gennemførte 4 hold, eller ialt 34 studerende, uddannelsen. Herudover har 6 afsluttet første år. I september 1981 påbegyndte 16 studerende basisuddannelse, 10 i fagene

matematik-fysik, 6 i fagene kemi-biologi.

Lærerstaben ved basisuddannelsen består af 4 heltidsansatte.

I de år, hvor basisuddannelsen har bestået som en afdeling ved akademiet, er der efterhånden foretaget ændringer i uddannelsen, og den er nu lagt i fastere rammer i henhold til landsstyrets bekendtgørelse nr. 59 af 13. maj 1980 om en naturvidenskabelig afdeling og en basisuddannelse.

Allerede inden man gik i gang med basisuddannelsen, blev der underskrevet samarbejdsaftaler med Roskilde Universitetscenter og Odense Universitet (sidstnævnte er senere revideret to gange, senest i marts 1980). Ifølge denne aftale kan studenter med basisuddannelse herfra fortsætte studierne i en eller flere naturvidenskabelige fag ved et af de nævnte universiteter med fuld meritering.

Samarbejdsaftalen med Aalborg Universitetscenter blev underskrevet i august 1977. Ifølge denne aftale har studenter med basisuddannelse herfra mulighed for at opnå 1 - 1½ års meritering i ingeniørstudiet. I marts 1980 er der truffet aftale med Danmarks Tekniske Højskole om en betydelig meritering for ingeniørstuderende. Meriteringsaftale med Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole blev indgået i 1981.

I september 1976 indledte akademiet forsøgsvis en to-årig propædeutisk uddannelse i teologi, svarende til forprøven ved de teologiske fakulteter i Danmark.

I 1978 blev den teologiske afdeling organiseret som selvstændig afdeling ved akademiet.

8 studerende har afsluttet 2-års studium, desuden var der 4 studerende, der tog eksamen i enkelte fag.

Efter anmodning fra de studerende fortsatte man i efteråret 1980 med 3. års undervisning. Der var 5 studerende - dog ikke i alle fag.

I september 1981 indledte akademiet igen en to-årig propædeutisk basisuddannelse, denne gang med 3 studerende. I efteråret 1982 kom der en studerende mere, således at antallet af studerende blev 4.

Mulighederne for videre studier er gode. Universiteterne i København, Århus, Reykjavik og Oslo giver så at sige fuld godskrivning for de teologiske studier fra færøernes akademi.

På den teologiske afdeling er normeret en halv fast stilling.

I oktober 1980 tog akademiet initiativet til at nedsætte et læse- og planlægningsudvalg, der skulle arbejde med lærerkurser på akademiet. I dette udvalg var repræsentanter for undervisningsdi-

rektoratet, Færøernes lærerforening, Færøernes seminarium og 2 repræsentanter for akademiet. Samtidig blev det besluttet at henlægge administrationen af alle akademiets lærerkurser til akademiets kontor.

Af de 20 lærerkurser, jfr. program 1981-82, blev 17 afholdt heraf 12 hele undervisningsåret september-maj, 1-4 timer ugentlig, 1 kursus september-december 3 timer ugentlig, og 4 ugekurser. 10 lærere har deltaget i kurser, svarende til fuldstændigt årskursus. Herudover har 56 lærere gennemført et eller flere kurser. Antallet af andre studerende udover lærere var 9. På kurserne underviste ialt 26 forskellige lærere.

Programmet 1982/83 er: Kursus i Tórshavn: August-juni, fra 33-90 timer ialt: Undervisningsmetoder og psykologi. Religion. Færøsk sprog: Grammatik, oldnordisk og sproghistorie, oversættelse og sprogpleje. Færøsk litteratur: Litteratur ifølge overleveringer, litteraturundervisning og nyere færøsk litteratur. Færøsk kultur og kulturhistorie. Historie, engelsk, kemi. Fortsættelseskursus i datalogi. Herudover omfatter programmet 3 kortere kurser: I Klaksvík juni/juli 1982: Botanik. På Suðuroy august 1982: Gennemgang i mikroskopering (afholdt i Tórshavn). I Tórshavn oktober 1982: Økologi. På programmet er endvidere specialkurser i undervisningsmetoder for lærere i fritidsundervisningen (foreløbig udsat).

Til den offentlige aftenundervisning i vintersæsonen 1981/82 var tilmeldt ialt 220 elever til 5 fag med 5 lærere. I vinterhalvåret 1982/83 bliver der afholdt kurser i færøsk (både for dem, der har færøsk som modersmål og for udlændinge), engelsk, gammel skrift og slægtsforskning, disse kurser strækker sig fra oktober til marts.

Grundkursus i havebrug fra oktober til februar og fortsættelseskursus fra februar til april. I vinterhalvåret tillige fortsættelseskursus i færøsk statistik. Tallet af tilmeldte kursusdeltagere til efterårssemestret 1982 var 206 fordelt på 11 hold.

Offentlige forelæsninger 1982: I forårssemestret var der ialt 9 forelæsninger med 4 hovedemner; i efterårssemestret 10 fordelt på 8 hovedemner. Disse 19 forelæsninger har været fulgt af ialt 1.360 tilhørere.

I 1981 udskrev akademiet en prisopgave om tørvearbejde. Da fristen for indsendelse af materiale var ude 1. november 1982, var 17 manuskripter indkommet.

Færøernes seminarium

Færøernes seminarium er et statsseminarium og uddannelsen sker i henhold til rammelov for Færøerne af 14. februar 1979 og lagtingslov nr. 69 af 28. maj 1980 om læreruddannelsen.

Tilsynet og administrationen ligger hos undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet sammen med Direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m.v.

Tabel 8. 6. Antal elever ved Færøernes seminarium pr. 1. januar 1979-1983

	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1983</u>
1. år	22	26	24	24	22
2. år	41	22	28	24	24
3. år	25	40	22	28	24
4. år	27	25	39	22	28
Ialt	115 ¹⁾	113 ²⁾	113 ³⁾	96 ⁴⁾	98 ⁵⁾

1) Heraf 42 kvinder 2) Heraf 51 kvinder 3) Heraf 55 kvinder

4) Heraf 55 kvinder 5) Heraf 58 kvinder

Kilde: Seminariet

Optagelsesbetingelserne på seminariet er bestået studentereksamen, HF eller lignende. I 1977/78 er for første gang optaget 2 klasser. Undervisningen ved seminariet skal udover at uddanne lærere til folkeskolen (grundskolen og fortsættelsesskolen) tillige sigte mod, at lærerne skal kunne påtage sig undervisning i aften- og ungdomsskoler.

Seminariet har 11,5 fastansatte lærere og 16 deltidsansatte. Det ugentlige lærertimetal er på 357. Seminariets driftsudgifter, der i 1981/82 udgjorde 7,7 mill. kr., afholdes fuldt ud af statskassen.

I forbindelse med seminariet findes en øvelsesskole med ca. 500 elever, der er oprettet af Tórshavn kommune og drives af denne som den ene af de kommunale skoler med fortsættelsesafdeling.

Efteruddannelse af lærere

Lærerne efteruddannes ved deltagelse i årskurser samt kortere kurser, først og fremmest på Danmarks Lærerhøjskole, Danmarks Sløjdlærerskole og Danmarks Højskole for Legemøvelser samt på Fróðskaparsetur Føroya (Færøernes akademi). Herudover kan færøske lærere deltage i årskurser i andre lande. Endvidere afholdes årligt kortere kurser på Færøerne. Danmarks Lærerhøjskole havde i 1981 et kursus i religion. I de senere år er oprettet flere for-

eninger af lærere i særlige fag. Disse foreninger har haft korte kurser for lærere. Undervisningsdirektoratet har givet økonomisk hjælp til flere af disse kurser.

Færøernes sygeplejeskole

Færøernes sygeplejeskole er oprettet af de 3 sygehuse og godkendt af sundhedsstyrelsen som egentlig sygeplejeskole. I modsætning til tidligere kan eleverne nu modtage al undervisning på Færøerne. Således er fra 1976 al psykiatrisk undervisning givet på Færøerne. Første hold, der blev undervist efter denne ordning, blev dimmitteret i februar 1978. Den teoretiske undervisning er koncentreret på selve sygeplejeskolen, der ligger i forbindelse med Landssjúkrahúsið, hvor det meste af den praktiske undervisning finder sted. Resten af den praktiske undervisning finder sted på børneinstitutioner og pleje- og alderdomshjem.

Udgifterne ved undervisningen betales af Landssjúkrahúsið.

Fra oktober 1979 undervises de ved forskolen optagne elever efter den nye anordning nr. 31 af 29. januar 1979 om sygeplejerskeuddannelsen. Grunduddannelsen består af en forskole på et halvt år og en herpå følgende tre-årig uddannelse bestående af blandet teori- og praktikundervisning. Skolens uddannelsesplan skal godkendes af sundhedsstyrelsen, som også har tilsyn med denne. Skolen ledes af et skoleråd, sammensat efter nærmere af sundhedsstyrelsen fastsatte regler samt en sygeplejeuddannet forstander.

Tabel 8. 7. Antal elever på sygeplejeskolen 1. januar 1978 - 1. januar 1982

	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Grundlæggende år	15	18	22	20	20
1. år	13	15	18	22	17
2. år	17	13	15	17	22
3. år	14	17	13	15	17
<u>1.-3. år ialt</u>	<u>44</u>	<u>45</u>	<u>46</u>	<u>54</u>	<u>56</u>

Kilde: Skolen

Ved skolen er ansat en forstanderinde samt 4,5 heltidsbeskæftigede og ca. 43 deltidsbeskæftigede lærere.

ERHVERVSUDDANNELSER

Efter aftale mellem landsstyret og undervisningsministeriet er lov nr. 54 af 14. februar 1979 for Færøerne om handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistskoler sat i kraft den 1. august 1979. Kompetencen til godkendelse af disse skoler

samt til fastsættelse af regler for omfanget, indholdet og tilrettelæggelsen af disses undervisning er herved overført til det færøske hjemmestyre. Rammeloven afløser de hidtidige lovbestemmelser på dette område, idet dog bestemmelserne for tilskud til skolerne, der er givet i §§ 4-18 i anordning for Færøerne nr. 392 af 3. november 1965 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m.v. til disse skoler, som ændret ved anordning nr. 518 af 23. september 1977 indtil videre forbliver i kraft.

Færøernes maskinskole

Færøernes maskinskole er en selvejende institution anerkendt af undervisningsministeriet. Den modtager statstilskud i henhold til anordning for Færøerne nr. 392 af 3. november 1965 om godkendelse af handelsskoler, tekniske skoler samt maskinmester- og maskinistiskoler og tilskud m.v. til disse skoler. De samlede driftsudgifter iberegnet undervisningsmateriel udgjorde i 1982 3,5 mill. kr., der dækkes fuldt ud af statskassen. Skolen har indtil videre til huse i lejede lokaler i Tórshavn.

Tabel 8. 8. Antal elever på Færøernes maskinskole i årene 1978-82

	<u>1978</u>	<u>1979</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Januar-juni = 1					
Juni-januar = 2	1 2	1 2	1 2	1 2	1 2
Forb.kursus ^{x)}	17 -	18 -	10 10	10 18	15 18
Maskinisteksamen	- 24	- 21	- 28	- 32	- 30
<u>Maskinmestereks.</u>					
1. semester	22 -	19 -	18 -	30 -	32 -
2. semester	- 19	- 19	- 17	- 30	- 29
3. semester	17 -	19 -	28 -	20 -	33 -
<u>Ialt</u>	<u>56 43</u>	<u>56 40</u>	<u>56 55</u>	<u>63 81</u>	<u>81 77</u>

x) Her betyder perioden "2" månederne november-december

Kilde: Skolen

I henhold til lov nr. 197 af 24. maj 1972 om uddannelse af maskinister og maskinmestre, er maskinmesteruddannelsen af 1½ års varighed, og optagelsesbetingelsen er bestået maskinisteksamen. Ved indførelsen af disse bestemmelser afskaffedes den færøske maskineksamen.

Skolen har 4 heltids- og 6 deltidsansatte lærere. Lærertallet for hvert hold er normalt 32 timer om ugen - i 1982 160 timer ugentlig første halvår og 160 timer ugentlig sidste halvår.

Der påbegyndes forberedelseskursus i november måned og maski-

nistkursus i august. Disse kurser er af henholdsvis 8 måneders og et halvt års varighed. Maskinmesterkursus påbegyndes hvert år i januar og afsluttes 1½ år senere. Skolen vil således have 3 kurser løbende i perioden 1. januar - 30. juni, 2 i perioden 1. august - 31. oktober og 3 fra 1. november - 31. december.

Tekniske skoler

De tekniske skoler på Færøerne er selvejende institutioner, der som Færøernes maskinskole er anerkendt af undervisningsministeriet og får statstilskud i henhold til den under maskinskolen nævnte anordning.

Denne blev ved anordning nr. 518 af 23. september 1977 ændret således, at driftstilskud til lærlingeundervisning ydes fra staten med 80% og fra kommunerne med 20%.

Ændringen omfatter undervisningen af lærlinge, der har indgået lærlingeforhold den 1. april 1975 eller senere. Den hidtidige fordeling har været indtil 65% fra staten, indtil 30% fra kommunerne og resten fra mestrene. Udgifterne ved undervisningen ved skolerne eksamensafdelinger dækkes med 100% fra statskassen.

Endvidere kan der til bygninger m.v. af statskassen ydes rente- og afdragsfrie lån på indtil halvdelen af opførelsesværdien. Til anskaffelse af udstyr til lærlingeundervisningen yder statskassen tilskud på 100% af udgifterne. De samlede driftsudgifter ved de to tekniske skoler udgjorde i 1981/82 13,7 mill. kr. Heraf betalte statskassen 85%, kommunerne godt 11% og private de resterende knap 4%.

De to tekniske skoler i Tórshavn og Klaksvík underviste i skoleåret 1981/82 ialt 9 håndværksfag. I 1978/79 gennemførtes ved teknisk skole i Tórshavn tillige et kursus i el-svejsning. Al lærlingeundervisning foregår på dagskole. Teknisk skole i Tórshavn har undervisning i alle 9 fag, medens teknisk skole i Klaksvík har undervisning i tømrer-, snedker-, maskinarbejder- og elektrikerfagene. Lærlinge, der påbegynder et læreforhold inden for maskinarbejder-, snedker- og tømrerfagene fra Eysturoy og Norðoyar, går på skole i Klaksvík, medens de øvrige lærlinge undervises i Tórshavn.

Tabel 8. 9. Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1981/82 fordelt på årgange

	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Automekanikere	26	33	35	24	120

(fortsættes)

Antal lærlinge på tekniske skoler i skoleåret 1981/82
fordelt på årgange (fortsat)

	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>	<u>3. år</u>	<u>4. år</u>	<u>Ialt</u>
Blikkenslagere og rørleggere	6	5	2	2	15
Bygningsmalere	5	0	0	0	5
Bygningssnedkere	20	24	11	8	63
Bygningstømrere	24	19	20	34	97
Elektrikere	28	12	7	20	73
Frisører	0	10	12	13	35
Maskinarbejdere	59	53	44	32	153
Skibsbyggere	6	4	0	0	10
1981/82 ialt	174	156	96	135	571
1980/81 ialt	105	65	87	71	328
1979/80 ialt	85	96	132	127	440
1978/79 ialt	131	111	122	127	491
1977/78 ialt	115	110	96	115	436

Kilde: Skolerne

I 1981/82 var eleverne fordelt med 442 på teknisk skole i Tórshavn og 129 på teknisk skole i Klaksvík. De tilsvarende tal for skoleåret 1980/81 var henholdsvis 331 og 111.

Teknisk skole i Tórshavn har i skoleåret 1981/82 haft 42 elever, der læste til teknisk assistent, og på aftenskole var ialt 27 elever, der i juni 1982 afsluttede enkeltfag i folkeskolens afgangsprøver.

Den tekniske skole i Tórshavn beskæftigede pr. 1. januar 1983 16 lærere ved lærlingeundervisningen og 14 lærere ved eksamensundervisningen, 8 lærere ved begge former for undervisning, eller ialt 22 lærere. For finansåret 1981 var det samlede antal lærer- og elevtimer henholdsvis

lærlingeundervisningen:	13.200	og	248.400
eksamensundervisningen:	3.034	og	57.512
eller ialt	16.234	og	305.912

Klaksvík tekniske skole beskæftigede pr. 1. januar 1983 10 lærere, hvoraf 5 er heltids- og 5 deltidsbeskæftigede.

Samlede lærer- og undervisningstimer var henholdsvis		
elektrikerfaget:	1.200	og 9.400
maskinfaget:	2.120	og 23.040
tømrer-/snedkerfaget:	2.000	og 13.040
ialt	4.840	og 42.480

I 1976 blev skolehjemmene ved de to tekniske skoler taget i brug. I Tórshavn er der 88 sengepladser og i Klaksvík 28 sengepladser. Skolehjemmet i Klaksvík indeholder endvidere værkstedslokaler til maskinarbejderfaget, medens el-lærlinge, tømrer- og snedkerlærlinge foreløbig holder til i KI-hallen og i en del af skolehjemmet.

Handelsskolen

Handelsskolen, der er centralskole for hele landet, er en selvejende institution, der modtager tilskud efter tilsvarende regler som de tekniske skoler. Skolen har afdelinger i Tórshavn, Klaksvík, Fuglafjørður, Tvøroyri, Vágur, Sørvágur og Vestmanna. Ved de fire sidste afdelinger kan eleverne alene tage visse statskontrollerede enkeltfagprøver, medens der ved de tre førstnævnte afdelinger foruden enkeltfagprøverne kan tages lærlingeprøver og merkonomeksamen. Merkonomkursus påbegyndtes dog i Tvøroyri i 1981. I Tórshavn blev i 1978 for første gang påbegyndt højere handelsundervisning. Denne undervisning foregår om dagen, medens den øvrige undervisning alene foregår om aftenen. Endvidere arrangeres undervisning i bankfaget og kortere erhvervskurser. I 1981 påbegyndtes endvidere kursus for advokatsekretærer.

Af de samlede driftsudgifter i 1982 på 3,4 mill. kr. afholdt statskassen 91% og kommunerne 7%, medens 2% afholdtes af private.

Tabel 8.10. Handelsskolens elevtal pr. 1. september 1982

	<u>Tórs-</u> <u>havn</u>	<u>Klaks-</u> <u>vík</u>	<u>Eyst-</u> <u>uroy</u>	<u>Suð-</u> <u>uroy</u>	<u>Vág-</u> <u>ar</u>	<u>Oyrar-</u> <u>bakki</u>	<u>Vest-</u> <u>manna</u>	<u>Ialt</u>
Lærlinge på kontor og grossistlinien	<u>120</u>	<u>30</u>	<u>23</u>					<u>173</u>
1.år	66	17	16					99
2.år	54	13	7					74
Lærlinge på butikslinien	<u>26</u>							<u>26</u>
1.år	17							17
2.år	9							9
Enkeltfagprøver	<u>73</u>	<u>29</u>	<u>27</u>	<u>47</u>	<u>42</u>			<u>218</u>
maskinskrivning	21	21	8	20	12			82
bogføring	34	4	15	9	17			79
engelsk I,II,III	8	2	4	9	13			36
færøsk				9				9
regning	10	2						12
Højere enkeltfagprøver	<u>32</u>							<u>32</u>

(fortsættes)

Handelsskolens elevtal pr. 1. september 1982 (fortsat)

	<u>Tórshavn</u>	<u>Klaks- vík</u>	<u>Eyst- uroy</u>	<u>Suð- uroy</u>	<u>Vág- ar</u>	<u>Oyrar- bakki</u>	<u>Vest- manna</u>	<u>Ialt</u>
Højere handels- eksamen	<u>37</u>							<u>37</u>
1.år	24							24
2.år	13							13
Bankskole	<u>33</u>							<u>33</u>
Merkonomkurser	<u>164</u>	<u>11</u>	<u>26</u>					<u>201</u>
Databehand- ling I	26							26
Revision	16							16
Årsregnskab	28							28
Internt regnskab	25							25
Ledelse og samarbejde	23							23
Erhvervsret		11	12					23
Virksomheds- økonomi	23		14					37
Virksomheds- organisation	23							23
<u>Fagdeltagere</u>	<u>485</u>	<u>70</u>	<u>76</u>	<u>47</u>	<u>42</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>720</u>
Elever ialt								
1/9 1982	408	70	68	38	32	-	-	616
1/9 1981	321	72	70	90	35	-	12	600
1/9 1980	336	65	91	42	22	25	26	607

Kilde: Handelsskolen

De statskontrollerede prøver omfatter de almindelige enkeltfagprøver og de tidligere højere fagprøver. Begge er et-årige, ligesom merkonomprøverne er et-årige. Prøverne kan efter 2-3 år stykkes sammen til en linieeksamen. Lærlingens skolegang strækker sig over 2 år.

Skolen havde pr. 1. september 1982 2 fastansatte lærere og 68 timelærere. Det samlede ugentlige lærertimetotal andrager 500 timer.

Undervisningen ved handelsskolen omfattede pr. 1. september 1982 600 personer, hvoraf 374 kvinder. De tilsvarende tal pr. 1. september 1981 var 607 og 356.

Navigationsskoler

På Færøerne findes 2 navigationsskoler - Førøya Sjómannsskúli i Tórshavn og Klaksvíkar Sjómannsskúli i Klaksvík. Begge skoler er

institutioner under Færøernes landsstyre.

De samlede driftsudgifter ved de to navigationsskoler, der i 1981/82 udgjorde ca. 4,0 mill. kr., afholdes fuldt ud af landskassen.

Tabel 8.11. Antal elever på navigationsskolerne 1/1 1979 - 1983

	1979	1980	1981	1982	1983
Skibsførerelever (12 mdr.'s kursus)	19	26	16	26	27
Styrmands elever (24 mdr.'s kursus)	54	54	64	68	81
Fiskeskipperelever (12 mdr.'s kursus)	40	37	33	20	39
Radiotelegrafistelever (18 mdr.'s kursus)	6	-	4	-	4
Skibskokkeelever (5 mdr.'s kursus)	-	9	-	-	21
Ialt	119	126	117	114	172

Kilde: Skolerne

Skibsfører- og styrmands eleverne samt 10 fiskeskipperelever undervises i Tórshavn. De øvrige fiskeskipperelever, radiotelegrafisterne og skibskokkeeleverne bliver undervist i Klaksvík. På Færøernes navigationsskole er der i 1982 afholdt et duelighedskursus på 50 timer med 48 elever og et kystskipperkursus på 2 måneder med 36 elever.

Begge skoler har afholdt et radiotelefonistkursus (ugekursus).

Skolen i Tórshavn har 13 lærere, hvoraf 2 deltidsbeskæftigede. Det samlede ugentlige lærertimetotal er på ca. 280 timer, medens der på skolen i Klaksvík er ansat 3 heltids- og 3 deltidsbeskæftigede lærere med et samlet ugentligt timetal på 114 timer.

ANDEN UNDERVISNING

Færøernes folkehøjskole

Færøernes folkehøjskole er en selvejende institution, der modtager tilskud fra landskassen i henhold til lagtingslov af 1. juni 1978 om tilskud til folkehøjskoler. Denne lov afløste pr. 1. april 1979 den hidtil gældende lagtingslov fra 1961.

Ifølge den nye lov ydes der tilskud fra landskassen på 100% af udgifterne til aflønning af skolens leder og på 70% af de øvrige driftsudgifter, herunder lærerlønninger, drift af bygninger, undervisningsmateriel m.v. Til anlægsudgifter ydes et tilskud på 50% til køb og opførelse af bygninger i form af et rente- og afdragsfrit lån. Der ydes ikke tilskud til varekøb til kostafdelingen. Derud-

over ydes af landskassen tilskud til de enkelte elever i forhold til deres økonomiske forhold.

Af de samlede driftsudgifter i 1981/82 på ialt 1,9 mill. kr., afholdtes 84% (iberegnet tilskud til elever) af landskassen, medens skolen afholdt de resterende 16% hovedsagelig indtægter af skolepenge, medens en mindre indtægt stammer fra afholdelse af kortere kurser i sommerperioden.

Skolen havde på forårssemestret 1982 16 drenge og 28 piger og på efterårssemestret 9 drenge og 20 piger, d.v.s. et samlet antal på 73 højskoleelever. I skoleåret 1981/82 havde skolen ialt 88 højskoleelever.

Færøernes husholdningsskole

Færøernes husholdningsskole har hjemsted i Klaksvík. Skolen har lokaler i Klaksvík husmoderforenings lokaler. Det første kursus, der var et prøvekursus, blev afholdt i 1974 efter tilladelse fra Færøernes landsstyre. Dette prøvekursus gik så godt, at der var ønske om at fortsætte.

I sommeren 1977 blev Færøernes husholdningsskole godkendt af Færøernes landsstyre.

Der afholdes to kurser årligt med 12 elever på hvert kursus. Skolen får støtte fra det offentlige, jfr. lagtingslov nr. 47 af 9. maj 1976.

Aftenskolerne

Den før omtalte rammelov nr. 53 af 14. februar 1979 for Færøerne om fritidsundervisning m.v., der overfører kompetencen til regelfastsættelse på dette område til det færøske hjemmestyre, skal ifølge lovens § 10 sættes i kraft af undervisningsministeriet efter forhandling med hjemmestyret. Ikraftsættelsestidspunktet afventer vedtagelsen af en lagtingslov med de udfyldende regler for fritidsundervisningen.

Indtil ikraftsættelsen af rammeloven kan finde sted, godkendes aftenskoler efter regler baseret på bekendtgørelse nr. 176 af 7. oktober 1935 om tilskud fra staten til ungdoms- og aftenskoler på Færøerne, idet dog administrationen af dette område i henhold til en af undervisningsministeren givet bemyndigelse er overført fra Færøernes skoledirektion til undervisningsrådet og undervisningsdirektoratet. Der ydes tilskud af statskassen og landskassen med 70% af lærerlønningerne. De øvrige udgifter afholdes af kommunerne.

Skolerne havde i vinteren 1981/82 ialt 8.428 elever med ialt

43.366 timer mod 7.600 elever og 37.470 timer året før. Af eleverne i 1981/82 var 6.031 kvinder og 2.397 mænd.

UDDANNELSESSTØTTE

Tabel 8.12. Statens Uddannelsesstøttes udgifter på Færøerne 1978/79 til 1981/82

<u>1.000 kr.</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
8. - 9. årgang ¹⁾	75	50	38	31
10. kl. og 3. real kl.	2.972	3.117	3.094	2.650
Lærlinge	1.103	390	369	654
Gymnasiet og HF	2.357	2.683	3.974	4.793
Seminarier	1.007	903	1.281	1.231
Sygeplejeskolen	16	27	77	87
Sømandsskoler	893	1.021	1.299	1.521
Maskinskolen	464	508	683	1.470
Akademiet	92	126	129	205
<u>Ialt</u>	<u>8.979</u>	<u>8.435</u>	<u>10.944</u>	<u>12.642</u>

1) Excl. kommunernes tilskud på mindst 3 gange de anførte tal.

Kilde: Statens Uddannelsesstøtte.

Statens Uddannelsesstøttes udgifter til stipendier til studerende m.v. på Færøerne udgjorde i 1981/82 ca. 12,6 mill. kr. Til unge under uddannelse over 9. skoleår sker uddelingen af stipendier efter de regler, der er fastsat i den danske lov om Statens Uddannelsesstøtte. Udgifterne hertil afholdes fuldt ud af statskassen. For Færøerne gælder en særlig regel for unge i 7. - 9. skoleår over undervisningspligtig alder, ifølge hvilken kommunerne til disse kan udbetale stipendier, som inden for visse maksimumsbeløb refunderes med 25% af statskassen. Af kommunerne er således i 1981/82 udbetalt ca. 200.000 kr. i stipendier til elever i 7. - 9. skoleår.

Endvidere får færøske studerende på de højere læreanstalter i Danmark stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte efter sædvanlige regler. Fra og med støtteåret 1976/77 ydes der ikke lån fra uddannelsesstøtten, og de studerende er derfor henvist til at optage statskautionserede studielån.

Tabel 8.13. Landskassens elevtilskud 1978/79 - 1981/82

<u>1.000 kr.</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Gymnasiet	781 ¹⁾	1.138 ¹⁾	784 ¹⁾	795 ¹⁾
Folkehøjskolen	181	201	280	286
Erhvervsskoler	200	200	200	200

(fortsættes)

Landskassens elevtilskud 1978/79 - 1981/82 (fortsat)

<u>1.000 kr.</u>	<u>1978/79</u>	<u>1979/80</u>	<u>1980/81</u>	<u>1981/82</u>
Universiteter etc.	440	440	450	450
Anden uddannelse	806	417	403	423
<u>Ialt</u>	<u>2.408</u>	<u>2.396</u>	<u>2.117</u>	<u>2.154</u>

1) Omfatter kostafdelingens underskud. Direkte elevtilskud blev udbetalt for sidste gang i 1974/75.

Kilde: Landskasseregnskabet.

Landskassens elevtilskud udgjorde i 1981/82 2,2 mill. kr. Dette er lidt mere end året før.

De samlede udbetalte elevtilskud m.v. til studerende på Færøerne udgør ca. 13,3 mill. kr. Heri er medregnet kommunernes udgifter på ca. 200.000 kr. til de ovenfor omtalte stipendier til elever i 7. - 9. skoleår. Det samlede udbetalte elevtilskud var noget mindre end i 1980/81.

Kap. 9

RETS- OG POLITIVÆSEN

FÆRØERNES RETSVÆSEN

Færøernes ret har hovedtingsted i Tórshavn, hvor ordinær retsdag normalt afholdes 1. og 3. tirsdag i hver måned. Retten har desuden fast bitingsted i Tvøroyri, hvor der afholdes ordinære retsmøder 6 gange årlig. Herudover afholdes der i et vist omfang retsmøder i Klaksvík og i flere bygder.

Sorenskriveren er overformynder på Færøerne og formand for Færøernes Ulykkesforsikringsråd, Færøernes Overfredningsnævn, Lejenævnet for Tórshavn kommune, Færøernes Overlandvæsenkommission, Færøernes Overudskiftningskommission og Færøernes Nævn for Børneforsorg. Endelig er sorenskriveren medlem af Sterilisationsnævnet. Vedrørende ulykkesforsikringsrådet henvises til kap. 5 om sociale forhold.

På dommerkontoret var pr. 1. januar 1983 foruden sorenskriveren beskæftiget 1 retsassessor, 2 dommerfuldmægtige og 13 kontorfunktionærer, heraf 6 deltidsansatte. Endvidere beskæftiger dommerkontoret en kontorelev og et retsbud.

Nedenstående tabel angiver antallet og arten af retssager og andre retshandlinger i året 1982. Endvidere er medtaget antallet af de af huslejenævnet og overfredningsnævnet behandlede sager. Til sammenligning er medtaget tallene for 1970, 1980 og 1981.

Tabel 9. 1. Oversigt over Færøernes rets virksomhed

	<u>1970</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Borgerlige sager</u>				
Stævninger indleveret til berømmelse	1.439	2.333	2.371	2.465
Afsagte domme ialt	833	1.772	1.670	1.629
heraf udeblivelses- og erkendelsesdomme	747	1.702	1.555	1.492
<u>Straffesager</u>				
Indleveret til berømmelse	330	435	387	550
Afsagte domme	168	309	352	354
<u>Fogedforretninger</u>				
Indleverede begæringer	913	2883	2.946	3.050
heraf udpantningsbegæringer	32 ¹⁾	1.845 ²⁾	1.104	966
			(fortsættes)	

Oversigt over Færøernes rets virksomhed (fortsat)

	<u>1970</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
<u>Auktioner</u>				
Auktionsbegøringar ialt	60	127	107	121
heraf faste ejendomme	38	54	38	40
heraf skibe	3	47	30	14
Afholdte auktioner:				
over faste ejendomme	5	9	2	3
over skibe	2	18	4	4
<u>Tinglæste dokumenter</u>	2.536	1.730	_3)	_3)
heraf tinglæste skøder	583	311	_3)	_3)
<u>Tinglyste dokumenter</u>	3.897	12.485	14.365 ³⁾	15.709 ³⁾
heraf tinglyste skøder	395	1.295	1.801 ³⁾	1.970 ³⁾
<u>Protesterede vekslar og⁴⁾ anvisninger</u>	405	639	454	267
<u>Skifteretten</u>				
Anmeldte boer ialt	325	344	332	404
Afsagte konkursdekreter	0	0	0	0
Offentligt behandlede boer	57	36 ⁵⁾	23 ⁵⁾	33 ⁵⁾
<u>Huslejenævnet i Tórshavn</u>				
Indkomne sager	100	90	52	118
<u>Færøernes Overfredningsnævn</u>				
Indkomne sager	7	114	83	74

1) Omfatter kun radiolicens

2) Stigningen skyldes indførelse af parkeringsvagt i Tórshavn idet forfaldne, ikke rettidigt betalte parkeringsbøder inddrives ved udpantning

3) De under tinglyste dokumenter anførte tal omfatter også tinglæste dokumenter, da det ikke længere er muligt at fremskaffe specificerede tal

4) Omfatter kun Tórshavn og omegn

5) Omfatter alene offentligt behandlede boer, der ved årets slutning henstod uafsluttede

Kilde: Sorenskriveren

Straffesager berammes til foretagelse omkring 1½ måned efter anklageskriftets indlevering til retten, medens berammelsestiden i borgerlige sager, hvori der skal domsforhandles, er ca. 3 måneder. Domsforhandling i en borgerlig sag berammes kun, såfremt sagen ikke kan afgøres på det foreliggende grundlag på den ordinære retsdag ca. 1 måned efter stævningens indlevering til retten.

FÆRØERNES POLITIVÆSEN

Færøerne udgør en politikreds og indgår i den almindelige politikredsinddeling. Politikredsen er opdelt i 7 sysler.

Den øverste leder af politivæsenet på Færøerne er landfogeden (politimesteren) med sæde i Tórshavn. Fra landfogedembedet ledes den almindelige politi- og anklagevirksomhed samt arrestvæsenet. I sin egenskab af anklager er landfogeden tillige statsadvokat.

Under landfogedembedets arbejds- og ansvarsområder henhører en række områder af ikke-politimæssig karakter. Blandt andet kan nævnes, at landfogeden er formand for Færøernes elektricitetsråd og for Tórshavn sundhedskommission, ligesom han er næstformand i Tórshavn brandkommission. Han er endvidere skibsregistrator for Færøerne, ligesom aktieselskabs-, handels- og foreningsregistret føres af embedet. På det familieretlige område kan nævnes, at landfogeden (uden for Tórshavn sysselmanden) er borgerlig vielsesmyndighed.

Den 1. januar 1983 beskæftigede politiet på Færøerne ialt 108 personer, heraf foruden landfogeden 1 vicepolitimester og 1 politifuldmægtig. Ud over 6 sysselmænd omfatter selve politistyrken 49 politifolk og 14 reservebetjente. 31 politibetjente og 4 reservebetjente var tilknyttet politistationen i Tórshavn, medens antallet af politibetjente og reservebetjente i syslerne udgjorde henholdsvis 18 og 10. Ved arrestvæsenet er der 7 ansatte. Kontorpersonalet udgjorde (incl. 9 deltidsansatte og 3 lærlinge) 30 personer, heraf 16 på politikontoret i Tórshavn og 2 på politistationen i Tórshavn.

Der er døgntjeneste på politistationen i Tórshavn.

I 1974 oprettede Direktoratet for Kriminalforsorgen en afdeling af kriminalforsorgen på Færøerne. Kriminalforsorgen, der varetages af en socialrådgiver, har kontor i Tórshavn. Foruden at føre tilsyn med betinget dømte og prøveløsladte, benyttes socialrådgiveren som konsulent for de lokale børneværn.

Der er i 1982 blevet ført tilsyn med 29 personer. 9 personer er i jævnlig kontakt med kriminalforsorgen efter henvisning fra politimesteren. Ved årets udgang er 2 af de 29 arbejdsløse, 1 er på sygedagpenge og 2 får invalidepension. Udover de 29 dømte har 25 unge mennesker været i regelmæssig kontakt med kriminalforsorgen på frivillig basis. Heraf er 6 tidligere klienter i kriminalforsorgen. Årsagen til henvendelsen har ikke været kriminalitet, men alkoholproblemer, arbejdsløshed eller uddannelsesspørgsmål. Ved årets ud-

gang er 13 i arbejde, 4 arbejdsløse, 4 på offentlig hjælp og 4 under revalidering.

Politiets virksomhed

Af nedenfor stående tabel 9.2. fremgår for årene 1980, 1981 og 1982 antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser. Antallet af sigtelser er medtaget for årene 1980 og 1981, idet antallet af sigtelser i 1982 ikke kan foreligge ved redaktionens slutning. Det fremgår af tabellen, hvorledes overtrædelserne fordeler sig på de enkelte bestemmelser i straffeloven.

Tabel 9.2. Oversigt over overtrædelser af straffeloven

	<u>Anmeldt</u>			<u>Sigtelser</u>	
	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>
Vold mod offentlig myndighed o.l.	5	12	22	3	13
Falsk forklaring o.l.	2	4	17	2	10
Dokumentfalsk	23	50	38	8	37
Almen farlige forbrydelser	3	0	4	0	0
Narkotika forbrydelser (smugling)	0	0	0	0	0
Sædelighedsforbrydelser	7	18	30	1	14
Voldsforbrydelser	39	34	50	29	33
Manddrab og forsøg herpå	1	1	1	1	1
Frihedsberøvelse og ulovlig tvang	1	0	1	0	0
Freds- og æreskrænkelser, trusler og overtrædelser af polititilhold	19	17	21	10	7
Indbrudstyverier	199	200	166	139	234
Andre tyverier	214	216	272	165	72
Andre berigelses-forbrydelser	19	40	176	17	41
Brugstyverier	117	128	138	49	68
Hærværk	174	239	313	60	114
Andre straffelovsovertrædelser			3		0
<u>Overtrædelse af straffeloven ialt</u>	<u>823</u>	<u>959</u>	<u>1256</u>	<u>484</u>	<u>529</u>

Kilde: Landfogeden

Tabel 9. 3. Oversigt over behandlingsmåden for straffesager og andre lovovertrædelser

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Statsadvokatsager	276	226	314
heraf: a) spirituskørsel	167	140	167
b) groft uforsvarlig kørsel	10	15	15
Politisager 1)	229	235	257
Udenretlig vedtagne bødeforelæg	754	831	1.438
<u>Idømte og vedtagne bødebeløb</u>	<u>938.981²⁾</u>	<u>678.360³⁾</u>	<u>1.400.275⁴⁾</u>

1) Herunder indenretlige sager og sager, der forgæves er søgt afgjort ved bødeforelæg.

2) Heraf 140.000 kr. hidrørende fra 4 trawlersager.

3) Heraf 70.000 kr. hidrørende fra 2 trawlersager.

4) Heraf 347.225 kr. hidrørende fra 2 toldsager.

Kilde: Landfogeden

Tabel 9. 4. Oversigt over politiets virksomhed iøvrigt

	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Indsatte til afsoning, herunder varetægtsfængslede	145	257 ¹⁾	135
Afsoningsdage	3.101	4.093 ¹⁾	2.625
Udrykninger	2.202	2.329	2.635
Detentionsanbragte	423	442	381
Færdselsuheld uden personskade	1.419	1.224	1.499
Færdselsuheld med personskade	89	53	75
Dræbte ved færdselsuheld	10	7	4
Dræbte ved andre ulykker	7	6	5
<u>Brande</u>	<u>39</u>	<u>36</u>	<u>38</u>

1) Stigningen skyldes en midlertidig udvidelse af afsoningsmulighederne, hvorved ventelisten for hæfteafsonere har kunnet reduceres.

Kilde: Landfogeden

Kap. 10

KIRKELIV

FOLKEKIRKEN

Folkekirken på Færøerne er et fællesanliggende. De vigtigste love er lov nr. 109 af 29. marts 1924 for Færøerne om kirkenes styrelse og lov nr. 48 af 25. februar 1963, som ændret ved lov nr. 551 af 2. november 1977, om oprettelse af en stilling som vicebiskop på Færøerne.

Færøerne hører i kirkelig henseende under Københavns stift. Den øverste lokale embedsmand er vicebiskoppen. Regler om arbejdsfordelingen mellem Københavns biskop og vicebiskoppen er fastsat i kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 198 af 31. maj 1963 af regulativ for vicebiskoppen på Færøerne.

Færøerne er opdelt i 13 præstegæld med ialt 60 kirker og 18 præsteembeder samt stillingen som vicebiskop.

Tabel 10. 1. Kirkernes placering og befolkningsgrundlag

<u>Præstegæld</u>	<u>Præster</u>	<u>Kirker</u>	<u>Kommuner</u>	<u>Bygder</u>	<u>Indbyggere pr.31/12-82</u>
Norðoya østre (Viðareiði)	1	5	4	9	842
Norðoya vestre (Klaksvík)	2	5	4	11	5.020
Fuglafjørður	1	5 ¹⁾	4	9	3.448
Nes	1	3	2	9	3.313
Sjógv	1	4	3	10	1.787
Eiði	1	4	4	8	1.258
Norðstreymoy (Kvívík og Hvalvík)	2	8	7	16	3.561
Suðurstreymoy østre (Tórshavn øst)	2	3)	5	18	14.726
Suðurstreymoy vestre (Tórshavn vest)	2	4)			
Vágur (Miðvágur)	1	5	5	7	2.890
Sandoy (Sandur)	1	6	5	8	1.780
Suðuroy nordre (Tvøroyri og Hvalba)	2	5 ¹⁾	3	8	3.075
Suðuroy søndre (Vágur)	1	5	4	8	2.779
<u>Ialt</u>	<u>18</u>	<u>62</u>	<u>50</u>	<u>121</u>	<u>44.479</u>

1) Heraf 1 bønhus

Kilde: Vicebiskoppen og materiale i rigsombudet

Administrationen af kirker og kirkegårde er henlagt til hjemmestyret. Lagtinget bestyrer Færøernes Kirkefond, hvis midler benyttes til kirkernes udvendige vedligeholdelse og til opførelse af nye kirker og udvidelse af de eksisterende. Herudover yder fonden tilskud til kirkegårdsgårder og til anskaffelse af færøsk byggede orgler. Fondens midler bevilges på de årlige lagtingsfinanslove. I henhold til lov nr. 109 af 29. marts 1924 om kirkernes styrelse m. v. føres et løbende tilsyn med kirkerne af Færøernes kirkeinspektion, der består af rigsombudsmanden, der er formand, vicebiskoppen og 3 medlemmer, valgt af lagtinget. Kirkeinspektionen afgiver indstilling til lagtinget om anvendelse af kirkefondens midler. Rigsombudsmandens kontor fungerer som sekretariat.

Præsterne på Færøerne lønnes efter samme regler som præsterne i Danmark. Præstelønninger, bortset fra den del, der dækkes af statskassen (60 %), samt udgifter vedrørende præsteboliger m. v., udredes af Præsteembedernes Fællesfond og administreres gennem stiftøvrigheden over Københavns stift. Anlæg og drift af kirkegårde henhører under kommunerne under tilsyn af menighedsråd og kirkeinspektion.

Udgifterne til kirkernes indvendige vedligeholdelse og kirkernes drift samt til anskaffelse af inventar afholdes af de enkelte menigheder. En stor del af kirkebetjeningen udføres ved frivillig arbejdskraft, således at hvervet som organist, degn og klokker ved de fleste kirker normalt ikke vederlægges.

I skatteåret 1972/73 blev hjemmelen i styrelsesloven fra 1924 til at udskrive skatter til kirkens drift for første gang bragt i anvendelse, da der blev udskrevet kirkeskat i Tórshavn og Tórshavn udenbys kommuner. Hjemmelen til at udskrive kirkeskat er senere blevet anvendt af flere andre kommuner, således at følgende 11 kommuner fra og med skatteåret 1981/82 udskriver kirkeskat (tallet i parentes angiver kirkeskatteprocenten i skatteåret 1982/83): Tórshavn (0,3), Tórshavn udenbys (0,15), Klaksvík (0,3), Sund (0,5), Skáli (0,2), Ivøroyri (0,2), Fuglafjørður (0,65), Leirvík (0,5), Gøta (0,5), Runavík (0,5) og Kvívík (0,3).

Tabel 10. 2. Oversigt over kirkelige udgifter 1981/82

<u>1.000 kr.</u>	<u>Stats-</u> <u>kassen</u>	<u>Lands-</u> ¹⁾ <u>kassen</u>	<u>Kommu-</u> ²⁾ <u>nerne</u>	<u>Menigheds-</u> ²⁾ <u>rådskasser-</u> <u>ne 1980</u>	<u>Ialt</u>
Udvendig vedlige- holdelse af kirker	-	1.726	-	-	1.726
Indvendig vedlige- holdelse af kirker	-	-	-	660	660
Udgifter ved guds- tjeneste m. v.	-	-	-	623	623
Andre udgifter	103 ³⁾	29	-	1.644	1.776
Nye kirker	-	376	-	-	376
Kirkegårde	-	-	3.422	-	3.422
Kirkegårdsgårder	-	-	-	-	-
Præstelønninger og pensioner	4.011 ⁴⁾	-	-	-	4.011
Præsternes be- fordring	121	27	-	-	148
Præstegårde	897 ⁵⁾	-	-	-	897
Ialt	5.132	2.158	3.422	2.927	13.693

1) Omfatter kirkefondens faktiske udgifter i modsætning til landskassens udgifter til kirkelige formål i kap. 4, afsnittet om offentlige udgifter, hvor landskassens tilskud i finansåret til kirkefonden er medtaget som en landskasseudgift

2) Foreløbige tal

3) Andre udgifter omfatter løn til kontormedhjælp, kontorholdsudgifter, repræsentationsudgifter og udgifter til drift af bygninger og lokaler

4) Pensionerne udgjorde 375.000 kr. Af lønudgiften afholdtes 1.637.000 kr. af Præsteembedernes Fællesfond (se note 5) og resten af staten

5) Udgiften afholdes af Præsteembedernes Fællesfond, hvis indtægter hidrører fra kirkeskat, forrentning af sognenes formuer samt lejeindtægter fra leje- og tjenesteboliger

Kilde: Statsregnskab 1980 og 1981, landskasseregnskab 1981/82 samt materiale i rigsombudet

ORGANISATIONER OG FORENINGER, TILSLUTTET FOLKEKIRKEN

K. F. U. K. og K. F. U. M.

De kristelige foreninger for unge kvinder og unge mænd har begge til formål at arbejde for Guds riges udbredelse blandt unge, men arbejder iøvrigt inden for alle aldersgrupper. Bevægelserne samlede oprindeligt medlemmer og interesserede til bibelmøder og fællesbøn, og dette er fortsat grundlaget for deres virke.

Den første afdeling af K. F. U. K. grundlagdes i Vágur i 1912. I 1922 grundlagdes en afdeling i Tórshavn, medens afdelingen i Klaksvík er oprettet under 2. verdenskrig. Den første afdeling af K. F. U. M. oprettedes i Tórshavn i 1936, medens afdelingen i Klaksvík, der drives sammen med K. F. U. K., oprettedes samtidig med denne forening.

K. F. U. K. har for tiden ca. 190 medlemmer (30 i Vágur, 80 i Tórshavn og 80 i Klaksvík), medens K. F. U. M. tæller ca. 240 medlemmer (160 i Tórshavn og 80 i Klaksvík).

Udover bibelarbejdet har foreningerne en række aktiviteter, forskelligt hobbyarbejde, forelæsninger, spil, film, udflugter og sommerlejr. Endvidere støttes et ydremissionsk arbejde. Begge foreninger afholder medlemsmøder én gang om måneden. Herudover holdes jævnligt møder - ofte ved fællesarrangementer mellem de to foreninger.

K. F. U. M. i Tórshavn har siden 1934 udgivet "Kristiligt Ungmannablað", der udkommer 11 gange om året i 2500 eksemplarer. Siden 1940 har man udgivet en julebog, "Jólaboð", der sælges i 2.700 eksemplarer. Desuden driver man eget forlag til udgivelse af kristen litteratur.

K. F. U. K. og K. F. U. M. i Klaksvík driver en børnehave, Dronning Margrethes børnehave, med 72 børn. På K. F. U. K.- og K. F. U. M.-hjemmene i Tórshavn er der for tiden udlejet ialt 17 værelser til skolesøgende unge kvinder og mænd.

Til samtlige afdelinger af K. F. U. K. og K. F. U. M. er der knyttet spejderafdelinger (kap. 11).

Indre Mission

Indre Mission på Færøerne (Heimamissiónin) arbejder inden for rammerne af den evangelisk-lutherske kirke og forkynder fra omkring 30 missionshuse rundt omkring på øerne. Man har for tiden 4 fastansatte forkyndere. Disse virker over hele landet, medens det lokale arbejde først og fremmest varetages af frivilling arbejdskraft.

Indre Missions virke omfatter kristelige møder, ungdomsforeninger og søndagsskoler. Herudover udgiver man bladene "Sunnudagsblaðið" og "Trúboðin", ligesom man har sit eget bogforlag "Heimamissionsforlagið" og en båndcentral "Sela", der arbejder med udgivelsen af kristelige tale- og sangbånd.

Den færøske sømandsmission, som driver sømandshjem i Tórshavn, Runavík, Færingehavn og Reykjavík, og som desuden arbejder

ud fra et norsk sømandshjem på Shetlandsøerne og ud fra sømandshjemmet i Hirtshals, hører under Indre Mission. Til arbejdet uden for Færøerne er ansat 2 lønnede forkyndere. Iøvrigt støttes sømandsmissionens arbejde af 65 kvinderinge på hele Færøerne.

Det økonomiske grundlag for arbejdet i Indre Mission og sømandsmissionen er frivillige gaver. Missionerne ledes af et fællesråd bestående af 11 medlemmer.

Det kirkelige missionsforbund

Det kirkelige missionsforbund, som de sidste ca. 35 år har virket under navnet "Kirkjuliga missionsfelagið", er et lægmandsfællesskab af troende, som sammen med troende præster på evangelisk-luthersk folkekirkeligt grundlag ønsker at vække og styrke det åndelige liv og at samle børn, unge og ældre til et helligt samfund. Missionsforbundet har to fastansatte og to deltidsansatte forkyndere på Færøerne, hvortil kommer 2 missionærer, der virker i Ethiopien. Den væsentligste del af missionsforbundets arbejde udføres dog af frivillige.

Af aktiviteter kan nævnes søndagsskolevirksomhed, håndarbejdsaftener og sangkor for såvel voksne som børn. Forbundets forlag har til huse i missionshuset i Tórshavn. Forlagets bøger sælges fra den lutherske boghandel samme sted. Forbundets bog- og båndcentral ligger i Klaksvík, hvorfra pakker med bøger og bånd fordeles til skibene. Forbundets nyeste aktivitet er lejrstedet "Lívd" i Haldarsvík, som blev taget i brug i 1981 og er beregnet for børnelejre, ungdomslejre og bibelkurser.

Det økonomiske grundlag for missionsforbundet er frivillige gaver. Forbundet ledes af en 5 mand stor bestyrelse.

KRISTNE TROSSAMFUND UDEN FOR FOLKEKIRKEN

Brødremenigheden

Det, som i dag er kendt under betegnelsen "Brødremenigheden", opstod ved William Sloan's virksomhed fra 1865. Den står uden for folkekirken, og den forkynder fuld og evig frelse ved omvendelse og tro på Jesus Kristus. De troende bliver døbt, og derfor kaldes de ofte "baptister" (døbere).

Der findes forsamlinger (menigheder) i Tórshavn og en række bygder. På grund af organisationsformen kan der ikke angives noget medlemstal, men man regner med, at forsamlingerne omfatter 7-10% af befolkningen.

Der er ca. 25 forsamlingshuse omkring på øerne - heriblandt "Ebenezer" i Tórshavn - hvor der holdes regelmæssige møder (brødsbrydelse og evangelisk møde søndag, bedemøde og opbyggelsesmøde en dag om ugen - ikke samme ugedag overalt). Desuden er der søndags-skole og i forbindelse hermed forskellige aktiviteter for børn. I bygden Vatnsøyrrar anvendes huset "Zarepta" til sommerlejre. I 1982 ferierede ca. 1.500 børn i 7 aldersmæssigt opdelte grupper for en uge ad gangen.

I menigheden udsendes tidsskrifterne "Sunnudagsskúlin" og "Røddin". Forlaget "Røddin" udgiver forskellige kristelige bøger og pjecer.

Den færøske bibel i Victor Danielsens oversættelse er udgivet af menigheden - det nye testamente i 1937 og hele bibelen i 1949. Denne bibeludgave er udkommet i 31.000 eksemplarer. Menighedens salmebog indeholder 1192 salmer på færøsk.

Der er 5 missionærer ved forsamlingerne på Færøerne og andre er rejst afsted til arbejde i Grønland, på Island, i Venezuela, i USA, på Filippinerne, i Senegal og i København. Sidstnævnte arbejder specielt blandt færinger.

Alt arbejde i menigheden er frivilligt, og der er ikke institueret nogen fælles ledelse for Færøerne.

Alle økonomiske forhold, herunder også støtte til missionærernes arbejde, ordnes inden for forsamlingerne.

Siden den færøske radio blev etableret, har brødremenigheden haft lejlighed til at sende et evangelisk program seks gange om året, og siden 1966 har der en gang om ugen været sendt et kort evangelisk program gennem Trans World Radio i Monte Carlo for at nå færinger, der sejler udenlands, såvel som landsmænd i udlandet. Endvidere har menigheden i 1982 sendt flere programmer i færøsk TV.

Den katolske kirke

Den katolske menighed på Færøerne er en del af bispedømmet København, der omfatter Danmark, Færøerne og Grønland. Menighedens formål er at arbejde for kærlighed, fred og retfærdighed mellem Gud og mennesker og mellem mennesker indbyrdes. Den katolske menighed bestræber sig på at være, ikke et alternativ, men et supplement til den kristendom, der er dybt rodfæstet i Færøernes befolkning.

Menigheden består af 43 voksne medlemmer (heraf 11 franciskanersøstre og 1 præst) samt 12 børn under 16 år. Menigheden har

en sognepræst. Der holdes én gudstjeneste (messe) daglig og på søn- og helligdage højmesse. Den første søndag i måneden er der normalt kirkekaffe.

Den katolske kirke har en kirkebygning, en præstebolig og bolig for franciskanersøstrene i Tórshavn. Franciskanersøstrene, der er tilsluttet kirken, driver Skt. Frans Skúli (kap. 7) og børnehaven og vuggestue.

Frelsens Hær

Frelsens Hær er en international, evangelisk og social organisation med "Den hellige Skrifts Gamle og Nye Testamente som den eneste rettesnor for kristelig tro, lære og liv". Frelsens Hær's mål er sammen med kristendommen iøvrigt at kæmpe for, at alle mennesker skal "underkaste sig den Herre Jesu Kristi herredømme". Man søger at nå dette mål ved et forebyggende og opbyggende arbejde blandt børn og unge, samtidig med at man driver et udadvendt og oplysende arbejde af både praktisk og åndelig karakter.

Frelsens Hær har 162 voksne medlemmer, fordelt med 88 soldater, 29 i horn- og strengeorkestre samt 50 hjemforbundssøstre. Søndagsskolen samler 114 børn. Der er 86 pigespejdere og 23 junior-soldater, medens ungdomsklubben har 15 medlemmer. To officerer er heltidsansatte, medens 16 underofficerer virker som ledere i deres fritid. De i dette afsnit oplyste tal stammer fra 31. december 1982.

I 1977 afholdtes 211, i 1981 350 og i 1982 294 møder og gudstjenester for børn og unge, medens der for voksne i de samme år holdtes henholdsvis 345, 280 og 313 møder og gudstjenester.

Den frie evangeliske menighed

Menigheden, der arbejder mest sammen med pinsemenigheden i Norge, arbejder ud fra bibelens ord i Joh. 17,3 om det evige liv, som er at kende den eneste sande Gud og den, som Gud har sendt, Jesus, Jesu ord i Joh. 17,24, "hvor jeg er, skal også de, som du har givet mig, være hos mig, så de må skue min herlighed, som du har givet mig; thi du har elsket mig før verdens grundlæggelse" og Ap. 2,41.

Menigheden har 143 medlemmer (voksendøbt), og menighedens søndagsskole samler 60 børn. Ledelsen består af en forstander og fire "ældstebrodre". Menigheden støtter to missionærer i "Embarcacion Argentina".

Der holdes omkring 250 møder årligt, idet der holdes faste evangeliske møder tirsdag og lørdag aften samt 2 møder på søndage. Herudover holdes friluftsmøder om sommeren.

Syvende-dags adventisterne

Syvende-dags adventisterne, der blev organiseret i USA i 1863 og fik fodfæste på Færøerne i 1919, har kirkehistorisk set rod i den radikale reformation (16. årh.), som udmundede i de pietistiske og puritanske vækkelsesretninger i England (17.-18. årh.) og i USA (18.-19. årh.). Kirkesamfundet er en international missionsbevægelse, der virker i 98 % af alle verdens lande. Missionen driver en omfattende skole- og sundhedstjeneste. Bevægelsen ønsker at blive kendetegnet med dem, "der holder fast ved Guds bud og troen på Jesus". (Joh. Åb. 14,12). Derfor forkyndes Jesus Kristus som verdens eneste frelser, og man lever i håbet om Kristi snarlige genkomst, idet man efter de ti bud hviler på den syvende dag og mindes Kristi "skabende og forløsende" virksomhed.

I 1982 var der 97 medlemmer (voksendøbt), hovedsagelig fra Tórshavn og Kollafjørður. Hver lørdag er der bibelgranskning og gudstjeneste, medens man hver tirsdag samles til bøn. Der arrangeres jævnligt møder på bygd.

Menigheden driver en skole med omkring 50 elever i Tórshavn. Man har spejderarbejde i gang i Lopra, Tórshavn og Kollafjørður. Spejderkorpset talte i 1982 80 medlemmer (kap. 11). Søndagsskolen tæller omkring 50 børn. Menighedens virksomhed omfatter endvidere en fysioterapi-klinik, "Skodsborg", i Tórshavn.

Ved den årlige indsamling til bevægelsens lægemission indkom der i 1982 179.497 kr.

Jehovas Vidner

Jehovas Vidner har tillid til, at hele bibelen er inspireret af Gud, og at dens vejledning er ufejlbarlig. De har indviet sig til Gud, Jehova. De lærer, at frelse kun kan opnås på grundlag af Guds søn, Jesu Kristi offer. Deres tro bygger ikke på nye åbenbaringer, men på studium af Guds ord, bibelen.

På Færøerne findes der fire menigheder (i Tórshavn, Klaksvík, Runavík og Tvøroyri). Der var 55 aktive forkyndere på Færøerne i 1970, 75 i 1975, 70 i 1980, 71 i 1981 og 73 i 1982.

Menighederne ledes af ældsteråd, hvis arbejde er ulønnet. Der findes på færøerne seks heltidsforkyndere, som får dækket en del af deres udgifter ved forkyndelsen. Vagttårnets afdelingskontor i Holbæk fører tilsyn med arbejdet på Færøerne.

I Jehovas Vidners mødelokaler, kaldet rigssale, holdes der to ugentlige møder, foruden de ugentlige møder i private hjem. I

de fire menigheder var der i 1982 gennemsnitlig 75 til stede hver uge. Ved højtiden til minde om Kristi død var der i påsken 1982 ialt 114 til stede. Hvert år holdes der mindre og større stævner. Det sidste områdestævne i Tórshavn i august 1982 overværedes af 139.

FILADELFIA-menigheden

FILADELFIA-menigheden i Tórshavn er en pinsemenighed. Dette navn gav folk denne bevægelse, fordi den bygger på de begivenheder, der fandt sted første pinsedag, jfr. Apostlenes Gerninger 2. kap. Bevægelsen accepterede dette og vedkendte sig dette navn.

FILADELFIA er tilknyttet bevægelsen i de nordiske lande og samarbejder med denne bevægelse således, at hver menighed er selvstændig, (suveræn), men dog har et godt samarbejde med alle de andre menigheder.

Medlemstallet er i dag 150. For at blive medlem forlanges det, at vedkommende er genfødt og døbt i henhold til skrifterne. Menigheden er etableret med et ældsteråd, og hvis der er behov herfor, kan den udnævne en forstander, der arbejder sammen med ældsterådet.

Alle aktiviteter udføres i nært samarbejde med rådet. Ledere og ansvarshavende bliver valgt efter anbefaling af rådet, og de bliver derefter indsat til arbejde på det månedlige menighedsmøde. Der bliver ført forhandlingsprotokol for alle menighedsmøder og ældsterådsmøder. De økonomiske forhold bliver gjort medlemmerne bekendt på hvert menighedsmøde. På årsmødet bliver et revideret regnskab forelagt sammen med andre problemer, der har medlemmernes interesse.

Finansieringen af menigheden foregår ved personlige gaver og kollekt ved morgengudstjenesten og på menighedsmøderne. Tiende bliver ikke forlangt, men der er mange, som giver tiende.

ANDRE TROSSAMFUND

Bahá'í troen

Bahá'í troen er et selvstændigt trossamfund, som bygger på Bahá'ú'lláh's lære. Bahá'ere tror, at Bahá'ú'lláh er den forjættede, som er blevet profeteret om i alle religioners skrifter, som skal indstifte verdensfreden og gøre verden til en enhed. Bahá'í samfundene i Tórshavn og i Toftir er blandt de 112.000 centre omkring hele verden, som vejledes af Retfærdighedens Verdenscenter

i Haifa, Israel, hvilket er den højeste myndighed for Bahá'í troen.

Bahá'í troen startede i Tórshavn i 1954 og det første åndelige distriktsråd for Bahá'í i Tórshavn blev stiftet i 1973. Der afholdes møder regelmæssigt hver uge, ligesom der arrangeres bønemøder og læseringe. Derudover holdes der 9 særlige helligdage.

Bahá'í samfundet på Færøerne har en bygning i Tórshavn, købt med støtte fra Bahá'í verdensrådet. Hele arbejdet finansieres fuldt ud af det, som trosfællerne frivilligt giver til sagen. Bahá'í troen er ikke knyttet til nogen kirkelige reglementer og har hverken præster eller ritualer. Den er ikke-politisk og Bahá'í'ere får ikke lov til at deltage i politisk arbejde eller at sidde i politiske stillinger.

Bahá'í's verdensråd har en vis tilknytning til De forenede Nationer, nemlig som rådgivende myndighed i det økonomiske og sociale råd og i børnehjælpsfonden hos FN.

Bahá'í's grundregler er følgende: Guds og hans profeters enhed. Menneskehedens enhed. Samme grundlag for alle religioner. Selvstændig og uafhængig søgen efter sandheden. Videnskab og tro skal arbejde sammen. Ligestilling mellem mand og kvinde. Alle fordomme skal udryddes. Uddannelsespligt i samtlige lande. Åndelig løsning på økonomiske hårdknuder. Et internationalt hjælpesprog. Verdensomfattende fred, som ligger i hænderne på en verdensomfattende regering. Samtlige mindretalsgrupper skal have ret til at leve i fred med sine kulturelle særpræg.

Kap. 11

KULTURELLE FORHOLD, IDRÆT M. V.

RADIO

Útvarp Føroya blev oprettet i 1957. Den daglige ledelse varetages af en direktør, medens et radiatoråd på 6 medlemmer, hvoraf 5 er valgt af lagtinget, medens 1 er valgt af lytterforeningerne, fastlægger hovedlinierne for programlægningen. I 1980/81 blev ialt registreret ca. 16.000 lyttere.

På FM-båndet sendes fra 3 hovedstationer beliggende på Suðurstreymoy (3 kilowatt), Borðoy (2 kilowatt) og Suðuroy (2 kilowatt). Hertil kommer 8 hjælpestationer, hvoraf 4 er på hver 10 watt, medens hver af de resterende 4 er på 1 watt. Endvidere sendes på mellem-bølge, 531 kHz (565 m).

Útvarp Føroya begyndte at sende i stereo i 1971, og dets udsendelser kan nu overalt i landet høres i stereo.

Byggeriet af et nyt radiohus blev afsluttet i 1982. Byggeomkostningerne var 30 mill. kr.

I 1982 blev radioens sendetider udvidet væsentligt, således at den samlede sendetid i 1982 androg 2.669 timer mod 2.270 timer i 1981. Pr. 1. maj 1982 blev sendetiden om morgenen udvidet med 1 time, således at den gik fra kl. 07.15 til kl. 10.00, og fra 21. september 1982 har radioen på hverdage sendt hele formiddagen fra kl. 07.15 til kl. 13.00.

I sommerhalvåret går aftensendetiden fra kl. 18.30 til kl. 20.10, medens aftensendetiden om vinteren går fra kl. 18.15 til kl. 21.15.

I 1982 har radioen haft omkring 2.800 nyhedsudsendelser, som siden sendetidens forlængelse den 21. september 1982 har været fordelt med 10 nyhedsudsendelser på hverdage og 2 på søn- og helligdage. Siden september 1982 har 18.30-udsendelsen været udvidet til en halv time.

I 1982 har foruden nyhedsudsendelser og forskellige aktuelle udsendelser været sendt en række radiospil, ligesom der har været oplæst en række romaner og noveller. Der har endvidere været forskellige udsendelsesrækker om historiske emner. En i 1982 afholdt konkurrence fik til resultat, at Martin Joensen, Tórshavn, blev præmieret for digtene "Ró", Thomas Michael Smith, Tórshavn, for novellen "Vikin", Elisabeth Olsen, Klaksvík, for børnefortællingen "Kristian og Floksfelagarnir" og Alexandur Kristiansen, Fuglafjörður, for radiospillet "Tredivu minuttir".

Den nærmere fordeling af sendetiden i 1982 fremgår af skema 11. 1. nedenfor.

Tabel 11. 1. Færøernes radios udsendelser i 1982

<u>Udsendelsernes art</u>	<u>Sendetid i timer</u> ¹⁾	<u>Sendetid i % af samlet tid</u>
Musik	1.232	46,1
Foredrag	90	3,4
Gudstjenester	65	2,4
Morgenandakt	124	4,7
Dplæsning	116	4,4
Radiospil	21	0,8
Lydkollager	25	0,9
Samtaler	67	2,5
Beretninger	10	0,4
Rapportager	92	3,5
Ønskekoncerter	126	4,7
Underholdning	38	1,4
Børneudsendelser	96	3,6
Lagtingsmøder	53	2,0
Nyheder og aktuelt	<u>513</u>	<u>19,2</u>
<u>Ialt</u>	<u>2.669</u>	<u>100</u>

Kilde: Utvarp Føroya

1) Incl. genudsendelser.

Af den i tabellen anførte sendetid udgør 271 timer (10,2%) genudsendelser.

FJERNSYN

Ved lagtingslov nr. 77 af 21. maj 1982 blev der skabt lovgrundlag for etablering af et offentligt fjernsyn på Færøerne, "Sjónvarp Føroya". Det offentlige fjernsyn har endnu ikke startet sin sendevirksomhed. En række private fjernsynsforeninger har imidlertid fortsat deres sendevirksomhed.

Fjernsynsforeningen i Tórshavn startede som den første regelmæssige udsendelser den 6. april 1979. Siden er foreninger etableret på Eysturoy, i Klaksvík, i Ivøroyri, i Vágur, i Vestmanna, på Sandoy, på Vágur og i Eidi, således at størstedelen af befolkningen nu har mulighed for at se fjernsyn. Der er tale om retransmission af udsendelserne fra Tórshavn fjernsynsforening, dog sender foreningerne i Ivøroyri, i Vágur og i Vestmanna selvstændige programmer.

Fjernsynsforeningen i Tórshavn sender i gennemsnit godt 20 timer ugentlig. Der sendes tirsdag, fredag, lørdag og søndag. Den overvejende del af udsendelserne er programmer, der har været sendt i dansk fjernsyn.

Udsendelserne fordeler sig over følgende genrer:

Tabel 11. 2. Tórshavn fjernsynsforenings udsendelser

Udsendelsernes art	1981		1982	
	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid	Sendetid i timer	Sendetid i % af samlet tid
Børneudsendelser	64	6,3	92	7,3
Underholdningsudsendelser	434	42,4	466	37,1
Interviews og udsendelser af oplysende og orienterende karakter	204	19,9	282	22,5
Gudstjenester	28	2,7	37	2,9
Andre religiøse udsendelser	33	3,2	26	2,1
Teater, opera og klassisk musik	45	4,4	50	4,0
Musikudsendelser	66	6,5	72	5,7
Sportsudsendelser	144	14,1	226	18,0
Genudsendelser	5	0,5	4	0,3
Ialt	1.023	100,0	1.255	100,0

Kilde: Sjóðvarpsfelagið

Af udsendelserne i 1982 udgør egenproduktionen 87 timer, fordelt på 7 timer børneudsendelser, 14 timer interviews og udsendelser af oplysende og orienterende art, 56 timer gudstjenester og andre religiøse udsendelser samt 10 timer musik og færøsk dans. I 1981 udgjorde egenproduktionen også 87 timer fordelt på 4 timer børneudsendelser, 29 timer interviews og udsendelser af oplysende og orienterende art, 51 timer gudstjenester og andre religiøse udsendelser samt 3 timer sport.

AVISER

Der udkommer 8 aviser, hvoraf 6 i Tórshavn. Ingen avis udkommer daglig. Dimmalætting udkommer 3 gange ugentlig. Dagblaðið, 14. September, Øygjatiðindi og Sosialurin 2 gange, medens Norðlýsið og Tingakrossur kommer 1 gang om ugen. Endelig kommer Glæðustrok hver måned. Nedenstående tabel viser avisernes oplagstal pr. 1. december 1982.

Tabel 11. 3. Avisernes oplagstal

	<u>1970</u>	<u>1975</u>	<u>1980</u>	<u>1981</u>	<u>1982</u>
Dimmalætting	8.900	9.900	11.300	11.500	11.600
14. September	3.650	4.000	3.750	3.000	3.600
Sosialurin	2.500	2.700	5.500	5.800	6.000
Dagblaðið	2.650	3.500	5.000	6.300	5.500
Norðlýsið	1.200	1.700	2.100	2.100	1.800
Tingakrossur	1.030	900	1.500	1.800	1.600
Oyggjatiðindi	1.500 ¹⁾	-	5.500	5.000	5.000
Glaðustrok	-	-	1.600	ca.1.600 ²⁾	1.000
Ialt	<u>21.430</u>	<u>22.700</u>	<u>36.250</u>	<u>ca.37.100</u>	<u>36.100</u>

1) Fjarðbúgvín 2) Ingen opgørelse for 1981

Kilde: Avisredaktionerne

Fem af aviserne må betragtes som talerør for hvert sit politiske parti, Dagblaðið for folkeflokkun, Dimmalætting for sambandsflokkun, 14. September for tjóðveldisflokkun, Sosialurin for socialdemokratiet og Tingakrossur for selvstyreflokkun. Norðlýsið, der udgives i Klaksvík, og Oyggjatiðindi, der udgives på Eysturoy, er ikke tilknyttet noget bestemt parti. Oyggjatiðindi må ses som en efterfølger for Fjarðbúgvín, som ophørte i 1974. Glaðustrok er afholdsbevægelsens blad.

BØGER

Bogudgivelser

I 1981 udkom der ialt 92 værker på færøsk, 61 originale værker og 31 oversættelser, medens der i 1981 udkom ialt 96 værker, 50 originale værker og 46 oversættelser. 78 af de i 1982 udkomne bøger er trykt på Færøerne.

I Danmark udkom i 1982 22 bøger, der enten er skrevet af færinger eller vedrører Færøerne. Tilsvarende udkom i Norge 6 bøger, i Island 2 bøger, i Grønland 2 bøger, i England, Tjekkosllovakiet, Sverige, Holland, Skotland og Shetlandsøerne 1 bog skrevet af færinger eller vedrørende Færøerne.

Herudover blev der i 1982 på Færøerne udgivet 2 bøger på dansk.

Det samlede sidetal af de på færøsk udgivne bøger udgjorde ca. 8.650.

Tabel 11. 4. Bøger udgivet på færøsk i 1982

	Skønlitteratur		Faglit- teratur	Skole- bøger	Børne- bøger	Ialt
	Prosa	Poesi ¹⁾				
<u>Originale værker</u>						
Trykt på Færøerne	3	4	24	17	4	52
Trykt i Danmark	3	2	0	1	1	6
Trykt i Island	1	0	1	0	0	2
<u>Oversættelser</u>						
Trykt på Færøerne	3	2	5	7	9	26
Trykt i Danmark	2	0	0	0	4	5
Trykt ialt i 1982	11	8	30	25	18	92
Trykt ialt i 1981	7	11	35	14	29	96
Trykt ialt i 1980	8	9	24	19	33	93

1) Herunder bøger med både prosa og poesi

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Ud over de 8 aviser udkom i 1982 61 blade og tidsskrifter (i 1981: 54). 8 blade, som udkom i 1981, udkom ikke i 1982. 9 af de i 1982 udkomne blade udkom for første gang, og 1 udkom påny efter en årelang pause. 4 færøske blade bliver udgivet i Danmark.

Der blev udgivet 28 almanakker, julehæfter og andre årbøger.

Der uddeles forskellige litteraturpriser på Færøerne. Tórshavn byråds pris for børnelitteratur blev den 30. oktober 1982 givet til Chr. Høj og Petur Andreassen. Ved samme lejlighed blev M. A. Jacobsens litteraturpris for skønlitteratur givet til Gunnar Hoydal og prisen for faglitteratur til Jóannes Rasmussen.

Biblioteksvæsen

Føroya Landsbókasavn, som blev oprettet i 1828, er nationalbibliotek og ejes af Færøernes lagting. Det har til formål at samle al færøsk litteratur og så vidt muligt litteratur om Færøerne. Endvidere skal Landsbókasavnið søge at fremme udbredelsen af kundskaber og oplysning i landet, ligesom det skal tilvejebringe et bibliotek af videnskabelig litteratur. Det har herudover opsyn med folkebibliotekerne på Færøerne og står samtidig for bogkøb og registrering af bøger for de biblioteker, der ikke selv har uddannet personale. I forbindelse med bibliotekets færøafdeling udarbejdes årlige lister over udkomne bøger på færøsk, om Færøerne og om færøske forhold samt et fælles tilvækstkatalog "Samskrá" for Býarbókasavnið og Landsbókasavnið.

Antallet af bind på Landsbókasavnið er 87.656, heraf 17.103 i forskningsafdelingen og 5.495 i færøafdelingen.

Desuden har biblioteket bl.a. 414 tidsskrifter, blade og periodica, 196 mikrofilm (hovedsageligt færøske aviser) og ca. 655 færøske plader, kassettebånd og fonografer.

Føroya Landsbókasavn har i 1981/82 udlånt 9.992 bøger til 2.809 lånere.

Materialet i færø-afdelingen og læsestuen bliver ikke lånt ud af huset. Benyttelsen af dette materiale, som er mere omfattende end udlånet, bliver ikke opgjort.

Biblioteket er udstyret med films- og kopieringsudstyr.

Der er blevet taget 86.809 kopier af bøger, blade og andet, foruden 1.640 kopier fra mikrofilm.

I 1982 blev der ansat yderligere 3 bibliotekarer og 1 sekretær, således at Landsbókasavnið's personale nu udgør ialt 8 fuldtidsansatte.

I finansåret 1982/83 er bevilget 300.000 kr. til indkøb af bøger og andet materiale.

Tabel 11. 5. Folkebibliotekernes virksomhed

Hjemsted	Befolk- nings- grund- lag pr. 1/1 1983	Antal bind pr. 31/3 1982	Til- vækst 81/82	Antal udlån 81/82	Antal lånere 81/82	Udgif- ter bog- konto	Samle- de udg. 81/82	Antal udlån pr. de udg.lånere 81/82
Fugla- fjørður ¹⁾	1.616							
Giljanes	1.806	3.940	91	739	60	10.656	17.627	12
Glyvrar	2.327	5.483	334	6.975	400	42.191	49.914	17
Klaksvík	4.787	14.883	1.146	17.131	1.256	75.482	430.820	13
Kolla- fjørður	807	4.331	192	1.585	156	23.303	63.502	10
Sund	432	2.491	52	444	50	4.498	6.158	9
Sorvágur	1.047	5.183	74	2.151	81	20.560	35.742	27
Tøftir	986	3.338	66	2.334	192	6.440	13.573	12
Tórshavn ²⁾	14.114	48.186	2.742	80.275	4.122	469.312	471.821	19
Tvøroyri	2.128	7.054	112	7.276	402	13.714	34.137	18
Vágur	1.734	6.850	169	2.456	214	26.173	56.962	11
Vestmanna	1.295	6.503	179	4.304	250	21.783	40.053	17
Ialt 81/82	33.079	108.242	5.157	125.670	7.183	714.112	3.220.300	
Ialt 80/81	32.887	102.988	6.446	109.392	5.615	725.810	2.744.950	
Ialt 79/80	32.493	92.689	7.123	110.072	9.166	609.021	2.413.222	

1) Ingen oplysninger indkommet 2) Herudover har biblioteket købt 3.694 bøger til skolerne i kommunen for 169.000 kr.

Kilde: Føroya Landsbókasavn

Af landets 50 kommuner har de 35 med 25% af befolkningen ikke noget bibliotek.

De 8 af folkebibliotekerne, der kun har åbent få timer om ugen (ned til 2 timer) er i virkeligheden kombinerede folke- og skolebiblioteker. De har fra ca. 2.500 til godt 7.000 bøger hver, ialt 38.323 bøger. De udlånte i 1981/82 25.808 bøger. Indbyggertallet i de pågældende kommuner er 10.828 pr. 31. december 1982.

Det eneste heltidsbibliotek uden for Tórshavn er biblioteket i Klaksvík. Det har til huse i egen bygning. Her arrangeres jævnligt maleriudstillinger, afholdes oplæsnings- og forelæsningsaftener, filmsforevisning m.m. Biblioteket står for udlån af bøger på Klaksvík sygehus.

Býarbókasavnið i Tórshavn abonnerer på alle færøske aviser og tidsskrifter foruden 20 udenlandske aviser og 200 tidsskrifter. Biblioteket råder desuden over en samling af lydbøger, d.v.s. kassettebånd, hvorpå bøger er indlæst til brug for dem, der ikke er i stand til at læse almindelige bøger.

På Býarbókasavnið er også børnebibliotek med 13.081 bind. I 1981/82 var udlånet på 40.148 bind til 1.042 lånere. Foruden sædvanligt udlån har børnebiblioteket også forskellig anden kulturvirksomhed for børn, f.eks. oplæsning, sang, leg, films- og lysbilledforevisninger og af og til fremførelse af skuespil. Býarbókasavnið arrangerer også jævnligt oplæsning, musik, filmsforevisning og andre arrangementer for voksne.

Biblioteket på landssygehuset (oprettet i 1974) har 3.780 bind. I 1981/82 blev dér udlånt 3.570 bind til 2.090 lånere.

Biblioteket på flyvestationen i Mjörkadalur er uden for den færøske biblioteksordning, men står under opsyn af landsbibliotekaren. Dette bibliotek havde pr. 31. december 1982 3.242 bind foruden nogle plader. Udlånet i 1982 var 1.141 bind.

I marts 1982 uddelte det efter § 9 i biblioteksloven nedsatte udvalg 46.488 kr. til 60 færøske forfattere, som var repræsenteret med ialt 5.046 bøger på folkebibliotekerne. Beløbet var 9,22 kr. pr. eksemplar.

MUSEUM

Føroya Fornminnissavn blev grundlagt i 1898 som en selvejende institution med det formål at indsamle og udstille kulturhistoriske genstande. Ved lagtingslov nr. 32 af 2. maj 1952 etableredes Føroya Fornminnissavn som nationalmuseum, der sorterede direkte under landstyre, og dets formål blev udvidet med en række administrative og

videnskabelige opgaver.

Føroya Fornminnissavns opgaver omfatter forvaltning af fortidsminde- og bygningsfredningsloven, arkæologiske og etnologiske undersøgelser, indsamling og forskning samt bevaring og udstilling af oldsager og indsamlede etnologiske genstande. Desuden fører museet tilsyn med lokalmuseer, som får offentlig støtte efter lokalmuseumsloven.

Museet ledes af landsantikvaren, som desuden varetager fortidsmindeforvaltning, bygningsbevaring, lokalmuseumstilsyn og repræsenterer museet i fortidsmindenævn og overfredningsnævn.

Pr. 1. december 1982 var der på museet ansat 3 videnskabelige medarbejdere, 3 museumsassistenter, 1 konservator, $\frac{1}{2}$ museumspædagog og 2 kontomedarbejdere.

Museets kulturhistoriske udstilling blev i 1982 besøgt af 2.988 personer, hvortil kommer 58 skoleklasser med 829 elever.

Fornminnissavnið's bådeudstilling havde i 1982 3.375 besøgende, hvortil kommer besøg af 54 skoleklasser med 733 elever.

Dúvugarður i Saksun havde i 1982 2.768 voksne besøgende, hvortil kommer besøgende børn og skoleklasser.

TEATRE OG BIOGRAFER

Teatervirksomhed

Den eneste egentlige teaterbygning på Færøerne er Sjónléikarhúsið i Tórshavn (226 tilskuerpladser), der ejes og drives af Havnar Sjónléikarfelag.

Teaterbygningen anvendes også som biograf.

Scener med et forholdsvis udbygget teknisk udstyr findes endvidere i bygdehusene i Húsavík, Sandur, Kollafjørður og Gøta samt i Strendur og Oyrabakki.

Ellers anvender man skoler, idrætshaller og forsamlingshuse til teateropførelser, og der findes scener i de fleste nyopførte skoler. Da disse scener imidlertid som regel er henlagt til gymnastiksale, der ofte er i brug om aftenen, kan de kun i begrænset omfang anvendes af lokale amatørgrupper.

Meginfelag áhugaleikara Føroya (MÁF), landsorganisationen for amatørskuespillere på Færøerne, blev stiftet den 23. september 1979, og i 1980 blev MÁF medlem af Nordisk Amatørteaterråd (NAR). MÁF har 7 amatørforeninger som medlemmer.

Havnar Sjónléikarfelag har i 1982 opført 2 stykker af færøske forfattere og 1 stykke af en udenlandsk forfatter. Foreningen

opførte i januar-marts stykket "Tey Bæði í húsinum" (De to i huset) af Steinbjørn B. Jacobsen. Ved 20 forestillinger var i alt ca. 1.400 tilskuere. I marts-april opførtes stykket "Vanlukku kortspæl" (Skæbnesvangert kortspil) af D.L. Coburn ved 12 forestillinger med i alt ca. 700 tilskuere, og i november-december stykket "Tilvildin" (Tilfældigheden) af Dagny Joensen ved 15 forestillinger med i alt ca. 1.100 tilskuere.

Klaksvíkar Sjótleikarfelag har ved 5 forestillinger i marts-maj i Tórshavn og Oyrabakka opført "Marcolfa" af Dario Fo for i alt ca. 400 tilskuere. Foreningen har endvidere opført en revy i forbindelse med Norðoyar-stævnet i juni 1982; revyen blev opført 12 gange for i alt ca. 1.600 tilskuere.

Teatergruppen "Eydnan" i Oyrabakki har i december opført stykket "Børn míni" (Mine børn) af Margret Mayo.

Ungmannafelagið Royndin, Nólsoy, har i marts-april opført "Vínarlig Hjún" (Venligt ægtepar) ved 3 forestillinger for i alt ca. 260 tilskuere.

Teatergruppen "Glottin", Gøta, har i februar ved 6 forestillinger opført et lystspil for ca. 300 tilskuere i alt.

Gríma er den eneste professionelle teatergruppe på Færøerne. I 1982 arbejdede 3 skuespillere på fuld tid i Gríma, medens 3 andre arbejdede på halv tid en del af året.

Gríma varetager foruden skuespilvirksomhed også konsulent- og formidlingsvirksomhed samt aftenskolevirksomhed, ligesom gruppen i 1982 har holdt 3 kurser i Tórshavn (med ca. 50 deltagere) og 1 kursus i Oyrabakki.

Gríma har i 1982 opført "Skógardrongurinn" (Skovdrengen) af Christina Andersson 15 gange på 8 scener for i alt ca. 1.500 tilskuere. Stykket er herudover fremført på børneteaterfestival i Hjørring samt for færing i København.

Den svenske teatergruppe "Sprattelgubbarne" besøgte i september Færøerne med stykket "Havsulan är god".

Det Kongelige Teater turnerede i maj på Færøerne med stykket "Musikalsk Collage", som blev opført ved 6 forestillinger i Tórshavn, Oyrabakki og Klaksvík for i alt ca. 570 tilskuere.

Biografer

Der findes 8 faste biografteatre på Færøerne, heraf 2 i Tórshavn.

Tabel 11. 6. Biografteatrenes virksomhed i 1982

	<u>Antal pladser</u>	<u>Antal film</u>	<u>Antal fore- stillinger</u>	<u>Antal til- skuere</u>
Havnar Bio, Tórshavn	236	75	357	35.806
Leikhús Bio, Tórshavn	226	85	423	38.090
Glyvra Bio	199	81	122	7.401
Sørvágs Bio	200	74	146	10.132
Sands Bio	130	52	97	4.633
Vestmanna Bio	75	45	47	1.610
Ivøroyrar Bio	96	59	101	5.449
Vágs Bio	96	63	131	5.666
Ialt 1982	1.258		1.424	108.787
Ialt 1981	1.228		1.765	139.673
Ialt 1980	1.218		2.209	183.932
Ialt 1975	1.356		2.687	286.158
Ialt 1970	1.292		2.652	272.675

Kilde: Biograferne

Gennemsnittet af besatte pladser pr. forestilling for samtlige biografer har i 1982 været 40%, medens det i 1981 var 42,9%, i 1980 54,7%, i 1975 61,7% og i 1970 63,7%.

MUSIKLIV

Orkestre og kor

Der er ét kammerorkester på Færøerne, nemlig Tórshavn Musikskoles kammerorkester. Orkestret holdt i 1982 2 koncerter, herunder en 40-års jubilæumskoncert i maj med ialt 34 medvirkende kammermusikere.

Der er ialt 9 hornorkestre på Færøerne - 2 hjemmehørende i Tórshavn og 1 hjemmehørende hvert af følgende steder: Klaksvík, Fuglafjørður, Nes, Eiði, Vestmanna, Sørvágur og Ivøroyri. Hornorkestrene havde i 1982 ialt ca. 270 aktive amatørmusikere og afholdt ialt ca. 130 koncerter/offentlige fremførsler.

Der er 10-12 kor, herunder større kirkekor, på Færøerne. Der var i 1982 ca. 380-400 aktive amatørkorsangere, og korene havde i 1982 ca. 55 koncerter/offentlige fremførsler.

Jazz-, beat- og folkemusik

Havnar Jazzfelag, der stiftedes i 1976, har til formål at fremme interessen for musik, særligt jazz-, folke- og beatmusik. Foreningen havde ved udgangen af 1982 ca. 600 medlemmer.

Havnar Jazzfelag har i 1982 arrangeret 140 tiltag med gennemsnitligt 70 tilhørere, hvor såvel en række færøske som en række udenlandske musikere (hovedsageligt skandinaviske og angelsaksiske) har deltaget. Foreningen udgiver bladet "Jazstiðindi".

Føroya Jazztónleikarfelag blev stiftet den 28. november 1982. Foreningen har til formål at varetage de færøske jazzmusikeres interesser og at højne det musikalske stude på Færøerne. Foreningen har til hensigt at fremme medlemmernes musiske viden og færdigheder, og agter i denne forbindelse at arrangere kurser.

Foreningen arrangerer også koncerter, og har i december 1982 arrangeret en koncert med ialt 42 deltagende tonekunstnere.

Klassiske koncerter

Føroya Koncertfelag, som blev stiftet i 1979, har til formål at arrangere regelmæssige koncerter med færøske og udenlandske kunstnere.

Koncertfelagið har i 1982 stået for 10 tiltag med ialt 25 koncerter og ialt 2.180 tilhørere. Koncerterne har været afholdt i Tórshavn (14 koncerter), Fuglafjørður (3 koncerter), Tvøroyri og Vágur (2 koncerter hvert sted) samt i Vestmanna, Kirkjubøur, Runavík og Klaksvík (1 koncert hvert sted).

Der er opført værker af en række klassiske såvel som nyere komponister. I koncerterne har dels medvirket forskellige færøske kunstnere, dels nogle ikke-færøske sangere og musikere: Mandskoret "Jökul" samt nogle enkelte andre kunstnere fra Island, Københavns Blæserkvintet og Den Fynske Trio fra Danmark, "Musica Vocalis" fra Sverige og National Youth Orchestra fra Skotland.

KUNST

Færøske billedkunstnere dannede i 1980 foreningen "Føroysk Myndalistafólk" (Færøske Billedkunstnere), der med få undtagelser omfatter de kunstnere, som fast arbejder med billedkunst, og hovedparten af de kunstnere, som regelmæssig deltager i udstillinger. Medlemstallet er ca. 25.

Foreningen "Føroysk Myndalistafólk" er repræsenteret i "Listafólkasamband Føroya", LISA (den færøske kunstnersammenslutning).

Det vigtigste grundlag for de færøske billedkunstneres eksistens er en forholdsvis stor interesse i befolkningen for at se kunstudstillinger og at købe kunst. Pengeinstitutter og andre private og halvoffentlige institutioner køber også færøsk kunst, og ligeledes de større kommuner, som indkøber kunst til offentlige bygninger. Herved er der opstået en hel del interessante samlinger af færøsk kunst.

Nogle ganske enkelte billedkunstnere får årlige hædersgaver på nogle få tusinde kroner på de årlige lagtingsfinanslove. Det offentlige giver ikke i almindelighed støtte til billedkunstnere. Listafelag Føroya administrerer Malerinden Ruth Smith Nielsens Mindelegat, som kan udbetale en mindre legatportion hvert 5. år. Landsstyret bevilger hvert år, efter indstilling fra Listafelag Føroya, en vis støtte til unge, som ønsker at uddanne sig på udenlandske kunsthøjskoler.

Listafelag Føroya, som blev stiftet i 1942, har til opgave at støtte færøsk kunst og at arrangere udstillinger. Olaiudstillingen har været årligt tilbagevendende siden 1948. Ellers har Listafelagið stået for hovedparten af de store og omfattende udstillinger, som har været de seneste 15 år.

I samme tidsrum har Listafelagið også arrangeret en række udstillinger, som har vist færøsk kunst i udlandet.

I 1970 blev Færøernes eneste egentlige kunstudstillingsbygning, "Listaskálin" i Tórshavn, som Listafelagið havde taget initiativ til at opføre, indviet. Listaskálin er organiseret som en selvejende institution.

På de årlige lagtingsfinanslove er optaget et tilskud til dækning af driftsunderskuddet i forbindelse med Listaskálin, ligesom der er optaget et vist tilskud til "Føroya Almenna Listasavn" (Færøernes offentlige kunstsamling), som ejer en omfattende samling af ældre og yngre færøsk kunst. På lagtingsfinansloven for 1982/83 er optaget en bevilling på 1.118.000 kr. til Listasavnið og Listaskálin. Langt størstedelen af dette beløb, ca. 990.000 kr., er dog bevilget til nødvendige istandsættelses- og reparationsarbejder på Listaskálin.

Kunstudstillinger arrangeret af Listafelag Føroya

I løbet af sommeren og efteråret 1982 blev udført omfattende bygningsarbejder på Listaskálin, og Listafelag Føroya's udstillingsvirksomhed har derfor i 1982 været noget mindre end sædvanligt. I februar var i Listaskálin en udstilling af akvareller af Tróndur

Patursson. I marts var en udstilling med den engelske maler Victor Passmore, arrangeret i samarbejde med The British Council. I april havde Ingálvur av Reyni maleriudstilling. I maj var der dels en oliemaleriudstilling af Frimod Joensen, dels en udstilling, hvori Olivur við Neyst og Torbjørn Olsen deltog med oliemalerier, col-lager og andet.

Den permanente udstilling af færøsk kunst, som hver sommer plejer at være i Listaskálin, kunne på grund af de ovennævnte byg-ningsarbejder ikke gennemføres i sommeren 1982. En del af den nævnte faste udstilling blev imidlertid ophængt på rådhuset i Tórshavn.

Olaiudstillingen blev i 1982 afholdt i Tórshavn kommuneskoles gymnastiksal. Som sædvanlig var udstillingen, hvori 50 kunstnere deltog, meget velbesøgt.

I månederne maj-august arrangerede Listafelagið en udstilling i Kiel i forbindelse med "Kieler Woche". Udstillingen var sammen-sat af en del af de kunstværker, som tilhører Listasævnið.

Udstillinger i Smiðjan, Tórshavn

I marts holdt 13 unge kunstnere fra Grafisk Skole i Århus en udstilling, som blev kaldt "Føroyamyndir" (Færobilleder). I maj havde Heri Smith maleriudstilling. Ligeledes i maj måned havde den islandske kunstner Gunnlaugur St. Gislason udstilling af akvareller. I juni måned havde Margretha og Børge Petersen en udstilling af oliemalerier og lerting. Ligeledes i juni måned havde Lina Langhoff og Kari Andresen fra Danmark udstilling af porcelænsmaling og grafik.

I august havde Martin Joensen udstilling af malerier og tegninger, og senere i august havde svenskeren Ulla-Sammy Hosford maleriudstilling. I september havde danskeren Bjarne W. Sørensen maleriudstilling. I september afholdtes endvidere en udstilling af klassisk islandsk kunst. Udstillingen bestod af en del af den islandske arbejderbevægelses kunstsamling og omfattede kunstværker af 8 forskellige islandske kunstnere. Endelig havde Heini S. Heinesen i slutningen af september maleriudstilling.

I oktober udstillede Hjørdis Johansen og Tove Guttusen klip og linoleumsskærearbejder. Ligeledes i oktober havde Tita Vinther og danskeren Svend Aage Madsen udstilling af henholdsvis billedvævning og grafik. I november var der udstilling af udenlandsk plakatkunst, ligesom der var udstilling med Tróndur Patursson,

Ingálvur av Reyni, Hans J. Glerfoss og Bárður Jákupsson. I december udstillede Petur Petersen tegninger. I december afholdtes ligeledes en udstilling, kaldet "Kvinder tegner 1982". I udstillingen deltog 12 færøske kvinder.

Udstillinger i Galleri Lovo, Tórshavn

I Galleri Lovo har i årets løb været en række forskellige udstillinger af malerier, akvareller, grafik, tegninger, billedtæpper, fotografi m.v. I udstillingerne har deltaget en række inden- og udenlandske kunstnere: Tyskeren Adi Holzer, danskeren Poul Bjørklund, Volker Behrens, Elinborg Lützen, Bárður Jákupsson, Marianna Matras, danskeren Albert Bertelsen, Hans Petur Hansen, Zacharias Heinesen, Bjørn Eriksen, Janus Kamban, Frimod Joensen og Tróndur Patursson.

Andre udstillinger på Færøerne

Føroya Sparikassi's afdeling på Tinghúsvegur i Tórshavn afholdt i løbet af 1982 løbende udstilling af malerier af 12 forskellige færøske kunstnere: Terji Skýlindal, Eyvindur Mohr, Hans J. Glerfoss, Frits Johannesen, Oli Egilstrøð, Poulina Joensen, Jógvan Asbjørn Skaale, Jóannes Kristiansen, Frimod Joensen, Zacharias Heinesen og Eyðun av Reyni.

I påsken havde Lions Club på Eysturoy arrangeret en kunst- udstilling, hvori 28 kunstnere deltog med 172 malerier.

I august havde Eyvindur Mohr maleriudstilling i egne lokaler.

I november var der kunstnerstævne i Klaksvík, som LISA (Listafólkasamband Føroya) havde arrangeret. Billedkunsten var repræsenteret ved en udstilling.

I december havde Amariel Norðoy udstilling af malerier og collager på Føroya Landsbókasavn (Færøernes Landsbibliotek).

Andre udstillinger i udlandet

Ingálvur av Reyni og Zacharias Heinesen deltog i udstillingen "Den Nordiske", som åbnede i København i februar.

Amariel Norðoy havde hovedparten af vinteren grafikudstillinger i Island, først i Nordens Hus i Reykjavík, og siden andre steder i landet.

Endelig havde Lasse Sørensen i maj-august udstilling i Kiel under "Kieler Woche".

DANSK-FÆRØSK KULTURFOND

Dansk-Færøsk Kulturfond, der blev stiftet i 1951, har til formål at fremme den kulturelle forbindelse mellem Færøerne og Danmark.

Fondens kapital er tilvejebragt ved tilbagebetalinger af de rentefrie lån, der blev ydet til færinger, der var under uddannelse i Danmark under krigen. Obligationsformuen andrager nu ca. 4 mill. kr.

Fondens bestyrelse består af 1 repræsentant for statsministeriet, der er formand, 1 repræsentant for ministeriet for kulturelle anliggender, rigsombudsmanden og 2 af landsstyret valgte repræsentanter.

Blandt de arrangementer i 1982, som Dansk-Færøsk Kulturfond har ydet støtte, kan nævnes Det Kgl. Teaters opførelser i Tórshavn, Klaksvík og Oyrabakki af "Musikalsk Collage", Gentofte-scenens opførelser i Tórshavn af "Talende Hænder", Københavns Blæser-Kvintets tourne til Færøerne og Teatergruppen "Grima"s deltagelse i en børneteaterfestival i Hjørring. Endvidere er bl.a. ydet tilskud til en gramfonoplade med musik til digte af William Heinesen, udgivelse af digtsamlingen "En håndfuld vers" af Christian Matras og "Færøernes Fiskerihistorie" af Erlendur Patursson samt deltagelse i kurser i Danmark af to færøske jazzmusikere, en færøsk forfatter og en færøsk skuespiller.

SPEJDERBEVÆGELSEN

Der er 5 spejderkorps på Færøerne. Det samlede antal spejdere og disses fordeling på de enkelte korps fremgår af nedenstående tabel (11. 7.):

Tabel 11. 7. Øversigt over de færøske spejderkorps pr. 31. december 1982:

	Færøernes Spejder- union		K.F.U.K. spejderne 1)		K.F.U.M. spejderne		Frelsens Hær- spejderne	Adventist- spejderne		Ialt
	drenge	piger	piger	drenge	piger	piger	drenge	piger		
Viðareiði			18						18	
Klaksvík	59	19	66	41					185	
Fuglafjørður			130	89					219	
Leirvík				58	50				108	
Kollafjørður							20	21	41	
Vestmanna			92						92	
Miðvágur			23						23	

(fortsættes)

Øversigt over de færøske spejderkorps pr. 31. december 1982:-

	Færøernes Spejder- union		K.F.U.K. spejderne 1)	K.F.U.M. spejderne		Frelsens Hær- spejderne	Adventist- spejderne		Ialt
	drenge	piger	piger	drenge	piger	piger	drenge	piger	
Sørvágur				55	41				96
Tórshavn	94	57	150	170	5	73	18	19	586
Argir				67	31				98
Dalur			18						18
Ivøroyri	38	6		44	41				129
Vágur			13	65	4				82
Lopra							8	6	14
Ialt	191	82	510	589	172	73	46	46	1.709

1) K.F.U.K. spejderne har etableret grupper følgende steder: Viðar-eiði, Miðvágur og Vágur, medens K.F.U.K.-gruppen i Leirvík er nedlagt.

I 1982 var det 75 år siden, at Robert Baden-Powell startede spejderbevægelsen, og dette jubilæum fejres rundt omkring i verden på mange forskellige måder. Jubilæumsåret strækker sig over tiden fra 22. februar 1982 til 14. juli 1983, hvor den 15. World Jamboree slutter.

MFD (Fællesrådet for Færøernes Drengespejdere) deltog i 1982 på to nordiske konferencer.

I dagene 2. - 5. september deltog en repræsentant på NORDISK PROGRAM- OCH UTBILDINGSKONFERENCE i Finland, og i dagene 28. - 31. oktober havde MFD en repræsentant på NORDISK RADIO-SCOUT KONFERENCE i Sverige.

I juli måned deltog KFUK-spejderne på KFUK's landslejr i Ringsted i Danmark. På denne lejr deltog 93 spejdere fra Færøerne.

Frelsens Hær-spejderne deltog i juli-august på landslejr i Norge, og Skóttalið Leirvíks Pálls - KFUM-spejderne i Leirvík var i tidsrummet 18. juli til 2. august på besøg hos deres venskabsgruppe 17th Nottingham St. John Air Scouts.

Færøerne har haft flere besøg af udenlandske spejdere. I tidsrummet fra 19. juli til 1. august var 22 spejdere fra den engelske spejdergruppe Somersset Venture Scouts på besøg på Færøerne.

Den 20. juli ankom en gruppe af fire schweizke radio-spejdere, og de etablerede sig med en radiostation i Tórshavn. Dette besøg var et resultat af en radioforbindelse mellem schweizerne og færøske spejdere ved det sidste JOTA - Jamboree on the Air. Deres ophold var

særdeles vellykket, idet de havde forbindelse med omkring 2.500 radiostationer i 80 lande.

Fra den 27. juli til den 10. august besøgte fem tyske spejderledere fra Deutsche Pfadfinderschaft St. Georg fra Stuttgart Færøerne. Deutsche Pfadfinderschaft St. Georg er det katolske spejderkorps i Tyskland.

Omkring midten af august var en islandsk patrulje på besøg i en uge. Patruljen DVERGAR, der bestod af fem spejdere, havde vundet en rejse til Færøerne ved en konkurrence på den islandske landslejr sidste sommer.

Den sidste udenlandske gruppe kom fra Finland. Den 31. august - 7. september var 14 spejdere fra SCOUTKÅREN VID ÅBO AKADEMI på rundrejse på Færøerne.

Skótahjálpin '82. I oktober arrangerede KFUM-spejderne en Spejderhjælp på de steder, hvor KFUM-spejderne er etablerede. De påtog sig forskellige arbejder, som de fik betaling for. Den samlede indkomst blev til kr. 65.000,00 som blev givet som støtte til udgivelse af kristen litteratur og tryksager hos Mekane Yesus-kirken i Etiopien.

J.O.T.A. (Jamboree on the Air). I week-enden 16. - 17. oktober afvikledes det årlige JOTA-arrangement. Dette var 25. gang dette arrangement afvikledes på verdensplan, og færøske spejdere har deltaget i omkring 10 år.

JOTA er et verdensomspændende spejderarrangement, hvor spejdere i hele verden forsøger at komme i kontakt med hinanden over radiotelefoni.

I år deltog tre færøske JOTA-stationer, OY6JAM i Tórshavn, OY7Z i Klaksvík og for første gang OY8S i Tvøroyri.

IDRÆT

1. Ítróttarsambandið Føroyar (ISF)

ISF blev stiftet den 4. april 1939 og er landsforening for alle idrætsforeninger på Færøerne. ISF er højeste myndighed vedrørende idrætsvirksomhed, og foreningens formål er at fremme, samordne og tilrettelægge al idrætsvirksomhed på Færøerne, at arrangere turneringer og at godkende sådanne både på Færøerne og i udlandet, at fremme samarbejdet om idrætsspørgsmål med landsmyndigheder og andre myndigheder, samt endelig at repræsentere Færøerne i forhold til andre lande.

79 idrætsforeninger med ialt 8.688 enkeltmedlemmer er medlem

af ISF. ISF bliver dels finansieret ved støtte fra landskassen (på lagtingsfinansloven for 1982/83 er optaget en bevilling på 1 mill.kr. til ISF), dels ved egne indtægter og kontingenter fra ISF's medlemsorganisationer.

I de seneste tre år er ISF's opbygning ændret og ligner nu mere opbygningen af idrætsforbundene i de øvrige nordiske lande. Indtil 1979 var alle idrætsgrene organiseret direkte under ISF's forretningsudvalg i særlige afdelinger, som kun havde mulighed for at tage afgørelse i idrætsspørgsmål; forretningsudvalget tog sig derimod af finansielle spørgsmål og spørgsmål vedrørende internationalt samarbejde.

Det første særforbund, Fotbólt Samband Føroyar, FSF (Det færøske fodboldforbund), blev stiftet i 1979, og i 1980 blev yderligere 9 særforbund stiftet. Der er nu særforbund på følgende idrætsgrene: Fodbold, håndbold, roning, bordtennis, badminton, volley-ball, gymnastik, svømning, judo samt særforbundet for handicappede. Hertil kommer en ungdoms- og udviklingsafdeling, som hører direkte under ISF, og som bl.a. tager sig af kursusvirksomhed. Andre idrætsgrene, som er repræsenteret i ISF uden at have et særforbund er ridning og atletik.

Specialforbundene ledes af forretningsudvalg og turneringsudvalg, som vælges på specialforbundenes generalforsamlinger. Specialforbundenes formand har sæde i ISF's bestyrelse ligesom formanden for de handicappedes idrætsforbund og formanden for ISF's forretningsudvalg, som har tre medlemmer.

ISF's forretningsudvalg vælges direkte på den årlige generalforsamling. Forretningsudvalget har den daglige ledelse, administrerer alle finansielle spørgsmål og sørger for, at generalforsamlingens vedtagelser og bestyrelsesbeslutninger bliver gennemført.

ISF's forretningsudvalg har en halvdags ansat kontormedhjælp. Alt andet arbejde er ulønnet og bliver udført på frivillig basis af bestyrelsesmedlemmer og andre. ISF's muligheder for at tilbyde uddannelse og rådgivning er derfor begrænset. Dog holdes med jævne mellemrum kurser for idrætsfolk på færøerne, særlig for dommere og trænere, delvis med instruktører fra andre nordiske lande, hvori såvel instruktører fra færøerne som fra andre nordiske lande deltager.

ISF er medlem af The International Assembly of National Confederations of Sport (IANCS), De Nordiske Rigsidrætsforbunds fælleskomite og en NGO-Club.

Fra og med 1982 er der under ISF taget initiativ til at støtte færøske deltagere i internationale idrætskonkurrencer. I 1982 støttede man således en færøsk svømmers deltagelse i verdensmesterskaberne i Equador. Det olympiske udvalg under ISF har påbegyndt et internationalt arbejde. Radiokontaktudvalget under ISF tilrettelægger alle idrætstiltag, som skal transmitteres i radioen. Indtil videre har radioen mest transmitteret fodbold, håndbold og roning.

ISF udgiver hvert år en omfattende navnebog, der bl.a. indeholder oplysninger om samtlige idrætsforeninger og deres bestyrelsesmedlemmer.

"Itróttatíðindablaðið" (Idrætsnyhedsbladet) udkom 3 gange i 1982.

2. Specialforbund under ISF

2. 1. Bordtennis (134 medlemmer i 8 foreninger) var een af de første idrætsgrene, hvor Færøerne fik international anerkendelse (i 1974). Siden har Færøerne deltaget i enkelte nordiske og andre internationale konkurrencer, og i 1980 var Færøerne for første gang repræsenteret ved Europamesterskaberne i bordtennis i Schweiz. Bordtennissambandið (BTSF) er medlem af The International Table Tennis Federation, IITF, European Table Tennis Union, ETTU og Nordisk Bordtennis Union, NTTU.

2. 2. Håndbold (1.550 medlemmer i 22 foreninger) er den idrætsgren, som har deltaget i de fleste internationale konkurrencer, siden håndboldsambandið blev medlem af International Handball Federation, IHF, først i 1970'erne. Færøerne har spillet omkring 50 landskampe mod forskellige lande og har bl.a. deltaget i de nordiske mesterskaber og i fem verdensmesterskaber i C-gruppen. Verdensmesterskaberne i C-gruppen blev holdt på Færøerne i 1980. I verdensmesterskaberne, der var det hidtil største internationale idrætstiltag på Færøerne, og som varede i 10 dage i 3 forskellige idrætshaller, deltog ca. 250 spillere.

2. 3. Fodbold (2.500 medlemmer i 22 foreninger) er den idrætsgren, der har det største antal deltagere på Færøerne. Alle 22 idrætsforeninger tager del i den holdturnering, som Fótbóltsambandið arrangerer. Det har i flere år været forsøgt at få international anerkendelse, men hidtil uden resultat. I juni 1982 blev

Fótbóltssambandið dog medlem af nordisk fodboldunion. I mange år har der været arrangeret fodboldkampe mod Island, Shetland og Orkneyøerne og i 1980 spillede den første landskamp mod Grønland.

2. 4. Svømning (300 medlemmer i 6 foreninger) har i de seneste år været i fremgang. Den største begrænsning af sporten har ligget i, at der har været så få 25 m svømmebassiner. Der er nu kommet nye svømmehaller i flere byer og bygder, og svømmehallen i Tórshavn med flere bassiner blev færdig omkring årsskiftet 1982/83. Svømjisambandið er medlem af nordisk svømmeforbund, FINA og LEN, og i 1982 deltog Færøerne for første gang i verdensmesterskaberne.

2. 5. Volley-ball (1.270 medlemmer i 22 foreninger) har stor fremgang på Færøerne, og deltagelsen i mesterskaber, som Flogbóltssambandið arrangerer, er voksende. Flogbóltssambandið fik international anerkendelse i 1978 og har siden deltaget i flere landskampe og cup-dyster. I flere år har Færøerne spillet mod Island med såvel kvinde- som mandshold. Flogbóltssambandið er med i European Volley-Ball Comite, EVC, og International Volley-Ball Federation, IVBF.

2. 6. Badminton (700 medlemmer i 9 foreninger) er ligeledes en idrætsgren, hvor interessen er voksende. For nogle ganske få år siden deltog kun et par bygder i badmintonturneringen, men nu deltager langt flere. Med jævne mellemrum bliver der spillet landskampe mellem Færøerne og Island, og også mellem Færøerne og Shetland samt Orkneyøerne. I 1980 indledtes et samarbejde med Grønland. Badmintonsambandið har internationalt anerkendelse og er medlem af International Badminton Federation, IBF.

2. 7. Gymnastikforeningerne (1.450 medlemmer i 5 foreninger) er store på Færøerne. I 1978 blev organiseret et stort gymnastikstævne, som varede i 10 dage. Færøske gymnastikhold har deltaget i gymnastikstævner i forskellige lande, senest i Zurich i juli 1982. Fimleikarsambandið er medlem af Nordisk Gymnastikforbund og har søgt om international anerkendelse.

2. 8. Kaproning (534 medlemmer i 27 foreninger) foregår i særlige færøske kaproerbåde, hvorved konkurrencer med andre lande af gode grunde er udelukket. Interessen for den idrætsgren er vok-

sende , og tilskuertallet er stort. Der afholdes 6 - 7 kaproningsstævner hver sommer.

2. 9. Judosporten (120 medlemmer i 4 foreninger) har senest dannet et specialforbund under ISF. Der er judoforeninger i flere bygder og mænd og kvinder er ligeligt præsenteret indenfor idrætsgrenen. Færøerne har deltaget i visse internationale konkurrencer, og nordisk anerkendelse fik man i 1982. Judosambandið er medlem af nordisk judounion, NJU.

2.10. Specialforbundet for handicappede (80 medlemmer) blev stiftet i april 1980. Indenfor forbundet dyrkes forskellige idrætsgrene, f.eks. svømning, curling, gymnastik, bordtennis, motionsidræt og cykling. De handicappedes idrætsforbund er medlem af Nordisk Handicap Idrætsforbund, HIF, International Sport Organisation for the Disabled, ISOD, International Stoke Madevilla Games Federation, ISMGF, og European Committee ECISOD.

3. Idrætsanlæg

I Gundadalur i Tórshavn er der et relativt stort idrætsanlæg med sportshal (ca. 1.200 tilskuere), fodboldbaner, badmintonhal m.v. Endvidere er netop indviet en ny stor svømmehal i Tórshavn. I Klaksvík, Vágur og Tvøroyri er der ligeledes idrætshaller (ca. 800 tilskuere), fodboldbaner og svømmehaller. Idrætshaller findes også i andre bygder. Foruden sportshallerne anvendes gymnastiksalene ved skolerne til indendørs idræt. Herudover findes fodboldbaner i Sandur, Leirvík, Fuglafjørður, Gøta, Sumba, Tvøroyri, Vágur, Hvalba, Miðvágur, Sørvágur, Sandavágur, Runavík, Toftir, Eiði og Skála.

4. Økonomisk støtte til den færøske idræt fra det offentlige

Tilskuddet til ISF udgjorde i 1982/83 1 mill. kr. Herudover yder landsstyret et særligt tilskud på 50.000 kr. til aflønning af trænere i idrætsforeninger. Indirekte tilskud ydes ved, at udøvende idrætsfolk i forbindelse med udøvelse af idræt rejser gratis med landsstyrets rutebåde.

Der er mulighed for at få offentlig tilskud til opførelse af idrætsanlæg, idet landskassen og vedkommende kommuner yder 80% i anlægstilskud. På lagtingsfinansloven for 1982/83 er afsat 100.000 kr. til lånefonden til idrætsanlæg.

Der kan også opnås tilskud fra tipsmidlerne til de enkelte

foreninger. I 1981/82 opnåede 7 forskellige idrætsforeninger og kommuner tilskud til idrætsmæssige bygge- og anlægsarbejder. Tilskuddet udgjorde ialt 415.000 kr.

Derimod får hverken ISF eller de enkelte specialforbund indenfor dette del af den årlige uddeling af overskuddet fra tipsmidlerne til dansk idræt.

BRIDGE

De færøske bridgeklubber er sammensluttet i et fællesforbund "Føroya Bridge Samband" (F.B.S.) stiftet i 1968, der omfatter 12 klubber med ca. 500 medlemmer. Den ældste klub, Havnar Bridgeforening, blev stiftet i 1937 og har i dag ca. 100 medlemmer.

F.B.S. arrangerer hvert år mesterskaber i hold- og parturering samt en cupturnering for hold.

F.B.S. er ikke tilsluttet internationale bridgeorganisationer, men har i 1978 indgået en samarbejdsaftale med Danmarks Bridge Forbund om bl.a. fællesindkøb af bridgemateriel, deltagelse af 1 færøsk par i DM for par og deltagelse i andre turneringer. I henhold hertil deltager F.B.S. hvert år i "European Simultaneous Pairs", den såkaldte Europaturnering.

SKAK

I 1970 sluttede de færøske skakklubber sig sammen i et fællesskab "Talvsamband Føroya" (T.S.F.) og blev optaget som medlem i det internationale skakfællesskab F.I.D.E. I 1975 blev "Talvsamband Føroya" optaget som medlem af Nordisk Skakforbund.

Talvsambandið omfatter nu 14 skakklubber med ialt ca. 400 medlemmer. Sæsonen starter hvert år som arrangør af Færøemesterskaberne.

I 1979 påbegyndte T.S.F. udgivelsen af et skakblad, "Talvblaðið", der påregnes at udkomme med 4 numre om året.

Færøemesterskabet 1982 blev afholdt i Toftir i samarbejde med den lokale skakklub. T.S.F. deltog i skakolympiaden i Luzern i Schweiz og opnåede det hidtil bedste resultat som nr. 55 af 92 deltagere.

ISBN 87-503-4591-5
Stougaard Jensen/København
Sm 02-3